

TARTALOM

Az Ebben a Kommentárban Előforduló Rövidítések	
A Szerző Személyes Előszava: Hogyan Segíthet Neked Ez a Kommentár?.....	
Útmutató a Helyes Bibliaolvasáshoz: Az Igazolható Igazság Személyes Keresése.....	
Kommentár:	
Bevezetés a Rómaiakhoz Írt Levélhez	
Róma 1	
Róma 2	
Róma 3	
Róma 4	
Róma 5	
Róma 6	
Róma 7	
Róma 8	
Róma 9	
Róma 10	
Róma 11	
Róma 12	
Róma 13	
Róma 14	
Róma 15	
Róma 16	
Függelék 1: Görög Nyelvtani Kifejezések Rövid Definíciói.....	
Függelék 2: Szövegkritika.....	
Függelék 3: Szójegyzék.....	
Függelék 4: Hitvallás.....	

KÜLÖNLEGES TÉMÁK TARTALOMJEGYZÉKE

Kiküld (Apostelló), 1:1	
A Korai Egyház Kerygmája, 1:2	
Isten Fia, 1:3	
A Test (Sarx), 1:3	
Az Istenség Nevei, 1:4	
Bob Evangéliumi Előítélete, 1:5	
Elhívottnak Lenni, 1:6	
Szentesek, 1:6	
Az Atya, 1:7	
Igaznak Lenni, 1:17	
Az "Igazság" Pál Írásaiban, 1:18	
Pusztítás, Rombolás, Megrontás (<i>Phtheiré</i>), 1:23	
A Szív, 1:24	
Örökké, 1:25	
Ámen, 1:25	
Homoszexualitás, 1:26,27	
Bűnök és Erények az Újszövetségben, 1:28-31	
Hogyan Használja Pál a <i>Huper</i> Szót, és Annak Szóösszetételeit, 1:30	
Megtérés, 2:4	
Rasszizmus, 2:11	
Dicsékvés, 2:17	
Görög Szavak és Szóösszetételek a "Kísértés/Próba" Kifejezésekre, 2:18	
Semmi és Üresség, 3:3	
Dicsőség, 3:23	
Az Ember Üdvösségének Újszövetségi Bizonyítéka, 3:24	
Váltságdíj/Megváltás, 3:24	
Hít, 4:5	
Pecsét, 4:11	
A Garancia, 4:16	
A Békesség, 5:1	
Megállni (<i>Histémi</i>), 5:2	
Megpróbáltatás, 5:3	
Kereszttség, 6:3-4	

Megszentelődés, 6:4	
Forma (Példa), (<i>Tupos</i>), 6:17	
Pál Dicsőítése, Imádsága, és Istennek való Hálaadása, 7:25	
Jézus és a Lélek, 8:9	
A Szentháromság, 8:11	
A Hívők Öröksége, 8:17	
Természeti Kincsek, 8:19	
Remény, 8:25	
A Kitartás Szükségessége, 8:25	
A Szentlélek Személyessége, 8:26	
Elsőszülött, 8:29	
Kiválasztás/Elve elrendelés és a Teológiai Egyensúly Szükségessége, 8:33	
Arché, 8:38	
Közbenjáró Imádság, 9:3	
Átok (<i>Anathema</i>), 9:3	
Szövetség, 9:4	
A Maradék, és Három Értelme, 9:27-28	
Sarokkő, 9:33	
Alávetettség, 10:3	
Görög Igeidők Használata az Üdvösségre, 10:4	
Megvallás, 10:9	
Az Úr Neve, 10:9	
Jézus a Názáreti, 10:13	
A Titok, 11:25	
A Szent, 12:1	
A Jelen Korszak és az Eljövendő Korszak, 12:2	
Megújítás (<i>Anakainósis</i>), 12:2	
Isten Akarata (<i>Theléma</i>), 12:2	
Újszövetségi Prófécia, 12:6	
Nagylelkű, Őszinte (<i>Haplotes</i>), 12:8	
<i>Koinónia</i> , 12:13	
Az Emberi Kormányzat, 13:1	
Pál Meglátásai a Mózesi Törvénnyel Kapcsolatban, 13:9	
A II. Mózes 20 Jegyzete, 13:15,17	
Gyengeség/Erőtlenség, 14:1	

Megítélhetik-e a Keresztények Egymást?, 14:13	
Az Isten Országa, 14:17	
Építés, 15:2	
Bőség/Bővölködés (<i>Perissevó</i>), 15:13	
A Keresztény és az Éhezők, 15:26	
Nők a Bibliában, 16:1	
Gyülekezet (<i>Ekklesia</i>), 16:1	
A Személyes Gonosz, 16:20	
Örökkévaló, 16:26	

AZ EBBEN A KOMMENTÁRBAN HASZNÁLT RÖVIDÍTÉSEK

AB	Anchor Bible Commentaries, ed. William Foxwell Albright and David Noel Freedman (Horgony Biblia Kommentárok, szerkesztette: William Foxwell Albright és David Noel Freedman)
ABD	Anchor Bible Dictionary (6 vols.), ed. David Noel Freedman (Horgony Biblia Szótár [6 kötet], szerkesztette: David Noel Freedman)
AKOT	Analytical Key to the Old Testament by John Joseph Owens (Elemző Kulcs az Ószövetséghez, John Joseph Owens)
ANET	Ancient Near Eastern Texts, James B. Pritchard (Régi Közel-Keleti Szövegek, James B. Pritchard)
BDB	A Hebrew and English Lexicon of the Old Testament by F. Brown, S. R. Driver and C. A. Briggs (Héber és Angol Nyelvű Lexikon az Ószövetségről, F. Brown, S. R. Driver and C. A. Briggs)
BHS	Biblia Hebraica Stuttgartensia, GBS, 1997
IDB	The Interpreter's Dictionary of the Bible (4 vols.), ed. George A. Buttrick (Az Értelmező Bibliai Szótára [4 kötet], szerkesztette: George A. Buttrick)
ISBE	International Standard Bible Encyclopedia (5 vols.), ed. James Orr (Nemzetközi Sztenderd Bibliai Enciklopédia [5 kötet], szerkesztette: James Orr)
JB	Jerusalem Bible (Jeruzsálem Biblia)
JPSOA	The Holy Scriptures According to the Masoretic Text: A New Translation (The Jewish Publication Society of America) (A Szent Írások A Maszoréta Szövegek Alapján: Az Új Fordítás (Amerikai Zsidó Kiadó Társaság))
KB	The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament by Ludwig Koehler and Walter Baumgartner (Az Ószövetség Héber és Arám Nyelvű Lexikona, Ludwig Koehler and Walter Baumgartner)
LAM	The Holy Bible From Ancient Eastern Manuscripts (the Peshitta) by George M. Lamsa (A Szent Biblia Az Ósi Keleti Kéziratok Alapján [a Peshitta változat], George M. Lamsa)
LXX	Septuagint (Greek-English) by Zondervan, 1970 (Szeptuaginta [Görög-Angol], Zondervan kiadó, 1970)
MOF	A New Translation of the Bible by James Moffatt (A Biblia Új Fordítása, James Moffatt)
MT	Masoretic Hebrew Text (Maszoréta Héber Szöveg)
NAB New	American Bible Text (Új Amerikai Biblia Szöveg)

NASB	New American Standard Bible (Új Amerikai Sztenderd Biblia)
NEB	New English Bible (Új Angol Nyelvű Biblia)
NET	NET Bible: New English Translation, Second Beta Edition (ÚAF Biblia: Új Angol nyelvű Fordítás, Second Beta Szerkesztőség)
NIDOTTE	New International Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis (5 vols.), ed. Willem A. VanGemeren (Az Ószövetségi Teológia és Egzegézis Új Nemzetközi Szótára [5 kötet], szerkesztette: Willem A. VanGemeren)
NRSV	New Revised Standard Bible (Új Javított Sztenderd Biblia)
NIV	New International Version (Új Nemzetközi Változat)
NJB	New Jerusalem Bible (Új Jeruzsálem Biblia)
OTPG	Old Testament Parsing Guide by Todd S. Beall, William A. Banks and Colin Smith (Ószövetségi Elemzői Útmutató, Todd S. Beall, William A. Banks és Colin Smith)
REB	Revised English Bible (Javított Angol nyelvű Biblia)
RSV	Revised Standard Version (Javított Sztenderd Változat)
SEPT	The Septuagint (Greek-English) by Zondervan, 1970 (A Szeptuaginta [Görög-Angol], Zondervan kiadó, 1970)
TEV	Today's English Version from United Bible Societies (Mai Angol Változat, Egyesült Bibliái Szövetség)
YLT	Young's Literal Translation of the Holy Bible by Robert Young (A Szent Biblia Young Szó Szerinti Fordításában, Robert Young)
ZPBE	Zondervan Pictorial Bible Encyclopedia (5 vols.), ed. Merrill C. Tenney (Zondervan Képes Bibliái Enciklopédia [5 kötet], szerkesztette, Merrill C. Tenney)

A SZERZŐ SZEMÉLYES ELŐSZAVA: HOGYAN SEGÍTHET NEKED EZ A KOMMENTÁR?

A bibliai értelmezés egy ésszerű és egyben szellemi folyamat, ami arra törekszik, hogy megértsen egy ősi, ihletett író oly módon, hogy az Istentől származó üzenet a mai időkben is érthető és alkalmazható legyen.

A szellemi folyamat döntő, de nagyon nehéz meghatározni. Magában foglalja az Istennek való alárendeltséget és az Isten felé való nyitottságot. Szükséges, hogy ott legyen az éhség (1) Iránta, (2) ismerni akarására, és (3) az Ő szolgálatára. Ez a folyamat magában foglalja az imádságot, a megvallást és az életmód változtatásra való hajlandóságot. A Szentlélek jelenléte döntő fontosságú a megértési folyamatban, de az, hogy őszinte, istenfélő keresztények miért értelmezik különböző módokon a Bibliát, ez maga rejtély.

Az ésszerű folyamatot könnyebb megmagyarázni. A szöveghez következetesnek kell maradnunk és pontosnak kell lennünk, és nem szabad, hogy a személyes vagy felekezeti előítéleteink befolyásoljanak. Történelmileg mindannyian feltételekhez vagyunk kötve. Egyikünk sem tud objektív, semleges értelmező lenni. Ez a kommentár egy óvatos, ésszerű folyamatot biztosít, ami három értelmező alapelvet is tartalmaz, amelyek úgy vannak megalkotva, hogy segítsenek nekünk felülkerekedni az előítéleteinken.

Első Alapelv

Az első alapelv az, hogy vegyük figyelembe azt a történelmi kort, amiben a könyv íródott, és azt a bizonyos történelmi alkalmat, ami miatt megíródott. Az eredeti írónak volt egy célja és egy üzenete, amit szeretett volna továbbítani. A szöveg nem jelenthet számunkra olyasvalamit, amit nem jelentett az eredeti, ősi, ihletett szerzőnek. Az ő szándéka – nem pedig a mi történelmi, érzelmi, kulturális, személyes vagy felekezeti szükségünk – a lényeg. Az alkalmazás szerves része az értelmezésnek, de a helyes értelmezésnek minden esetben meg kell előznie az alkalmazást. Folyamatosan ismételnünk kell, hogy minden bibliai szövegnek egy, csak egyetlen egy jelentése van. Ez a jelentés az, amit az eredeti bibliai író a Szentlélek vezetése alatt szeretett volna elmondani a saját korában. Ennek az egyetlen egy jelentésnek lehet többféle alkalmazási lehetősége a különböző kultúrákban és helyzetekben. Ezeket az alkalmazásokat össze kell kötni az eredeti író központi igazságával. Éppen ezért ez a tanulmányozást elősegítő kommentár úgy lett megalkotva, hogy a Biblia minden könyvéhez nyújtson egy-egy bevezetést.

Második Alapelv

A második alapelv az, hogy azonosítsuk az irodalmi egységeket. Minden bibliai könyv egy egységesített dokumentum. Azoknak, akik értelmezik, nincs joguk ahhoz, hogy elkülönítsék az igazság egy aspektusát a többitől. Éppen ezért arra kell törekednünk, hogy az adott bibliai könyv egészének célját megértsük, mielőtt az egyes irodalmi egységeket értelmeznénk. A különálló részek – fejezetek, bekezdések vagy versek – nem jelenthetnek olyasvalamit, amit az egész egység maga nem jelent. Az értelmezésnek mindig az egészet néző deduktív (levezető) megközelítéstől a részek induktív (következtető) megközelítéséig kell irányulnia. Éppen ezért ez a tanulmányozást elősegítő kommentár úgy lett megalkotva, hogy segítsen a tanulmányozónak az irodalmi egységek szerkezetét bekezdésenként analizálni. A bekezdések, ugyanúgy mint a fejezetek és a különböző felosztások, nem ihletettek, de segítenek abban, hogy a különböző gondolati egységeket megkülönböztethessük.

Bekezdések szintjén értelmezni, – nem mondatonként, nem mellékmondatokként, kifejezésenként vagy szavanként – ez a kulcs ahhoz, hogy követhessük az eredeti bibliai író által továbbadandó jelentést. A bekezdések egy egységesített témán alapszanak, amiket gyakran nevezünk témának vagy a témát összefoglaló mondatnak. Minden szó, kifejezés, mellékmondat és mondat, ami a bekezdésben található, valahogyan ehhez az egységesített témához kapcsolódik. Korlátozzák, kiteljesítik, magyarázzák és/vagy megkérdőjelezik. A valódi kulcs a helyes értelmezéshez az, hogy követni kell az eredeti szerző gondolatát bekezdésről bekezdésre a különböző irodalmi egységeken át, amelyek a bibliai könyv egészét alkotják. Ez a tanulmányozást elősegítő kommentár úgy lett megalkotva, hogy segítsen a tanulmányozónak ezt tenni különböző modern angol nyelvű bibliafordítások összehasonlításával. Ezek a fordítások azért lettek kiválasztva, mert különböző fordítási nézeteket alkalmaznak:

- A. A United Bible Society (Egyesült Biblia Társaság) görög szövege a negyedik átdolgozott kiadás (UBS⁴). Ennek a szövegét modern szövegértelmező tudósok osztották bekezdésekre.
- B. A New King James Version (Új King James Fordítás), (NKJV) egy szóról szóra való fordítása a görög kéziratoknak, amiket Textus Receptus-nak hívnak. Ennek a fordításnak a bekezdési beosztásai hosszabbak, mint a többi fordításnak. Ezek a hosszabb bekezdések segítenek a tanulmányozónak meglátni az egységesített témákat.
- C. A New Revised Standard Version (az Új Átdolgozott Standard Fordítás), (NRSV) egy módosított

szóról szóra való fordítás. Ez átmenetet alkot a következő két modern változat között. Ennek a bekezdés felosztása igen jó segítség a különböző témák meghatározásában.

- D. A Today's English Version (a Mai Angol Fordítás), (TEV) egy dinamikus egyenértékű fordítás, amit a United Bible Society adott ki. Arra törekszik, hogy a Bibliát oly módon fordítsa le, hogy a modern kori, angolul beszélő olvasó vagy előadó megérthesse az eredeti görög szöveg jelentését. Gyakran, legfőképp az evangéliumokban, a bekezdéseket aszerint osztja fel, hogy ki a beszélő, nem pedig témák szerint, ugyanúgy mint az NIV fordítás. Az értelmező számára ez nem igazán hasznos. Érdekes megfigyelni, hogy mind az UBS⁴, mind a TEV fordítások lényege ugyanaz, a felosztásuk viszont különbözik.
- E. A Jerusalem Bible (a Jeruzsálem Biblia), (JB) egy dinamikus egyenértékű fordítás, ami a Francia Katolikus fordításon alapszik. Nagyon hasznos abban, hogy a bekezdéseket egy európai nézőpontból hasonlíttja össze.
- F. A bekeretezett szöveg az 1995-ös kiadású Updated New American Standard Bible (Frissített Új Amerika Standard Biblia), (NASB) –ból való, ami egy szóról szóra való fordítás. A versről versre való megjegyzések ezt a felosztást követik.

Harmadik Alapelv

A harmadik alapelv az, hogy a Bibliát különböző fordításokban olvassuk, hogy a jelentésnek a lehető legkiterjedtebb választékát is megismerhessük (jelentésstanilag), amit csak a bibliai szavak és kifejezések tartalmazhatnak. Gyakran egy görög kifejezés vagy szó többféle módon is értelmezhető. Ezek a különböző fordítások kihozzák ezeket a különböző lehetőségeket, és segítenek beazonosítani és megmagyarázni a görög kéziratok változatait. Ezek nincsenek a tanokra kihatással, de segítenek, hogy megpróbáljunk visszatérni az eredeti szöveghez, amit egy régi időkből élő, ihletett író leírt.

Ez a kommentár egy gyors módot kínál a tanulmányozónak, hogy leellenőrizze az értelmezéseit. Ez nem eldöntő, meghatározó célú, hanem inkább informáló és gondolatébresztő. Gyakran a többi, más lehetséges értelmezés segít minket abban, hogy ne legyünk annyira elfogultak, dogmatikusak és felekezeti-függők. Az értelmezőknek szélesebb körű értelmezési lehetőségekkel kellene rendelkezniük, hogy felismerhessék, mennyire félreérthetőek tudnak lenni az ősi szövegek. Sokkoló, hogy mennyire kicsi az egyetértés a keresztények között, akik pedig a Bibliát tartják az igazságuk forrásának.

Ezek az alapelvek segítettek nekem felülkerekedni a legtöbb történelmi előfeltételezésen azáltal, hogy meg kellett szenvednem az ősi szövegekkel. Az a reményem, hogy ez számotokra is áldás lesz.

Bob Utley
Kelet Texasi Baptista Egyetem
1996 Június 27

ÚTMUTATÓ A HELYES BIBLIAOLVASÁHOZ: AZ IGAZOLHATÓ IGAZSÁG SZEMÉLYES KERESÉSE

Ismerhetjük az igazságot? Hol található? Igazolhatjuk-e logikus úton? Van-e egy alapvető, végső hatalom? Vannak-e olyan tökéletességek, amik irányíthatják az életünket, világunkat? Van-e értelme az életnek? Miért vagyunk itt? Hova tartunk? Ezek olyan kérdések – kérdések, amiken minden épeszű ember eltűnődik – amelyek az idők kezdete óta kísértik az emberiség intellektusát (Préd. 1:13-18; 3:9-11; Károli: 1:13-2,1; 3:9-11). Emlékszem még amikor én magam is egy olyan központot kerestem az életemben, ami teljessé teszi azt. Fiatalon lettem Krisztusban hívő, s ezt elsősorban a családomban lévő fontos személyek bizonyoságtétele alapozta meg. S ahogy felnőttem, a saját magammal és a világgal kapcsolatos kérdéseim is egyre csak gyarapodtak. Egyszerű kulturális és vallásos klisék nem adtak értelmet azoknak a gyakorlatoknak, amikről olvastam vagy amikkel én magam is találkoztam. Ez az időszak az összezavarodottság, a keresés, a vágyakozás, és nagyon sokszor a reménytelenség érzésének időszaka volt azzal az érzéketlen, kemény világgal szemben, amiben éltem.

Nagyon sokan hirdették, hogy vannak válaszaik ezekre az alapvető kérdésekre, de kutatások és elmélgedések után azt láttam, hogy a válaszaik (1) személyes filozófiákon, (2) ősi mítoszokon, (3) személyes megtapasztalásokon vagy (4) pszichológiai kivetítéseken alapultak. Szükségem volt egy bizonyos mértékű igazolhatóságra, néhány bizonyítékra, racionalitásra, amire a világnézetemet, az életemet egybefogó központot, és az életem okát alapozhattam.

Mindezeket a Biblia tanulmányozásában találtam meg. Bizonyítékokat kezdtem keresni a hitelességére, amiket meg is találtam (1) a Biblia történelmi megbízhatóságában, amit az archeológia is megerősített, (2) az Ószövetség próféciainak pontosságában, (3) a Biblia üzenetének egységében, ami nem változott megírásának ezerhatszáz éve alatt, és (4) azoknak az embereknek a személyes bizonyoságtételében, akiknek az életük tartósan megváltozott azáltal, hogy kapcsolatba kerültek a Bibliával. A kereseténységnek, mint a hit és a meggyőződés egyesített rendszerének megvan az a képessége, hogy az emberiség összetett kérdéseivel foglalkozzon. Nem csupán racionális keretet adott, de a tapasztalati biblikus hit érzelmileg örömet és stabilitást is hozott az életembe.

Úgy gondoltam, hogy megtaláltam az életemet egybefogó központot – Krisztust, úgy, ahogyan az Igén keresztül meg lehet érteni. Mindez mámorító megtapasztalás volt, egy érzelmi megkönnyebbülés. Ennek ellenére még mindig emlékszem arra a sokkra és a fájdalomra, amikor elkezdett derengeni, hogy mennyi különböző magyarázatát képviselték ennek a könyvnek, néha még egy és ugyanazon gyülekezeten vagy hasonló gondolkodású emberek csoportján belül is. A Biblia ihletettségének és hitelességének megerősítése nem a befejezés volt, hanem pont hogy a kezdet. Hogyan ellenőrizhetem vagy utasíthatom el a sokféle és egymásnak ellentmondó magyarázatait azoknak a bonyolult igeszakaszoknak, amiket pont azok hirdetnek, akik vallják a Biblia tekintélyét és megbízhatóságát?

Ez a feladat vált életem céljává és hitem zárandoklatává. Tudtam, hogy a Krisztusban való hitem (1) békességet és örömet hozott. Az értelmem áhítozott valami teljességre a kultúráim viszonylagosságának közepette (poszt-modernitás); (2) az egymásnak ellentmondó vallási rendszerek dogmatizmusa (világvallások); és a (3) felekezeti arrogancia közepette. Az ősi irodalom értelmezésének érvényes megközelítése utáni kutatásom folyamán meglepő módon felfedeztem a saját történelmi, kulturális, felekezeti és tapasztalati előítéleteimet. Gyakran csak azért olvastam a Bibliát, hogy egyszerűen csak megerősítsem a saját nézeteimet. Tanok forrásaként használtam, hogy megtámadhassak másokat, miközben újra meggyőződtem a saját bizonytalanságomban és elégtelenségemben. Mennyire fájdalmas felismerés volt ez a számomra!

Bár soha sem lehetek teljesen objektív, jobb bibliaolvasó válhat belőlem. Korlátozhatom az előítéleteimet azáltal, hogy azonosítom őket, és elismerem azok jelenlétét. Nem vagyok még szabad tőlük, de szembesültem a saját gyengeségeimmel. Néha maga a magyarázó a jó bibliaolvasás legrosszabb ellensége!

Hadd soroljak fel néhány előfeltételezést, amiket én magam is belevonok a bibliatanulmányozásomba, hogy te, mint olvasó, is megvizsgálhasd őket velem együtt:

I. Előfeltételezések

- A. Hiszem, hogy a Biblia az egyedüli ihletett, önmagáról szóló kijelentése az egy igaz Istennek. Éppen ezért szükséges, hogy az értelmezése annak fényében történjen, hogy mi volt az eredeti isteni szerző (a Szentlélek) szándéka, amikor egy emberi írón keresztül, egy bizonyos történelmi felállásban leírta.

- B. Hiszem, hogy a Biblia az egyszerű emberek számára íródott – mindenki számára! Isten rendelkezésünkre bocsátotta magát, hogy világosan szólhasson hozzánk egy bizonyos történelmi és kulturális környezetben keresztül. Isten nem rejti el az igazságot – azt szeretné, ha megértenénk azt! Éppen ezért a keletkezésének idejében kell értelmeznünk, nem a miénkben. A Biblia nem mondhat valami olyat számunkra, amit soha nem mondott azok számára, akik először olvasták vagy hallották. Érthető a hétköznapi ember számára is és normális emberi kommunikációs formákat és technikákat alkalmaz.
- C. Hiszem, hogy a Bibliának egy egyesített üzenete és célja van. Nem mond ellent önmagának, bár valóban tartalmaz nehezen érthető és paradox részeket. Így a Biblia legjobb értelmezője maga a Biblia.
- D. Hiszem, hogy minden résznek (kivéve a próféciaikat) egyetlen egy jelentése van, ami az eredeti ihletett szerző szándékán alapszik. Bár soha nem lehetünk teljesen biztosak abban, hogy mi volt az eredeti szerző szándéka, nagyon sok olyan dolog van, ami abba a bizonyos irányba mutat:
1. a műfaj (irodalmi típus) megválasztása az üzenet kifejezéséhez
  2. a történelmi háttér és/vagy az a bizonyos alkalom, ami az írást kiváltotta
  3. a teljes könyv irodalmi szöveggörnyezeté ugyanúgy, mint minden egyes irodalmi egységé
  4. a szövegi megszerkesztettsége (vázlata) az irodalmi egységeknek, oly módon, ahogy azok az üzenet teljességéhez viszonyulnak
  5. a jellegzetes nyelvtani elemek alkalmazása az üzenet közvetítésére
  6. az üzenet bemutatására kiválasztott szavak
  7. párhuzamos üzenetek

Ezen területek tanulmányozása válik a bizonyos részek tanulmányozásának tárgyává. Mielőtt elmagyaráznám, hogy mi az én módszerem a jó bibliaolvasásra, hadd vázoljam azokat a nem megfelelő módszereket, amiket ma alkalmaznak, és amelyek nagyon sok széthúzást okoztak az értelmezésben, tehát ezeket el kellene kerülnünk:

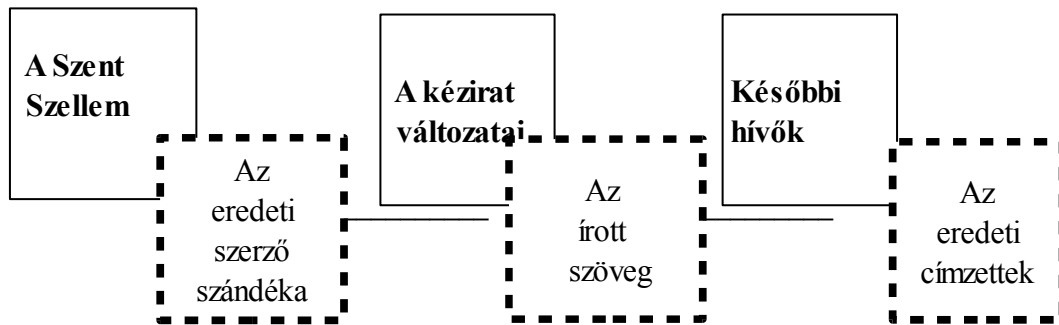
II. Helytelen módszerek

- A. A bibliai könyvek irodalmi szöveggörnyezetének semmibevétele és minden mondat, mellékmondat, vagy még az egyes szavaknak is az oly módon való használata, mintha azok különálló igazságok állításai lennének, s amik nem kapcsolódnak a szerző szándékához vagy a nagyobb szövegösszefüggés jelentéséhez. Ezt gyakran „szövegkiragadásnak” nevezik.
- B. A könyvek történelmi háttérének semmibevétele azáltal, hogy egy olyan feltételezett történelmi háttérrel helyettesítik, amire alig vagy egyáltalán nem találni utalást magában a szövegben.
- C. A könyvek történelmi háttérének semmibevétele és oly módon való olvasása, mintha az egy kisvárosi napilap lenne, amit elsősorban modern kori különálló keresztények számára írtak.
- D. A könyvek történelmi háttérének semmibevétele azáltal, hogy a szöveget egy filozofikus/teologikus üzenetű allegorizálják, ami egyáltalán nem kapcsolódik az eredeti szerző és az elsődleges hallgatóság szándékához.
- E. Az eredeti szöveg semmibevétele azáltal, hogy behelyettesíti valaki más, saját teológiai rendszerét, dédelgetett tanát vagy az éppen aktuális ügyét, ami nem kapcsolódik az eredeti szerző céljához és kijelentett üzenetéhez. Ez a jelenség gyakran követi a Bibliából való kezdő felolvasást, mint annak az eszközét, hogy megalapozza az előadó tekintélyét. Erre a leggyakrabban úgy utalnak, mint az „olvasó válasza” („amit-a-szöveg-személyesen-nekem-jelent” értelmezés).

Legalább három összetevőt lehet megtalálni minden ember által írott kommunikációban:

A múltban különböző olvasási technikák koncentráltak ennek a három összetevőnek az egyikére. De hogy valóban beigazoljuk a Biblia egyedülálló ihletettségét, egy módosított diagram jobban helytálló:

A valóságban mind a három összetevőt bele kell foglalni az értelmezési folyamatba. Az ellenőrizhetőség céljából az értelmezésem az első két összetevőre koncentrál: az eredeti szerzőre és a szövegre. Lehet, hogy azokra a félreértelmezésekre reagálok, amiket láttam (1) a szöveg jelképesítése vagy elszellemiesítése és (2) az „olvasó válasza” értelmezés (amit-a-szöveg-személyesen-nekem-jelent) során. A helytelen használat az értelmezés bármelyik fázisában előfordulhat. Mindig ellenőriznünk kell a motivációnkat, előítéleteinket, technikáinkat és alkalmazásainkat. De hogyan ellenőrizzük őket, ha nincsenek korlátok az értelmezéshez, nincsenek limitek, nincsenek kitételek? Ez az, ahol a szerzői szándék és a szövegi szerkezet biztosít nekem néhány kitévelt a lehetséges, érvényes értelmezések körének korlátozására.

Ezeknek a helytelen olvasási technikáknak a fényében, melyek azok a lehetséges megközelítései a helyes bibliaolvasásnak és értelmezésnek, amelyek egy bizonyos fokú ellenőrizhetőséget és következetességet biztosítanak?

III. Lehetséges megközelítések a helyes bibliaolvasáshoz

Ezen a ponton nem azokat az egyedi technikákat tárgyalom, hogy hogyan kell a sajátos műfajokat értelmezni, hanem általános hermeneutikai alapelveket, amik mindenféle bibliai szövegre érvényesek. A műfaj specifikus megközelítéssel kapcsolatban egy nagyon jó könyv a *How To Read The Bible For All Its Worth* (Hogyan olvasd a Bibliát, annak teljes értékéért), amit Gordon Fee és Douglas Stuart írt és a Zondervan kiadó adott ki.

Az én módszerem elsősorban arra koncentrál, hogy az olvasó megengedi a Szentléleknek, hogy megvilágosítsa/megmagyarázza neki a Bibliát négy, személyes olvasási cikluson keresztül. Ez a Szellemet, a szöveget és az olvasót elsődlegessé teszi, nem pedig másodlagossá. Továbbá megvédi az olvasót attól, hogy a kommentátorok helytelenül/túlságosan befolyásolják. Már hallottam, amint az mondták, hogy „A Biblia jól megvilágítja a kommentárokat.” Ez nem egy lebecsmérelő megjegyzés akar lenni a tanulmányozó segédeszközökről, inkább esdeklés, hogy a megfelelő időben használják azokat.

Magából a szövegből kell tudni alátámasztani az értelmezésünket. Öt terület van, amelyek valamennyi megerősítést adhatnak:

1. az eredeti szerző
  - a. történelmi háttére
  - b. irodalmi szövegkörnyezete
2. az eredeti szerző választása
  - a. a nyelvtani szerkezetekre vonatkozóan (szintaktika)
  - b. a kortárs munkák felhasználására vonatkozóan
  - c. a műfajra vonatkozóan
3. a saját értelmezésünk a helyénvaló
  - a. tárgyhoz tartozó párhuzamos részekre vonatkozóan

Szükséges, hogy az értelmezésünk mögött álló érveket és logikát biztosítani tudjuk. A Biblia az egyetlen forrásunk amiből hitet és gyakorlatot szerezhethetünk. Elég szomorú, hogy a keresztények olyan gyakran nem értenek egyet abban, hogy mit is tanít vagy hogy mit erősít meg. Önmegsemmisítő azt vallani, hogy a Biblia ihletett, aztán a hívők meg nem képesek megegyezni azon, hogy mit is tanít és mi az amit elvár!

A négy olvasási ciklus úgy lett megtervezve, hogy a következő értelmezési betekintéseket szolgáltassa:

- A. Az első olvasási ciklus

1. Egyszerre olvasd el az egész könyvet! Egy másik fordításban olvasd el újra, remélhetőleg egy más fordítási megközelítésből
    - a. szó szerinti (NKJV, NASB, NRSV)
    - b. dinamikusan megegyező (TEV, JB)
    - c. magyarázó (Living Bible, Amplified Bible)
  2. Keresd meg az egész írás központi célját! Azonosítsd a témáját!
  3. Válaszd külön (amennyiben lehetséges) azt az irodalmi egységet, a fejezetet, a bekezdést vagy akár azt a mondatot, ami tisztán kifejezi ezt a központi célt vagy témát!
  4. Azonosítsd a túlnyomórészt uralkodó irodalmi műfajt
    - a. Ószövetség
      - (1) Héber elbeszélés
      - (2) Héber költészet (bölcseesség irodalom, zsoltárok)
      - (3) Héber prófécia (próza, versek)
      - (4) Törvénykódexek
    - b. Újszövetség
      - (1) Elbeszélések (Evangéliumok, Apostolok Cselekedetei.)
      - (2) Példabeszédek (Evangéliumok)
      - (3) Levelek/apostoli levelek
      - (4) Apokaliptikus irodalom
- B. A második olvasási ciklus
1. Olvasd el újra az egész könyvet, és próbálj meg főbb témákat keresni!
  2. Vázold a főbb témákat és tömören, egy egyszerű mondatban foglald össze a tartalmát!
  3. Ellenőrizd a megállapításodat a könyv céljáról, és egészítsd ki a vázlatot tanulmányozást segítő eszközök használatával!
- C. A harmadik olvasási ciklus
1. Olvasd el újra az egész könyvet, és próbáld meg azonosítani a történelmi háttérrel és azt a bizonyos alkalmat, ami miatt az a könyv íródott, mindezt magából a Bibliából!
  2. Sorold fel azokat a történelmi eseményeket, amik a bibliai könyvben meg vannak említve.
    - a. a szerző
    - b. a dátum
    - c. a címzettek
    - d. az írás kifejezett oka
    - e. a kulturális háttér aspektusai, amik az írás céljához kapcsolódnak
    - f. történelmi személyekre és eseményekre való utalások
  3. Terjeszd ki a vázlatodat bekezdési szintre, arra a bibliai könyvrészletre vonatkozólag, amit éppen értelmezni szeretnél! Mindig azonosítsd és vázold az irodalmi egységet. Ez lehet, hogy több fejezetet vagy bekezdést is magában foglal. Ez képessé tesz arra, hogy követni tudd az eredeti szerző logikáját és szövegszerkesztését.
  4. Ellenőrizd a történelmi háttérrel, tanulmányozást segítő eszközökkel.
- D. A negyedik olvasási ciklus
1. Olvasd el újra az adott irodalmi egységet több különböző fordításban is
    - a. szó szerinti (NKJV, NASB, NRSV)
    - b. dinamikusan megegyező (TEV, JB)
    - c. magyarázó (Living Bible, Amplified Bible)
  2. Keresd irodalmi vagy nyelvtani szerkezeteket
    - a. ismételt kifejezések, Efézus 1:6, 12, 13
    - b. ismételt nyelvtani szerkezetek, Róma 8:31
    - c. összehasonlító fogalmak
  3. Sorold fel a következő elemeket
    - a. jelentőségteljes tényezők
    - b. szokatlan tényezők
    - c. fontos nyelvtani szerkezetek
    - d. különösen nehéz szavak, mellékmondatok és mondatok
  4. Keresd lényeges/a tárgyhöz tartozó párhuzamos részeket
    - a. keresd meg a legérthetőbb részt, ami a témáról szól, használd
      - (1) „szisztematikus teológia” könyveket
      - (2) olyan Bibliát, amiben kereszthivatkozások vannak

- (3) konkordanciákat
- b. Keress paradox párokat a témádon belül. Nagyon sok bibliai igazság nyelvjárási párokban van bemutatva; nagyon sok felekezeti konfliktus a bibliai feszültségek felének szövegbizonyításából fakad. A Biblia egésze ihletett, és az üzenetének a teljességét kell kikutatnunk ahhoz, hogy az értelmezésünknek Igei egyensúlyt tudjunk biztosítani.
- c. Keress párhuzamokat ugyanazon a könyvön belül, ugyanazon szerzőtől vagy ugyanazon műfajon belül; a Biblia a legjobb magyarázója saját magának, mert egyetlen egy szerzője van, a Lélek.
- 5. Használj tanulmányozást segítő eszközöket, hogy leellenőrizhesd a történelmi háttérrel és az írást kiváltó okot
  - a. tanulmányozó Bibliát
  - b. bibliai enciklopédiákat, kézikönyveket és szótárakat
  - c. bibliai bevezetőket
  - d. Biblia kommentárokat (a tanulmányozásod ezen pontján engedd meg a hívő társadalomnak, múltbelieknek és kortársaknak, hogy segítsenek és javítsanak ki a személyes tanulmányozásodban.)

IV. A bibliai értelmezés alkalmazása

Ezen a ponton fordulunk az alkalmazáshoz. Már szakítottál időt arra, hogy megérthesd a szöveget az eredeti háttérben; most a saját életedre és kultúrára kell azt alkalmazni. A bibliai tekintélyt én úgy definiálom, hogy „annak a megértése, hogy az eredeti bibliai szerző mit mondott az ő idejében élőknek, majd ennek az igazságnak az alkalmazása a mi időnkre.”

Mielőtt alkalmaznánk, mindig értelmeznünk kell az eredeti szerző szándékát annak idejében és logikájában. Nem alkalmazhatunk egy bibliai üzenetet a saját napjainkra, amíg nem tudjuk, hogy mi volt a jelentése a saját idejében! Egy bibliai üzenet nem jelenthet valami olyat, amit soha nem is jelentett!

Az alkalmazásnak mindig az eredeti szerző szándékának értelmezését kell követnie, időben és logikában egyaránt. Nem alkalmazhatunk egy Bibliai ígérest a napjainkra, amíg nem tudjuk, hogy mit is jelentett az a saját idejében! Egy Bibliai ígérés sem jelenthet olyasvalamit, amit soha nem is akart jelenteni!

A bekezdések szintjéig tartó vázlatod (harmadik olvasási ciklus) lesz az útmutató. Az alkalmazásnak a bekezdések szintjén kell megtörténnie, nem a szavak szintjén. A szavaknak csak a szöveggörnyezetben van jelentésük; a mellékmondatoknak csak a szöveggörnyezetben van jelentésük; a mondatoknak is csak a szöveggörnyezetben van jelentésük. Az egyetlen ihletett személy, aki részt vesz az értelmezési folyamatban az az eredeti szerző. Mi csak őt követjük azáltal, hogy a Szentlélek megvilágosít minket. De a megvilágosítás nem ihletettség. Ahhoz, hogy azt mondhassuk, hogy „Ezt mondja az Úr”, ragaszkodnunk kell az eredeti szerző szándékához. Az alkalmazásnak különösen a teljes írás általános szándékához, az adott irodalmi egységhez és a gondolat bekezdési szinten való kifejlődéséhez kell kapcsolódnia.

Ne engedd, hogy az éppen aktuális dolgaid értelmezzék a Bibliát; hagyd a Bibliát beszélni! Ehhez majd lehet, hogy arra lesz szükségünk, hogy magából a szövegből vegyünk alapelveket. Ez akkor helytálló, ha a szöveg támogatja az alapelvet. Sajnálatos módon nagyon sokszor az alapelveink csak a „mi” alapelveink – nem pedig a szöveg nyújtotta alapelvek.

A Biblia alkalmazásánál fontos, hogy emlékezzünk arra, hogy egy bizonyos bibliai szöveggel kapcsolatban csak egyetlen egy jelentés lehet helyénvaló (kivéve a próféciákat). Ez a jelentés kapcsolódik az eredeti szerző szándékához, mivel a saját idejének egy-egy krízisére vagy szükségére válaszolt. Sok lehetséges alkalmazás eredhet ebből az egy jelentésből. Az alkalmazás a címzettek szükségéin fog alapulni, de kapcsolódnia kell az eredeti szerző céljához.

V. Az értelmezés szellemi aspektusa

Eddig azt a logikai és szövegi folyamatot tárgyaltuk, ami részt vesz az értelmezésben és az alkalmazásban. Most pedig hadd szóljak röviden az értelmezés szellemi aspektusáról. A következő lista számomra nagyon hasznosnak bizonyult:

- I. Imádkozz a Lélek segítségéért (vö. I. Kor. 1:26 – 2:16).
- II. Imádkozz személyes megbocsátásért és megtisztulásért az ismert bűnökből (vö. I. János 1:9).
- III. Imádkozz nagyobb vágyért Isten megismerésére (vö. Zsolt. 19:7-14; 42:1; 119:1; [Károli: 19:8-15; 42:2; 119:1]).
- IV. Bármilyen új betekintést találsz, alkalmazd azt azonnal a saját életedre.
- V. Maradj alázatos és tanítható.

Nagyon nehéz megtartani az egyensúlyt a logikai folyamat és a Szentlélek szellemi vezetése között. A következő idézetek segítettek ezt a kettőt egyensúlyban tartanom:

A. James W. Sire: *Scripture Twisting* (Az Írások elferdítése) című könyvének 17–18. oldala:

„A megvilágosodás Isten népe tagjainak elméjére száll rá – s nem csak a szellemi elitre vonatkozik. Nincs semmilyen guru osztály a bibliai kereszténységben, sem illuminátusok, sem olyan emberek, akik kizárólagosan rendelkeznek azzal, hogy a helyes értelmezés csakis tőlük származik. És bár igaz, hogy a Szentlélek ad különleges ajándékokat a bölcsességre, tudásra és szellemi megítélésre, de nem rendeli el, hogy ezek az ajándékokkal ellátott keresztények legyenek az Ő Igéjének egyedüli tekintéllyel rendelkező értelmezői. Ez az egyénen múlik, hogy tanuljon, megítéljen és megkülönböztessen dolgokat a Bibliával kapcsolatban, ami maga tekintéllyel bír még azok felett is, akiknek Isten különleges képességeket adott. Összegzésképpen, az a feltételezés, amit az egész könyvön keresztül felépítettem, az az, hogy a Biblia az Isten igaz kijelentése az egész emberiség számára, ez az egyetlen végső tekintélyünk mindenre vonatkozólag amiről csak beszél, és hogy ez nem egy hatalmas nagy misztikum, hanem megfelelő módon megértheti azt a hétköznapi ember is minden kultúrában.”

B. Kierkegaarddal kapcsolatban: Bernard Ramm, *Protestant Biblical Interpretation* (Protestáns bibliai értelmezés) című könyvének 75. oldala:

Kierkegaard szerint a nyelvtani, lexikális és történelmi tanulmányozása a Bibliának szükséges, de nem előbbre való a Biblia valódi/igazi olvasásánál. „Ahhoz, hogy valaki úgy tudja olvasni a Bibliát, hogy az az *Isten Igéje*, azt úgy kell tennie, hogy a szíve a torkában dobog, lábujjhegyen toporog, buzgón várakozva, Istennel beszélgetve. A Bibliát figyelmen kívül, nemtörődöm módon, iskolai olvasmányként vagy szakszerűen olvasva nem lehet Isten Igéjeként olvasni. Ha valaki úgy olvassa, mintha szerelmeslevelet olvasna, akkor ez a személy úgy olvassa, hogy az az Isten Igéje.”

C. H.H. Rowley *The Relevance of the Bible* (A Biblia fontossága) című könyvének 19. oldala:

„A Biblia csupán intellektuális módon való megértése, mindegy milyen mélységű és teljes is az, nem foglalhatja magában annak teljes kincsét. Nem veti meg az efféle megértést, merthogy ez szükséges eleme a teljes megértésnek. De ha azt akarjuk, hogy a megértésünk teljes legyen, akkor ennek a könyv szellemi kincseinek szellemi módon való megértéséhez kell elvezetnie. És ehhez a szellemi megértéshez több kell, mint a pusztán intellektuális éberség. A szellemi dolgokat szellemi módon kell megítélni, és ha a Biblia tanulmányozója túl akar lépni a tudományos tanulmányozás szintjéről a gazdagabb örökség szintjére, amit a könyvek leghatalmasabbika kínál, akkor szüksége van egy szellemileg befogadóképes hozzáállásra és arra a vágyakozásra, hogy megtalálja Istent és közelebb kerülhessen Hozzá.”

VI. Ezen kommentár metodikája

A *Tanulmányozást Elősegítő Kommentár* úgy lett megalkotva, hogy a következő módokon segítsen neked az értelmezési folyamatban:

- A. Minden egyes könyvet egy tömör történelmi vázlat vezet be. Miután befejezted a „harmadik olvasási ciklust”, nézd meg ezt az információt!
- B. Minden fejezet elején találsz egy szövegösszefüggési betekintést. Ez majd segít abban, hogy megláthasd, hogyan épül fel az irodalmi egység szerkezete.
- C. Minden fejezet elején vagy a nagyobb irodalmi egységek elején megtalálhatod a bekezdések felosztását és azok leíró feliratát, különböző modern fordításokból:
  1. Az Egyesült Biblia Társaság Görög szövegének negyedik kiadása (United Bible Society Greek Text, fourth edition revised) (UBS⁴)
  2. Az Új Amerikai Standard Biblia 1995-ös kiadása (New American Standard Bible, 1995 update) (NASB)
  3. A King James Új Fordítása (New King James Version) (NKJV)
  4. Az Új Átdolgozott Standard Fordítás (New Revised Standard Version) (NRSV)
  5. A Mai Angol Fordítás (Today's English Version) (TEV)
  6. A Jeruzsálem Biblia (Jerusalem Bible) (JB)

A bekezdések felosztásai nem ihletettek. Azokat a szövegösszefüggés alapján kell megállapítani. Az által, hogy számos más fordítási nézetből származó és más teológiai szempontokon alapuló modern

fordításokat is összehasonlítunk, analizálhatjuk az eredeti szerző gondolatának feltételezett szerkezetét. Minden egyes bekezdésnek egy nagyobb igazság tartalma van. Ezt úgy hívjuk, hogy a „témát tartalmazó mondat” vagy a „szöveg központi alapötlete”. Ez az egyesítő gondolat a kulcs a helyes történelmi, nyelvtani értelmezéshez. Soha sem szabad egy bekezdésnél kevesebb szövegrészt értelmezni, arról prédikálni vagy abból tanítani! S azt is tartsuk észben, hogy minden egyes bekezdés kapcsolatban áll az őt körülvevő bekezdésekkel. Éppen ezért olyan fontos az egész könyv bekezdéseken alapuló vázlata. Tudnunk kell követni a téma logikus lefolyását úgy, ahogyan azt az eredeti, ihletett szerző leírta.

- D. Bob jegyzetei egy igeversről-igeversre való megközelítést követnek az értelmezésben. Ez arra kényszerít minket, hogy kövessük az eredeti szerző gondolatmenetét. A jegyzetek különböző területekről adnak információt:
1. irodalmi szövegkörnyezet
  2. történelmi, kulturális betekintések
  3. nyelvtani információk
  4. szótanulmányok
  5. a témához tartozó párhuzamos igerészek
- E. Ezen kommentár bizonyos pontjain a New American Standard Version kiemelt szövegét kiegészítik más modern fordítások szövegei:
1. A New King James Version (NKJV), ami a „Textus Receptus” szövegi kéziratait követi.
  2. A New Revised Standard Version (NRSV), ami egy szó szerinti átdolgozása az Egyházak Nemzeti Tanácsa által jóváhagyott Revised Standard Version-nak.
  3. A Today's English Version (TEV), ami egy dinamikus megfelelője az American Bible Society-nek.
  4. A Jerusalem Bible (JB), ami egy angol nyelvű fordítás a Francia Katolikus dinamikus fordításra alapozva.
- F. Azok számára, akik nem tudnak görögül, különböző angol fordítások összevetése nagy segítség lehet a szövegben előforduló problémák azonosításában:
1. kézirat változatok
  2. alternatív szójelentések
  3. nyelvtanilag bonyolult szövegek és szerkezetek
  4. bizonytalan eredetű szövegek
- Bár az angol fordítások nem oldhatják meg ezt a problémát, de kijelölhetik azokat a részeket, amik több, mélyebb és alaposabb tanulmányozást igényelnek.
- G. Minden fejezet végén a tárgyhoz tartozó megvitatandó kérdések találhatóak, amik azon fejezet főbb értelmezési témáit célozzák meg.

BEVEZETÉS A RÓMAIAKHOZ ÍRT LEVÉLHEZ

NYITÓ MEGÁLLAPÍTÁSOK

- A. A Rómaiakhoz írt levél a legszisztematikusabb és a leglogikusabb könyve Pál Apostolnak. A római körülmények ihlették, így ez egy "alkalmi" dokumentum. Történt valami ami arra indította Pált, hogy megírja a levelet. Mindazonáltal ez Pál írásai közül a legsemlegesebb, amiben az, ahogyan Pál a problémákat kezeli (valószínűleg a hívő zsidó és a pogány vezetőség közötti irigység volt az, vö. 14:1-15:13), tiszta és világos kinyilatkoztatása volt az evangéliumnak, és annak a mindennapjainkra vonatkozó alkalmazásának.
- B. Az, ahogyan Pál a Rómaiakhoz írt levélben az evangéliumot elmondja, minden korszakban befolyással volt a gyülekezetre.
1. Szent Ágoston Kr. u. 386-ban tért meg, mikor a Róma 13:13-14-et olvasta.
  2. Luther Márton gondolkodása az üdvösségről radikálisan megváltozott, mikor Kr. u. 1513-ban összehasonlította a Zsolt. 31:1-et a Róma 1:17-7el (vö. Hab. 2:4).
  3. John Wesley Kr. u. 1738-ban tért meg, mikor egy menonita gyűlés mellett sétált el Londonban, és hallotta, amint felolvassák Luther, a Rómaiakhoz írt levél bevezetését, mert az éppen kijelölt prédikátor nem jött el!
- C. A Római levelet ismerni ugyanaz, mint a keresztyénséget ismerni! Ez a levél Jézus életét és tanításait alapigazságokká formálja a gyülekezet számára minden korszakban. Luther Márton azt mondta róla: "Ez a legfőbb könyv az ÚSZ-ben, és a legtisztább evangélium!".

A SZERZŐ

Minden kétséget kizáróan Pál volt a szerző. Az 1:1-ben találhatjuk tipikus köszöntését. Nagy általánosságban mindenki egyetért azzal, hogy Pál "tövis a testben" a rossz látása volt, így fizikailag nem ő maga írta a levelet, hanem egy írnokot használt, Terciuszt (vö. 16:22).

DÁTUM

- A. A Római levél megírásának lehetséges dátuma Kr. u. 56-58. Ez egyike azoknak a kevés Újszövetségi könyveknek, amiket elég pontosan meg lehet állapítani, hogy mikor íródott. Ezt úgy végezzük, hogy összehasonlítjuk az Apcsel 20:2-t a Róma 15:17-tel. A Rómaiakhoz írt levelét valószínűleg Korinthusban írta Pál a harmadik missziós útjának vége felé, még azelőtt, hogy elindult Jeruzsálembe.
- B. Pál írásainak lehetséges kronológiája F. F. Bruce és Murry Harris listája alapján, amin kicsi változtatásokat hajtottam végre.

<u>Könyv</u>	<u>Dátum</u>	<u>Az Írás Helye</u>	<u>Az Apcsellel Való Kapcsolata</u>
1. Galata	48	Szíriai Antiókhia	14:28; 15:2
2. I. Thesszalonika	50	Korinthus	18:5.
3. II. Thesszalonika	50	Korinthus	
4. I. Korinthus	55	Efezus	19:20.
5. II. Korinthus	56	Macedónia	20:2.
6. Róma	57	Korinthus	20:3.
7.-10. Börtön Levelek			

Kolossé	60-as évek eleje		
Efezus	60-as évek eleje	Róma	
Filemon	60-as évek eleje		
Filippi	62-63 vége		28:30-31
11.-13. Negyedik Missziós út			
I. Timótheus	63 (vagy később)	Macedónia	
Titusz	63 de még Kr. u.	Efezus (?)	
II. Timótheus	64 68 előtt)	Róma	

CÍMZETTEK

A levél Rómát jelöli meg rendeltetési helyként. Nem tudjuk, hogy ki alapította a Rómában lévő gyülekezetet:

- A. Lehetséges, hogy valaki olyan volt, aki Jeruzsálemben volt Pünkösdkor, ahol megtért, hazatérve pedig megalapította a gyülekezetet (vö. Apcsel 2:10).
- B. Lehet, hogy olyan tanítványok voltak, akik elmenekültek az üldöztetések elől Jeruzsálemből István halála után (vö. Apcsel 8:4).
- C. Lehetséges, hogy olyan megtérők voltak, akik Pál missziós útjai alatt tértek meg, és elmentek Rómába. Pál soha nem látogatta meg ezt a gyülekezetet, de nagyon vágyott rá (vö. Apcsel 19:21). Sok-sok barátja volt ott (vö. Róma 16).

Úgy tűnik, hogy az volt a terve, hogy Spanyolország felé haladva meglátogatja Rómát is (vö. Róma 15:28) miután elment Jeruzsálembe a "szeretet adománnyal". Pál úgy érezte, hogy a Földközi tenger vidékének keleti részén való szolgálata véget ért. Új területeket keresett (vö. 15:20-23,28). Úgy tűnik, hogy az a személy, aki Páltól elvitte ezt a levelet Görögországból Rómába Fébé volt, aki egy diakonissza volt, és épp arra felé utazott (vö. Róma 16:1). Miért értékes annyira ez a levél, amit az első században egy zsidó sátorkészítő írt Korinthus eldugott kis utcácskáin? Luther Márton így hívta ezt a levelet: "Az Újszövetség legfőbb könyve és a legtisztább evangélium". Ennek a könyvnek az értékét az a tény adja, hogy a megtért rabbi, a tarzusi Saul, akit a pogányok apostolának hívtak, elmagyarázza az evangélium mélységeit. Pál legtöbb levelét erőteljesen kiszínezi a helyi helyzet, vagy a helyi állapotok, de a Római levél nem ilyen. Ez egy Apostol hitének a rendszerezett előadása.

Észrevetted, kedves keresztény testvérem, hogy a legtöbb technikai kifejezés, ami leírja a "hitet" ("megigazulás", "tulajdonítás", "örökbefogadás" és "megszentelődés") mind a Római levélből származik? Ez a levél a Galata levél igazságainak teológiai kifejlődése. Imádkozz, hogy Isten megnyissa előtted ezt a csodás levelet, ahogy együtt keressük az Ő akaratát életünkre nézve a mai napon!

MEGÍRÁSÁNAK CÉLJA

- A. Segítséget kér a spanyolországi missziós útjához. Pál úgy látta, hogy a Földközi tenger keleti vidékén való szolgálata befejeződött (vö. 15:20-23,28).
- B. A Római gyülekezetben lévő hívő zsidók és hívő pogányok közötti problémát célozza meg. Lehetséges, hogy ennek az volt az oka, hogy a Rómában élő zsidókat elűzték, majd később visszatértek. Akkor a keresztény zsidó vezetők helyét keresztény pogány vezetők vették át.
- C. Bemutatta magát a Római gyülekezetnek. Nagyon nagy ellenállás volt Pállal szemben őszinte megtért zsidó vezetők részéről Jeruzsálemben (a jeruzsálemi tanács az Apcsel 15-ben), a nem olyan őszinte zsidók részéről (a Galata és a II. Korinthus 3, 10-13 júdaistái), és a pogányok részéről is

(Kolossé, Efezus), akik megpróbálták összeolvasztani az evangéliumot az általuk kedvelt és dédelgetett teóriákkal vagy filozófiákkal (azaz gnoszticizmus).

- D. Pált azzal vádolták, hogy egy veszélyes újtó volt, aki figyelmetlen módon hozzáad Jézus tanításaihoz. A Rómaiakhoz írt levél volt a módja annak, hogy szisztematikusan megvédje magát az által, hogy bemutatja, hogy az evangélium igaz volt, s ehhez az Ószövetséget és Jézus tanításait használta (az evangéliumokat).

TÖMÖR VÁZLAT

- A. Bevezetés (1:1-17)
  - 1. Üdvözlés (1:1-7)
    - a. A szerző (1-5)
    - b. Rendeltetési Hely (6-7a)
    - c. Üdvözlés (7b)
  - 2. Az Írás Célja (1:8-15)
  - 3. Témája (1:16-17)
- B. Az Isteni Igazság Szükségessége (1:18-3:20)
  - 1. A Pogány Világ Hanyatlása (1:18-32)
  - 2. A Zsidók vagy a Pogány Erkölcsösek Képmutatása (2:1-16)
  - 3. A Zsidók Ítélete (2:17-3:8)
  - 4. Egyetemes Vád (3:9-20)
- C. Mi az Isteni Igazság (3:21-8:39)
  - 1. Igazság Egyedül Hit Által (3:21-31)
  - 2. Az Igazság Alapja: Isten Ígérete (4:1-25)
    - a. Ábrahám igaz volta (4:1-5)
    - b. Dávid (4:6-8)
    - c. Ábrahám kapcsolata a körülmetélkedéssel (4:9-12)
    - d. Isten ígérete Ábrahámnak (4:13-25)
  - 3. Az Igazság Elnyerése (5:1-21)
    - a. A szubjektív aspektus: meg nem érdemelt szeretet, egyedülálló öröm (5:1-5)
    - b. Az objektív alap: Isten csodálatos szeretete (5:6-11)
    - c. Ádám/Krisztus tipológiája: Ádám bűne, Isten gondviselése (5:12-21)
  - 4. Az Isteni Igazságnak Személyes Igazságot Kell Eredményeznie (6:1-7:25)
    - a. Megszabadítva a bűntől (6:1-14)
      - (1) Feltételezett tiltakozás (6:1-2)
      - (2) A keresztség jelentése (6:3-14)
    - b. Sátán szolgálja vagy Isten szolgálja: a te döntésed (6:15-23)
    - c. Az ember házassága a Törvénnyel (7:1-6)
    - d. A Törvény jó, de a bűn meggátolja azt, ami jó (7:7-14)
    - e. A jó és a gonosz örök harca a hívőben (7:15-25)
  - 5. Az Isteni Igazság Megfigyelhető Következményei (8:1-39)
    - a. A Lélekben való élet (8:1-17)
    - b. A teremtés megváltása (8:18-25)
    - c. A lélek állandó segítsége (8:26-30)
    - d. A hit általi igazság jogi győzelme (8:31-39)
- D. Az Isteni Cél Minden Ember Számára (9:1-11:32)
  - 1. Izrael kiválasztása (9:1-33)
    - a. A hit valódi örökösei (9:1-13)
    - b. Isten szuverenitása (9:14-26)
    - c. Isten egyetemes terve magában foglalja a pogányokat is (9:27-33)
  - 2. Izrael üdvössége (10:1-21)
    - a. Isten igazsága szemben az emberiség igazságával, (10:1-13)
    - b. Isten kegyelme megköveteli a hívőket, elhívás a világmisszióra (10:14-18)

- c. Izrael továbbra sem hisz Krisztusban (10:19-21)
- 3. Izrael bukása (11:1-36)
  - a. A Zsidó maradék (11:1-10)
  - b. Zsidó féltékenysége (11:11-24)
  - c. Izrael időszakos vaksága (11:25-32)
  - d. Pál kitörő Isten dicsőítése (11:33-36)
- E. Az Isteni Igazság Ajándékának Következménye (12:1-15:13)
  - 1. A Megszentelődésre való felhívás (12:1-2)
  - 2. Az ajándékok használata (12:3-8)
  - 3. Hívők kapcsolata más hívőkkel (12:9-21)
  - 4. Az állammal való kapcsolat (13:1-7)
  - 5. Másokkal való kapcsolat (13:8-10)
  - 6. Az Úrral való kapcsolat (13:11-14)
  - 7. A gyülekezeti tagokkal való kapcsolat (14:1-12)
  - 8. Másokra való hatásunk (12:13-23)
  - 9. A Krisztushoz való hasonlatosságban való kapcsolatok (15:1-13)
- F. Befejezés (15:14-33)
  - 1. Pál személyes tervei (15:14-29)
  - 2. Imakérések (15:30-33)
- G. Utóirat (16:1-27)
  - 1. Üdvözlések (16:1-24)
  - 2. Áldások (16:25-27)

ELSŐ OLVASÁSI CIKLUS (az "Útmutató a Helyes Bibliaolvasáshoz"-ból)

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Bibliaértelmezésedért. Mindannyian abban a fényben kell járnunk, ami megadatott. Te, a Biblia és a Szentlélek vagytok az elsődlegesek az értelmezésben. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Együltödben olvasd el az egész bibliai könyvet. Saját szavaiddal fogalmazd meg az egész könyv központi témáját.

1. A teljes könyv témája
2. Irodalmi stílus (műfaj)

MÁSODIK OLVASÁSI CIKLUS (az "Útmutató a Helyes Bibliaolvasáshoz"-ból)

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Bibliaértelmezésedért. Mindannyian abban a fényben kell járnunk, ami megadatott. Te, a Biblia és a Szentlélek vagytok az elsődlegesek az értelmezésben. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Együltödben olvasd el az egész bibliai könyvet másodszor is. Vázold a fő témákat és nevezd is meg azokat egyetlen mondatral.

1. Az első irodalmi egység témája
2. A második irodalmi egység témája

3. A harmadik irodalmi egység témája
4. A negyedik irodalmi egység témája
5. stb.

RÓMA 1

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI*

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	JB
Üdvözetek 1:1-7	Üdvözlések 1:1-7	Üdvözetek 1:1-6	Üdvözetek 1:1. 1:2-6	Címzetek 1:1-2 1:3-7
Pál Szeretné Meglátogatni Rómát 1:8-15	Róma Meglátogatására Való Vágy 1:8-15	Hálaadás 1:7a 1:7b 1:8-15	A Hálaadás Imádsága 1:8-12 1:13-15	Hálaadás és Imádság 1:8-15
Az Evangélium Ereje 1:16-17	Az Igaz Hit Által Él 1:16-17	A Levél Témája 1:16-17	Az Evangélium Ereje 1:16-17	A Téma Kijelentése 1:16-17
Az Emberiség Bűne 1:18-23 1:24-32	Isten Haragja az Igazságtalanokon 1:18-32	Isten Ítélete a Bűn Felett 1:18-23 1:24-25 1:26-27 1:28-32	Az Emberiség Bűne 1:18-23 1:24-25 1:26-27 1:28-32	Isten Haragja a Pogányok Ellen 1:18-23 1:26-27 1:28-32

HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az "Útmutató a Helyes Bibliaolvasáshoz"-ból) KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZINTJÉN

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Bibliaértelmezésedért. Mindannyian abban a fényben kell járnunk, ami megadatott. Te, a Biblia és a Szentlélek vagytok az elsődlegesek az értelmezésben. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Együltödben olvasd el az első részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a te témafelosztásaidat az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékainak azonosításához, ami az értelmezés szíve. Minden bekezdésnek egy és csak egy témája van.

1. Első bekezdés
2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

* Bár nem ihletettek, de a bekezdések mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékainak azonosításához, ami az értelmezés szíve.

Minden modern fordítás rendelkezik felosztott és összegzett bekezdésekkel. Minden bekezdésnek van egy központi témája, igazsága vagy gondolatmenete. Minden változat külön magában foglal egy témát saját stílusa szerint. Miközben olvasod a különféle fordításokat találd meg azt a fordítást, amelyik legjobban segít téged abban, hogy megértsd a témát és a verseket.

Minden fejezetben először is a Bibliát olvassuk el és próbáljuk meg a témáit (bekezdéseit) azonosítani, aztán hasonlítsuk össze az értelmezésünket a modern változatokkal. Csak akkor érthetjük meg igazán a Bibliát, ha értjük az eredeti szerző szándékát és követjük az ő logikáját és annak bemutatását. Csak az eredeti szerző volt ihletett – az olvasónak nincs joga megváltoztatni vagy módosítani az üzenetet. A Biblia olvasóinak felelőssége az, hogy alkalmazzák az ihletett igazságot mindennapjaikban és az életükre.

Vegyük figyelembe, hogy minden megfogalmazás teljes mértékben meg van magyarázva az első, második és harmadik függelékben.

SZÖVEGÖSSZEFÜGGÉSE BETEKINTÉSEK

- A. Az 1-7-es versek alkotják a levél bevezetését. Pál összes levele közül ennek van a leghosszabb bevezetése. Megpróbálta magát és teológiáját bemutatni egy olyan gyülekezetnek, mi személyesen nem ismerte őt, és lehetséges, hogy sok negatív információt hallott róla.
- B. A 8-12-es versek a hálaadás nyitó imádsága. Ez jellemző volt a görög levelekre úgy általában véve, Pál leveleire pedig különösen is.
- C. A 16-17-es versek a könyv témáját állapítják meg.
- D. A 18-as verstől a 3:20-ig terjedő szakasz alkotja az első irodalmi egységet és Pál evangéliumának első pontját: minden ember elveszett és szüksége van arra, hogy megmentsék (vö. I. Mózes 3).
1. erkölcstelen pogányok
  2. erkölcsös pogányok
  3. zsidók
- E. A Róma 1:18-3:20 az I. Mózes 3-at tükrözi vissza (a bűn eredetét illetőleg meglepő módon a rabbik nem figyelnek erre a szövegrészre, hanem az I. Mózes 6-ot nézik). Az emberiség az Istennel való közösségben, az Ő képére lett megteremtve (vö. I. Mózes 1:26-27). Mindazonáltal az emberiség a megvilágosodást és a hatalom és a kitűnés ígértét választotta. Gyakorlatilag az emberek felcserélték Istent saját magukkal (ateista humanizmus)!
- Isten megengedte, sőt lehetséges, hogy még támogatta is ezt a krízist. Isten képmásában lenni azt jelenti, hogy felelősséggel lenni, erkölcsileg elszámoltathatónak lenni, és akaratlagosan szabadnak lenni annak következményeivel. Isten mind az Ő mind az emberek döntése alapján választja szét az embereket (ez a szövetséges kapcsolat)! Isten megengedi nekik, hogy magukat válasszák annak összes következményével együtt. Istent megszorították (vö. I. Mózes 6:5-7) de az ember szabad erkölcsi tényező annak minden jogával és felelősségével ami ezzel jár. A megismételt kifejezés, hogy "Isten átadta őket" (vö. 1:24,26,28) az elismerése ennek a szabadságnak, nem pedig az Isten akaratí elutasításának. Ez nem Isten döntése volt. Ez nem az a világ, amit Isten szeretett volna (vö. I. Mózes 3:22; 6:5-7,11-13)!
- F. Az 1:18-3:20 teológiai összegzését a 3:21-31-ben találjuk. Ez az első "jó híre" az evangéliumnak – minden ember vétkezett, és szüksége van Isten megbocsátására, és Isten kegyelmesen gondoskodik az útról, ami visszavezet a Vele való bensőséges kapcsolatra (azaz az Édeni megtapasztalás).
- G. Ebben az első irodalmi egységben, amiben Pál megosztja az evangéliumot, érdemes megfigyelni, hogy a bukott emberiség felelősségre vonható a lázadásukért és bűnükért anélkül, hogy bármilyen utalás is lenne a Sátánra vagy a démonokra (vö. Róma 1:18-3:20). Ez az szakasz minden bizonnyal az I. Mózes 3 teológiáját tükrözi vissza, de személyes kísértő nélkül. Isten nem engedi meg a bukott emberiségnek, hogy megint a Sátánt vádolja (vö. I. Mózes 3:13) vagy Magát Istent (vö. I. Mózes 3:12). Az Emberek Isten képére lettek megteremtve (vö. I. Mózes 1:26; 5:1,3; 9:6). Meg van joguk, a hatalmuk és a kötelezettségük a választásra. Felelősek a döntéseik miatt társadalmilag Ádámban is és egyénenként a személyes bűnben is (vö. 3:23).

SZÓ ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 1:1-6

¹Pál, Krisztus Jézus szolgája, elhívott apostol, akit az Isten kiválasztott arra, hogy hirdesse evangéliumát, ²amelyet prófétái által a szent iratokban előre megígért. ³Az ő Fiáról szól ez az evangélium, aki test szerint Dávid utódaitól származott, ⁴a Szentlélek szerint pedig a halottak közül való feltámadásával Isten hatalmas Fiának bizonyult. Ez a Jézus Krisztus a mi Urunk, ⁵aki által kegyelmet és apostolságot kaptunk arra, hogy az ő nevéért hitre és engedelmességre hívjunk fel minden népet: ⁶akik közé tartoztok ti is, mint Jézus Krisztus elhívottai.

1:1 „Pál” Pál napjaiban a legtöbb zsidónak két neve volt, egy zsidó és egy római (vö. Apcsel 13:9). Pál zsidó neve Saul volt. Ő is, úgy mint a régi Királya Izraelnek Benjamin törzséből származott (vö. Róma 11:1; Fil. 3:5). Római neve görög formában, Pál (Paulos) azt jelentette, hogy "kicsi". Ez a következőkre utalhatott:

1. fizikai felépítésére, amire a második századi nem kanonikus *Pál Cselekedetei* című könyvben utaltak, ahol az egyik fejezetben, ami Thesszalonikáról szól, s az volt a címe, hogy "Pál és Tekla"
2. személyes önértékelésére, hogy a szentek között a legkisebb, mert eredetileg üldözte az Egyházat (vö. I. Kor. 15:9; Ef. 3:8; I. tim. 1:15)
3. egyszerűen csak ezt a nevet adták neki a szülei születésekor

A 3. lehetőség tűnik a legvalószínűbbnek.

■ **„szolgája”** (a szerző által használt fordításban az szerepel, hogy rabszolgája) Az NKJV, NRSV, TEV és JB angol fordításokban az szerepel, ami a magyar fordításban is: "szolgája". Ez a fogalom vagy (1) Jézus az Úr ellentéte volt vagy (2) egy ŐSZ-i megtisztelő cím (vö. Mózes a IV. Mózes 12:7-ben és a Józs. 1:1-ben; Józsué a Józs. 24:29-ben; Dávid a Zsoltároknak, és Ézsaiás a 42:1,19-ben és az 52:13-ban).

■ **„elhívott apostol”** Ez Isten választása volt, nem az övé (vö. Apcsel 9:15; Gal. 1:15; Ef. 3:7). Pál a szellemi képességeit és tekintélyét erősíti meg ezen gyülekezet számára, akikkel még soha nem találkozott, mint ahogy teszi azt a következő helyeken is: I. Kor. 1:1; II. Kor. 1:1; Gal. 1:1; Ef. 1:1; Kol. 1:1; I. Tim. 1:1; Titusz 1:1. Lásd Különleges Téma: Elhívottnak lenni az 1:6-ban.

Az a kifejezés, hogy "apostol" az első századi palesztinai zsidó körökben azt jelentette, hogy "az, akit hivatalos képviselőként küldtek" (vö. II. Kor. 17:7-9). Az ŐSZ-ben ezt a kifejezést kétféle értelemben használták: (1) a Tizenkét különleges tanítványra és Pálra; és (2) egy szellemi ajándékra, ami folyamatosan működik a gyülekezetben (vö. I. Kor. 12:28-29; Ef. 4:11).

KÜLÖNLEGES TÉMA: KIKÜLD (APOSTELLÓ)

Ez egy elég gyakori kifejezés az "kiküldeni" kifejezésre (azaz *apostelló*). Ennek a kifejezésnek számos teológiai használata létezik.

- A. A rabbik használták ezt a kifejezést, amikor valaki elhívatott és kiküldetett valaki más hivatalos képviselőjeként, olyasmint jelent, mint a "nagykövet" kifejezés (vö. II. Kor. 5:20).
- B. Az Evangéliumok gyakran használják ezt a kifejezést arra, hogy Jézus elküldetett az Atya által. Jánosnál ez a kifejezés Messiási felhangot kap (vö. Máté 10:40; 15:24; Márk 9:37; Lukács 9:48; és leginkább Jánosnál: 4:34; 5:24,30,36,37,38; 6:29,38,39,40,57; 7:29; 8:42; 10:36; 11:42; 17:3,8,18,21,23,25; 20:21). Használják arra is, amikor Jézus küldi el a híveket (vö. János 17:18; 20:21)
- C. Az ŐSZ-ben a tanítványokra használja
  1. a tizenkét eredeti tanítvány belső köre (vö. Lukács 6:13; Apcsel. 1:21-22)
  2. az apostoli segítők és munkatársak különleges csoportja
    - a. Barnabás (vö. Apcsel. 14:4,14)
    - b. Andronikosz és Juniász (vö. Róm. 16:7)
    - c. Apollós (vö. I. Kor. 4:6-9)
    - d. Jakab, az Úr testvére (vö. Gal. 1:19)
    - e. Szilvánusz és Timóteus (vö. I. Thessz. 3:6)
    - f. valószínűleg Titusz (vö. II. Kor. 8:23)
    - g. valószínűleg Epafroditosz (vö. Fil. 2:25)
  3. folyamatosan jelenlévő ajándék a gyülekezetben (vö. I. Kor. 12:28-29; Ef. 4:11)
- D. Pál ezt a címet használja saját magára nézve a legtöbb levelében, hogy az Isten által adatott hatalmát megerősítse, mint Krisztus képviselője (vö. Róm. 1:1; I. Kor. 1:1; II. Kor. 1:1; Gal. 1:1; Ef. 1:1; Kol. 1:1; I. Tim. 1:1; II. Tim. 1:1; Titusz 1:1).

■ **„kiválasztott”** Ez egy BEFEJEZETT PASSZÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV, ami azt sugallta, hogy a múltban lett Isten által kiválasztva (vö. Jer. 1:5; Gal. 1:15), ami folytatódott, mint egy megalapozott állapot. Lehetséges, hogy ez egy szójáték volt az arám "farizeus" szóval. Ők a zsidó törvényeskedésre különvált csoport volt (mint ahogy Pál is [Fil. 3:5] mielőtt a Damaszkuszi úton találkozott volna Jézussal), de most már az evangélium számára különítette el magát.

A héber "szent" szóhoz kapcsolódik, ami azt jelentette, hogy "Isten szolgálatára elkülönített" (vö. II.

Mózes 19:6; I. Péter 2:5). Azok a kifejezéseknek, hogy "szent" (mint személy), "megszentel", és "elkülönített", mind ugyanabból a görög szótóból származnak, a "szent"-ből (mint melléknév) (*hagios*).

■ **„Isten evangéliumát”** Az *eis* előjárószo ebben a szövegkörnyezetben (és az 5. versben) megmutatja Pál "elhívásának" (1b) és "elkülönítésének" (1c) célját.

Az evangélium egy összetett szó, "jó" (*eu*) és "hír" (*angellos*) szavakból. Olyan kifejezéssé vált, amit olyan tanok leírására használtak, amiket az Újszövetség fedett fel (vö. Jer. 31:31-34; Ezék. 36:22-32), aki nem más, mint Isten megígért Messiása (vö. 3-4. vers).

Ez Isten evangéliuma, nem Pálé (vö. 15:16; Márk 1:14; II. Kor. 11:7; I. Thessz 2:2,8,9; I. Péter 4:17). Pál nem egy újtó volt, vagy egy olyan valaki, aki átdolgozza a kultúrát, hanem egy olyan személy, aki azt az igazságot hirdette, amit ő maga is kapott (vö. I. kor. 1:18-25).

1:2 „amelyet prófétái által a szent iratokban előre megígért” Ez az AORISZTOSZI KÖZÉPGEI KIJELENTÉS. Az evangélium nem Isten egy elkésett utógondolata volt, hanem az örökkévaló, eldöntött terve (vö. I. Mózes 3:15; Ézs. 53; Zsolt. 118; Márk 10:45; Lukács 2:22; Apcsel 2:23; 3:18; 4:28; Titusz 1:2). Az Apcselben lévő korai igehirdetések (a *kerygma*) úgy mutatják be Jézust, mint az ÓSZ ígéreteinek és prófeciáinak beteljesülése.

KÜLÖNLEGES TÉMA: A KORAI EGYHÁZ KERYGMA-JA

1. Az ÓSZ-ben lévő ígéretek, amiket Isten tett, most Jézus, a Messiás eljövételével beteljesedtek (Apcsel 2:30; 3:19,24; 10:43; 26:-7,22; Róma 1:2-4; I. Tim. 3:16; Zsid. 1:1-2; I. Péter 1:10-12; II. Péter 1:18-19).
2. Jézust Isten kente fel Messiássá a keresztségekor (Apcsel 10:38).
3. Jézus Galileában kezdte a szolgálatát a keresztsége után (Apcsel 10:37)
4. A szolgálatát az jellemezte, hogy jót tett és csodás dolgokat tett Isten hatalma által (Márk 10:45; Apcsel 2:22; 10:38)
5. A Messiást keresztre feszítették Isten szándéka szerint (Márk 10:45; János 3:16; Apcsel 2:23; 3:13-15,18; 4:11; 10:39; 26:23; Róma 8:34; I. Kor. 1:17-18; 15:3; Gal. 1:4; Zsid. 1:3; I. Péter 1:2,19; 3:18; I. János 4:10).
6. Feltámadt a halálból és megjelent a tanítványainak (Apcsel 2:24,31-32; 3:15,26; 10:40-41; 17:31; 26:23; Róma 8:34; 10:9; I. Kor. 15:4-7,12; I. Thessz. 1:10; I. Tim. 3:16; I. Péter 1:2; 3:18,21).
7. Jézust Isten felmagasztalta, és az "Úr" nevet adományozta neki (Apcsel 2:25-29,33-36; 3:13; 10:36; Róma 8:34; 10:9; I. Tim. 3:16; Zsid. 1:3; I. Péter 3:22).
8. Adta a Szentlelket, hogy új közösséget teremtsen Istennel (Apcsel 1:8; 2:14-18,38-39; 10:44-47; I. Péter 1:12).
9. Újra eljön ítélni, és mindent helyreállít (Apcsel 3:20-21; 10:42; 17:31; I. Kor. 15:20-28; I. Thessz. 1:10).
10. Mindenkin, aki hallja ezt az üzenetet, meg kellene térnie és meg kellene keresztelkednie/bemerítkeznie (Apcsel 2:21,38; 3:19; 10:43,47-48; 17:30; 26:20; Róma 1:17; 10:9; I. Péter 3:21).

Ez a vázlat szolgált arra, hogy a korai egyház hitvallását bemutassa, bár az ÚSZ-ben más-más szerzők bizonyos részeket kihagytak vagy más részt hangsúlyoztak ki a tanításaikban. Márk evangéliumának egésze szorosan követi a kerygma Péteri megközelítését. Márkot hagyományosan úgy tekintik, mint aki megszerkesztette Péter igehirdetéseit, amiket Rómában tanított, és az evangéliumában jegyezte fel ezeket. Máté és Lukács is Márk alapvető szerkezeti felépítését követik.

1:3 „az Ő Fiáról” A Jó Hír központi üzenete egy személy, a názáreti Jézus, aki a Mária nevű szűztől született. Az ÓSZ-ben a népet, a királyt és a Messiást is "fűnnek" nevezték (vö. II. Sám. 7:14; Hós. 11:1; Zsolt. 2:7; Máté 2:15).

Az ÓSZ-ben Isten szolgákon és prófétákon keresztül szólt. Jézus nem volt Isten szolgája. Ő családtag volt (vö. Zsid. 1:1-2; 3:6; 5:8; 7:28). Meglepő módon ez az egyetlen része a könyvnek, ahol Pál a Krisztológiára fókuszál. A Rómaiakhoz írt levél nem egy komplett szisztematikus teológia.

KÜLÖNLEGES TÉMA: AZ ISTEN FIA

Ez Jézus egyik legfőbb ÚSZ-i címe. Mindenképp van isteni mellékjelentése. Jézust "a Fiú"-ként vagy az "én Fiam"-ként foglalja bele, Istent pedig "Atyaként" szólítja meg. Az ÚSZ-ben több, mint 124-szer fordul elő. Még amikor önmagát az "Ember Fiának" nevezi Jézus, annak is isteni mellékjelentése van a Dán. 7:13-14 alapján.

Az ÓSZ-ben a "fiú" megjelölés három specifikus csoportra utalhatott:

1. angyalok (általában TÖBBESSZÁMBAN, vö. I. Mózes 6:2; Jób 1:6; 2:1)
2. Izrael Királya (vö. II. Sám. 7:14; Zsolt. 2:7; 89:26-27)
3. Izrael nemzete, mint egész (vö. II. Mózes 4:22-23; V. Mózes 14:1; Hós. 11:1; Mal. 2:10)
4. Izrael bírái (vö. Zsolt. 82:6)

A második használata az, ami Jézushoz kapcsolódik. Ily módon az "Isten Fia" és a "Dávid Fia" mind a II. Sám. 7-hez; a 2. és a 89. Zsoltárhoz kötődik. Az ÓSZ-ben az "Isten Fia" megjelölés soha nem utal kifejezetten a Messiásra, kivéve, mint az eszkatológiai királyra, mint Izrael egyik felkent hivatalára. Mindemellett a Holt-tengeri tekercsekben ez a cím Messiási utalással gyakran előfordul (lásd a specifikus utalásokat a *Dictionary of Jesus and the Gospels* (Jézus és az Evangéliumok Szótára) című könyvben, 770.o). Továbbá az "Isten Fia" két, a Biblia ideje alatt íródott apokaliptikus zsidó írásban is Messiási címként fordul elő (vö. II. Ezsdrás 7:28; 13:32,37,52 és Énók 105:2).

Az ÚSZ-i háttérét, mint Jézusra való utalás, legjobb, ha úgy foglaljuk össze, hogy kategóriákba soroljuk őket:

1. Az Ő mindenek előtt való létezése (vö. János 1:1-18)
2. Egyedülálló (szüztől) születése (vö. Máté 1:23; Lukács 1:31-35)
3. Megkeresztelkedése (vö. Máté 3:17; Márk 1:11; Lukács 3:22) Isten mennyből szóló hangja egyesíti a 2. Zsoltár királyát az Ézs. 53 szenvedő szolgájával).
4. A Sátán általi megkísértetése (vö. Máté 4:1-11; Márk 1:12,13; Lukács 4:1-13). Megkísértetik abban, hogy kételkedjen a fiúságában, de legalábbis, hogy annak a célját más módon teljesítse be, ne a kereszttel).
5. Elfogadhatatlan megvallók általi megerősítések
  - a. Démonok (vö. Márk 1:23-25; Lukács 4:31-37; Márk 3:11-12)
  - b. Hitetlenek (vö. Máté 27:43; Márk 14:61; János 19:7)
6. Tanítványai általi megerősítés
  - a. Máté 14:33; 16:16
  - b. János 1:34, 49; 6:69; 11:27
7. Önmaga kijelentése
  - a. Máté 11:25-27
  - b. János 10:36
8. A családi metafora használata, amikor Istent az Atyjának nevezi
  - a. Az "abba" szó használata Istenre
    - 1) Márk 14:36
    - 2) Róma 8:15
    - 3) Gal. 4:6
  - b. Visszatérő szóhasználata, hogy Atyának (*patér*) szólítja Istent, amikor a saját, istenséghez való kapcsolatáról beszél

Összefoglalva, az "Isten Fia" cím nagy teológiai jelentéssel bírt azok számára, akik ismerték az ÓSZ-et, és annak ígéreteit és kategóriáit, az ÚSZ írói viszont idegenkedtek a használatától a pogányok miatt, akiknek a pogány háttérében szereplő "istenek" magukévá tették a nőket, és az ő leszármazottjaik voltak a "titánok" vagy az "óriások".

■ „aki test szerint utódaitól származott” Ez a II. Sámuel 7 prófeciájára utal. A Messiás Dávid királyi vérvonalából való volt (vö. Ézs. 9:7; 11:1,10; Jer. 23:5; 30:9; 33:15) Júda törzséből (vö. I. Mózes 49:4-12; Ézs. 65:9). Máté evangéliumában Jézust számos alkalommal is így szólítják meg (vö. 9:27; 12:23; 15:22; 20:30), ami az eljövendő megváltóra vonatkozó zsidó reményt tükrözte vissza.

Meglepő, hogy Pál nem hangsúlyozta ki Jézusnak ezt az aspektusát. Csak itt és a II. Tim. 2:8-ban említi meg; lehetséges, hogy mind két igerész egy korai egyházi hitvallási formulából való idézet.

NASB, NKJV,

NRSV

„a test szerint”

TEV

„emberisége szerint”

JB

„emberi természete szerint”

Ez prófécia beteljesedés és Jézus emberi mivoltának megerősítése is volt, amit olyan gyakran megtagadtak az első század eklektikus vallási világában (vö. I. János 1:1-4; 4:1-3). Ez a vers tisztán bemutatja, hogy Pál nem mindig használta a "test" (*sarx*) kifejezést negatív értelemben (vö. 2:28; 9:3). Mindazonáltal Pál általában a "test" kifejezést használta a "lélek" ellentétéként (vö. 6:19; 7:5,18,25; 8:3-9,12,13; I. Kor. 5:5; II. Kor. 1:17; 11:18; Gal. 3:3; 5:13,16,17-19,24; 6:8; Ef. 2:3; Kol. 2:11,13,18,23).

Ez a nyelvtani szerkezet, *kata* (szerint) plusz a TÁRGYÉSET a 4. versben párhuzamban van egymással. Jézus egyszerre ember (a test szerint, 3. vers) és isteni is (a Lélek szerint, 4. vers). A testet öltés tana lényegbevágó (vö. I. János 4:1-3). Az is lehetséges, hogy ez Jézus saját maga választott megszólítására utal, ami "az Ember Fia" (vö. Zsolt 8:4; Ezék. 2:1 [ember] és Dán. 7:13 [isteni]).

KÜLÖNLEGES TÉMA: A TEST (SARX)

Ez az emberi bölcsességre vagy a világi sztenderdre utal (vö. I. Kor. 1:20; 2:6,8; 3:18). Pál számos módon használja ezt a kifejezést hogy "test" (azaz *sarx*) az írásaiban.

1. Az emberi testre (vö. Róma 2:7-8; I. Kor. 5:5; 7:28)
2. Emberi utódokra (azaz apa-fiú, vö. Róma 1:3; 4:1; I. Kor. 10:18)
3. Az emberiség egészére (vö. I. Kor. 1:26,29)
4. Az I. Mózes 3-ban leírt emberiség bukása miatti emberi gyengeségekre (vö. Róma 6:19; 7:18)

1:4 „bizonyult” Ez egy AORISZTOSZI PASSZÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV. Isten határozottan Jézust jelölte meg az "Isten Fiának". Ez nem azt jelenti, hogy Betlehemben kezdődött Jézus élete, vagy hogy alsóbbrendű lenne az Atyánál. Lásd Különleges Téma: A Szentháromság a 8:11-ben.

■ **„Isten ... Fiának”** Az ÚSZ-i írók nem utaltak túl gyakran utaltak Jézusra ezzel a címmel, hogy "Isten Fia" (vö. Máté 4:3) a görög mitológia hamis utalásai miatt (ugyanaz igaz a szüztől való születésére is). A fogalmat általában úgy írták le, hogy "egyedülálló, páratlan" (*monogenes*) (vö. János 1:18; 3:16,18; I. János 4:9). Így a jelentése: "Jézus, az Isten egyetlen Igaz Fia".

Az ÚSZ-nek két teológiai pólusa van az Istennel az Atyával és Jézussal a Fiúval kapcsolatban (1) egyenlők (vö. János 1:1; 5:18; 10:30; 14:9; 20:28; II. Kor. 4:4; Fil. 2:6; Kol. 1:15; Zsid. 1:3), és (2) mégis két külön személy (vö. Márk 10:18; 14:36; 15:34).

■ **„feltámadásával”** Isten az Atya bizonyosságot tett Jézus életéről és tanításáról azáltal, hogy feltámasztotta Őt a halálból (vö. 4:24; 6:4,9; 8:11). Jézus istensége (vö. János 1:1-14; Kol. 1:15-19; Fil. 2:6-11) és feltámadása (vö. 4:25; I. Kor. 15) a kereszténység két oszlopa.

■ Ezt a verset gyakran használták arra, hogy azt az eretnekséget támogassák, amit "adopcionizmusnak" neveztek, ami azt állította, hogy Jézust megjutalmazta és felmagasztalta Isten a példamutató életéért és engedelmességéért. Az eretnekek azt állították, hogy nem volt mindig (lételméletileg) istenség, hanem akkor lett istenné, amikor Isten feltámasztotta Őt a halálból. Bár ez nyilvánvalóan nem igaz, és ez sok igerészből elég nyilvánvaló, mint pl. a János 1 és a 17, mégis valami csodálatos dolgot adományozott Isten Jézusnak a feltámadásakor. Elég nehéz kifejezni, hogy az istenséget hogyan lehet megjutalmazni, mégis ez az, ami történt. Bár Jézus osztozott az Atya örökkévaló dicsőségében, státusza valamilyen módon gazdagabb lett azzal, hogy tökéletesen betöltötte a Rá kiszabott megváltói feladatot. A feltámadás volt az Atya bizonyágtétele a názáreti Jézus életéről, példájáról, tanításáról, és áldozati haláláról; az örökkévaló isteni, teljes mértékben emberi, tökéletes megváltó, helyreállított és megjutalmazott, egyedülálló Fiú! Lásd Függelék 3 – Adopcionalizmus.

NASB, NKJV

„a szentség lelke szerint”

NRSV

„a szentség lelke szerint”

TEV

„isteni szentsége szerint”

JB „a lélek rendelése szerint, a szentség lelke szerint”

Némely fordítás a "L" betűt nagybetűvel írja a Lélek szót, ami a Szentlélekre utal, míg a kis "l" betű Jézus lelkére utal. Úgy, ahogyan Isten az Atya Lélek, úgy a Fiú, Jézus is. A régi héber és a görög szövegekben nincs különbség téve a kis és a nagybetűk között, nincsenek írásjelek, nincsenek fejezet és vers felosztások, így ezek mind a hagyományok és a fordítók értelmezésének pontjai.

Háromféle módon lehet a 3. és 4. verset nézni:

1. Jézus két természetére való utalás, ember és isteni
2. korai földi életének két fázisa, emberi és feltámadott Úr
3. úgy, mint ami párhuzamos a "Jézus Krisztus a mi Urunk" kifejezéssel

■ **„Jézus”** Az arám *Jézus (Jesus)* név ugyanaz, mint a héber *Joshua*. Két héber szónak a szóösszetétele volt ez, "YHWH" és "üdvösség". Jelentheti azt, hogy "YHWH megment", "YHWH megszabadít", vagy "YHWH az üdvösség". Jelentésének lényegességét a Máté 1:21,25-ben láthatjuk.

■ **„Krisztus”** Ez volt a görög fordítása a héber *messiah* (messiás) kifejezésnek, ami azt jelentette, hogy a "felkent". Az ÓSZ-ben számos vezetői csoport lett felkenve (próféták, papok, királyok) Isten kiválasztásának és felkészítésének jeleként. Jézus betöltötte mindhárom felkent hivatalt (vö. Zsid. 1:2-3).

Az ÓSZ megjövendölte, hogy Isten el fogja küldeni az Ő különleges "felkentjét", hogy bevezesse az igazságosság Új Korszakát. Jézus volt az Ő különleges "szolgája", "fia", és "Megváltója".

■ **„Urunk”** A Judaizmusban Isten Szövetséges neve a YHWH volt, ami annyira szentté vált, hogy a rabbik behelyettesítették azzal a címmel, hogy "Úr" (*Adon*), amikor az Írásokat olvasták, mert attól féltek, hogy hiába veszik szájukra Isten nevét (vö. II. Mózes 20:7; V. Mózes 5:11), megtörve ezzel a Tízparancsolat egyikét. Amikor az ÚSZ-i írók Jézust "Úrnak" ("*Kurios*") hívták a teológiai szövegkörnyezetben, akkor ezzel az Ő istenségét erősítették meg (vö. Apcsel 2:36; Róma 10:9-13; Fil. 2:6-11).

KÜLÖNLEGES TÉMA: AZ ISTENSÉG NEVEI

A. *El*

1. Az eredeti jelentése az általános ősi kifejezésnek, amit az istenségre használtak bizonytalan, bár nagyon sok tudós úgy hiszi, hogy az Akkád "erősnek lenni" vagy "hatalmasnak lenni" szógyökekből származik (vö. I. Mózes 17:1; IV. Mózes 23:19; V. Mózes 7:21; Zsolt 50:1).
2. A kánaáni panteonban a legmagasabb isten *El* volt (Ras Shamra szövegek)
3. A Bibliában az *El* általában nincs más kifejezésekkel szóösszetételben. Ezek a változatok Isten jellemzésének egy egy módjává váltak.
  - a. *El-Elyon* (a Felséges Isten), I. Mózes 14:18-22; V. Mózes 32:8; Ézs. 14:14
  - b. *El-Roi* ("Isten, aki lát" vagy Isten, aki kijelenti magát"), I. Mózes 16:13
  - c. *El-Shaddai* ("Mindenható Isten" vagy "A Minden Könyörületesség Istene" vagy "a hegy Istene"), I. Mózes 17:1; 35:11; 43:14; 49:25; II. Mózes 6:3
  - d. *El-Olam* (az Örökkévaló Isten), I. Mózes 21:33. Ez a kifejezés teológiailag Isten Dávidnak adott ígéretéhez kapcsolódik, II. Sám. 7:13,16
  - e. *El-Berit* ("A Szövetség Istene"), Bírák 9:46
4. *El* egyenlő a következőkkel:
  - a. YHWH, Zsolt 85:8; Ézs. 42:5
  - b. *Elohim*, I. Mózes. 46:3; Jób 5:8; "én vagyok az Isten (*El*), atyádnak Istene (*Elohim*)
  - c. *Shaddai*, I. Mózes 49:25
  - d. "féltékenység", II. Mózes 34:14; V. Mózes 4:24; 5:9; 6:15
  - e. "irgalom", V. Mózes 4:31; Neh. 9:31; "hűség" V. Mózes 7:9; 32:4
  - f. "nagy és félelmetes", V. Mózes 7:21; 10:17; Neh. 1:5; 9:32; Dán. 9:4
  - g. "mindentudás", I. Sám. 2:3
  - h. "az én erős menedékem", II. Sám. 22:33
  - i. "bosszút áll értem", II. Sám. 22:48
  - j. "a szent", Ézs. 5:16
  - k. "erő", Ézs. 10:21
  - l. "az én szabadítóm", Ézs. 12:2
  - m. "nagy és hatalmas", Jer. 32:18

- n. "megtorlás", Jer. 51:56
5. Az összes legfőbb ŐSZ-i név kombinációja megtalálható a Józsué 22:22-ben (*El, Elohim, YHWH*, mind ismétlődik)

B. Elyon

1. Az alapvető jelentése: "magasságos", "felmagasztalt" vagy "felemelt" (vö. I. Mózes 40:17; I. Kir. 9:8; II. Kir. 18:17; Neh. 3:25; Jer. 20:2; 36:10; Zsolt 18:13)
2. Párhuzamos értelemben használják Isten többi más nevével/címével
  - a. *Elohim* – Zsolt 47:1-2; 73:11; 107:11
  - b. *YHWH* – I. Mózes 14:22;
  - c. *El-Shaddai* – Zsolt 91:1,9
  - d. *El* – IV. Mózes 24:16
  - e. *Elah* – gyakran használják a Dániel 2-6-ban és az Ezsdrás 4-7-ben, ahol az illiar szóval kapcsolódik össze (az arám nyelvben használták a "magasságos Istenre" a Dán. 3:26-ban, 4:2-ben; 5:18,21-ben)
3. Gyakran használták nem Izraeliták is.
  - a. Melkisédek, I. Mózes 14:18-22
  - b. Bálám, IV. Mózes 24:16
  - c. Mózes, mikor a nemzetekről beszélt, V. Mózes 32:8
  - d. Lukács evangéliuma az ÚSZ-ben, a pogányoknak írja, és használja a görög megfelelőjét *Hupsistos* (vö. 1:32,35,76; 6:35; 8:28; Apcsel 7:48; 16:17)

C. Elohim (többesszámú), Eloah (egyszámú), amit elsősorban a költészetben használták

1. Ezt a kifejezést az ŐSZ-en kívül nem használták.
2. Ez a szó jelölheti Izrael Istenét, vagy a többi nép istenét is (vö. II. Móz. 12:12; 20:3). Ábrahám családja többistenhitű volt (vö. Józ. 24:2).
3. Uthalat izraeli bírakra is (vö. II. Mózes 21:6; Zsolt. 82:6).
4. Az *elohim* kifejezést használták más szellemi lényekre is (angyalokra, démonokra), mint az V. Mózes 32:8-ban (LXX); Zsolt 8:5; Jób 1:6; 38:7. Uthalat emberi bírakra (vö. II. Mózes 21:6; Zsolt 82:6)
5. A Bibliában ez az első titulus/név az istenségre (vö. I. Mózes 1:1). Az I. Mózes 2:4-ig kizárólagosan használja, ahol is YHWH-val kombinálja. Lényegében (teológiaiilag) Istenre úgy utal, mint a földi élet teremtmőjére, fenntartójára, és gondviselőjére (vö. Zsolt 104).

Az *El* szinonimája (vö. V. Mózes 32:15-19). Lehet továbbá párhuzamos YHWH-val, mint a Zsolt 14-ben (*elohim*) pontosan olyan, mint a Zsolt. 53-ban (YHWH), kivéve az isteni nevekben való változást.
6. Bár a többesszám általában a többi istenre használatos, ez a kifejezés gyakran Izrael Istenét jelöli, de általában egyszámú igét használnak utána, hogy jelöljék az egyistenhit használatát.
7. Ezt a kifejezést nem izraeliek is használták az istenség nevének megnevezésére.
  - a. Melkisédek, I. Mózes 14:18-22
  - b. Bálám, IV. Mózes 24:2
  - c. Mózes, amikor a nemzetekről beszél, V. Mózes 32:8
8. Elég furcsa, hogy a legközönségesebb név a monoteista Izrael Istenére többesszámú! Bár nincs teljes bizonyosság efelől, itt van néhány teória.
  - a. A héber nyelvben sok a többesszám, amit gyakran a hangsúly miatt használtak. Közele rokonságban áll ehhez a későbbi héber nyelvtani forma, amit a "fenség többesszámának" neveztek, ahol is a többesszámot arra használták, hogy egy fogalmat felnagyítsanak.
  - b. Ez utalhat az angyali tanácsra, amivel Isten a mennyben találkozik, és ítéletet tart közöttük (vö. I. Kir. 22:19-23; Jób 1:6; Zsolt 82:1; 89:5,7).
  - c. Az is lehetséges, hogy ez az ÚSZ-i kijelentést tükrözi vissza az egy Istenről három személyben. Az I. Mózes 1:1-ben Isten megteremt; I. Mózes 1:2-ben a Lélek költi, és az ÚSZ-ből tudjuk, hogy Jézus az Atya Isten megbízottjaként munkálkodik a teremtésben (vö. János 1:3,10; Róma 11:36; I. Kor. 8:6; Kol. 1:15; Zsid. 1:2; 2:10).

1. Ez az a név, ami az istenséget a szövetség hozó Istenként tükrözi vissza; Isten a megmentő és a megváltó! Az emberek megszégik a szövetségeket, de Isten lojális az Ő szavához, ígéretéhez, szövetségéhez (vö. Zsolt 103).
Ezt a nevet először az *Elohim*mal együtt említi az I. Mózes 2:4. Nem két teremtés történet van az I. Mózes 1-2-ben, hanem két hangsúlyozás: (1) Isten, mint a világ teremtője (a fizikai) és (2) Isten, mint az emberiség különleges teremtője. Az I. Mózes 2:4-ben kezdődik el az emberiség kiváltságos helyzetének és céljának kijelentése, ugyanúgy, mint ahogy a bűn problémája is és annak a lázadásnak a problémája is, ami ehhez a kiváltságos helyzethez kapcsolódik.
2. Az I. Mózes 4:26 azt mondja, hogy "az emberek elkezdtek segítségül hívni az Úr nevét" (YHWH). Mindazonáltal a II. Mózes 6:3 azt sugallja, hogy korai szövetséges népek (a Patriarchák és a családjaik) csakis *El-Shaddaiként* ismerték Istent. A YHWH név csak egyetlen alkalommal van megmagyarázva a II. Mózes 3:13-16-ban, leginkább a 14. versben. Bár Mózes írásai értelmez szójátékokon alapulva szavakat, nem pedig azok etimológiájuk alapján (vö. I. Mózes 17:5; 27:36; 29:13-35). Számos feltevés létezett ennek a névnek a jelentésével kapcsolatban (az IDB-ből idézve, 2. kiadás, 409-11- oldalak).
  - a. arab szótöből származik, "forró szerelmet mutatni"
  - b. arab szótöből származik, "fújni" (YHWH mint vihar Isten)
  - c. ugartic (kánaáni) szótöből származik, "beszélni"
  - d. föníciai feljegyzést követve, MŰVELTETŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV jelentéssel "az, aki fenntart" vagy "az, aki megalapoz"
  - e. a héber *Qal* formából "az, aki" vagy "az, aki jelenlévő" (a jövőbeli értelemben, "az, aki lesz")
  - f. a héber *Hiphil* formából, "az, aki a létezést okozza"
  - g. a héber "élni" szótöből, (pl. I. Mózes 3:20), jelentése "az örökké élő, az egyetlen élő"
  - h. a II. Mózes 3:13-16 szövegéből egy szójáték a BEFEJEZETLEN formát BEFEJEZETT értelemben használva, "továbbra is az leszek, ami eddig voltam" vagy "továbbra is az leszek, ami mindig is voltam" (vö. J Wash Watts, *A Survey of Syntax in the Old Testament* [Szintaktikai kutatás az Ószövetségben], 67. oldal).
A teljes név, YHWH, gyakran rövidítésekben vagy lehetséges, hogy az eredeti formában jut kifejezésre
(1) *Yah* (pl. Hallelu -yah)
(2) *Yahu* (nevek, pl. Ézsaiás)
(3) *Yo* (nevek, pl. Jóel)
3. A későbbi Júdaizmusban ez a szövetségi név annyira szentté vált (a tetragrammaton), hogy a zsidók féltek kiejteni, nehogy megszégik a parancsolatot II. Mózes 20:7; V. Mózes 5:11; 6:13. Így aztán behelyettesítették a héber kifejezést: "tulajdonos", "mester", "férj", "úr" – *adon* vagy *adonai*, én uram. Amikor elértek a YHWH szóhoz miközben az ÓSZ-i szövegeket olvasták, helyette az úr kifejezést mondták ki. Ezért van az, hogy a YHWH szót ÚR-nak írják a angol és a magyar fordításokban is.
4. Mint ahogy az El-lel is, a YHWH-val is gyakran használnak együtt más kifejezéseket, hogy bizonyos jellemvonásait kihangsúlyozzák Izrael Szövetséges Istenének. Nagyon sok lehetséges kombináció létezik, itt van közülük néhány:
  - a. YHWH – *Yireh* (YHWH [az ÚR] gondoskodik), I. Mózes 22:14
  - b. YHWH – *Rophekha* (YHWH [az ÚR] a te gyógyítód), II. Mózes 15:26
  - c. YHWH – *Nissi* (YHWH [az ÚR] az én hadijelvényem), II. Mózes 17:15
  - d. YHWH – *Meqaddishkem* (YHWH [az ÚR] a megszentelődök), II. Mózes 31:13
  - e. YHWH – *Shalom* (YHWH [az ÚR] a békesség), Bírák 6:24
  - f. YHWH – *Sabbaoth* (YHWH, a Seregek Ura), I. Sám. 1:3,11; 4:4; 15:2; gyakran a profétáknál fordul elő
  - g. YHWH – *Ro'I* (YHWH [az ÚR] az én pásztorem), Zsolt 23:1
  - h. YHWH – *Sidqenu* (YHWH [az ÚR] a mi igazságunk), Jer. 23:6
  - i. YHWH – *Shammah* (YHWH, ott van az ÚR), Ezék. 48:35

1:5 „kaptunk” Pál nem említ meg más személyt a bevezetésében, amit oly gyakran megtesz más leveleiben. Ez az első kifejezés Pál a damaszkuszi úton való megtérésére és találkozására utal (vö. Apcsel 9), ami

erőteljesen arra utal, hogy a többszámú szerkesztői, irodalmi használata érvényesül.

■ **„kegyelmet és apostolságot kaptunk”** Pál nem csak a Krisztus általi üdvösség ajándékát erősíti meg, hanem ezzel kapcsolatban a pogányok felé való apostolságának elhívását is. Mindez a damaszkuszi úton egy pillanat alatt zajlott le (vö. Apcsel 9). Nem érdemből volt, hanem céltudatos kegyelemből!

■ **„hívjuk fel”** Ez a második használata az *eis*-nek egy célt meghatározó szövegkörnyezetben (vö. 1. vers). A Jézusban való hit által az evangélium helyreállítja az emberiségben Isten képét. Ez lehetővé teszi, hogy Isten eredeti terve megvalósuljon, ami az, hogy az emberek az Ő jellemét tükrözzék vissza (vö. 7. vers)

■
NASV, JB „az engedelmességre és hitre”
NKJV „engedelmességre a hitben”
NRSV „a hit engedelmességét véghezvinni”
TEV „hitre és engedelmességre”

Ez az első használata a "hit" kifejezésnek a Rómában, ami az egyik kulcsfogalom. Ebben a fejezetben és ebben a könyvben három különböző módon használta:

1. 5. vers. Olyan igazságok vagy tanítások csoportjára használja, amik Jézushoz és a keresztyén élethez kapcsolódnak (vö. Apcsel 6:7; 13:8; 14:22; 16:5; Róma 14:1; 16:26; Gal. 1:23; 6:10; Júdás 3, 20).
2. 8. vers. A Jézusban való személyes bizalomra használja. Azok a kifejezések, hogy "hinni", "hit", és "bizalom" mind mind ugyanazt a görög kifejezést jelentik (*pistis/pisteuo*). Az evangélium mind elméleti (tanok) mind személyes (vö. 16. vers; János 1:12; 3:16).
3. 17. vers. Ezt az ÓSZ-i értelmében használja, ami szavahihetőséget, hűséget és megbízhatóságot jelent. Ez a Hab. 2:4 jelentése. Az ÓSZ-ben nem voltak kialakult hit tanok, hanem csak példák példák után a hit-teli életekről (vö. Ábrahám az I. Mózes 15:6-ban); nem tökéletes hitről, hanem a küszködő hitről (vö. Zsid. 11). Az emberiség reménysége nem abban a képességükben van, hogy tökéletesen tudnak teljesíteni vagy hinni, hanem Isten jellemében van. Csak Isten hűséges!

Az események egy egész sora létezik, amit az üdvözülés eseményeként hívhatunk:

- a. megtérés (vö. 2:4; Márk 1:15; Lukács 13:3,5; Apcsel 3:16,19; 20:21).
- b. hit (vö. 1:16; János 1:12; 3:16; Apcsel 16:31; a keresztség az illető hitének a nyilvános megvallása)
- c. engedelmesség (vö. 2:13; II. kor. 9:13; 10:5; I. Péter 1:2,33)
- d. kitartás (vö. 2:7; Lukács 18:1; II. Kor. 4:1,16; Gal. 6:9; II. Thessz 3:13)

Ezek az Új Szövetség feltételei. El kell fogadnunk, és folyamatosan fogadnunk kell Isten Krisztusban való ajánlatát (vö. 16. vers; János 1:12).

■
NASB „az Ő nevének kedvéért”
NKJV „az Ő nevéért”
NRSV „az ő nevének kedvéért”
TEV „Krisztus kedvéért”
NJB „az ő nevének tiszteletéért”

Lásd a Különleges Témát a 10:9-ben.

■
NASB, NRSV „minden pogányok között”
NKJV „minden népek között”
TEV „minden nemzet népe”
JB „minden pogány nemzetnek”

Ez az egyetemes evangélium. Isten megváltás ígérete, amit az I. Mózes 3:15-ben tett, a teljes emberiséget magában foglalta. Jézus helyettesítő halála magában foglalta Ádám összes bukott gyermekét (vö. János 3:16; 4:42; Ef. 2:11-3:13; I. Tim. 2:4; 4:10; Titusz 2:11; II. Péter 3:9). Pál úgy látja különleges elhívását, hogy a pogányoknak kell Isten evangéliumát hirdetnie (vö. Apcsel 9:15; 22:21; 26:17; Róma 11:13; 15:16; Gal. 1:6; 2:9; Ef. 3:2,8; I. Tim. 2:7; II. Tim. 4:17).

KÜLÖNLEGES TÉMA: BOB EVANGÉLIUMI ELŐÍTÉLETEI

Be kell, hogy valljam neked, kedves olvasóm, hogy ezen a ponton előítéleteim vannak. Az én rendszeres teológiám nem Kálvinista vagy Korszakosság elmélet, hanem a Nagy Missziós Parancs evangéliuma. Hiszem, hogy Istennek örökkévaló terve volt arra nézve, hogy az egész emberiséget megmentse (pl. I. Mózes 3:15; 12:3; II. Mózes 19:5-6; Jer. 31:31-34; Ezék. 18; 36:22-39; Apcsel 2:23; 3:18; 4:28; 13:29; Róma 3:9-18,19-20,21-32), mindazokat, akik az Ő képmására és hasonlatosságára lettek teremtvé (I. Mózes 1:26-27). A szövetségek mind egyesülnek Krisztusban (vö. Gal. 3:28-29; Kol. 3:11).

1:6 „ti is Pál egy szélsőséges példa volt (a gyülekezet üldözője) Isten kegyelmének, de olvasói is jó példák voltak Isten meg nem érdemelt, ki nem érdemelt kegyelmének.

■

NASB, NKJV „Jézus Krisztus elhívottai”

TEV „akiket Isten elhívott, hogy Jézus Krisztushoz tartozzanak”

JB „elhívása által Jézus Krisztushoz tartozzanak”

Ez lehet:

1. szójáték a "gyülekezet" kifejezéssel, ami azt jelentette, hogy "a kihívottak" vagy "az összegyűltek"
2. utalás az isteni kiválasztásra (vö. Róma 8:29-30; 9:1; Ef. 1:4,11; 3:21; 4:1,4)
3. az átdolgozott Angol fordítású Biblia értelmezése: "ti akik hallottátok az elhívást és Jézus Krisztushoz tartoztok".

Továbbá a következő angol nyelvű fordításokban előforduló értelmezéseket is tükrözheti: NRSV, TEV és JB. Lásd a következő Különleges Témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: ELHÍVOTTNAK LENNI

Mindig Isten kezdeményezi az elhívást, a kiválasztást és a hívők magához vonzását (vö. János 6:44,65; 15:16; I. Kor. 1:12; Ef. 1:4-5,11). Az "elhívás" kifejezést számos teológiai értelemben használják:

- A. A bűnösök üdvösségre lettek hívva Isten kegyelméből, Krisztus bevégzett munkája által és a Lélek meggyőzése által (azaz *klétos*, vö. Róma 1:6-7; 9:24, ami teológailag hasonló az I. Kor. 1:1-2-höz és a II. Tim. 1:9-hez és a II. Péter 1:10-hez).
- B. A bűnösök az Úr nevét hívják segítségül, hogy üdvözüljenek (azaz *epikaleó*, vö. Apcsel 2:21; 22:16; Róma 10:9-13). Ez a mondat egy zsidó dicséreti idióma.
- C. A hívők Krisztushoz hasonló élet megélésére lettek elhívva (azaz *klésis*, vö. I. Kor. 1:26; 7:20; Ef. 4:1; Fil. 3:14; II. Thessz. 1:11; II. Tim. 1:9).
- D. A hívők szolgálati feladatokra lettek elhívva (vö. Apcsel 13:2; I. Kor. 12:4-7; Ef. 4:1)

SZÖVEG: 1:7

⁷Mindazoknak Rómában, akik az Isten szerettei, akiket ő elhívott és megszentelt: Kegyelem néktek és békesség Istentől, a mi Atyánktól, és az Úr Jézus Krisztustól.

1:7 „Isten szerettei” Ezt a kifejezést gyakran használták Jézusra (vö. Máté 3:17; 17:5). Most a Római gyülekezetre használta! Ez megmutatja Isten szeretetének mélységét azok iránt, akik az Ő Fiában bíznak. Ezt a fajta átruházást láthatjuk az Ef. 1:20-ban is (Isten cselekedetei Jézus javára) és a 2:5-6-ban (Jézus cselekedetei a hívők javára).

■ **„Rómában”** Nem Pál alapította ezt a gyülekezetet. Senki nem tudja, hogy ki volt az. A Rómaiakhoz írt levél egy bemutatkozás volt egy már létező gyülekezet számára. A Rómaiakhoz írt levél volt a legkidolgozottabb bemutatása annak az evangéliumnak, amit Pál hirdetett. Ezt a levelet befolyásolta legkevésbé a helyi helyzet, bár volt némi feszültség az ottani zsidó és pogány hívők között, akiknek a levél folyamán folyamatosan megjegyzéseket tesz.

■

NASB „elhívott szenteknek”

NKJV, NRSV, JB „elhívott, hogy szentek legyünk”

Az a kifejezés, hogy "szentek" a hívők Krisztusban lévő helyzetére utal, nem pedig a bűntelenségükre. Leírja továbbá a progresszív Krisztushoz való hasonlatosságukat. Ez a kifejezés mindig TÖBBESSZÁMÚ, kivéve a Fil. 4:21-et. Mindazonáltal még ebben a szövegkörnyezetben is ez a közösségre utal. Kereszténynek lenni azt jelenti, hogy tagja lenni egy közösségnek, egy családnak, egy testnek.

Az 1. vers azt jelzi, hogy Pál apostolnak lett elhívva. A hívők "Jézus Krisztus elhívottai" a 6. vers szerint. A 7. versben a hívőket szenteknek is hívja. Ez az "elhívás" egy ÚSZ-i mód is volt arra, hogy megerősítse Isten kezdeményező elsőbbségének igazságát. Egyetlen egy bukott ember sem hívta el saját magát (vö. 3:9-13; Ézs. 53:6; I. Péter 2:25). Mindig Isten kezdeményez (vö. János 6:44,65; 15:16). Mindig elénk hozza a szövetséget. Ez igaz az üdvösségünkre is (a nekünk tulajdonított igazság vagy a jogi helyzetünk), de igaz az ajándékokra is, amiket a hatékony szolgálatra kaptunk (vö. I. Kor. 12:7,11) és a keresztény életünkre is. Lásd a következő Különleges Témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: SZENTEK

Ez a héber kadash görög nyelvű megfelelője, aminek alapvetően az volt a jelentése, hogy valakit, vagy valamit, vagy valamilyen helyet YHWH kizárólagos használatára elkülönítettek. Az angol "szentség" fogalmát jelöli ez a szó. YHWH a természete miatt is különáll az emberiségtől (örökkévaló, nem teremtett Lélek), és a jelleme miatt is (erkölcsi tökéletesség). Ő a mérce, amihez mindent mást mérnek, és ami alapján megítélik. Ő a transzcendens Szent.

Isten az embert a társasága miatt teremtette meg, de a bűneset (I. Mózes 3) kapcsolati és erkölcsi korlátot emelt a Szent Isten és a bűnös emberiség közé, majd Isten úgy döntött, hogy helyreállítja lelkiismerettel rendelkező teremtését; így aztán arra hívja népét, hogy legyenek "szentek" (vö. III. Mózes 11:44; 19:2; 20:7,26; 21:8). YHWH-val való hit-kapcsolat által népe szentté lett a Vele való szövetséges kapcsolatban, de minket is arra hívott el, hogy szentül éljünk (vö. Máté 5:48).

Ez a szent élet azért lehetséges, mert Jézus életén és munkáján keresztül a hívők teljes elfogadást és bűnbocsánatot nyertek, és a Szentlélek jelenléte ott van az elménkben és a szívünkben. Ez a következő paradox helyzetet idézi elő:

1. szentek vagyunk, mert Krisztus igazsága nekünk tulajdonított
2. a Lélek jelenléte miatt a szent életre lettünk elhívva

A hívők "szentek" (*hagioi*) mert jelen van az életünkben: (1) a Szent (az Atya) akarata; (2) a Szent Fiú (Jézus) munkája; és a (3) Szentlélek jelenléte.

Az ÚSZ mindig úgy utal a szentekre, hogy TÖBBESSZÁMBAN mutat rájuk (kivéve a Filippi 4:12, de még itt is a szövegkörnyezet TÖBBESSZÁMba helyezi). Üdvösséget nyerni azt jelenti, hogy tagja vagy a családnak, a testnek, az épületnek! A biblikus hit a személyes befogadással indul, de társasági közösséggé fejlődik. Mindannyiunk rendelkezik ajándékkal (vö. I. Kor. 12:11) Krisztus testének – az egyháznak az egészsége, növekedése, jól-léte érdekében (vö. I. Kor. 12:7). A szolgálatra lettünk megváltva! A szentség egy családi jellemvonás!

■ „Kegyelem néktek és békesség Istentől” Ez Pál jellemző nyitó áldása. Ez egy szójáték a hagyományos görög kifejezésre, az "üdvözlet"-re (*charein*) és az egyedülálló keresztény kifejezésre, a "kegyelemre" (*charis*). Lehetséges, hogy Pál ezt a görög bevezetést a hagyományos héber köszöntéssel, a *Shalom*-mal, vagy békességgel kombinálta össze. Mindazonáltal ez csak spekuláció. Figyeld meg, hogy teológiailag a kegyelem mindig megelőzi a békességet.

■ „a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól” Pál általában csak egy ELÖLJÁRÓSZÓT használ mind két névhez (vö. I. Kor. 1:3; Gal. 1:3; Ef. 1:2; Fil. 1:2; II. Thessz. 1:2; I. Tim. 1:1; II. Tim. 1:2; Titusz 1:4). Ez volt a módszere arra, hogy nyelvtanilag összekösse a Szentháromság ezen két személyét. Ez Jézus istenségét és egyenlőségét hangsúlyozta.

KÜLÖNLEGES TÉMA: ATYA

Az ÓSZ már bevezeti ezt a bensőséges családi metaforát Istennel kapcsolatban, hogy az Atya:

1. Izrael nemzete gyakran úgy jelenik meg, mint YHWH "fia" (vö. Hós. 11:1; Mal. 3:17);

2. sőt még ennél is korábban az V. Mózesben is használja azt a párhuzamot, hogy Isten mint Atya (1:31);
3. az V. Mózes 32-ben Izraelt "az ő gyermekeiknek" hívja, Istent pedig a 'te Atyádnak';
4. ez a párhuzam megjelenik a Zsolt. 103:13-ban, és a Zsolt. 68:6-ben továbbfejtí (az árvák atyja);
5. a prófétáknál is elég gyakori volt az előfordulása (vö. Ézs. 1:2; 63:8; Izrael mint fiú, Isten mint Atya, 63:16; 64:7; Jer. 3:4,19; 31:9).

Jézus arám nyelven beszélt, ami azt jelenti, hogy nagyon sok helyen, ahol az "Atya" szerepel, a görög *Pater* szó lehet hogy az arám *Abba* szót tükrözi vissza (vö. Márk 14:36). Ez a családon belüli kifejezés, "Apuci", "Papika" jól visszatükrözi Jézus bensőséges kapcsolatát az Atyával; s felfedi ezt a követői előtt, bátorítva minket arra, hogy mi is legyünk ilyen bensőséges kapcsolatban az Atyával. YHWH-ra alig használták az ÓSZ-ben az "Atya" kifejezést, de Jézus gyakran és áthatóan használja. Elég jelentős kijelentés ez a hívők Istennel való újfajta kapcsolatáról, ami Krisztuson keresztül lehetséges (vö. Máté 6:9).

Ne felejtjük el, hogy az Atya egy családi metafora, nem pedig egy generáció, aki korábban létezett. Soha nem volt olyan idő, amikor Isten az Atya, Jézus a Fiú, és Isten a Szentlélek nem lettek volna együtt egy lényegben! Lásd Különleges Téma: A Szentháromság a Gal. 4:4-ben.

SZÖVEG: 1:8-15

⁸Először is hálát adok az én Istenemnek Jézus Krisztus által mindnyájatokért, hogy hiteteknek az egész világon híre van. ⁹Mert tanúm az Isten, akinek teljes lelkemmel szolgálom az ő Fia evangéliumával, hogy szüntelenül megemlékezem rólatok, ¹⁰és szüntelenül kérem imádságaimban, hogy Isten akaratából egyszer már el tudjak menni hozzátok. ¹¹Mert szeretnélek látni benneteket, hogy megerősítésekre valamilyen lelki ajándékot adjak nektek, ¹²vagyis, hogy együtt bátorodjunk meg közöttetek egymás hite által, a tietek és az enyém által. ¹³Szeretném, testvéreim, ha tudnátok: sokszor feltettem magamban, hogy elmegyek hozzátok, de mindeddig megakadályoztattam abban, hogy közöttetek is legyen munkámnak valami gyümölcse, ahogy a többi nép között is volt. ¹⁴Görögöknek és barbároknak, bölcseknek és tudatlanoknak egyaránt adósa vagyok. ¹⁵Azért szívem szerint kész vagyok az evangéliumot hirdetni nektek is, akik Rómában vagytok.

1:8 „Először” Ebben a szövegkörnyezetben az "először" azt jelenti, hogy "kezdetől fogva", vagy "azzal kell kezdenem, hogy" (J. B. Phillips Fordítás).

■ **„hálát adok az én Istenemnek Jézus Krisztus által”** Pál általában az imádságait Istennek címezte Jézus Krisztuson keresztül. Jézus az egyetlen módja, hogy megközelíthessük Istent! Lásd Különleges Téma: Pál Dicsőítése, Imádsága, és Istennek való Hálaadása a 7:25-ben.

■ **„mindnyájatokért”** A "mindenki" használata mint a 7. versben lehetséges, hogy az irigységet és a konfliktust tükrözi vissza a hívő zsidó vezetők között, akik elmenekültek Néró rendelete miatt, és azok között a pogány vezetők között, akik arra a pár évre helyettesítették őket. Lehetséges, hogy a Róma 9-11 fejezetei foglalkoznak ezzel a témával.

Az is lehetséges, hogy a Róma 14:1-15:13-ban veszi bele ezeket amikor a "gyengéknek" és az "erőseknek" beszél. Isten mindenkit szeret a római gyülekezetben, és mindannyiukat egyformán szereti!

■ **„hiteteknek az egész világon híre van”** A Róma 16:19 ugyanerre az igazságra utal. Ez nyilvánvalóan egy keleti túlzás volt (hiperbola), ami a római világra utalt (vö. I. Thessz. 1:8).

1:9 „tanúm ... az Isten” Pál Isten nevében tett egy fogadalmat (vö. 9:1; II. Kor. 1:23; 11:10-11,31; 12:19; Gal. 1:20; I. Thessz. 2:5). Ez volt az a zsidó mód arra, hogy megbízhatóságát bizonyítsa.

■ **„lelkemmel”** Ez egy jó példa arra, amikor a *pneuma* kifejezést az emberi lélekre használja (vö. 8:5,10,16; 12:11) olyan értelemben, hogy az emberi életre utal vele (azaz lehelet, a héber *ruach* kifejezés, I. Mózes 2:7).

1:10 „szüntelenül kérem imádságaimban” Nem Pál alapította ezt a gyülekezetet, mégis következetesen imádkozott értük (vö. II. Kor. 11:28), pontosan úgy, ahogy tette azt a többi gyülekezettel is! Lásd Különleges

Téma: Közbenjáró Imádság a 9:3-ban. Mindazonáltal Pálnak nagyon sok barátja és munkatársa volt a Római gyülekezetben, ahogyan azt a 16. fejezet jól be is mutatja.

■ **„ha”** Ez ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Pál úgy tervezte, hogy meglátogatja Rómát a Spanyolországba vezető útján (vö. 15:22-24). Valószínűleg nem tervezte úgy, hogy sokáig marad. Pál mindig is szeretett volna egy új területet, ahol még senki sem dolgozott (vö. 15:20; II. Kor. 10:15,16). Az is lehetséges, hogy a Rómaiakhoz írt levél egyik célja az volt, hogy anyagi támogatást kérjen a spanyolországi missziós útjához (vö. 15:24).

■ **„Isten akaratából egyszer már el tudjak menni hozzátok”** Ez a 13. versben és a 15:32-ben is párhuzamba van állítva. Pál nem érezte úgy, hogy az élete és az útitervei önmaga tulajdona lett volna, hanem Istenhez tartoznak (vö. Apcsel 18:21; I. Kor. 4:19; 16:7). Lásd a Különleges Témát a 12:2-ben.

1:11 „mert szeretnélek látni benneteket” Ez a 15:23-ban is megjelenik. Pál már nagyon régóta szeretett volna találkozni a római hívőkkel (vö. Apcsel 19:21).

■ **„valamilyen lelki ajándékot adjak nektek”** Azt a kifejezést, hogy "lelki ajándék" olyan értelemben használja, hogy szellemi meglátás vagy áldás (vö. 11:29; 15:27). Pál úgy látta magát, mint aki egyedülálló módon a pogányok apostolának lett elhívva (vö. 15. vers).

■ **„megerősítésekre”** Ez az AORISZTOSZI PASSZÍV FŐNÉVI IGENÉVI formája a *histémi* szónak. Lásd a Különleges Témát az 5:2-ben.

1:12 Ez a keresztény közösség célja. Az ajándékok célja az, hogy a hívőket egy szolgáló közösséggé egyesítse. A hívők ajándékai a közös jó cél érdekében adattak (vö. I. kor. 12:7). Minden ajándék időszerű, fontos. Minden ajándékot a Lélek ad a megtéréskor (vö. I. Kor. 12:11). Minden hívő elhívott, ajándékokkal rendelkező, teljes idejű szolgáló (vö. Ef. 4:11-12). Pál világosan kijelenti, hogy Apostoli tekintéllyel rendelkezik, de ugyanakkor egy közösségi kölcsönösség is van közöttük. A hívőknek szükségük van egymásra!

1:13 „Szeretném testvéreim, ha tudnátok” Ez egy idióma, amit Pál gyakran használ arra, hogy fontos kijelentéseket vezessen be (vö. 11:25; I. Kor. 10:1; 12:1; II. Kor. 1:8; I. Thessz. 4:13). Az irodalmi célokat tekintve nagyon hasonló ahhoz, amikor Jézus azt mondta, hogy "Ámen, ámen".

■ **„mindeddig megakadályoztattam”** Ez egy PASSZÍV IGE. Ugyanez a kifejezés megjelenik az I. Thessz. 2:18-ban, ahol a Sátán az okozó. Pál hitte, hogy az életét Isten irányította, de a Sátán bomlasztja ezt. Valahogyan mind a kettő igaz (vö. Jób 1-2; Dán. 10). A 15:22-ben való használata ennek a kifejezésnek arra utal, hogy Pál a Földközi-tenger keleti vidékén való munkája volt az akadály, ami még nem ért véget (de már közel volt hozzá).

■ **„hogy közöttetek is legyen munkámnak valami gyümölcse”** Ebben a szövegkörnyezetben a "gyümölcs" utalhat a megtértekre, de a János 15:1-8-ban és a Gal. 5:22-ben a keresztény érettségre utalt. A Máté 7 azt mondja, hogy "gyümölcsseitekről ismernek meg titeket", de nem definiálja a gyümölcs kifejezést. A legjobb párhuzam erre a Fil. 1:22, ahol Pál ugyanezt a mezőgazdasági metaforát használja.

1:14 „adósa vagyok” Pál számos alkalommal használja ezt a kifejezést a Rómaiakhoz írt levélben.

1. Pál adóssága (kötelessége), hogy hirdesse az evangéliumot minden pogánynak (itt).
2. Pál nem adósa a "testnek" (8:12).
3. A pogány gyülekezet tartozik azzal, hogy segítse a jeruzsálemi anyagyülekezetet (15:27).

■ **„görögöknek”** Ez a civilizált, kulturált emberekre utalt a Földközi-tenger vidékén. Nagy Sándor és követői Hellenizálták az akkor ismert világot. A rómaiak meghódították ezt a vidéket, és beolvasztották a görög kultúrát.

■ **„barbároknak”** Ez a kifejezés (*onomatopoeia*) a tanulatlan vagy kulturálatlan embercsoportokra utalt, általában az északi vidékeken élőkre. Olyan emberekre használták, akik nem beszéltek görögül. Az ő

beszédük "bar bar bar"-nak hangzott a görögöknek és a rómaiaknak.

■ **„bölcseknek és tudatlanoknak”** Lehetséges, hogy ennek a jelentése párhuzamos a görög "barbár" kifejezéssel, de nem feltétlenül. Lehetséges, hogy ez is csak egy módja annak, hogy minden embercsoportra és minden emberre utaljon.

SZÖVEG: 1:16-17

¹⁶Mert nem szégyellem az evangéliumot, hiszen Isten ereje az, minden hívőnek üdvösségére, elsőként zsidónak, de görögnek is, ¹⁷mert Isten a maga igazságát nyilatkoztatja ki benne hitből hitbe, ahogyan meg van írva: "Az igaz ember pedig hitből fog élni."

1:16-17 A 16-17-es versek az egész könyv témáját írják le. Ez a téma a 3:21-31-es versekben fel van erősítve és összegezve.

1:16

NASB, NRSV „nem szégyellem az evangéliumot”

NKJV „nem szégyellem Krisztus evangéliumát”

TEV „teljesen magabiztos vagyok az evangéliumban”

JB „nem szégyellem a Jó Hírt”

Lehetséges, hogy Pál Jézus szavaira utal, amik a Márk 8:38-ban és a Lukács 9:26-ban vannak. Nem szégyelli az evangélium tartalmát, vagy annak eredményét, az üldöztetést (vö. II. Tim. 1:12,16,18).

Az I. Kor. 1:23-ban a zsidók szégyelltek az evangéliumot, mert az megerősítette a szenvedő Messiás tényét, és a görögök is, mert az megerősítette a test feltámadását.

■ **„üdvösségre”** Az ÓSZ-ben a héber kifejezés (*yasho*) elsősorban a fizikai megmenekülésre utalt (vö. Jakab 5:15), de az ÚSZ-ben a görög kifejezés (*sózó*) elsősorban a szellemi megmenekülésre utalt (vö. I. Kor. 1:18,21). Lásd Robert B. Girdlestone, *Synonyms of the Old Testament* (Az Ószövetség Szinonimái), 124-126. oldala.

■

NASB „mindenkinek, aki hisz”

NKJV „mindenkinek, aki hisz”

NRSV „mindenkinek, akinek van hite”

TEV „mindenkinek, aki hisz”

JB „mindenkinek, akinek hite van”

Az evangélium minden ember számára szól (ó, mennyire szeretem azokat a szavakat, hogy "mindenki", "aki", "mindannyian"), de a hit az egyik feltétele az elfogadásnak (vö. Apcsel 16:30-31). A másik a megtérés (vö. Márk 1:15; Apcsel 3:16,19; 20:21). Isten az emberiséggel a szövetség eszközén keresztül foglalkozik. Mindig Ő kezdeményez és szabja meg a dolgok sorrendjét (vö. János 6:44,65). De számos kölcsönös feltétel is van, lásd az 1:5 jegyzetét.

Azt a görög kifejezést, amit itt "hinni"-nek fordítanak, úgy is lehetne fordítani, hogy "hit" vagy "bizalom". A görög kifejezésnek szélesebb körű mellékjelentése van mint bármelyik angol vagy magyar hasonló kifejezésnek. Figyeld meg, hogy ez JELENIDEJŰ MELLÉKNÉVI IGENÉV. A megmentő hit egy folyamatos hit (vö. I. Kor. 1:8; 15:2; II. Kor. 2:15; I. Thessz. 4:14)!

E mögött a görög "hit" kifejezés mögött álló, ehhez kapcsolódó héber kifejezések egy stabil helyzetet jelentettek, egy olyan férfira utalnak, akinek a lábai olyan széles terpeszben vannak, hogy ne lehessen könnyen elmozdítani. Ennek az ÓSZ-i ellentét metaforája az lenne, hogy "lábaim a sárban és az iszapban voltak" (Zsolt. 40:2), "a lábam majdnem megcsúszott" (Zsolt. 73:2). Az ehhez kapcsolódó héber szótövek, *emun*, *emunah*, *aman*, mind olyan személyek leírására voltak használatosak, akik becsületesek, lojálisak és megbízhatóak voltak. A megmentő hit nem a bukott emberiség hűségére való képességét tükrözi vissza, hanem Isten ezen képességét! A hívők reménye nem a saját képességeikben lakozik, hanem Isten jellemében és ígéreteiben. Az Ő megbízhatósága, az Ő hűsége, az Ő ígéretei!

■ **„elsőként zsidónak”** Ennek az okát a 2:9-10-ben és a 3-ban röviden megtárgyalja, és a 9-11-es fejezetekben bontja ki bővebben. Jézus kijelentéseit követi, amik a következő helyeken vannak: Máté 10:6; 15:24; Márk 7:27.

Lehetséges, hogy a hívő zsidók és a hívő pogányok közötti irigységre utal a Római gyülekezeten belül.

1:17 „Isten a maga igazságát” Ez a kifejezés a szöveggörnyezetben (1) Isten jellemére utalt, és arra, hogy (2) hogyan tulajdonítja ezt a jellemét a bűnös emberiségnek. A Jeruzsálem Biblia fordítás azt mondja, hogy "ez az, ami kijelenti Isten igazságát". Míg ez valóban a hívő erkölcsi életstílusára utal, ez elsősorban az Igazságos Bíró előtti törvényszéki helyzetére utal. Ezt, amikor Isten a bukott, bűnös emberiségnek tulajdonítja igazságát, a reformáció óta a "hitből való megigazulásnak" hívjuk (vö. II. Kor. 5:21; Fil. 3:9). Ez az az igevers, ami megváltoztatta Luther Márton életét és teológiáját! Mindazonáltal a megigazulás célja a megszentelődés, a Krisztushoz való hasonlatosság, vagy Isten igaz jellemének kialakítása (vö. Róma 8:28-29; Ef. 1:4; 2:10; Gal. 4:19). Az Igazság nem csak egy törvényi kijelentés, hanem egy elhívás a szent életre; Isten képmását az emberiségben funkcionálisan helyre kell állítani (vö. II. Kor. 5:21).

KÜLÖNLEGES TÉMA: IGAZNAK LENNI (TISZTESSÉG, BECSÜLETESSÉG)

Az "igaznak lenni" fogalma annyira meghatározó téma, hogy a Bibliát tanulmányozó embernek muszáj egy alapos, átfogó személyes tanulmányt végeznie erről a fogalomról.

Az ÓSZ-ben Isten jellemét "igaznak", "igazságosnak" fogalmazták meg. Maga a mezopotámiai kifejezés a nádból származik, amit arra használtak, hogy az építkezések során a falak vagy a kerítések vízszinteségét ítélik meg vele. Isten választotta ki ezt a fogalmat, hogy metaforikusan a természetére használják ezt a kifejezést. Ő az az egyenes (vonalzó), ami által mindent megítélnek. Ez a fogalom megerősíti Isten igazságát/igazságosságát ugyanúgy mint ahogy az ítékezéshez való jogát is.

Az ember az Isten képmására teremtett (vö. I. Móz. 1:26-27; 5:1,3; 9:6). Az emberiség az Istennel való kapcsolatra teremtett. A teljes teremtés a színpada vagy a háttere az Isten és az ember kapcsolatának. Isten azt szerette volna, ha az Ő legnagyobb teremtése, az emberiség, ismerné Őt, szeretné Őt, szolgálná Őt és olyan lenne, mint Ő! Az ember hűsége meg lett próbálva (vö. I. Móz. 3) és az első pár megbukott ezen a teszten. Ennek az lett az eredménye, hogy az Isten és az emberek közti kapcsolat megszakadt (vö. I. Móz. 3; Róma 5:12-21).

Isten megígérte, hogy helyrehozza és helyreállítja ezt a kapcsolatot (vö. I. z. 3:15). Ezt Saját akaratóból és a Saját Fia által teszi. Az emberek képtelenek voltak ezt a törést helyreállítani (vö. Róma 1:18-3:20).

A Bűneset után Isten első lépése a helyreállítás felé annak a szövetségnek a fogalma volt, ami az Ő elhívásán és az emberiség bűnbánó, hittel teli, engedelmes válaszában alapszik. A bűneset miatt az emberiség képtelen volt helyesen cselekedni (vö. Róma 3:21-31; Gal. 3). Istennek magának kellett kezdeményeznie, hogy helyreállítsa a szövetséget megszegő embereket. Mindezt a következők által tette:

1. kijelentette, hogy a bűnös emberiség igazság lett Krisztus munkája által (törvényszéki igazság)
2. ingyen adja az emberiségnek Krisztus munkája által az igazságot (tulajdonított igazság)
3. biztosította a Lélek bennük való lakozását, aki kimunkálja az igazságot bennük (erkölcsi igazság)
4. helyreállítja az édenkerti kapcsolatot azáltal, hogy Krisztus helyreállítja Isten képmását (vö. I. Móz. 1:26-27) a hívőkben (kapcsolati igazság)

Mindazonáltal Isten elvárja, hogy a szövetségre választ adjanak. Isten elhatároz (azaz ingyen ad) és gondoskodik, de az embereknek muszáj válaszolniuk és folyamatosan válaszolniuk kell

1. bűnbánásban
2. hitben
3. életstílusban megnyilvánuló engedelmességben
4. kitartásban

Az igazság tehát egy szövetségi, kölcsönös cselekmény Isten és az Ő legmagasabb rangú teremtése között. Isten jellemén, Krisztus munkáján és a Lélek alkalmassá tételén alapszik, amire minden egyes személynek személyesen és folyamatosan válaszolnia kell a megfelelő módon. Ezt a fogalmat úgy nevezik, hogy "hit általi megigazulás". Ezt a fogalmat az evangéliumok mutatják be, de nem ezekkel a kifejezésekkel. Elsősorban Pál definiálta, aki a görög "igazságosság" szónak számos formáját használja több mint 100 alkalommal.

Pál, mivel tanult rabbi volt, a *dikaioouné* kifejezést használja annak héber értelmében, amit a Septuagintában is használnak, nem pedig a görög irodalomban. A görög írásokban ez a kifejezés egy olyan valakihez kapcsolódik, aki az istenség és a társadalom elvárásaihoz igazodott. A héber értelmezés szerint viszont ez mindig szövetségi kifejezésekhez kapcsolódik. YHWH egy igaz, etikus, erkölcsös Isten. Azt szeretné, ha a népe visszatükrözné az Ő jellemét. A megváltott emberiség új teremtménnyé válik. Ez az megújulás az istenfélelem új életstílusában jelenik meg (a Római Katolikus nézőpont a megigazulással kapcsolatban). Mivel Izrael teokráciában élt, nem volt világosan körvonalazódva, hogy mi a világi (a

társadalmi norma) és mi a szent (Isten akarata). Ezt a héber és görög kifejezések közti különbséget úgy jelenítették meg, hogy az angolban két szót használtak a fordításkor a "justice – igazság" szót (ami a társadalomhoz kötődik) és a "righteousness – igazság, becsületesség" szót (ami a valláshoz kötődik).

Jézus evangéliuma (jó hír) az, hogy a bukott emberiség helyre lett állítva arra, hogy kapcsolata lehessen Istennel. Pál ellentmondásos állítása az, hogy Isten Krisztuson keresztül torolja meg a bűnösöket. Ezt az Atya szeretetén, irgalmán és kegyelmén keresztül; a Fiú életén, halálán és feltámadásán keresztül; és azon keresztül, hogy a Lélek csábít és vonz az evangéliumhoz. A megigazítás Isten ingyen cselekedete, de az istenfélelemben kell megmutatkoznia (Ágoston álláspontja, ami visszatükrözi mind a reformáció hangsúlyát, ami az evangélium szabadsága, és a Római Katolicizmus hangsúlyát is, ami a megváltozott élet, amit a szeretet és a hűség tükröz). A reformátusok számára abban a kifejezésben, hogy "Isten igazsága" a NEMET MEGHATÁROZÓ NÉVMÁS TÁRGYSETBEN van (azaz az a cselekedet, hogy a bűnös emberiséget Isten számára elfogadhatóvá teszi [helyzeti megigazulás]), míg a katolikusok számára a NEMET MEGHATÁROZÓ NÉVMÁS ALANYESETBEN van, ami annak a folyamata, hogy egyre inkább Istenhez hasonlókká válunk (megtapasztalási folyamatos megigazulás). A valóságban azonban minden bizonnyal mind a kettő egyszerre!!

Az én szemszögemből, nézőpontomból, az egész Biblia, az I. Móz. 4-től a Jel. 20-ig annak a feljegyzése, hogy Isten helyreállítja az édenkerti kapcsolatot. A Biblia azzal kezdődik, hogy Isten és az emberiség egy földi kapcsolatban van egymással (vö. I. Móz. 1-2), és a Biblia ugyanezzel a színtérrel zárul (vö. Jel. 21-22). Isten képmása és célja helyre lesz állítva!

Hogy dokumentáljuk a fentebbi eszmefuttatást, nézd meg a válogatott ÚSZ-i ígéréseket, amit a görög szócsoportot illusztrálják.

1. Isten igaz (gyakran úgy kapcsolódik Istenhez, mint Bíróhoz)
  - a. Róma 3:26
  - b. II. Thesszalónika 1:5-6
  - c. II. Timóteus 4:8
  - d. Jelenések 16:5
2. Jézus igaz
  - a. Apcsel 3:14; 7:52; 22:14 (a Messiás címe)
  - b. Máté 27:19
  - c. I. János 2:1,29; 3:7
3. Isten akarata a teremtménye számára az igazságosság
  - a. III. Mózes 19:2
  - b. Máté 5:48 (vö. 5:17-20)
4. Isten eszközei hogy biztosítsa és kimunkálja az igazságosságot
  - a. Róma 3:21-31
  - b. Róma 4
  - c. Róma 5:6-11
  - d. Galata 3:6-14
  - e. Isten adta
    - (1) Róma 3:23; 6:23
    - (2) I. Korinthus 1:30
    - (3) Efézus 2:8-9
  - f. Hittel fogadva
    - (1) Róma 1:17; 3:22,26; 4:3,5,13; 9:30; 10:4,6,10
    - (2) I. Korinthus 5:21
  - g. A Fiú cselekedetei által
    - (1) Róma 5:21-31
    - (2) II. Korinthus 5:21
    - (3) Filippi 2:6-11
5. Isten akarata az, hogy a követői igazak legyenek
  - a. Máté 5:3-48; 7:24-27
  - b. Róma 2:13; 5:1-5; 6:1-23
  - c. II. Korinthus 6:14
  - d. I. Timóteus 6:11
  - e. II. Timóteus 2:22; 3:16
  - f. I. János 3:7

- g. I. Péter 2:24
- 6. Isten igazságosan fogja megítélni a földet
  - a. Apcsel 17:31
  - b. II. Timóteus 4:8

Az igazságosság Isten jellemvonása, amit Krisztuson keresztül ingyen odaadott a bűnös emberiségnek. Ez nem más, mint

- 1. Isten határozata
- 2. Isten ajándéka
- 3. Krisztus cselekedete

Ugyanakkor ez egy folyamat is, hogy igazzá leszünk, amire szorgalmasan és rendületlenül törekednünk kell; ami egy napon majd a Második Eljövételkor teljesedik be. Az Istennel való kapcsolat a megtéréskor állítódik helyre, de egész életen keresztül folyamatban van, és egy szemtől szembe való találkozássá válik a halálkor vagy a Parousiakor (második eljövételkor)!

Itt egy nagyon jó idézet amit a *Dictionary of Paul and His Letters* (Pál és Leveleinek Szótára) form IVP

„Kálvin, sokkal inkább mint Luther, kihangsúlyozza Isten igazságának kapcsolati aspektusát. Luther nézőpontja Isten igazságáról úgy tűnik, hogy magában foglalja a felmentő ítéletet is. Kálvin kihangsúlyozza annak a bámulatos természetét, ahogyan Isten az Ő igazságát kommunikálja felénk és nekünk tulajdonítja” (834. oldal).

Számomra a hívő Istennel való kapcsolatának három aspektusa létezik:

- 1. az evangélium egy személy (ezt hangsúlyozta ki a keleti Egyház és Kálvin is)
- 2. az evangélium igazság (ezt hangsúlyozta ki Ágoston és Luther)
- 3. az evangélium egy megváltozott élet (ezt hangsúlyozta ki a Katolikus Egyház)

Mindegyik igaz, és együtt kell ezeket megtartani, hogy a keresztyénség egészséges, józan, biblikus legyen. Ha bármelyik is túl van hangsúlyozva vagy el van hanyagolva, problémák lépnek fel.

Örömmel kell fogadnunk Jézust!

Hinnünk kell az evangéliumot!

Törekednünk kell a Krisztusi életre!

NASB, NKJV	„hitből hitbe”
NRSV	„hit által a hitre”
TEV	„hit által van, kezdettől a végéig”
JB	„megmutatja hogy a hit hogyan vezet hitre”

Ez előtt a kifejezés előtt két ELŐJÁRÓSZÓ van, az *ek* és az *eis*, ami egy fajta átmenetet vagy kialakulást jelöl. Ugyanezt a szerkezetet használja a II. Kor. 2:16-ban, *apo* és *eis* a II. Kor. 3:18-ban. A keresztyénség egy ajándék, amittől azt várják, hogy jellemvonás és életstílus váljon belőle.

Számos lehetőség van arra, hogy hogyan fordítsuk ezt a kifejezést. A Williams ÚSZ úgy fordítja, hogy "a hit Útja, ami még nagyobb hitre vezet". A legfőbb teológiai pontok a következők: (1) a hit Istentől származik ("kijelentett"); (2) az emberiségnek reagálnia kell rá, és folyamatosan ezt kell tennie; (3) a hitnek istenfélő életet kell eredményeznie.

Egy dolog biztos, a Krisztusban lévő "hit" életbe vágó (vö. 5:1; Fil. 3:9). Isten üdvösségének ajánlata a hitteli válaszon múlik (vö. Márk 1:15; János 1:12; 3:16; Apcsel 3:16,19; 20:21).

NASB	„az igaz ember pedig hitből fog élni”
NKJV	„az igaz hitből él”
NRSV	„az, aki igaz hitből él”
TEV	„az, akinek rendezett a kapcsolata Istennel, hit által fog élni”
JB	„az igaz ember a hit által talál életet”

Ez egy idézet volt a Hab. 2:4-ből, de nem a Maszoréta Szövegből, hanem a Szeptuagintából. Az ÓSZ-ben a "hit"-nek a következők voltak a kiterjedtebb, metaforikus jelentései: "megbízhatóság", "hűség" vagy "lojalitás". Az üdvözítő hit Isten hűségén alapszik (vö. 3:5,21,22,25,26). Mindazonáltal az emberi hűség egy bizonyíték arra, hogy az illető bízik-e Isten gondviselésében. Ugyanezt az ÓSZ-i szöveget idézi a Gal. 3:11 és a Zsid. 10:38 is. A következő irodalmi egység, a Róma 1:18-3:20, bemutatja az Istenhez való hűség

ellentétét.

Lehet, hogy hasznos felsorolni azt, hogy pár modern kori kommentátor hogyan értelmezte az utolsó részét ennek a kifejezésnek:

1. Vaughan: "hitben kezd és hitben végzi"
2. Hodge: "egyedül a hit által"
3. Barrett: "semmi más alapján, csakis a hit által"
4. Knox: "a hit először és utoljára is"
5. Stagg: "az igaz hitből fog élni"

SZÖVEG: 1:18-23

¹⁸Isten ugyanis haragját nyilatkoztatja ki a mennyből az emberek minden hitetlensége és gonoszsága ellen, azok ellen, akik gonoszságukkal feltartóztatják az igazságot. ¹⁹Mert ami megismerhető az Istentől, az nyilvánvaló előttük, mivel Isten nyilvánvalóvá tette számukra. ²⁰Ami ugyanis nem látható belőle: az ő örök hatalma és istensége, az a világ teremtésétől fogva alkotásainak értelmes vizsgálata révén meglátható. Ennélfogva nincs mentségük, ²¹hiszen megismerték Istent, mégsem dicsőítették vagy áldották Istent, hanem hiábavalóságokra jutottak gondolkodásukban, és értetlen szívük elsötétedett. ²²Akik azt állították magukról, hogy bölcssek, azok bolonddá lettek, ²³és a halhatatlan Isten dicsőségét felcserélték emberek és madarak, négylábúak és csúszómászók képével.

1:18 „ugyanis” Figyeld meg, hogy hány alkalommal fordul elő a *gar* a 16-17-es versek témamegállapításában – háromszor, most pedig bevezeti Pál első pontját az evangéliummal kapcsolatban (1:18-3:31), amit Isten üdvözítő hatalmával állít szembe (1:16-17).

■ **„Isten ... haragját”** A 18-23-as versek Pál napjainak pogány világát festi le. Pál a pogány világra vonatkozó jellemzését a zsidó irodalomban is megtaláljuk (vö. *Wisdom of Solomon* [Salamon Bölcsessége] 13:1 és *Letter of Aristeas* [Ariszteasz-levél], 134-38), sőt még a görög és a Római etikai írásokban is. Ugyanaz a Biblia, amelyik Isten szeretetéről beszél az Ő haragját is felfedi (vö. 23-32-es versek; 2:5,8; 3:5; 4:15; 5:9; 9:22; 12:19; 13:4-5).

Mind a harag, mind a szeretet emberi fogalmak, amiket Istenre alkalmaztak. Azt az igazságot fejezik ki, hogy Isten szeretné, hogy a hívők egy bizonyos módon reagáljanak és éljenek. Ha az illető tudatosan elutasítja Isten akaratát (Krisztus evangéliumát) akkor annak mind időszakos következményei is lesznek, mint ebben a versben, mind pedig eszkatalogikus következményei is (vö. 2:5). Mindazonáltal nem szabad Istent bosszúállónak, vagy haragtartónak tekintenünk. Az ítélet az Ő „szokatlan tette” (vö. Ézs. 28:21). A szeretet az Ő jelleme, hasonlítsd össze az V. Mózes 5:9-et az 5:10-zel és a 7:9-el. Benne az igazság és a kegyelem túlsúlyban van. Mégis mindenki számot fog adni Istennek (vö. Préd. 12:13-14; Gal. 6:7), még a keresztények is (vö. 14:10-10; II. Kor. 5:10).

■ **„nyilatkoztatja ki”** Ahogyan az evangélium egy kijelentett igazság (17. vers) ugyanúgy Isten haragja is! Ez nem emberi felfedezés vagy logika cselekedete.

■ **„feltartóztatják az igazságot”** Ez az emberi tudatos elutasításra utalt, nem pedig a tudatlanságra (vö. 21, 32-es versek; János 3:17-21). Ez a kifejezés jelentheti, hogy (1) ismerik az igazságot, de elutasítják azt; (2) az életstílusok azt mutatja, hogy elutasítják az igazságot; vagy (3) életük és/vagy szavaik miatt mások nem ismerik meg és nem fogadják el az igazságot.

KÜLÖNLEGES TÉMA: AZ "IGAZSÁG" PÁL ÍRÁSAIBAN

Ennek a kifejezésnek és annak kapcsolódó formáinak Pál általi használata ennek ÓSZ-i megfelelőjéből, az *emet* szóból származik, ami megbízhatót vagy hűségeset jelent. Biblián belüli zsidó írásokban az igazságot a hamis ellentettjeként használták. Lehet, hogy a Holttengeri Tekercsek lennének a legközelebbi párhuzamban ezzel (a "Hálaadó Himnuszok"), ahol is ezt a kifejezést kijelentett tanokra használják. Az Eszcénus Társadalom tagjai "az igazság tanújává" lettek.

Pál ezt a kifejezést Jézus Krisztus evangéliumára való utalásként használja.

1. Róma 1:18,25; 2:8,20; 3:7; 15:8

2. I. Korinthus 13:6
3. II. Korinthus 4:2; 6:7; 11:10; 13:8
4. Galata 2:5,14; 5:7
5. Efezus 1:13; 6:14
6. Kolosszé 1:5,6
7. II. Thesszalonika 2:10,12,13
8. I. Timóteus 2:4; 3:15; 4:3; 6:5
9. II. Timóteus 2:15,18,25; 3:7,8; 4:4
10. Titusz 1:1,14

Pál arra is használja ezt a kifejezést, hogy megerősítse, hogy helyesen szól

1. Apcsel 26:25
2. Róma 9:1
3. II. Korinthus 7:14; 12:6
4. Efezus 4:25
5. Filippi 1:18 (a magyarban nem az igaz szót használja, a ford. megjegyzése)
6. I. Timóteus 2:7

Továbbá arra is használja, hogy leírja a motivációit az I. Kor. 5:8-ban, és az életstílusát (ami a többi keresztyénre is vonatkozik) a következő helyeken: Ef. 4:24; 5:9; Fil. 4:8. Néha emberekre is használja:

1. Isten, Róma 3:4 (vö. János 3:33; 17:17)
2. Jézus, Ef. 4:21 (hasonló a János 14:6-hoz)
3. Apostoli bizonyosságok, Titusz 1:13
4. Pál, II. Kor. 6:8

Csak Pál használja az igei formát (pl. *elétheuó*) a Gal. 4:16-ban és az Ef. 4:15-ben, ahol ez a szó az evangéliumra vonatkozik. További tanulmányként nézd meg Colin Brown, *The New International Dictionary of New Testament Theology* harmadik kiadás 784-902.

1:19 „mert ami megismerhető az Istenből az nyilvánvaló előttük, mivel Isten nyilvánvalóvá tette számukra” Minden ember tud valamit Istenről a teremtést szemlélve (vö. 20. vers; Jób 12:7-10; és Zsolt. 19:1-6 [a természetén keresztül], 12-15 [az Írásokon keresztül], ugyanúgy, mint ahogy a *bölcsességen* keresztül is). A teológiában ezt 'természeti kijelentésnek' hívják. Nem teljes, de ez az alapja annak, ami alapján Isten felelősségre vonja azokat, akik soha nem hallották Isten 'különleges kijelentését' az Írásokban, vagy végső soron Jézusban (vö. Kol. 1:5; 2:9).

Annak a kifejezésnek, hogy 'ismerni, tudni' az ÚSZ-ben két értelme van: (1) az ÓSZ-i értelmét tartalmazhatja, ami egy bensőséges személyes kapcsolatot fejez ki (vö. I. Mózes 4:1; Jer. 1:5), és (2) és a görög értelmét, ami egy témával kapcsolatban a tények ismeretét jelenti (vö. 21. vers). Az evangélium mind egy Személy, akit fogadni kell, mind pedig egy üzenet arról a Személyről, amit el kell fogadni és hinni kell! Ebben az versben csak a 2. értelmében használta.

1:20 Ez a vers Isten 3 aspektusát említi meg.

1. Láthatatlan tulajdonságai (az Ő jelleme, vö. Kol. 1:15; I. Tim. 1:17; Zsid. 11:27)
2. Örökkévaló hatalma (látható a teremtett természetben)
3. Isteni természete (látható cselekedeteiben és a teremtés motivációjában)

■ **„a világ teremtésétől fogva”** Az *apo* ELÖLJÁRÓSZÓT múlandó értelemben használja. Hasonló kifejezést találunk a Márk 10:6-ban, a 13:19-ben; II. Péter 3:4. A láthatatlan Istent láthatjuk a (1) fizikai teremtésben (ez a vers); (2) az Írásokban (Zsolt. 19, 119); és (3) végső soron Jézusban (vö. János 14:9).

■ **„istensége”** A görög irodalomból a *theiotēs* kifejezést úgy lehet lefordítani, hogy 'isteni felség'. Ezt a legjobban Jézusban látjuk. Egyedülálló módon képviseli az isteni képet (vö. II. Kor. 4:4; Zsid. 1:3). Ő Isten teljes kijelentése emberi formában (Kol. 1:19; 2:9). Az evangélium csodálatos igazsága az, hogy a bukott emberiség a Krisztusban való hit által osztozhat a Krisztushoz való hasonlatosságban (vö. Zsid. 12:10; I. János 3:2). Isten képmása az emberiségben (vö. I. Mózes 1:26-27) helyre lett állítva (*theios*, vö. II. Péter 1:3-4)!

■

NASB **„alkotásainak értelmes vizsgálata révén meglátható”**

NKJV „meglátható, megérthető azok által, amiket teremtett”
NRSV „megérthető és meglátható azok által, amiket teremtett”
TEV „világosan látható; meglátható azokban a dolgokban, amiket Isten teremtett”
JB „tisztán meglátható annak, aki megérti a teremtett dolgokat”

A *noeō* (vö. Máté 15:17) és a *kathoraō* kombinációja (mind a kettő JELENIDEJŰ PASSZÍV) egy igaz észrevételt jelöl. Isten két könyvet írt: (1) a természetet, és (2) az Írásokat. Mind a kettőt meg lehet érteni az emberi értelemmel, és mind a kettő válaszreakciót követel (vö. Wisdom, 13:1-9).

■ **„ennél fogva nincs mentségük”** Ez szó szerint azt jelenti, hogy 'nincs jogi védelmük'. Ez a görög kifejezés (*a* plusz *apologeomai*) csak itt és a 2:1-ben fordul elő az ÚSZ-ben. Ne feledd, hogy az 1:18-3:20 teológiai célja az, hogy megmutassa az emberiség szellemi elveszettségét. Az emberek felelősek azért a tudásért, amivel rendelkeznek. Isten csakis azért a tudásért vonja az embereket felelősségre, amivel rendelkeznek, vagy rendelkezhetnek.

1:21 „hiszen megismerték Istent” Az emberek nem fejlődnek vallásilag – hanem fokozatosan egyre gonoszabbak. Az I. Mózes 3 óta az emberiség folyamatosan lefelé csúszik. A sötétség egyre csak növekszik!

■ **„mégsem dicsőítették vagy áldották Istenként”** Ez a pogány bálványimádat tragédiája a 23. és 24. versben (vö. Jer. 2:9-13).

■ **„hanem hiábavalóságokra jutottak gondolkodásukban és értetlen szívük elsötétedett”** Olaf M. Morlie a *The New Testament: A New Translation* (Az Új Szöveg: Egy Új Fordítás) című könyvében ezt mondja: „inkább Róla szóló buta spekulációkkal foglalták le magukat, és bolond elméjük a sötétségben tapogatózik”. Az emberi vallási rendszerek a szellemi lázadás és büszkeség emlékművei (vö. 22. vers; Kol. 2:16-23).

A két IGE AORISZTOSZI PASSZÍV KIJELETÉS. A SZENVEDŐ SZERKEZET vajon arra utal, hogy ismeretük és a helyes válasz hiánya azért volt, mert Isten betakarta szívüket, vagy arra, hogy a fény elutasítása keményítette meg a szívüket (vö. 10:12-16; II. kir. 17:15; Jer. 2:5; Ef. 4:17-19)?

■ **„szívük”** Az ÓSZ-ben ezt olyan értelemben használták, hogy az egész személyre utaltak vele. Mindazonáltal ez egy módja volt annak, hogy a gondolkodás és az érzelmek folyamatára utaljanak. Lásd a Különleges Témát az 1:24-ben.

1:22

NASB, NKJV „azt állították magukról, hogy bölcssek, bolondok lettek”
NRSV „bölcseknek állították magukat, bolondok lettek”
TEV „azt mondják, hogy bölcssek, pedig bolondok”
JB „minél inkább azt állítják magukról, hogy filozófusok, annál bolondabbá válnak”

A görög 'bolond' szóból származik az angol bolondot jelentő 'moron' szó. A probléma az emberiség büszkeségében és tudásában való magabiztosságában van (vö. I. Kor. 1:18-31; Kol. 2:8-23). Ez az I. Mózes 3-ig nyúlik vissza. A tudás elválasztottságot és ítéletet hozott magával. Nem azt jelenti, hogy az emberi tudás mindig rossz lenne, csak azt jelenti, hogy ez nem feltétlenül alapvető!

1:23 A tudatosan tudatlanok, emberek, akik Isten képmására lettek teremtve (vö. I. Mózes 1:26-27; 5:1,3; 9:6) Istent olyan földi alakokká tették, mint:

1. az állatok (Egyiptom)
2. természeti erők (Perzsia)
3. emberi formák (Görögország/Róma) – bálványok! Még Isten saját népe is ezt tette (vö. V. Mózes 4:15-24).

Néhány új formája ennek a régi bűnnek:

1. környezetlélektani elmélet (a földanya)
2. New Age keleti gondolkodás (miszticizmus, spiritualizmus és az okkult)
3. ateista humanizmus (Marxizmus, utópisztika, progresszív idealizmus, és a kizárólagos hit a politikában vagy az oktatásban)
4. holisztikus gyógyászat (egészség és hosszú élet)
5. oktatás.

■ „dicsőséget” Lásd a Különleges Témát a 3:23-ban.

■ „halandó ember” Lásd a következő Különleges Témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: PUSZTÍTÁS, ROMBOLÁS, MEGRONTÁS (*PHTHEIRŌ*)

Ennek a kifejezésnek, hogy *phtheirō* az alapvető jelentése az, hogy pusztítani, rombolni, megrontani, vagy tönkretenni. A következőkre használhatják:

1. anyagi összeomlás (lehet a II. Kor. 7:2)
2. fizikai pusztulás (vö. I. Kor. 3:17a)
3. erkölcsi romlás (vö. Róma 1:23; 8:21; I. Kor. 15:33,42,50; Gal. 6:8; Jel. 19:2)
4. szexuális csábítás (vö. II. Kor. 11:3)
5. örökkévaló pusztulás (vö. Kol. 2:22; I. Kor. 3:17b)

Ez a kifejezés gyakran fordul elő ugyanabban a szöveggörnyezetben mint ennek negatív ellentéte (vö. Róma 1:23; I. Kor. 9:25; 15:50,53). Figyeld meg a párhuzamos kontrasztot a földi fizikai testünk és a mennyei örökkévaló testünk között.

1. romlandó szemben a romolhatatlannal, I. Kor. 15:42,50
2. dicstelenség szemben a dicsőséggel, I. Kor. 15:43
3. gyengeség szemben a hatalommal, I. Kor. 15:43
4. természetes test szemben a szellemi testtel, I. Kor. 15:44
5. az első Ádám szemben az utolsó Ádámmal, I. Kor. 15:45
6. a földi dolgok képe szemben a mennyei dolgok képével, I. Kor. 15:49

SZÖVEG: 1:24-25

²⁴Ezért kiszolgáltatta őket az Isten szívük vágyai által a tisztátalanságnak, hogy meggyalázzák egymás testét. ²⁵Akik az Isten igazságát hazugsággal cserélték fel, azok a teremtményt imádták és szolgálták a Teremtő helyett, aki áldott mindörökké. Ámen.

1:24,26,28 „kiszolgáltatta őket az Isten” Ez volt a lehető legrosszabb ítélet. Isten azt mondta, hogy 'a bukott emberiség hadd kapja meg azt, amit akar' (vö. Zsolt. 81:12; Hós. 4:17; Apcsel 7:42). A 23-32-es versek Isten elutasítását írják le (időszakos harag) a pogány világ és annak vallásossága ellen (és a miénk ellen is)! A pogányságot a szexuális elferdültség és kihasználás jellemezte és jellemzi ma is!

1:24 „szívük” Lásd a következő Különleges Témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: A SZÍV

A görög *kardia* szót használja a Szeptuaginta is és az ÚSZ is, hogy a héber *leb* kifejezést tükrözze vissza. Számos módon használják (vö. *A Greek-English Lexicon* (Görög-Angol Lexikon), amit Bauer, Arndt, Gingrich és Danker állított össze, 403-404 oldal).

1. a fizikai élet központja, a személyre használt metafora (vö. Apcsel. 14:17; II. Kor. 3:2-3; Jakab 5:5)
2. a szellemi (erkölcsi) élet központja
  - a. Isten ismeri a szívet (vö. Lukács 16:15; Róma 8:27; I. Kor. 14:25; I. Thessz. 2:4; Jel. 2:23)
  - b. az emberiség szellemi életére használva (vö. Máté 15:18-19; 18:35; Róma 6:17; I. Tim. 1:5; II. Tim. 2:22; I. Pét. 1:22)
3. a gondolati élet központja (pl. az értelem, vö. Máté 13:15; 24:48; Apcsel. 7:23; 16:14; 28:27; Róma 1:21; 10:6; 16:18; II. Kor. 4:6; Ef. 1:18; 4:18; Jakab 1:26; II. Pét. 1:19; Jel. 18:7; a szív az értelem szinonimája a II. Kor. 3:14-15-ben és a Fil. 4:7-ben)
4. az akarat központja (vö. Apcsel. 5:4; 11:23; I. Kor. 4:5; 7:37; II. Kor. 9:7)
5. az érzelmek központja (vö. Máté 5:28; Apcsel. 2:26,37; 7:54; 21:13; Róma 1:24; II. Kor. 2:4; 7:3; Ef. 6:22; Fil. 1:7)
6. különleges helye a Lélek munkálkodásának (vö. Róma 5:5; II. Kor. 1:22; Gal. 4:6 [pl. Krisztus a szíveinkben van, Ef. 3:17])
7. A szív egy metaforikus mód arra, hogy az egész személyre utaljunk (vö. Máté 22:37, ami az V. Mózes 6:5-öt idézi). A gondolatok, a motivációk és a tettek, amiket a szívnek tulajdonítanak

teljes mértékben felfedik a személyiség típusát. Az ÓSZ-ben van egy pár elég meghökkentő használata ennek a kifejezésnek

- a. I. Mózes 6:6; 8:21, „Isten megszorodott szívében” (a Hóseás 11:8-9-ben is szerepel)
- b. V. Mózes 4:29; 6:5, „teljes szívvel, teljes lélekkel”
- c. V. Mózes 10:16, „körülmetélt szív” és a Róma 2:29
- d. Ezék. 18:31-32, „Új szív”
- e. Ezék. 36:26, „új szív” szemben a „köszív”-vel

1:25 „Isten igazságát hazugsággal cserélték fel” Ezt számos módon érthetjük, (1) az emberiség önmagát isteníti (vö. II. Thessz. 2:4,11); (2) az emberiség olyan valamit imád, amit ő maga alkotott – bálványok (vö. Ézs. 44:20; Jer. 13:25; 16:19), ahelyett, hogy YHWH-t imádná, aki minden alkotója (vö. 18-23-as versek); vagy (3) az emberiség végleg elutasítja az evangélium igazságát (vö. János 14:17; I. János 2:21,27). A szövegkörnyezetben a második lehetőség illik bele a legjobban.

■ **„imádták és szolgálták”** Az emberiségnek mindig is lesznek istenei. Minden ember érzi, hogy van valaki, valami igazság, vagy valami, ami önmagukon túl is létezik.

■ **„aki áldott mindörökké. Ámen.”** Pál egy zsidó dicsőítésben tör ki, ami annyira jellemző rá (vö. Róma 9:5; II. Kor. 11:31). Pál gyakran imádkozik miközben ír (vö. 9:5; 11:36; 15:33; 16:27).

■ **„örökké”** Lásd a következő Különleges Témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: ÖRÖKKÉ (GÖRÖG IDIÓMÁK)

Az egyik ilyen idiomatikus kifejezés az "örökkön örökké, vagy mindörökké" (vö. Lukács 1:33; Róma 1:25; 11:36; 16:27; Gal. 1:5; I. Tim. 1:17), ami a héber *'olam* szót tükrözi vissza. Lásd Robert B. Girdlestone *Synonyms of the Old Testament* (az Ószövetség Szinonimái) című könyvének 321-319 oldalát. Más ezzel rokon kifejezések az "örökké" (vö. Máté 21:19 [Márk 11:14]; János 6:58; 8:35; 12:34; 13:8; 14:16; II. Kor. 9:9) és az "örökkön-örökké" (vö. Ef. 3:21). Úgy tűnik, hogy nincs igazán különbség e-között az idiómák között, ami mind az jelenti, hogy "örökké". Az angol kifejezésben szereplő "korok" szó szerepelhet többes számban, ami átvitt értelemben a rabbinikus nyelvtani szerkezetet jelöli, amit a "fennség többszámának" neveznek, vagy utalhat a számos "korszak" fogalmára is annak zsidó értelmében: "az ártatlanság korszaka", "a gonoszság korszaka", "az eljövendő korszak" vagy az "igazság korszaka".

■ **„Ámen”** Lásd a következő Különleges Témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: ÁMEN

I. ÓSZÖVETSÉG

- A. Az "Ámen" kifejezés egy héber szónak az egyik formája, ami igazságot jelent (*emeth*) vagy hitelességet (*emun*, *emunah*), hitet és hűséget.
- B. Szótani eredete a személy fizikai stabil állásából ered. Az ellentettje az lenne, hogy valaki nem szilárd, elcsúszik (vö. V. Mózes 28:64-67; 38:16; Zsolt. 40:2; 73:18; Jer. 23:12) vagy bozladozik (vö. Zsolt. 73:2). Ebből a szó szerinti használatból alakult ki a metaforikus megfelelője a hűséges, hiteles, lojális, és megbízható (vö. I. Mózes 15:16; Hab. 2:4).
- C. Különleges használati módok:
  - 1. oszlop, II. Kir. 18:16 (I. Tim. 3:15)
  - 2. meggyőződés, II. Mózes 17:12
  - 3. szilárdság, II. Mózes 17:12
  - 4. stabilitás, Ézs. 33:6; 34:5-7
  - 5. igaz, I. Kir. 10:6; 17:24; 22:16; Péld. 12:22
  - 6. határozott, II. Krón. 20:20; Ézs. 7:9

7. megbízható (Tóra), Zsolt. 119:43,142,151,168
- D. Az ÓSZ-ben két másik Héber kifejezést használnak az aktív hitre.
1. *bathach*, bizalom
  2. *yra*, félelem, tisztelet, dicséret (vö. I. Mózes 22:12)
- E. A bizalom vagy a megbízhatóság jelentéséből kialakult egy liturgiai használata, amit arra használtak, hogy megerősítsenek egy igaz vagy megbízható állítást valakiről (vö. V. Mózes 27:15-26; Neh. 8:6; Zsolt. 41:13; 70:19; 89:52; 106:48).
- F. Ehhez a kifejezéshez a teológiai kulcs nem az emberiség hűsége, hanem YHWH hűsége (vö. II. Mózes 34:6; V. Mózes 32:4; Zsolt 108:4; 115:1; 117:2; 138:2). A bukott emberiség egyetlen reménye az YHWH kegyelmes és hűséges szövetségi hűsége és az Ő ígéretei.
- Azoknak, akik ismerik YHWH-t, olyanoknak kell lenniük, mint Ő (vö. Hab. 2:4). A Biblia történelem, és annak a feljegyzése, hogy Isten az Ő képét helyreállítja (vö. I. Mózes 1:26-27) az emberekben. Az üdvösség helyreállítja az emberiség azon képességét, hogy közeli kapcsolata legyen Istennel. Ezért lettünk megteremtve.

II. ÚJSZÖVETSEG

- A. Az ÚSZ-ben az "ámen" szó használata nagyon gyakori egy állítás megbízhatóságának összegző liturgiai megerősítéseként (vö. I. Kor. 14:16; II. Kor. 1:20; Jel. 1:7; 5:14; 7:12).
- B. Az ÚSZ-ben gyakori az imádság zárására való használata ennek a kifejezésnek (vö. Róma 1:25; 9:5; 11:36; 16:27; Gal. 1:5; 6:18; Ef. 3:21; Fil. 4:20; II. Thessz. 3:18; I. Tim. 1:17; 6:16; II. Tim. 4:18).
- C. Jézus volt az egyetlen, aki ezt a kifejezést (Jánosban kettőzve) használta arra, hogy egy jelentőségteljes állítást vezessen be vele (vö. Lukács 4:24; 12:37; 18:17,29; 21:32; 23:43).
- D. A Jel. 3:14-ben Jézus címeként használja (lehetséges, hogy YHWH címe is ez volt az Ézs. 65:16-ban).
- E. A hűségesség vagy a hit, a megbízhatóság és a bizalom a görögben a *pistos* vagy *pistis* szóval kerül kifejezésre, amit az angolban a bizalom, hit, hinni szóval fejeznek ki.

SZÖVEG: 1:26-27

²⁶Ezért Isten gyalázatos szenvedélyeknek szolgáltatva ki őket. Mint ahogy asszonyaik felcserélték a természetes érintkezést a természetellenessel, ²⁷ugyanúgy a férfiak is elhagyták a női nemmel való természetes érintkezést, és egymás iránt gerjedtek fel kívánságukban; férfiak férfiakkal fajtalanzkodtak, de el is veszik tévelygésük méltó jutalmát önmagukban.

1:26-27 A homoszexualitás egy példája az Isten a teremtésben megjelenő nyilvánvaló akaratától (légy gyümölcsöző) való elfordulásra. Ez egy bűn és egy nagyon jelentős kulturális probléma volt (1) az ÓSZ-ben (vö. III. Mózes 18:22; 20:13; V. Mózes 23:18); (2) a Görög-Római világban (vö. I. Kor. 6:9; I. Tim. 1:10); és (3) manapság is.

A homoszexualitás valószínűleg az I. Mózes 1-3 szöveggörnyezetének orientáltsága miatt van felsorolva a bukott élet egyik példjaként. Az emberiség Isten képmására lett teremtvé (vö. I. Mózes 1:26-27; 5:1,3; 9:6). Az emberiség férfinak és nőnek lett megteremtve (vö. I. Mózes 1:27). Isten parancsa az volt, hogy szaporodjanak és sokasodjanak (vö. I. Mózes 1:28; 9:1,7). Az emberiség bukása (vö. I. Mózes 3) lerombolta Isten tervét és akaratát. A homoszexualitás egy nyilvánvaló megszegése ennek! Bár azt is meg kell említeni, hogy nem ez az egyetlen bűn, ami ebben a szöveggörnyezetben fel lett sorolva (vö. 29:31). Minden bűn megmutatja az emberiség Istentől való elválasztottságát, és a megérdemelt büntetését. Minden bűn, leginkább az életstílus szerű bűnök gyűlöletesek Isten számára.

KÜLÖNLEGES TÉMA: HOMOSZEXUALITÁS

Nagyon nagy a modern kulturális nyomás, hogy a homoszexualitást egy helyénvaló, alternatív életstílusnak fogadjuk el. A Biblia ezt romboló életstílusnak mondja, ami kívül esik Isten az Ő teremtésének szánt akaratán.

1. megszegi az I. Mózes 1 parancsolatát, azt, hogy szaporodjatok és sokasodjatok
2. ez jellemzi a pogány istenimádatot és kultúrát is (vö. III. Mózes 18:22; 20:13; Róma 1:26-27; és Júdás 7)

3. énközpontú Istentől való függetlenséget takar (vö. I. Kor. 6:9-10)

Mindazonáltal mielőtt továbblépnénk, hadd erősítsem meg, hogy Isten szeret és megbocsájt minden lázadó embernek. A keresztényeknek semmi joguk nincs arra, hogy gyűlölködően vagy arrogánsan viselkedjenek ezzel a bűnnel szemben, legfőképpen akkor, amikor nyilvánvaló, hogy mindannyian vétkezünk. Az imádság, a tördés, a bizonyágtétel és a könyörület sokkal többet ér el ezen a területen, mint a vehemens kárhoztatás. Isten Igéje és az Ő Szelleme megteszi majd, hogy vádol, ha engedjük nekik. Minden szexuális bűn, nem csak ez az egy, utálatos Isten előtt és ítéletre vezet. A szexualitás Isten ajándéka az emberiség jóléte, öröme, és stabil társadalma érdekében. De ez a hatalmas, Isten-adta belső vágy gyakran fordul lázadó, énközpontú, gyönyörhajhászó, "minél-többet-minden-áron" jellegű életbe (vö. Róma. 8:1-8; Gal. 6:7-8).

SZÖVEG: 1:28-32

²⁸És mivel nem méltatták Istent arra, hogy megtartsák ismeretükben, Isten kiszolgáltatta őket az erkölcsi ítéletre képtelen gondolkodásnak, hogy azt tegyék, ami nem illik. ²⁹Ezért tele vannak mindenféle hamissággal, gonosszággal, kapzsisággal, viszálykodással, álnoksággal, rosszindulattal; besúgók, ³⁰rágalmazók, istengyűlölők, gőgösek, dicsekvők, találékonyak a rosszban, szüleiknek engedetlenek, ³¹kíméletlenek, szőszegők, szeretetlenek és irgalmatlanok. ³²Ők ugyan megismerték Istennek azt az elhatározását, hogy akik ilyeneket cselekszenek, méltók a halálra, mégis nem csak maguk cselekszik ezeket, hanem azokkal is egyetértenek, akik ilyeneket művelnek.

1:28-31 Ez a görögben egyetlen mondat. Ez a lázadó, bukott, független emberiséget jellemezte (vö. Róma 13:13; I. Kor. 5:11; 6:9; Gal. 5:19-21; Ef. 5:5; I. Tim. 1:10; Jel. 21:8).

Az emberiség bűne az volt, hogy az Istentől elválasztott életet választották. A pokol ennek a fajta létezésnek a maradandó formája. A függetlenség egy tragédia! Az emberiségnek szüksége van Istenre mert elveszett, alkalmatlan és üres a Nélküle való életre. Az örökkévaló pokol legborzalmasabb része az Isten kapcsolati hiánya!

KÜLÖNLEGES TÉMA: BŰNÖK ÉS ERÉNYEK AZ ÚSZ-ben

A bűnökről és az erényekről szóló listák nagyon gyakoriak az ÚSZ-ben. Ezek gyakran tükrözik a rabbinikus és a kulturális (Hellenisztikus) listákat. Az ÚSZ-ben található egymással szemben álló listák a következő helyeken találhatóak:

	<u>Bűnök</u>	<u>Erények</u>
1. Pál	Róma 1:28-32	---
	Róma 13:13	Róma 2:9-21
	I. Kor. 5:9-11	---
	6:10	I. Kor. 6:6-9
	II. Kor. 12:20	II. Kor. 6:4-10
	Gal. 5:19-21	Gal. 5:22-23
	Ef. 4:25-32	---
	5:3-5	---
	---	Fil. 4:8-9
	Kol. 3:5,8	Kol. 3:12-14
	I. Tim. 1:9-10	---
	6:4-5	---
	II. Tim. 2:22a,23	II. Tim. 2:22b,24
2. Jakab	Titusz 1:7; 3:3	Titusz 1:8-9; 3:1-2
	Jakab 3:15-16	Jakab 3:17-18
3. Péter	I. Péter 4:3	I. Péter 4:7-11
	II. Péter 1:9	II. Péter 1:5-8
4. János	Jel. 21:8	---
	22:15	---

1:29 „hamissággal” Amit a bukott emberiség úgy lát, hogy szabadság, az saját maga istenítése: 'Bármit és mindent csak magamnak!' A SZENVEDŐ SZERKEZETBEN az okozó az 1:24,26,28-szerint Isten, de ennek a szövegkörnyezetnek az I. Mózes 1-3-hoz való viszonya miatt az emberiség döntése az ismeretük szerint, és saját maguk az, ami ezt a problémát okozta. Isten megengedte, hogy teremtése elszenvedje saját döntésének következményeit, a szabadságukat.

■ **„tele vannak”** Ez egy BEFEJEZETT PASSZÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV. Az emberek azzal vannak telve, és az jellemzi őket, amivel sok időt töltenek. A rabbik azt mondták, hogy minden ember szívében lakozik egy fekete (gonosz *yetzer*) kutya, és egy fehér (jó *yetzer*) kutya. Az, amelyiket a legjobban táplálnak, azt lesz a nagyobb.

1:29-31 Ezek az Isten nélküli élet eredményei és tünetei. Ezek személyeket és társadalmakat jellemeznek, akik úgy döntöttek, hogy elutasítják a Biblia Istenét. Ez egyike volt azoknak a listáknak, amiket Pál adott nekünk, s amik a bűnöket sorolják fel (vö. I. Kor. 5:11; 6:9; II. Kor. 12:20; Gal. 5:19-21; Ef. 4:31; 5:3-4; Kol. 3:5-9).

1:30 „gőgös” Lásd a következő Különleges Témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: HOGYAN HASZNÁLJA PÁL A "HUPER" SZÓT ÉS ANNAK SZÓÖSSZETÉTELEIT

Pál különösen is szeretett új szavakat megalkotni a görög *huper* ELŐJÁRÓSZÓVAL, ami alapjában véve azt jelenti, hogy "túl" vagy "felettebb". Amikor BIRTOKOS ESETTEL (HATÁROZÓSZÓI) használja, azt jelenti, hogy "valaki nevében, valaki helyében, valaki érdekében". Azt is jelentheti, hogy "ról/ről", vagy "vonatkozólag", mint a *peri* (vö. II. Kor. 8:23; II. Thessz. 2:1). Amikor a TÁRGYESSETTEL használja, azt jelenti, hogy "felette", "felett" vagy "túl" (vö. A. T. Robertson, A Grammar of the Greek New Testament in the Light of Historical Research [A görög újszövetség nyelvtana a történelmi kutatások fényében], 625-633. oldal). Amikor Pál szeretett volna egy fogalmat kihangsúlyozni, akkor ezt az ELŐJÁRÓSZÓT használta egy szóösszetételben.

Itt egy lista arról, hogy hogyan használta Pál ezt az ELŐJÁRÓSZÓT szóösszetételekben.

A. Hapax legomenon (csak egyszer fordul elő az ÚSZ-ben)

1. *Huperakmos*, eljárta felette az idő, I. Kor. 7:36
2. *Huperauxanó*, felettebb megnövekszik, II. Thessz. 1:3
3. *Huperbainó*, túllépni vagy áthágni, I. Thessz. 4:6
4. *Huperkeina*, túl, II. Kor. 10:16
5. *Huperekteina*, meghaladni, II. Kor. 10:14
6. *Huperentugchanó*, közbenjárni, Róma 8:26
7. *Hupernikaó*, mérhetetlenül győzedelmeskedni, Róma 8:37
8. *Huperpleonazó*, túláradó bőségben lenni, I. Tim. 1:14
9. *Huperupsoó*, legteljesebben felmagasztalni, Fil. 2:9
10. *Huperphroneó*, fennhíjázó dolgokat gondolni, Róma 12:3

B. Szavak, amik csak Pál írásaiban fordul elő.

1. *Huperaiomai*, saját magát felmagasztalni, II. Kor. 12:7; II. Thessz. 2:4
2. *Huperballontós*, mértéken felül, bőségesen, II. Kor. 11:23 (csak itt áll HATÁROZÓI ESETBEN, máshol IGE:, II. Kor. 3:10; 9:14; Ef. 1:19; 2:7; 3:19)
3. *Huperbolé*, túlrepülni, túllőni, különleges fegyverzet, Róma 7:13 I. Kor. 12:31; II. Kor. 1:8; 4:7,17; 22:7; Gal. 1:13
4. *Huperekperissou*, minden mértéket felülhalad, Ef. 3:20; I. Thessz. 3:10; 5:13
5. *Huperlian*, a legfelsőbb mértékű, kiemelkedő, II. Kor. 11:5; 12:11
6. *Huperroché*, kiválóság, kitűnőség, I. Kor. 2:1; I. Tim. 2:2
7. *Huperperisseuó*, túlságosan bővelkedni, Róma 5:20 (KÖZÉPIGE: túláradóan betöltve lenni, II. Kor. 7:4)

C. A Pál által használt szavak, és más ÚSZ-i írók által csak ritkán használt szavak

1. *Huperanó*, magasan felette, Ef. 1:21; 4:10; és Zsid. 9:5
2. *Huperechó*, kitűnőség, kiemelkedő, Róma 13:1; Fil. 2:3; 3:8; 4:7; I. Pét. 2:13

3. *Huperéphanos*, feltételező, fennhéjázó, Róma, 1:30; II. Tim. 3:2; és Lukács 1:51; Jakab 4:6; I. Pét. 5:5.

Pál a szenvedélyek embere volt; amikor a dolgok vagy az emberek jók voltak, akkor nagyon jók voltak, amikor rosszak voltak, akkor nagyon rosszak voltak. Ez az ELÖJÁRÓSZÓ megengedte, hogy szuperlatívuszokban fejezhesse ki a bűnnel, magával, Krisztussal és az Evangéliummal kapcsolatos érzéseit.

1:32 „akik ilyeneket cselekszenek, méltóak a halálra” Ez a kijelentés Mózes Törvényeit tükrözik vissza. A következő helyeken vannak összegezve: Róma 6:16,21,23; 8:6,13. A halál ellentéte Isten akaratának és Isten életének (vö. Ezék. 18:32; I. Tim. 2:4; II. Péter 3:9).

■ **„hanem azokkal is egyetértenek, akik ilyeneket művelnek”** A nyomorúság szereti a társaságot. A bukott emberiség a többiek bűnét használja kifogásnak: „de mindenki csinálja”. A kultúrákat a rájuk jellemző bűn jellemzi.

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia értelmezésedért. Mindannyian abban a fényben kell járnunk, ami megadatott. Te, a Biblia és a Szentlélek vagytok az elsődlegesek az értelmezésben. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb témáit. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. Miért írt Pál a Római gyülekezetnek?
2. A Rómaiakhoz írt levél miért olyan fontos teológiai állítása a kereszténységnek?
3. Vázold az 1:18-3:20-as részt saját szavaiddal.
4. Azok, akik soha nem hallották az evangéliumot el lesznek utasítva amiatt, hogy nem bíztak Krisztusban?
5. Magyarázd el a 'természeti kijelentés' és a 'különleges kijelentés' közti különbséget.
6. Írd le, hogy milyen az Isten nélküli élet.
7. A 24-27-es versek a homoszexualitás témájáról szólnak?

RÓMA 2

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Isten Igazságos Ítélete	Isten Igazságos Ítélete	Zsidók Ítélet Alatt	Isten Ítélete	A Zsidók Mentessülnek a Harag Alól
2:1-16	2:1-16	2:1-11	2:1-16	2:1-11
A Zsidók és a Törvény	A Zsidók Ugyanúgy Bűnösök, Mint a Pogányok	Az Ítélet Alapja	A Zsidók és a Törvény (2:17-3:8)	A Törvény Nem Menti Meg Őket
		2:12-16		2:12-16
2:17-3:8	2:17-24	2:17-24	2:17-24	2:17-24
	A Körülmétékedés Nem Előny			A Körülmétékedés Nem Menti Meg Őket
	2:25-29	2:25-29	2:25-29	2:25-29

HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az "Útmutató a Helyes Bibliaolvasáshoz"-ból) KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZINTJÉN

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Bibliaértelmezésedért. Mindannyian abban a fényben kell járnunk, ami megadatott. Te, a Biblia és a Szentlélek vagytok az elsődlegesek az értelmezésben. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Együttödben olvasd el az adott részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a te témafelosztásaidat az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékainak azonosításához, ami az értelmezés szíve. Minden bekezdésnek egy és csak egy témája van.

1. Első bekezdés
2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

SZÖVEGÖSSZEFÜGGÉSI BETEKINTÉSEK A RÓMA 2:1-3:20 RÉSZÉBE

- A 2. és 3. fejezetek teljessé teszik azt az irodalmi egységet, ami az 1:18-ban kezdődött el. Ez a rész a következőkkel foglalkozik:
  1. az emberiség elveszettsége;
  2. Isten ítélete a bűnre;
  3. az emberiség szüksége Isten igazságára Krisztuson keresztül a személyes hit és megtérés által.
- A 2. fejezetben hét alapelv van Isten ítéletével kapcsolatban
  1. 2. vers, az igazság szerint;
  2. 5. vers, összegyűjtött bűnök;
  3. 6. és 7. vers, cselekedetek szerint;
  4. 11. vers, nem személyválogató;
  5. 13. vers, életstílus;
  6. 16. vers, az ember szívének titkai;
  7. 17-29. versek, nincsenek különleges népcsoportok.
- Sokat vitatkoznak azon a kommentátorok, hogy kinek lett a 2:1-17 címezve. Nyilvánvaló, hogy a

2:12-29 a zsidókkal foglalkozik. Az 1-17 azt a kettős célt szolgálja, hogy mind az erkölcsös pogányokhoz szóljon, mint Seneca (társadalmi normák) és a zsidó néphez is (Mózesi Törvény).

- D. Az 1:18-21-ben Pál megerősíti, hogy az emberek a teremtesen keresztül megismerhetik Istent. A 2:14-15-ben Pál azt is megerősíti, hogy minden emberben ott van az a belső erkölcsi lelkiismeret, amit Isten adott. Ez a két tanú, a teremtés és a lelkiismeret az alapja Isten ítéletének az egész emberiségre nézve, még azokra nézve is, akik soha nem hallották az ŐSZ-et vagy az evangélium üzenetét. Az emberek felelősségre vonhatóak, mert nem éltek annak a fénynek megfelelően, amely adatott nekik.

SZÓ ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 2:1-11

¹Ezért nincs mentséged, te ítélkező ember, mert amikor más felett ítélkezel, magadat ítéled el, hiszen magad is ugyanazt cselekszed, miközben ítélkezel! ²Azt pedig tudjuk, hogy az Isten ítélete igazságosan sújtja azokat, akik ilyeneket cselekszenek. ³Azt gondold, te ember, aki ítélkezel azok felett, akik ilyeneket tesznek, holott magad is ugyanazokat cselekszed, hogy akkor te megmenekülsz az Isten ítéletétől? ⁴Vagy megveted jóságának, elnézésének és türelmének gazdagságát, és nem veszed tudomásul, hogy téged az Isten jósága megtérésre ösztönöz? ⁵Te azonban kemény szívvel és megtérés nélkül gyűjtesz magadnak haragot a harag napjára, amikor az Isten nyilvánvalóvá teszi, hogy igazságosan ítélt. ⁶Mert mindenkinek cselekedetei szerint fog megfizetni: ⁷azoknak, akik állhatatosan jól cselekedve törekszenek dicsőségre, megbecsülésre, és halhatatlanságra, örök életet ad; ⁸azoknak pedig, akik viszálykodók, akik ellenállnak az igazságnak, és a hamisságot követik, haraggal és bosszúállással fizet majd. ⁹Gyötrelem és szorongás lesz a része minden ember lelkének, aki a rosszat cselekszi, zsidónak elsősorban, de görögnek is; ¹⁰viszont dicsőség, tisztelet és békesség jut majd osztályrészül mindenkinek, aki a jót cselekszi, zsidónak elsősorban, de görögnek is! ¹¹Mert Isten nem személyválogató.

2:1

NASB „nincsen tehát mentséged nektek, akik ítélkeztek”
NKJV „nincsen mentséged te oh ember, akárki is légy, ha ítélkezel”
NRSV „nincsen mentséged, akárki is légy, ha másokat elítélsz”
TEV „egyáltalán semmi mentséged, bárki is legyél. Mert magad is másokat ítélsz”
JB „tehát teljesen mindegy ki vagy, ha ítélkezel mások felett, nincsen mentséged”

Ez szó szerint azt jelenti, hogy 'nincs jogi védelmük' (vö. 1:20). A görög mondatban ez az elején szerepel, hogy felhagyítsa annak jelentőségét. Az 1-16-os versek úgy tűnnek, hogy az önigazult zsidó törvényeskedőkre és a görög moralistákra utalnak. Azzal, hogy másokat megítélnék, saját magukat ítélik el.

2:2 „tudjuk” A többszámú NÉVMÁS valószínűleg a többi zsidóra utalt, bár lehetséges, hogy a keresztényekre is utalt. A 2-4-es versekben Pál visszatér a megszokott technikájához, a kérdés-válasz formulához, amit támadó beszédnek hívnak, amikor az igazságot oly módon prezentálja, mintha lenne egy ezzel ellentétes oldal képviselő fél is. Habakuk és Malakiás is használta ezt a formulát, ugyanúgy mint a rabbik és a görög filozófusok (például Szókratész és a sztoikusok).

Az a kifejezés, hogy 'tudjuk' számos alkalommal fordul elő a Római levélben (vö. 2:2; 3:19; 7:14; 8:22,28). Pál feltételezi, hogy hallgatói rendelkeznek bizonyos mértékű ismerettel, nem úgy, mint az erkölcstelen pogányok az első fejezetben.

■ **„az Isten ítélete”** A Biblia elég világos ezzel az igazsággal kapcsolatban. Minden ember számot fog adni Istennek az élet ajándékáról (vö. 5-9; Máté 25:31-46; Jel. 20:11-15). Még a keresztények is megállnak Krisztus előtt (vö. 14:10-12; II. Kor. 5:10).

2:3 Pál retorikus kérdésének nyelvtani szerkezete nemleges választ vár.

■ **„azt gondold”** Ez a görög *logizomai* IGE. Pál ezt elég gyakran használja (Róma 2:3,26; 3:28; 4:3,4,5,6,8,9,10,11,22,23,24; 6:11; 8:18,36; 9:8; 14:14; Gal. 3:6 és tíz alkalommal az I. és a II.

Korinthusban és kétszer a Filippiben). Lásd a 4:3 és a 8:18 jegyzetét.

■ „te ember” Ez illik az 1. versben lévő idiómához. A 9:20-ban a zsidókra utal.

2:4 Ez a görögben is kérdés.

■ „megvted jóságának, elnézésének és türelmének gazdagságát” Az emberek gyakran félreértették Isten kegyelmét, irgalmát és türelmét, és a bűn elkövetésére való lehetőségként használták, ahelyett, hogy megtértek volna (vö. II. Péter 3:9).

Pál gyakran írja le Isten jellemvonásait, mint 'valaminek a gazdagságát' (vö. 9:23; 11:33; Kol. 1:27; Ef. 1:7,18; 2:4,7; 3:8,16; Fil. 4:19).

■ „megtérésre ösztönöz” A megtérés lényegbevágó az Istennel való hit-szövetség kapcsolathoz (vö. Máté 3:2; 4:17; Márk 1:15; 6:12; Lukács 13:3,5; Apcsel 2:38; 3:16,19; 20:21). Ez a kifejezés a héber nyelvben a cselekedetek megváltozását jelentette, míg a görögben a gondolkozás megváltozását. A megtérés az arra való hajlandóság, hogy az illető megváltoztatja az önző, egocentrikus életét egy olyan életre, amit Isten tanácsol és vezet. Ehhez az kell, hogy a személy elforduljon az ego megkötözöttségétől és annak elsődlegességétől. Lényegében ez egy újfajta hozzáállás, egy új világnézet, egy új mester. A megtérés Isten akarata Ádám minden egyes bukott gyermeke életére, akik az Ő képmására lettek teremtvé (vö. Ezék. 18:21,23,32 és II. Péter 3:9).

Az az ÚSZ-i igerész, ami a legjobban visszatükrözi a különböző görög kifejezéseket, amiket a megtérésre használtak a II. Kor. 7:8-12: (1) *lupeō*, 'gyász' vagy 'bánat' a 8. versben (kétszer), 9. versben (háromszor), 10. versben (kétszer), 11. vers; (2) *metamelomai*, 'megbánni' vagy 'utólagos aggodalom' a 8. versben (kétszer) és a 9. versben; (3) *metanoia*, 'megtérés' vagy 'utólag átgondolni' a 9. és 10. versben. A kontraszt a hamis megtérés (*metamelomai*) (vö. Júdas, Máté 27:3 és Ézsau, Zsid. 12:16-17) szemben a valódi megtéréssel (*metanoēō*).

A valódi megtérés teológiailag a következőkhöz kötődik: (1) Jézus tanításai az Újszövetség feltételeiről (vö. Máté 4:17; Márk 1:15; Lukács 13:3,5); (2) az Apcselben található apostoli tanítások (*kerygma*, vö. Apcsel 3:16,19; 20:21); (3) Isten szuverén ajándéka (vö. Apcsel 5:31; 11:18 és II. Tim. 2:25); és (4) elveszettség (vö. II. Péter 3:9). A megtérés nem opcionális!

KÜLÖNLEGES TÉMA: MEGTÉRÉS

A megtérés (hittel társulva) egy szövetséges feltétel volt mind az Ószövetségben (*Nacham*, BDB 636, pl. 13:12; 32:12,14; *Shuv*, BDB 996, pl. I. Kir. 8:47; Ezék. 14:6; 18:30) mind az Újszövetségben.

1. Keresztelő János (Máté 3:2; Márk 1:4; Lukács 3:3,8)
2. Jézus (Máté 4:17; Márk 1:15; Lukács 5:32; 13:3,5; 15:7; 17:3)
3. Péter (Apcsel 2:38; 3:19; 8:22; 11:18; II. Péter 3:9)
4. Pál (Apcsel 13:24; 17:30; 20:21; 26:20; Róma 2:4; II. Kor. 2:9-10)

De mi is a megbánás? Szomorúság? A bűnök beszüntetése? Az ÚSZ-ben található legjobb fejezet ahhoz, hogy megértsük ennek a fogalomnak az összes különböző mellékjelentését az a II. Korinthus 7:8-11, ahol három kapcsolódó de különböző görög kifejezést használ.

1. "megszomorodás" (*lupé*, vö. 8. vers [kétszer], 9. vers [háromszor], 10. vers [kétszer], 11. vers). Ez gyászt vagy mély bánatot jelent, és teológiailag semleges mellékjelentéssel bír.
2. "megtérés" (*metanoēō*, vö. 9. és 10. vers). Ez egy szóösszetétel az "utána" és az "értelem" szavakból, ami egy megújult értelmet, egy újfajta gondolkodásmódot, egy újfajta hozzáállást sejtet az élet és Isten felé. Ez a valódi megtérés.
3. "megbánni" (*metamelomai*, vö. 8. vers [kétszer], 10. vers). Ez egy szóösszetétel az "utána" és az "aggodalom" szavakból. Júdasra használja a Máté 27:3 és Ézsau a Zsidók 12:16-17. Azt a bánatot fejezi ki, amit a következmények miatt érez, nem pedig a cselekedet miatt.

A megtérés és a hit megkövetelt szövetséges cselekedetek voltak (vö. Márk 1:15; Apcsel 2:38,41; 3:16,19; 20:21). Vannak olyan szövegrészek, amik azt feltételezik, hogy Isten adja a megtérést (vö. Apcsel 5:31; 11:18; II. Tim. 2:25). De a legtöbb szöveg ezt úgy látja, mint egy szükségszerű, emberi szövetséges válaszreakció Isten ajánlatára, ami az ingyen üdvösség.

Mind a héber mind a Görög kifejezések definíciója szükséges ahhoz, hogy megérthessük a megtérés teljes értelmét. A héber a "cselekedet megváltozását" követeli meg, míg a görög az "értelem megváltozását" követeli. A megtért ember új értelmet és új szívet kap. Másképp gondolkodik és másképp

él. Ahelyett, hogy azt kérdezné, "Mi a hasznom ebből?" most már az a kérdés, hogy "Mi az Isten akarata?" A megtérés nem egy érzelem, ami lassan elhalványul, vagy egy teljes bűnnélküliség, hanem egy új kapcsolat az Szenttel, ami átformálja a hívőt fokozatosan egy szent emberré.

2:5-9 Ezek a versek leírják a (1) bukott emberiség makacsságát és (2) Isten haragját és ítéletét.

2:5 „kemény szívvel” Izraelt a következő helyeken is ezzel a kifejezéssel írja le: II. Mózes 32:9; 33:3,5; 34:9; V. Mózes 9:6,13,27.

■ **„szív”** Lásd a Különleges Témát az 1:24-ben.

■ **„a harag napjára”** Az ÓSZ-ben ezt az 'Úr Napja'-ként is nevezték (vö. Jóel, Ámós). Ez az Ítélet Napjának fogalma, vagy a hívők számára a Feltámadás Napja. Az emberiség számot fog adni Istennek az élet ajándékáért, ami Ő adott (vö. Máté 25:31-46; Jel. 20:11-15).

Figyeld meg, hogy maguk ('te' és 'magad') a bűnösök azok, akik haragot gyűjtenek. Isten egyszerűen egyszer csak megengedi, hogy ez az összegyűjtött harag nyilvánvalóvá legyen és lefussa pályáját.

A harag, mint minden emberi szó, amivel leírjuk Istent, csak analógia módon (antropomorf) alkalmazható az istenségre! Isten örökkévaló, szent és Lélek. Az emberek végesek, bűnösök és testiek. Isten érzelmileg nem dühös, nem dühöng. A Biblia úgy beszél róla, mint aki szereti a bűnösöket, és azt szeretné, ha megtérnének, de ezzel együtt megállapodott ellenállásban van az emberi lázadással szemben. Isten személyes; személyesen veszi a bűnt és mi is személyesen felelősek vagyunk bűneinkért.

Még egy gondolat Isten haragjával kapcsolatban. A Bibliában az mind egy bizonyos időben fordul elő (időleges, vö. 1:24,26,28) mind pedig az idők végén is megtörténik (eszkatalogikus, vö. 2:5-8). Az Úr Napja (az Ítélet Napja) egy módja volt annak, hogy az ÓSZ-i próféták figyelmeztessék Izraelt arra, hogy még most térjenek meg, hogy a jövőjük áldott legyen, és ne ítéltessenek meg (vö. V. Mózes 27-28). Az ÓSZ-i próféták gyakran azt csinálták, hogy fogtak egy jelen krízist és kivetítették azt a végidők jövőjébe.

2:6 Ez a Zsolt. 62:12-ből való idézet. Ez egy egyetemes alapelv, hogy az emberek felelősek a saját cselekedeteikért és számot fognak arról Istennek adni (vö. Jób 34:11; Péld. 24:12; Préd. 12:14; Jer. 17:10; 32:19; Máté 16:27; 25:31-46; Róma 2:6; 14:12; I. Kor. 3:8; Gal. 6:7,10; II. Tim. 4:14; I. Péter 1:17; Jel. 2:23; 20:12; 22:12). Még a hívők is számot fognak adni az életükről és a Krisztusnak való szolgálatukról (vö. II. Kor. 5:10). A hívők nem a cselekedetek által nyernek üdvösséget, hanem cselekedetekre lettek megmentve (vö. Ef. 2:8-10 [leginkább a 2:14-26]; Jakab és I. János).

2:7 „azok, akik” A 7. versben és 8. versben leírt személyek között kontraszt található ('azoknak pedig').

■	
NASB	„azoknak, akik állhatatosan jól cselekedve törekszenek dicsőségre, megbecsülésre, és halhatatlanságra, örök életet ad”
NKJV	„azoknak, akik türelmesen folyamatosan jól cselekszenek, keresve a dicsőséget, megbecsülést és a hallhatatlanságot”
NRSV	„azoknak, akik türelmesen jól cselekszenek, hogy dicsőséget, megbecsülést és hallhatatlanságot találjanak, örök életet ad”
TEV	„Néhányan kitartanak a jó cselekedetekben és dicsőséget, megbecsülést és halhatatlanságot keresnek; azoknak Isten megadja az örök életet”
JB	„azoknak, akik hírnevet, megbecsülést és hallhatatlanságot kerestek azáltal, hogy mindig jól tettek, örök életük lesz”

Ez az olyan személyekre utalt, mint Kornéliusz (vö. Apcsel 10:34-35). Ez a rész úgy hangozhat, mintha a cselekedetek meghoznák az igazságot (elnyerni az igazságot emberi erőfeszítés által), de ez a Rómaiakhoz írt levél központi témájával ellentétes lenne. Ne feledd el, hogy az 1-16-os versek vagy az 1-11-es versek egy bekezdés volt. Az egész teológiai lényege az, hogy Isten nem személyválogató (11. vers) és hogy minden ember bűnös (12. vers). Ha az emberek aszerint a fény szerint élnének, ami adatott nekik (természeti kijelentés a pogányok számára, különleges kijelentés a zsidók számára, vö. 10:5), akkor rendezett lenne a kapcsolatuk Istennek. A 3:9-18,23 összegzése szerint azonban senki sem üdvözült még így, és nem is tudnának!

Egy hívő megváltozott istenfélő életét úgy látják, mint ami megerősíti és alátámasztja a kezdeti hit-

válaszát. A megváltozott élet a bizonyítéka Isten bennük lakó Szellemének (vö. 10. vers, 13. vers; Máté 7; Ef. 2:8-10; Jakab 2:14-26 és I. János). Lásd Különleges Téma: A Kitartás Szükségessége a 8:25-ben.

■ **„örök életet”** Ez egy jellemző kifejezés János írásaira, és az Együttlátó Evangéliumokban alig-alig használják. Úgy tűnik, hogy Pál a Dániel 12:2-ből vette ezt a kifejezést (vö. Titusz 1:2; 3:7), ahol az az új korszak életét jelöli, az Istennel való közösséget, a feltámadott életet. Először a Gal. 6:8-ban használja. Ez egy elég gyakran előforduló téma a Római levél doktrinális szakaszaiban (vö. 2:7; 5:21; 6:22,23). A Pásztori Levelekben is számos alkalommal tűnik fel (vö. I. Tim. 1:16; Titusz 1:2; 3:7).

2:8

NASB „azoknak, akik önzően ambiciózusak”

NKJV, NRSV „azoknak, akik önzőek”

TEV „mások pedig önzőek”

NJB „azok, akik irigységből”

A kifejezés eredetileg azt jelentette, hogy 'alkalmazásban dolgozni' (vö. Tob. 2:11).

Louw és Nida *Greek-English Lexicon* (Görög-Angol Lexikon) című könyvének második kötetének 104. oldala két használatát is felsorolja ennek a kifejezésnek.

1. 'önző ambíció', a Róma 2:8-at használva megjegyzi, hogy jelentése: 'jobb akar lenni, mint valaki más', ami illik is ebbe a szövegkörnyezetbe
2. 'viszálykodás', a Fil. 1:17-et használva megjegyzi, hogy a 'rivalizálás' egy fordítási opció (lásd még a II. Kor. 12:20; Gal. 5:20; Fil. 2:3; Jakab 3:14,16).

■ **„ellenállnak az igazságnak”** Azt a kifejezést, hogy 'igazság' (*aletheia*), annak héber értelmében (*emeth*) használták, ami azt jelentette, hogy igazságosság és megbízható. Ebben a szövegkörnyezetben ennek erkölcsi és nem intellektuális fókusza volt. Lásd Különleges Téma: Az Igazság Pál Írásaiban az 1:18-ban.

2:9 „minden ember lelkének” Pál a görög *pas* kifejezés 'minden' jelentésű fordítását olyan gyakran használta itt a Római levél nyitó fejezeteiben, hogy megmutassa mind a 'rossz hír' (az emberiség elveszettsége és Isten részre nem hajló ítélete) mind pedig a 'jó hír' (Isten ajándata az ingyenes üdvösségre és a Krisztusban lévő teljes megbocsátásra mindazok számára, akik megtérnek és hisznek) egyetemes vonatkozását.

Ez a szövegkörnyezet elég erősen utal egy egyetemes ítéletre és annak bekövetkező következményeire. Ez az igazság megköveteli a feltámadást, mind az igazakét, mind a gonoszakét (vö. Dán. 12:2; Jn. 5:28-29; Apcsel 24:15).

Ha a 6-11-es versek keresztező alakok, akkor a 8-9-es versek a kulcs versek, amik a gonosztevők ítéletét jelölik.

2:9-10 „zsidónak elsősorban” Ezt a hangsúly miatt ismétli meg. A lehetőség először a zsidónak járt, mert ők bírták Isten kijelentését (vö. 1:16; Máté 10:6; 15:24; János 4:22; Apcsel 3:26; 13:46), de ők részesülnek először az ítéletben is (vö. 9-11), mert ők birtokában voltak Isten Kijelentésének (vö. 9:4-5).

2:11

NASB, NKJV „mert Isten nem személyválogató”

NRSV „mert Isten nem mutat személyválogatást”

TEV „mert Isten mindenkit ugyanazon mérce szerint ítél meg”

NJB „Istennek nincsenek kedvencei”

Szó szerint ez azt jelenti, hogy 'felemelni a fejet', ami egy metafora az ÓSZ igazságszolgáltatási rendszeréből (vö. III. Mózes 19:15; V. Mózes 10:17; II. Krón. 19:7; Apcsel 10:34; Gal. 2:6; Ef. 6:9; Kol. 3:25; I. Péter 1:17). Ha a bíró látta, hogy kinek szolgáltat igazságot, akkor meg volt az esélye a részrehajlásnak. Így aztán nem emelhetette fel a fejét annak, aki előtte állt.

KÜLÖNLEGES TÉMA: RASSZIZMUS

I. Bevezetés

- A. Ez egy egyetemes kifejezés a bukott emberiség által használva a saját társadalmán belül. Ez az emberiség egója, mások hátán támaszkodva. A rasszizmus, nagyon sok módon egy modern

jelenség, míg a nacionalizmus (vagy törzsi rendszer) már egy sokkal ősibb kifejezés.

- B. A nacionalizmus Bábelnél kezdődött (I. Mózes 11) ami eredetileg Noé három fiához volt köthető, akikből az úgynevezett fajok kialakultak (I. Mózes 10). Bár nyilvánvaló az igéből, hogy az emberiség egy forrásból ered (I. Mózes 1-3; Apcsel. 17:24-26).
- C. A rasszizmus csak a sok előítélet egyike. Néhány más előítélet: (1) oktatáson alapuló sznobizmus; (2) társadalmi-gazdasági arrogancia; (3) önigazult vallási törvényeskedés; és (4) dogmatikus politikai kapcsolatok.

II. Bibliai Anyagok

A. Ószövetség

- 1. I. Mózes 1:27 – Az emberiség, férfiak és nők, Isten képére lett teremtvé, ami különlegessé teszi őket. Ez mutatja meg az egyéni értéküket és méltóságukat (vö. János 3:16).
- 2. I. Mózes 1:11-25 – Tíz alkalommal jegyzi fel az a kifejezést, hogy " ... fajtájának megfelelő ... " Ezt a faji megkülönböztetésre használták. Bár a szövegkörnyezetből nyilvánvaló, hogy ez az állatok és növények megkülönböztetésére szolgált, nem pedig az emberiségre.
- 3. I. Mózes 9:18-28 – Ezt a faji dominancia magyarázatára használták. Nem szabad elfelejtenünk, hogy Isten nem átkozta meg Kánaánt. Nőé, az apja átkozta meg, miután felébredt részeg kábulatából. A Biblia nem jegyzi fel, hogy Isten bármikor is megerősítette volna ezt az esküt/átkot. Még ha meg is tette volna, nem lett volna kihatással a fekete fajra. Kánaán volt az atyja azoknak, akik Palesztina lakosai lettek, és az egyiptomi falrajzok azt igazolják, hogy nem voltak feketék.
- 4. Józsué 9:23 – Ezt arra használták, hogy bebizonyítsák, hogy az egyik faj szolgálja a másikat. Bár ebben a szövegkörnyezetben a Gibeoniták ugyanabból a fajból származnak, mint a zsidók.
- 5. Ezsdrás 9-10 és Nehémiás 13 – Ezeket sokszor használták rasszista értelemben, de a szövegkörnyezet azt mutatja, hogy a házasságok átkozottak voltak, de nem a faji (Noé ugyanazon fiától származtak, I. Mózes 10), hanem vallási okok miatt.

B. Újszövetség

1. Az Evangéliumok

- a. Jézus nagyon sokszor használta ki a zsidók és a samáriaiak közötti gyűlöletet, ami azt mutatja, hogy a faji gyűlölködés helytelen.
  - (1) A jó szamaritánus példázata (Lukács 10:25-37)
  - (2) az asszony a kútnál (János 4:4)
  - (3) a hálás leprás (Lukács 17:7-19)
- b. Az Evangélium a teljes emberiségnek szól
  - (1) János 3:16
  - (2) Lukács 24:46-47
  - (3) Zsidók 2:9
  - (4) Jelenések 14:6
- c. A Királyságban a teljes emberiség képviselve lesz
  - (1) Lukács 13:29
  - (2) Jelenések 5

2. Apcsel

- a. Az Apcsel 10 egy olyan igeszakasz, ami definiálja Isten egyetemes szeretetét és az evangéliumok egyetemes üzenetét.
- b. Pétert támadták a cselekedetei miatt az Apcsel 11-ben, és ez a probléma nem lett megoldva egészen addig, amíg az Apcsel 15-ben össze nem ül a Jeruzsálemi Zsinat, ahol megállapodásra jutottak. Az első századi zsidók és a pogányok közötti feszültség nagyon erőteljes volt.

3. Pál

- a. Krisztusban nincsenek határok
  - (1) Gal. 3:26-28
  - (2) Ef. 2:11-22
  - (3) Kol. 3:11
- b. Isten nem személyválogató
  - (1) Róma 2:11

(2) Ef. 6:9

4. Péter és Jakab

a. Isten nem személyválogató, I. Péter 1:17

b. Azért mert Isten nem személyválogató, az Ő népének sem szabadna személyválogatónak lennie, Jakab 2:1

5. János

a. A hívők felelősségéről szóló egyik legerőteljesebb állítás az I. János 4:20-ban található

III. Következtetés

A. A rasszizmus, vagy ha már itt tartunk, bármilyen nemű előítélet teljességgel helytelen viselkedés Isten gyermekei számára. Itt egy idézet Henlee Barnette-től, aki 1964-ben az Új Mexikói Glorietában beszélt a Keresztény Élet Bizottsága előtt: „A rasszizmus eretnek, mert bibliátlan és keresztényietlen, s ráadásul tudománytalan.”

B. Ez a probléma lehetőséget biztosít a keresztények számára, hogy Krisztusi szeretetet, megbocsátást és megértést mutassanak a világ felé. A keresztények elutasítása ezen a területen éretlenséget mutat, és lehetőséget ad a gonosznak, hogy akadályozza a hívő hitét, üdvbizonyosságát és növekedését. Továbbá akadályként szolgálhat az elveszett emberekkel kapcsolatban, hogy Krisztushoz jöhessenek.

C. Mit tehetek? (A következő rész egy Keresztény Élet Bizottságos traktátusból származik, aminek a címe "Faji Kapcsolatok".

"A SZEMÉLYES SZINTEN"

x Fogadd el a személyes felelősségedet a faji problémák megoldásában.

x Imádság, Bibliatanulmányozás és más fajokból származókkal való közösség által törekedj arra, hogy megszabadulhass a faji előítéleteedtől.

x Adj hangot a faji meggyőződésednek, főleg akkor, amikor azok, akik faji gyűlölködést keltenek, nincsenek szembesítve.

"A CSALÁDI ÉLETBEN"

x Ismerd el, hogy a fajokkal kapcsolatos hozzáállás kifejlődésében a családi befolyásnak nagy szerepe van.

x Törekedj arra, hogy Keresztény hozzáállást fejlessz ki azáltal, hogy beszélgettek arról, hogy a gyerekek és a szülők mit hallhatnak a faji megítélésekről az otthonon kívül.

x A szülőknek óvatosságnak kell lenniük abban, hogy hogyan viszonyulnak más fajhoz tartozó emberekhez, ezzel keresztény példát adva.

x Törekedj arra, hogy a családnak legyenek más fajhoz tartozó barátai is.

"A GYÜLEKEZETBEN"

x A fajokkal kapcsolatos biblikus igazságról szóló prédikációk és tanítások által a gyülekezet motiválva lehet, hogy az egész társadalom számára példa legyen.

x Bizonyosodj meg arról, hogy a dicsőítés, a közösség és az istentisztelet a gyülekezetben keresztül nyitott mindenki számára, még az Újszövetségi gyülekezet sem foglalkoztak a faji korlátokkal (Ef. 2:11; Gal. 3:26-29).

"A MINDENNAPI ÉLETBEN"

x A munkahelyed világában segíts felülkerekedni minden faji diszkrimináción.

x Munkálkodj együtt mindenféle társadalmi szervezettel, hogy biztosítottak legyenek az egyenlő jogok és lehetőségek, és tartsd azt, hogy a faji megkülönböztetést kell támadni, nem az embereket. A cél, hogy a megértést hirdessük, és ne keserűséget keltsünk.

x Ha bölcsnek látod, szervezz egy külön bizottságot azon polgárok számára, akik ezzel törődnek, hogy a társadalomban megnyissátok a kommunikáció vonalait az nyilvánosság oktatására, és különleges akciók számára, hogy javítsatok a faji kapcsolatokon.

x Támogasd azokat a törvényhozókat és a törvényhozást, akik faji igazságtételt hirdetnek törvényeket hoznak, és ellenezd azokat, akik az előítéleteket politikai haszonszerzésre használják ki.

x Kérd a törvényvégrehajtókat, hogy a törvényeket diszkrimináció nélkül hajtsák végre.

x Kerüld az erőszakosságot, és hirdesd a törvénytiszteletet, tégy meg minden lehetőséget mint keresztény állampolgár, hogy megbizonyosodhass afelől, hogy a törvény szerkezete nem válik eszközzé azok kezében, akik a diszkriminációt hirdetik.

SZÖVEG: 2:12-16

¹²Akik ugyanis törvény ismerete nélkül vétkeztek, a törvény nélkül vesznek el, és akik a törvény ismeretében vétkeztek, azok a törvény alapján kapják meg majd az ítéletet. ¹³Hiszen nem a törvény hallgatói igazak Isten előtt, hanem a törvény megtartói fognak megigazíttatni. ¹⁴Mert amikor a pogányok, akik nem ismerik a törvényt, természetes eszük szerint cselekszik azt, amit a törvény követel, akkor ezek a törvény nélküliek önmaguknak szabnak törvényt. ¹⁵Ezzel azt bizonyítják, hogy a törvény cselekedete be van írva a szívükbe. Erről lelkiismeretük és egymást vádló vagy éppen védő gondolataik együtt tanúskodnak majd, ¹⁶azon a napon, amelyen megítéli Isten az emberek rejtett gondolatait az én evangéliumom szerint Krisztus Jézus által.

2:12 „Akik ugyanis törvény ismerete nélkül vétkeztek” Isten minden embert felelősségre fog vonni, még akkor is, ha azok soha nem ismerték az ÓSZ-et vagy nem hallottak az evangéliumról. Minden ember bírhat bizonyos ismerettel Istenről a teremtésből (vö. 1:19-20; Zsolt. 19:1-6), egy vele született erkölcsi érzéke által (vö. 2:14-15). A tragédia az, hogy mindannyian tudatosan megszegették azt abban a fényben, amivel rendelkeztek (vö. 1:21-23; 3:9,19,23; 11:32; Gal. 3:22).

■ **„a törvény”** A 'törvény' szó előtt nincs NÉVELŐ. Ez a fajta nyelvtani szerkezet általában a FŐNÉV minőségét hangsúlyozta ki. Mindazonáltal a Római levélben Pál 'a törvény' szerkezetet használja, hogy azzal több, különböző dologra utaljon: (1) Római Törvény; (2) Mózesi Törvény; vagy (3) az általánosságban vett emberi társadalmi erkölcs. A szövegkörnyezetnek kell felfednie, hogy melyik a helyes, nem pedig a NÉVELŐNEK. Ez a szövegkörnyezet azt hangsúlyozza, hogy minden ember rendelkezik valamennyi ismerettel Isten természeti kijelentéséről és Magáról a szíveikben (vö. 15. vers).

2:13 „Hiszen nem a törvény hallgatói igazak Isten előtt” Az a kifejezés, hogy 'hallgatói' a rabbinikus használatban egy különleges értelemmel bírt, és a Tóra rabbinikus tanulmányozóira utalt. Ne feledd, hogy az ÚSZ írói héber gondolkodók voltak, akik koiné görög nyelven írtak. Így tehát a szavak analízisét a Szeptuagintával kell kezdeni, nem pedig egy görög lexikonban.

Az a kifejezés, hogy 'igaz' vagy 'megigazít' (a *kikē* minden formájában) Pál teológiájában elég jelentőségteljes (vö. 3:4,20,24,26,28,30; 4:2,5; 5: 1,9; 6:7; 8:30,33). Azok a szavak, hogy 'igaz', 'megigazít', 'megigazulás', és 'igazság', mind mind a *dikaio*s szóból erednek. Lásd Különleges Téma: Igazságosság az 1:17-ben. A héberben (*tsadag*) eredetileg egy hosszú egyenes nádra utalt (4,5-6m hosszú), amit arra használtak, hogy különböző dolgokat mérjenek vele, például falakat vagy kerítéseket, hogy függőlegesek-e. Majd metaforikusan Istenre kezdték el használni, mit aki az ítélet sztenderdje.

Pál írásaiban ennek a kifejezésnek két fókusza volt. Először is, Isten saját igazságát adja a bűnös emberiségnek ingyen ajándékként a Krisztusban való hit által. Ezt gyakran hívják tulajdonított igazságnak vagy törvényszéki igazságnak. Ez az illető személy Isten előtti igaz helyzetére utal. Ez az eredete Pál híres 'hit általi megigazulás' témájának. Másodszor pedig Isten cselekedete, amikor helyreállítja a bűnös emberiséget Saját képmására (vö. I. Mózes 1:26-27), vagy másképp szólva, hogy elhozza a Krisztushoz való hasonlatosságot. Ez a vers – ugyanúgy, mint a Máté 7:24; Lukács 8:21 és 11:28; János 13:17; Jakab 1:22-23,25 – arra bátorítja a hívőket, hogy cselekvői is legyenek, ne csak hallgatói. A tulajdonított igazság muszáj, hogy igaz életet eredményezzen. Isten megbocsát a bűnösöknek és átváltoztatja őket! Pál használata mind bírósági és etikai értelmű is volt. Az Új Szövetség az embereknek egy új helyzetet ad, de ugyanakkor istenfélő életstílust is követel. Ez ingyen van, de nagy az ára.

■ **„hanem a törvény megtartói”** Isten ismerete egy új, engedelmes életet követel (vö. III. Mózes 18:5; Máté 7:24-27; Lukács 8:21; 11:28; János 13:17; Jakab 1:22-25; 2:14-28). Nagyon sok értelemben ez a fogalom utánozza a héber *shema* kifejezést, ami azt jelentette, hogy hallani és megtenni (vö. V. Mózes 5:1; 6:4; 9:1; 20:3; 27:9-10).

2:14

NASB „Mert amikor a pogányok, akik nem ismerik a törvényt, természetes eszük szerint cselekszik azt, amit a törvény követel, akkor ezek a törvény nélküliek önmaguknak

	szabnak törvényt”
NKJV	„Mert amikor a pogányok, akiknek nincsen törvényük, természet szerint azokat a dolgokat cselekszik, amik a törvényben találhatók, ezek, akiknek nincs törvényük, törvénné lettek önmaguknak”
NRSV	„Amikor a pogányok, akik nem rendelkeznek a törvénnyel, természetes eszük szerint azt teszik, amit a törvény követel, ezek, bár nincs törvényük, törvénné lettek saját maguknak”
TEV	„A pogányoknak nincsen törvényük, de akár amikor azt teszik saját szabad akaratukból, amit a törvény parancsol, akkor törvénné lettek maguknak, annak ellenére, hogy nekik nincsen törvényük”
JB	„Például a pogányok, akik soha nem hallottak a törvényről, de a józan ész vezetése szerint azt teszik, amit a törvény parancsol, bár lehet nincs törvényük, de elmondható róluk, hogy ők maguk a törvény”

Minden kultúrában van egy belső morális törvény, egy társadalmi norma. Felelősségre vonhatóak azért a világosságért, amivel rendelkeznek (vö. I. Kor. 9:21). Ez a vers nem azt akarná jelenteni, hogy igaz helyzetük lehet Isten előtt, ha kultúrájuk fényében élnek, hanem azt, hogy felelősek a velük született Istenről szóló ismeret iránt.

2:15 „Erről lelkiismeretük és egymást vádló vagy éppen védő gondolataik együtt tanúskodnak majd”

Van egy belső, erkölcsi hang. De csak az Írásokban lehet megbízni, amit a Lélek világított meg. A bukottság kihatással volt a lelkiismeretünkre is. Mindazonáltal néhány ember számára csak a teremtettség (1:18-20) és ez a belső, erkölcsi törvény (2:14-15) jelenti az Istenről szóló ismeretet, amivel rendelkeznek. Nincsen olyan héber kifejezés, ami a görög 'lelkiismeret' (*syneidesis*) szónak a megfelelője lehetne. Azt a görög fogalmat, hogy van egy belső erkölcsi érzet, ami eldönti mi a helyes és mi nem, gyakran megvitatták a görög sztoikus filozófusok. Pál ismerte a görög filozófusokat (az Apcsel 17:28-ban Kleanthészt idézi; az I. Kor. 15:33-ban Menandroszt; és a Titusz 1:12-ben pedig Epimenidészt) még a tarsuszi tanítatásának korából. A városát, ami az otthona volt, a nagyszerű görög retorikus és filozófia iskoláiról ismerték.

2:16 „azon a napon” Lásd a 2:5 jegyzetét.

■ „az én evangéliumom szerint” A szövegkörnyezetben ez Pál prédikációjára utalt, ami Jézus Krisztus kijelentéséről szólt. Az a NÉVMÁS, hogy 'enyém', azt tükrözi vissza, hogy Pál megértette az evangélium sáfárságát, amely rábízott (vö. 16:25; I. Kor. 15:1; Gal. 1:11; I. Tim. 1:11; II. Tim. 2:8). Nem egyedülállóan az övé volt, hanem mint a pogányok apostola, hatalmas felelősséget érzett az iránt, hogy a Jézusról szóló igazságot elterjessze a görög-római világban.

■ „megítéli az Isten az emberek rejtett gondolatait” Isten minden ember szívét jól ismeri (vö. I. Sám. 2:7; 16:7; I. Kir. 8:39; I. Krón. 28:9; II. Krón. 6:30; Zsolt. 7:9; 44: 21; 139:1-6; Péld. 15:11; 21:2; Jer. 11:20; 17:10; 20:12; Lukács 15:16; Apcsel 1:24; 15:8; Róm. 8:27; Jel. 2:23). Az Atya a Fiú közvetítésével mind a motivációt mind a cselekedeteket át fogja tekinteni az ítélethozatalban (vö. Máté 25:31-46; Jel. 20:11-15).

■ „Krisztus Jézus által” Jézus nem azért jött, hogy bíróként cselekedjen (vö. János 3:17-21). Azért jött, hogy kijelentse az Atyát, helyettesítő halált haljon, és hogy a hívőknek egy követendő példát adjon. Amikor az emberek elutasítják Jézust, akkor saját magukat ítélik el.

Mindazonáltal az ÚSZ azt is tanítja, hogy Jézus az Atya képviselőjeként fog cselekedni az ítéletkor (vö. János 5:22,27; Apcsel 10:42; 17:31; II. Tim. 4:1). Jézus mint Bíró és/vagy mint Megváltó közti feszültséget a János Evangéliumában láthatjuk (vö. 3:17-21 szemben a 9:39-el).

SZÖVEG: 2:17-24

¹⁷Ha pedig te zsidónak nevezed magadat, aki a törvényre hagyatkozol, és az Istennel dicsekszel, ¹⁸és ismered az ő akaratát, és meg tudod ítélni, mi a helyes, mert megtanultad a törvényből; ¹⁹és meg vagy győződve arról is, hogy te a vakok vezetője vagy, meg a sötétben járók világossága, ²⁰az okatlanok nevelője, és a kiskorúak tanítója, mivel tied a törvényben az ismeret és az igazság teljessége: ²¹ha tehát mást tanítasz, magadat nem tanítod? Aki hirdeted, hogy ne lopj, lopsz? ²²Aki azt mondod, hogy ne paráználkodj, paráználkods? Aki utáld a bálványokat, templomrabló vagy

23Aki a törvénnyel dicsekszel, a törvény megszegésével gyalázod az Istent? **24**Bizony "miattatok káromolják az Isten nevét a pogányok között", úgy amint meg van írva.

2:17 „ha” Ez ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből nézve, vagy irodalmi céljait tekint igaznak feltételezhető. Ezt a feltételt kiterjeszti a 20. versig, de nincs konklúzió, így tehát a TEV angol fordítás úgy fordítja, mintha olyan megerősítések lennének, amiket maga Jézus is mondana. A zsidók a származásukban, hagyományaikban, és a teljesítményeikben bíztak az üdvösségükkel kapcsolatban.

■ **„Istennel dicsekszel”** Nagyon sok zsidó a következőben bízott: (1) faji származásában és (2) személyes teljesítményében a Mózesi Törvény megtartását illetően, annak eszközeként, hogy Isten elfogadását elnyerje. Mindazonáltal az önigazult törvényeskedésük elválasztotta őket Istentől (vö. Máté 5:20; Gal. 3). Micsoda tragikus ironia!

Pál az I. Korinthusban alakítja ki a dicsekvés elgondolását. Pál arrogáns Izraellel és arrogáns görög intellektussal nézett szembe. A lényeg az, hogy egy húsvér ember sem állhat dicsőségben Isten előtt (vö. Ef. 2:8-9; vagy ha nyersen akarnék fogalmazni, Isten nem kötött jó üzletet, amikor megvett téged!).

KÜLÖNLEGES TÉMA: DICSEKVÉS

A következő görög kifejezéseket Pál körülbelül harmincöt alkalommal használta: *kauchaomai*, *kauchēma*, és *kauchēsis*, és csak kétszer fordul elő az ÚSZ többi részében (mind a kétszer Jakabnál). Leginkább az I. és II. Korinthusban dominál.

Két főbb igazság van a dicsekvéssel kapcsolatban.

- x Egy ember se dicsekedjék Isten előtt (vö. I. Kor. 1:29; Ef. 2:9)
- x A hívőknek Istennel kellene dicsekedniük (vö. I. Kor. 1:31; II. kor. 10:17, ami utalás a Jer. 9:23-24-re)

Így tehát van helyes és helytelen dicsekvés (azaz büszkeség).

1. helyes

- a. a dicsőség reményében (vö. Róma 4:2)
- b. Istenben az Úr Jézus által (vö. Róma 5:11)
- c. az Úr Jézus Krisztus keresztségében (azaz Pál fő témája; vö. I. Kor. 1:17-18; Gal. 6:14)
- d. Pál a következőkben dicsekszik
  - (1) hogy nem kér fizetséget szolgálataért (vö. I. Kor. 9:15,16; II. Kor. 10:12)
  - (2) a Krisztustól való hatalmában (vö. II. Kor. 10:8,12)
  - (3) hogy nem dicsekszik más ember munkájával (mint ahogy tették azt páran Korinthusban, vö. II. Kor. 10:15)
  - (4) faji örökségében (mint ahogy tették azt mások is Korinthusban, II. Kor. 11:17; 12:1,5,6)
  - (5) gyülekezeteiben
    - (a) Korinthus (II. Kor. 7:4,14; 8:24; 9:2; 11:10)
    - (b) Thesszalonika (vö. II. Thessz. 1:4)
    - (c) Isten vigasztalásában és megmentésében való bizonyosságában (vö. II. Kor. 1:12)

2. helytelen

- a. a zsidó örökséggel való kapcsolatban (vö. Róma 2:17,23; 3:27; Gal. 6:13)
- b. némelyek a korinthusi gyülekezetben a következőkkel dicsekedtek
  - (1) emberekkel (vö. I. Kor. 3:21)
  - (2) bölcsességgel (vö. I. Kor. 4:7)
  - (3) a szabadsággal (vö. I. Kor. 5:6)
- c. a hamis tanítók is megpróbáltak dicsekedni a korinthusi gyülekezetben (vö. II. Kor. 11:12)

2:18 „meg tudod ítélni” Lásd a következő Különleges Témát a megpróbálással kapcsolatban.

KÜLÖNLEGES TÉMA: GÖRÖG SZAVAK ÉS SZÓÖSSZETÉTELEK A KÍSRTÉS/PRÓBA KIFEJEZÉSRE

Két görög kifejezés van, aminek a jelentése ugyan az, megpróbálni valakit valamilyen célból.

1. *Dokimazó, dokimion, dokimasia*

Ez egy kohászati kifejezés, ami azt jelenti, hogy megvizsgálni/kipróbálni valaminek a valódiságát (metaforikusan valakinek) tűz által. A tűz felfedi a valódi fémeket azáltal, hogy leégeti róla a szennyeződések (megtisztítva azt). Ez a fizikai folyamat nagyon erőteljes idiómává vált arra, hogy Isten és/vagy az emberek megpróbálják egymást. Ezt a kifejezést csakis pozitív értelemben használták, hogy az elfogadásra való tekintettel lett valami vagy valaki megpróbálva. Az ÚSZ-ben a következőkre használták:

- a. ökrökre, Lukács 14:19
- b. saját magunkra, I. Kor. 11:28
- c. a hitűnkre, Jakab 1:3
- d. még Istenre is, Zsid. 3:9

Ezeknek a próbáknak a végeredményéről azt feltételezték, hogy pozitív lesz (vö. Róma 1:28; 14:22; 16:10; II. Kor. 10:18; 13:3; Fil. 2:27; I. Péter 1:7). Így aztán a kifejezés azt az elképzelést vonzza maga után, hogy valaki meg lett próbálva, és

- a. érdemesnek
- b. jónak
- c. valódinak
- d. értékesnek
- e. megtisztultnak

bizonyult.

2. *Peirazó, peirasmós*

Ennek a kifejezésnek az a mellékjelentése, hogy hogy azzal a céllal vizsgálják meg, hogy hibát találjanak benne, és hogy elutasítsák. Gyakran használják azt a szót a Jézus pusztai megkísértésével kapcsolatban.

- a. Azt a próbálkozást közvetíti, hogy megpróbálta csapdába csalni Jézust (vö. Máté 4:1; 16:1; 19:3; 22:18,35; Márk 1:13; Lukács 4:2; 10:25; Zsid. 2:18).
- b. Ezt a kifejezést (*peirazó*) a Sátán címeként használja a Máté 4:3 és az I. Thessz. 3:5.
- c. (Az összetett szó alakjában) arra használják, Amikor Jézus azt mondja, hogy ne kísértsd az Istent (vö. Máté 4:7; Lukács 4:12; továbbá lásd még az I. Kor. 10:9).
- d. A hívők kísértései és próbatételeivel kapcsolatosan is használják (vö. I. Kor. 7:5; 10:9,13; Gal. 6:1; I. Thessz. 3:5; Zsid. 2:18; Jakab 1:2,13,14; I. Pét. 4:12; II. Pét. 2:9).

■ „törvény” A 17. vers a zsidókkal foglalkozik, így aztán az a kifejezés, hogy 'a Törvény' ebben a szövegkörnyezetben a Mózesi Törvényre kell, hogy utaljon. Ezt a 25. vers is megerősíti, ami a körülmetéléssel foglalkozik.

21:18-20 A zsidó vezetők hitték, hogy az ő útjuk (a judaizmus szektája) a helyes út, az egyetlen út Istenhez. Teljesen meg voltak győződve afelől, hogy ők voltak az igaz tanítók a vallási ügyekkel kapcsolatban. A kiváltság felelősséggel jár (vö. Lukács 12:48).

Figyeld meg a magabiztosság párhuzamos kifejezéseit.

1. vakok vezetője, 19. vers
2. a sötétben járók világossága, 19. vers
3. az okatlanok nevelője, 20. vers
4. a kiskorúak tanítója, 20. vers
5. a törvényben az ismeret és az igazság teljessége, 20. vers

2:21-24 Ha valaki a személyes engedelmisségben bíz, akkor annak az engedelmisségnek teljesnek kell lennie (vö. Máté 5:20,48; Gal. 3:10 ami az V. Mózes 27:26-ból és a Jakab 20:10-ből való idézet). Ez a bukott emberiség számára lehetetlenség. Pál 5 költői kérdést tesz fel a zsidó olvasóknak/hallgatóságnak a 21-23-as versekben.

2:22 Elég nehéz megtudni, hogy mire is utalt Pál a 22-23-as versekben. Mivel a leírás nem illik a Pál idejében élt zsidók többségére, az is lehetséges, hogy ezek a bűnök szellemi értelemben használatosak ahhoz hasonlóan, ahogyan Jézus értelmezte a Törvényt a Máté 5:20-48-ban. George Ladd az *A Theology of the New Testament* (Az Újszövetség teológiája) című könyvében azt mondja, hogy „Pál minden bizonnyal arra utal, hogy megfosztották Istent a neki járó tisztelettől a szellemi paráznaságukkal, és hogy

megszentségtelenítették Isten az Istennek való odaszánást azáltal, hogy önmagukat bírává és úrrá tették más, teremtettestvéreik felett.” 505. oldal.

2:22 „utáld a bálványokat” Ennek a kifejezésnek az az alap jelentése, hogy elfordulni valamitől annak bűze miatt.

■ **„templomrabló vagy”** Történelmileg nem tudjuk biztosan azt, hogy ez mire is utalt, de valamilyen módon a bálványimádáshoz kapcsolódott.

2:24 Ez az Ézs. 52:5-ből való idézet a Szeptuaginta szerint. Isten áldása Izraelnek a szövetség megtartása miatt (vö. V. Mózes 27-28) egy bizonyágtételnek kellett lennie a világ felé. Azonban Izrael soha sem tartotta meg a szövetséget, így aztán a világ csak Isten ítéletét látta (vö. Ezék. 36:22-32). Izraelnek papok királyságának kellett volna lennie (vö. II. Mózes 19:5-6), hogy a világot YHWH-hoz vonzzák (vö. I. Mózes 12:3; Ef. 2:11-3:13). Lásd Különleges Téma: Bob Evangéliumi Előítélete az 1:5-ben.

SZÖVEG:2: 25-29

25A körülmetélkedés valóban használ, ha megtartod a törvényt; de ha törvénszegő vagy, akkor körülmetéltséged körülmetéletlenséggé lett. **26**Ha pedig a körülmetéletlen megtartja a törvény rendelkezéseit, nem tekinti-e Isten a körülmetéletlenségét körülmetéltségnek? **27**Még a származása szerint körülmetéletlen is, aki betölti a törvényt, el fog ítélni téged azért, mert az Írás és a körülmetélés ellenére törvénszegő vagy. **28**Mert nem az részesül dicséretben, aki külsőleg zsidó, aki testén külsőleg van körülmetélve, **29**hanem az részesül dicséretben - mégpedig nem emberektől, hanem Istentől -, aki belsejében zsidó, aki nem betű szerint, hanem szívében a Lélek által van körülmetélve.

2:25 „körülmetélkedés” Pál még mindig a támadó beszédet használja. Valaki fel fogja hozni azt a kijelentést, hogy nos, de legalább körül vagyunk metélve (vö. I. Mózes 17:10-11). Ábrahámától származunk. Pál egyszerűen és bátran leszereli ezt a dédelgetett zsidó reménységet (vö. Máté 3:7-10; János 8:31-59).

Izrael összes szomszédja, kivéve a filiszteusokat, körül volt metélve. Nem maga a cselekedet volt kiemelkedő; hanem a fogadó fél folyamatos hite (vö. 26-27-es versek). Ez minden vallásos rítusra igaz volt. A vallásos emberek gyakran szeretnék az Isten szövetségével járó áldásokat, de a felelősségek nélkül.

2:25-26 „ha ... ha ... ha” Ez mind a három HARMADIK TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, amik lehetséges jövőbeli cselekményre utalnak. Az engedelmisség (vö. V. Mózes 27-30) a kulcsa Pál érvelésének a 2. fejezetben, de a 3:21-31-ben nem (vö. Gal. 3).

2:26-27 Ezek a versek azt a reményt ígérk, hogy néhány pogány az alapján a fény alapján válaszolt istennek, amivel éppen rendelkezett. Az egyetlen lehetséges bibliai példa erre Kornéliusz lehetne az Apcsel 10-ben. Mégsem illik teljesen ebben a versbe, mert istenfő volt és a helyi zsinagógába is eljárt.

Ezek a versek a valóságban ellenpontként szolgálnak Pál azon érvelésére, hogy a zsidóknak szükségük van a megtérésre. A Róma 3:23 összefoglalja, hogy minden ember szellemileg elveszett Krisztus nélkül. Ha vannak olyan pogányok, akik annak a fénynek megfelelően élnek, amit a teremtésből és a belső erkölcsi érzékükből kaptak, akkor Isten lehetőséget fog számukra biztosítani, hogy válaszolhassanak Krisztusnak – valahogy, valamilyen módon valamikor.

2:28-29 „mert nem zsidó ... mert zsidó” Ez egy nagyon fontos érvelés a diszpenzacionalizmus modern teológiai fejlődése miatt, és annak azon próbálkozása miatt, hogy elválassa vagy elkülönítse Isten ŐSZ-i népét Isten ÚSZ-i népétől. Csak egy szövetség van és csak egy nép van (vö. Róma 9:6; Gal. 3:7-9,29; 6:16; I. Péter 3:6). Az új szövetség a régi vagy ó szövetség továbbfejlődése és beteljesítése. Isten népe mindig is a hit által volt az, nem pedig a származásuk miatt. A 'szív népe', nem pedig rítus szerinti vagy faji nép. A hit a lényeg, nem a szülő kivolta. A szövetséges gondolkodásmód a jel, nem pedig a szövetség külső jele.

■ **„testén”** Lásd a Különleges Témát az 1:3-ban.

2:29 A körülmetélkedés mint a szövetség jele (vö. I. Mózes 17:14) egy ŐSZ-i metafora volt arra, hogy az

illető személy Isten felé való nyitottságát megmutassa. Metaforikusan számos módon fejlődött tovább (1) a szív körülmetélése (vö. V. Mózes 10:16; Jer. 4:4), (2) a fülek körülmetélése (vö. Jer. 6:10); és (3) a szájak körülmetélése (vö. II. Mózes 6:12,30). A Törvény soha nem akart külső törvénykönyv lenni, hanem egy életátformáló alapelv. Lásd Különleges Téma: Pál Meglátásai a Mózesi Törvénnyel kapcsolatban a 13:9-ben.

NASB „ami a szív szerint van a Lélek által, nem a betű szerint”

NKJV „a szív szerint a Lélekben, és nem a betűben”

NRSV „a szív dolga – ez szellemi, nem pedig szó szerinti”

TEV „ami Isten Szellemének munkája, nem pedig az Írott Törvényé”

JB „a szívben – valami, ami nem az írástól, hanem a lélektől van”

A görögben ez a kifejezés kétértelmű. Némely angol fordítás úgy veszi azt, mint ami a szellemi és a szó szerinti egymással szemben állására utal (vö. NRSV, A Twentieth Century New Testament, a Knox fordítás, George A. Lamsa fordítása a Peshitta fordításnak, a Williams fordítás és a New Berkeley Version). Más fordítások úgy látják ezt a kontrasztot, hogy az a Szentlélek (vö. 7:6; II. Kor. 3:6, ahol egy hasonló szerkezeti felépítés látható) és az írott szöveg (vö. NASB, NKJV, NEB, NIV és TEV) között húzódik.

Pál azt a tényt vitatja, hogy némely pogány lehet, hogy Istennek tetsző módon cselekszik a Törvény nélkül is. Ha ez igaz, akkor az a kifejezés, hogy Isten gyermekei több embert foglal magába, mint csak azokat, akik csak fizikailag lettek körülmetélve (vö. Galata levél). Isten családja szélesebb körű, mint a fajilag zsidók (vö. I. Mózes 3:15; 12:3; II. Mózes 19:5); Jób, Melkisédek, Jetró, Káleb, Ráháb, és Ruth sem volt fajilag zsidó. Sőt Efraim és Manassé törzsei is félig egyiptomiak voltak (vö. I. Mózes 41:50-52).

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia értelmezésedért. Mindannyian abban a fényben kell járnunk, ami megadatott. Te, a Biblia és a Szentlélek vagytok az elsődlegesek az értelmezésben. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb témáit. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. A zsidók hűtlensége hogyan volt kihatással Isten ígéretére (3:3-4)?
2. Isten előtt jelent-e bármilyen előnyt is az, ha valaki zsidó (3:1-8)?
3. Mi a támadó beszéd?
4. Mi a lényege a feltételezett támadó beszédnek az 5-8-as versekben?
5. Az, hogy hogyan él valaki számít egyáltalán, ha a megigazulás kegyelemből hit által lehetséges, a cselekedetektől függetlenül (3:8)?
6. Mi a teológiai fogalma a teljes elfajulásnak (3:10-18)?
7. Mi a célja a Mózesi Törvénynek, vagy a törvénynek úgy általában (3:21; Gal. 3:24-25)?
8. Miért nincs a Sátán egyáltalán megemlítve az 1-3-as fejezetekben, amik az ember elveszettségével foglalkoznak?
9. Az ÓSZ ígéretei feltételekhez vannak kötve vagy feltétel nélküliek?
10. Mi a Mózesi Törvény szerepe a (1) nem zsidók életében; és (2) a zsidók életében?
11. A saját szavaiddal vázlatold Pál az 1:18-3:20 részben található érvelését bekezdésről bekezdésre.

RÓMA 3

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
A zsidók és a törvény (2:17-3:8)	Isten ítélete megvédve	A zsidók előnye	A zsidók és a törvény (2:17-3:8)	Isten ígéretei nem fogják megmenteni őket
3:1-8	3:1-8	3:1-8	3:1-4 3:5-6 3:7-8	3:1-8
Senki sem igaz	Mindannyian vétkeztek	Mindannyian bűnösök	Senki sem igaz	Mindannyian bűnösök
3:9-20	3:9-20	3:9-18 3:19-20	3:9-18 3:19-20	3:9-18 3:19-20
Megigazulás hit által	Isten igazsága hit által	A valódi igazság	Hogyan tette Isten igazzá az embert	Isten igazságának kijelentése
3:21-26	3:21-26 A dicsekvés kizárva	3:21-26 A dicsekvés kizárva	3:21-26	3:21-26 Mit tesz a hit
3:27-31	3:27-31	3:27-31	3:27-31	3:27-31

HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az "Útmutató a Helyes Bibliaolvasáshoz"-ból) KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZINTJÉN

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Bibliaértelmezésedért. Mindannyian abban a fényben kell járnunk, ami megadatott. Te, a Biblia és a Szentlélek vagytok az elsődlegesek az értelmezésben. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Együltödben olvasd el az adott részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a te témafelosztásaidat az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékainak azonosításához, ami az értelmezés szíve. Minden bekezdésnek egy és csak egy témája van.

1. Első bekezdés
2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

SZÖVEGÖSSZEFÜGGÉSI BETEKINTÉS

- Az 1-8-as versek egymáshoz kapcsolódó tartalommal rendelkeznek, hogy elég nehéz követni Pál logikáját, mert a támadó beszéd (amikor van egy feltételezett támadó) irodalmi technikáját használja.
- Úgy tűnik, hogy Pál előre megérzi, hogy a hogyan fognak reagálni a zsidók a 2:17-29-re, így aztán megválaszolja ellenvetéseiket (Corley, Vaughan, *Romans* [Rómaiakhoz írt levél] 37-39. oldal).
  - Első kérdés. Valóban nincsen semmilyen előnyük a zsidóknak? (1-2. versek)
  - Második kérdés. Isten ígéje megbukott-e, mert némely zsidók hűtlenek voltak? (3-4. versek)
  - Harmadik kérdés. Ha Isten a zsidókat használta, hogy kijelentsék az Ő jellemét, akkor a zsidók még mindig felelősségre vonhatóak? (5-8. versek)
- A következtetés visszanyúlik egészen a 2:11-re. Isten nem személyválogató. Minden ember számonkérhető azért, ha a nekik adatott fénytől (természetes kijelentés és/vagy különleges kijelentés) függetlenül élnek.
- A 9-18-as versek mind mind ÓSZ-i idézetek, amik a zsidók bűneit festik le.

E. A 19-20-as versek Izrael szellemi állapotát foglalják össze, és az ÓSZ célját (vö. Gal. 3).

F. A 21-31-es versek az 1:18-3:20-as rész összegzése. Ezek az evangélium első teológiai pontjai (lásd a rövid vázlatot a bevezetőben).

SZÓ ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 3:1-8

¹Mi akkor a zsidó előnye, vagy mi a körülmetélés haszna? ²Minden szempontból sok. Elsősorban az, hogy Isten rájuk bízta ígét. ³Mi következik azonban ebből? Ha egyesek hűtlenné váltak, vajon az ő hűtlenségük megszünteti-e Isten hűségét? ⁴Szó sincs róla! Sőt azt kell mondanunk: igaz az Isten, az emberek pedig valamennyien hazugok, amint meg van írva: "Igaznak kell bizonyulnod beszédeidben, és győződnöd kell, amikor perelnek veled." ⁵Ha pedig éppen a mi hamisságunk teszi nyilvánvalóvá Isten igazságát, akkor mit mondjunk? Emberi módon szólok: igazságtalan az Isten, hogy kiönti ránk haragját? ⁶Szó sincs róla! Hiszen akkor hogyan ítélné meg Isten a világot? ⁷Mert ha Isten igazsága az én hazugságom által lett naggyá az ő dicsőségére, akkor miért esem én még mindig ítélet alá, mint bűnös? ⁸Vagy talán igaz az, amivel rágalmaznak minket, és amit állítanak némelyek? Hogy tudniillik így beszélünk: tegyük a rosszat, hogy a jó következze belőle! Az ilyeneket méltán sújtja az ítélet!

3:1 „mi akkor a zsidó előnye” Pál továbbra is a támadó beszéd irodalmi eszközét használja, vagy a feltételezett támadót, hogy üzenetét továbbítsa. A zsidók kiváltságainak felsorolásához lásd a 3:2-t és a 9:4-5-t.

3:2 „Elsősorban” Pál ezt a kifejezést az 1:8-ban is használja, de anélkül, hogy egy második dolgot is felsorolna ezzel együtt. Itt is ugyanezt teszi. Pál írása annyira intenzív, ugyanakkor diktálta azt, így emiatt a nyelvtani szerkezetei sokszor nem teljesekek.

■ **„Isten rájuk bízta ígét”** Az, hogy nekik adatott Isten kijelentése, egy hatalmas felelősség, ugyanakkor egy hatalmas kiváltság is (vö. 9:4-5). Ők voltak Isten ajándékának sáfárai (AORISZTOSZI PASSZÍV, vö. I. Thessz. 2:4).

Azt a szót, hogy *logion* (jóslatok), a Szeptuagintában az Istentől származó szavakra használták (IV. Mózes 24:4,16; V. Mózes 99:9; Zsolt. 119:67; Ézs. 5:24; 28:13). S az ÚSZ-ben is következetesen ugyanebben az értelemben használták (vö. Apcsel 7:38; Zsid. 5:12; I. Péter 4:11).

3:3 „ha” Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Az 5. és 7. vers is ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDATOK.

■
NASB, NKJV „egyesek nem hittek”
NRSV, JB „egyesek hűtlenek voltak”
TEV „mi történik, ha egyesek közülük hűtlenek lettek”

Ez vagy az egyes Izraeliták (1) hűtlenségére utalt, vagy (2) a YHWH-ban való személyes hit hiányára. Elég nehéz intellektuálisan felfogni Isten feltétel nélküli ígéreteit (azaz a bukott emberiség megváltása) és az emberi válasz feltételhez kötött köteleességét. Mégis, ez egy biblikus paradoxon (vö. 3:4-5). Isten hűséges, még akkor is, amikor a népe nem az (vö. Hóseás 1,3).

■ **„meszünteti-e”** Lásd a következő Különleges Témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: SEMMI ÉS ÜRESSÉG (*KATARGEÓ*)

Ez (*katargeó*) volt Pál kedvenc szava. Legalább 25 alkalommal használta, de nagyon széleskörű szemantikai használata van.

A. Az alapvető etimológiai gyökere az *argos* szóból származik, ami a következőt jelentette:
1. tétlen

2. haszontalan
3. használatlan
4. használhatatlan
5. nem működő

B. A *kata* szóval való szóösszetételt a következők kifejezésére használták:

1. tétlenség
2. használhatatlanság
3. valami, amit töröltek
4. valami, amit megszüntettek
5. valami, ami teljesen működésképtelen volt

C. Egyszer használták a Lukács evangéliumában, hogy egy gyümölcstelen, tehát haszontalan fát leírjanak vele (vö. Lukács 13:7)

D. Pál képletesen használva kétféle módon használja:

1. Isten nem működő dolgokat tesz, amik ellenségei az emberiségnek
  - a. az ember bűnös természete – Róma 6:6
  - b. a Mózesi törvény Isten megígért "magjával" szemben – Róma 4:14; Gal. 3:17; 5:4,11; Ef. 2:15
  - c. szellemi erők – I. Kor. 15:24
  - d. a "törvénytelen ember" – II. Thessz. 2:8
  - e. fizikai halál – I. Kor. 15:26; II. Tim. 1:16 (Zsid. 2:14)
2. Isten a régít (szövetség, korszak) újra cseréli
  - a. a Mózesi törvényekhez kapcsolódó dolgokat – Róma 3:3,31; 4:14; II. Kor. 3:7,11,13,14
  - b. a házasság analógiáját használja a Törvényre – Róma 7:2,6
  - c. ennek a korszaknak a dolgait – I. Kor. 13:8,10,11
  - d. ezt a testet- I. Kor. 6:13
  - e. ennek a korszaknak a vezetőit – I. Kor. 1:28; 2:6

Ezt a szót olyan sok fajta módon fordították, de a legfőbb jelentése az, hogy valami haszontalan, semmit és ürességet, működésképtelen, erőtlen dolgot elpusztítani, megsemmisíteni, de nem feltétlenül nem létezővé tenni.

3:4

NASB	„Soha elő ne forduljon!”
NKJV, TEV	„Semmiképpen sem!”
NRSV	„Semmi módon sem!”
JB	„Ez abszurd lenne”

Ez egy ritka módja az ÓHAJTÓ MÓD használatának, ami egy kívánságot vagy imát fejezett ki, és úgy kellene fordítani, hogy 'Bár soha ne történjen meg'. Ezt a megdöbbent hitetlenség kifejezését Pál gyakran használta a támadó beszéd irodalmi eszköze miatt (vö. 3:4,6,31; 6:2,15; 7:7,13; 9:14; 11:1; I. Kor. 6:15; Gal. 2:17; 3:21; 6:14). Ezzel a módszerrel tagadta nyomatékosan a feltételezett megerősítést.

Figyeld meg azt az irodalmi módszert, amellyel Pál elutasítja a feltételezett tiltakozó kérdéseit és állításait.

1. „Szó sincs róla”, 4. és 6. vers
2. „igaz az Isten, az emberek pedig valamennyien hazugok”, 4. vers
3. „emberi módon szölok”, 5. vers
4. „amivel rágalmaznak minket, és amit állítanak némelyek”, 8. vers

■ **„igaz az Isten, az emberek pedig valamennyien hazugok”** Ez JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI FELSZÓLÍTÁS. Ez a szerkezet az alany folyamatos állapotára összpontosít; Isten hűséges és igazságos, az emberek hűtlenek és hazugok! Ez a Zsolt. 116:11-re való utalás, és nagyon hasonló ahhoz, amit Jóbna meg kellett tanulnia a 32:2-ben és a 40:8-ban.

Figyeld meg az egyetemes alkotóelemét a bűnösség fogalmának ebben a fejezetben, amit Pál azzal képvisel, hogy a *pas* (minden) kifejezést használja a következő versekben: 4,9,12,19,20,23,24, de dicsőség Istennek, hogy a mindenkinek felajánlott üdvösség is egyetemes (vö. 3:22).

■ **„amint meg van írva”** Szó szerint azt jelenti, hogy 'ahogyan az meg lett írva, és továbbra is meg lesz írva'. Ez BEFEJEZETT PASSZÍV KIJELENTÉS. Technikai idiómává vált arra, hogy megerősítsék azt, hogy

Isten ihlette az Írásokat (vö. Máté 5:17-19). Ez egy idézet a Zsolt. 51:4-ből a Szeptuagintából (LXX).

3:5-6 Az érv, amit Pál mond ezekben a versekben Isten azon különleges választásához kapcsolódik, hogy Izraelt mint eszközt választott ki arra, hogy elérje a világot (vö. I. Mózes 12:3; II. Mózes 19:5-6). Az ŐSZ-ben a 'kiválasztás' a szolgálatra utalt, nem pedig valamilyen különleges kiváltságra. Isten szövetséget kötött velük. Ő hűséges volt; ők hűtlenek voltak (vö. Neh. 9). Az a tény, hogy Isten megítélte a hűtlen Izraelitákat, bizonyítékul szolgált Isten igazságára.

Izraelnek eszköznek kellett volna lennie abban, hogy elérjék a pogányokat. Elbuktak (vö. 3:24)! Isten azon céljára, hogy egyetemessé tette az üdvösséget (vö. I. Mózes 3:15) nem volt kihatással Izrael bukása. Valójában Isten hűségét az eredeti szövetséghez megerősíti a Róma 9-11. A hitetlen Izrael el lett utasítva, de egy hívő Izrael betetőzi Isten megváltásának tervét.

Pál támadó beszéde az 5-6-os versekben párhuzamban áll a 7-8-as versekkel.

3:5 „ha” Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. A 3. és 7. vers szintén ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDATOK.

■ **„Ha pedig éppen a mi hamisságunk teszi nyilvánvalóvá Isten igazságát”** Ez a SZEMÉLYES NÉVMÁS, hogy a miénk, gyűjtő értelemben minden zsidóra kell hogy utaljon. Lásd a különleges témát az 1:17-ben.

■ **„mit mondjunk”** Pál támadó beszédet használt (3:5; 7:7; 8:31; 9:14,39). Pál a kijelentését tette világosabbá azzal, hogy egy feltételezett tiltakozót használt (vö. Mal. 1:2,6,7,12,13; 2:14,17 [kétszer is]; 3:7,13,14).

■

NASB „(emberileg szólok)”
NKJV „(emberként szólok)”
NRSV „(emberi módon szólok)”
TEV „(úgy szólok itt, mint az emberek)”
JB „-emberi analógiát használva-”

Pál gyakran használt emberi logikát teológiai érveléseiben (vö. 6:19; I. Kor. 9:8; Gal. 3:15). Itt oly módon funkcionál, hogy elutasítja a feltételezett tiltakozó érveit.

3:7-8 Nyilvánvaló párhuzam van az 5. és a 7. vers között. Pál vagy (1) továbbra is a támadó beszéd, azaz a feltételezett tiltakozó irodalmi technikáját használja (vö. 3:5,7; 7:7; 8:31; 9:14,30), vagy (2) arra a kritikára reagál, amit a 'megigazulás egyedül a hit által' prédikációját érte (vö. 8. vers).

Pál nem magyarázta el vagy válaszolta meg ezeket a vádakat részletesen, erélyesen elítéli a vádaskodást. Lehetséges, hogy az ingyen, meg nem érdemelt, hit általi megigazulás elleni tiltakozás oka az volt, hogy az törvényellenességekhez vagy még inkább hűtlen engedetlenséghez vezetne. Pál hitte, hogy az ingyen kegyelem Krisztushoz való hasonlatossághoz és a hálás élethez fog vezetni egy új lélek által! Mind a zsidók, mind a görög erkölcsösök és Pál is azt szerették volna, hogy megtérjék etikus életet éljenek! De ez nem abból ered, hogy mindenféle külső törvényhez igazodnak, hanem az új szívből (vö. Jer. 31:31-34; Ez. 36:22-36).

3:7 „ha” Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT (csakúgy, mint a 3. és az 5. vers) ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető.

■ **„nagyja”** Lásd a Különleges Témát a 15:13-ban.

■ **„ö dicsőségére”** Lásd a 3:23 jegyzetét.

SZÖVEG: 3:9-18

⁹Mi tehát az igazság? Különbek vagyunk? Egyáltalában nem! Hiszen előbb már kimondtuk azt az ítéletet, hogy zsidók is, görögök is mind bűnben vannak, ¹⁰amint meg van írva: "Nincsen igaz ember egy sem, ¹¹nincsen, aki értse, nincsen, aki keresse Istent. ¹²Mind elhajlottak, valamennyien

megromlottak, és nincsen, aki jót tegyen, nincs egyetlen egy sem. ¹³Nyitott sír a torkuk, nyelvükkel ámítanak, kígyóméreg az ajkukon; ¹⁴szájuk átokkal és keserőséggel van tele. ¹⁵Lábuk gyors a vérontásra, ¹⁶romlás és nyomorúság jár a nyomukban, ¹⁷és a békesség útját nem ismerik: ¹⁸Isten félelmével nem törődnek."

3:9 „különbek vagyunk?” A nyelvtan ezen a ponton kétértelmű. Az nyilvánvaló, hogy ennek a résznek a legfőbb igazsága az, hogy az egész emberiségnek szüksége van Isten kegyelmére (vö. 3:9,19,23; 11:32; Gal. 3:22). Mindazonáltal nem tudjuk biztosan, hogy a sajátos utalás a zsidóknak (Pál és az ő rokonai, vö. TEV, RSV angol fordítások) vagy keresztényeknek szólt (Pál és a többi hívő testvér Isten kegyelmétől függetlenül). A zsidóknak voltak bizonyos előnyeik (vö. 1-2-es versek; 9:4-5), de ezek az előnyök sokkal inkább nagyobb felelősséget tesz rájuk! Minden ember szellemileg elveszett és szüksége van Isten kegyelmére.

Azt a kifejezést, hogy 'jobbak' vagy 'különbek' a tudósok kisebb része úgy értelmezi, hogy az SZENVEDŐ IGEALAK ahelyett, hogy KÖZÉPIGE lenne ('jobb helyzetben vannak'), ami abban a fordításban jelenik meg, ami a következőt jelenti: 'kiválóbban valamivel'.

A Római levelet gyakran jellemzik úgy, hogy a helyileg legsemlegesebb levele Pálnak. Pál legtöbb levele egy helyi szükséglet vagy krízist céloz meg (alkalmankénti/eseti dokumentumok). Mindazonáltal hívő zsidó vezetők és a hívő pogány vezetők közti irigység lehet az olyan szövegrészek háttérében, mint amilyen ez is és a 9-11-es fejezeteké.

■ **„bűnben vannak”** Pál megszemélyesíti a bűnt, és a bukott emberiség felett álló kegyetlen mesternek nevezi (vö. 6:16-23).

2:10-18 „amint meg van írva” Ez a kifejezés a 4. versben tűnik fel. A következő kijelentések számos ÓSZ-i idézetet használnak metaforaként az emberi testre, hogy az emberiség bukottságát hangsúlyozza: (1) 10-12-es versek; Préd. 7:20 vagy Zsolt. 14:1-3; (2) 13. vers; Zsolt. 5:9 vagy 140:3; (3) 14. vers; Zsolt. 10:7; (4) 15-17-es versek; Ézs. 59:7-8 és Péld. 1:16 és (5) 18. vers; Zsolt. 36:1. Elég meglepő, hogy Pál nem használta az Ézs. 53:6-ot.

SZÖVEG: 3:19-20

¹⁹Tudjuk pedig, hogy amit a törvény mond, azt a törvény alatt élőknek mondja, hogy elnémuljon minden száj, és az egész világot Isten ítélje meg. ²⁰Mert a törvény cselekedeteiből nem fog megigazulni egyetlen halandó sem öelőtte. Hiszen a törvényből csak a bűn felismerése adódik.

3:19 „Tudjuk pedig” Lásd a 2:2 jegyzetét.

■ **„a törvény”** Ebben a szövegkörnyezetben ennek az teljes ÓSZ-re kellett utálnia a miatt az igerészek miatt, amik a 10-18-as versekben lettek idézve. Pál megszemélyesíti 'a törvényt', mint ahogy 'a bűnnel' is tette a 9. versben (vö. 6:16-23).

■ **„azt a törvény alatt élőknek”** Ez egyedülálló módon a zsidókra és a pogány megtértekre utalt. Bár azt kell, hogy mondjuk, hogy számos ÓSZ-i idézet a pogányokra utal.

■

NASB „hogy elnémuljon minden száj, és az egész világot Isten ítélje meg.”

NKJV „hogy minden száj némíttasson el, és hogy az egész világ legyen bűnös Isten előtt”

NRSV „hogy minden száj hallgattasson el, és hogy az egész világ legyen felelős Isten előtt”

TEV „hogy megállítsuk az emberi kifogásokat, és hogy az egész világot Isten ítélete alá vigyük”

JB „azért, hogy mindenki elnémíttasson, és hogy az egész világot Isten ítéletére tegyük nyílttá”

Ez a legfőbb témája az 1:18-3:20-as résznek, amit a 3:23 összegez.

■ **„minden száj”** Számos olyan kifejezés van a 19-20-as versekben, amik az egész emberiségre utalnak.

1. „minden száj”, 19. vers
2. „egész világot”, 19. vers
3. „egyetlen halandó sem”, 20. vers

3:20 „mert a törvény cselekedeteiből nem fog megigazulni egyetlen halandó sem előtte” Ez a Zsolt. 143:2-es versre való utalás, de egy kifejezés hozzá lett toldva. Ez Pál evangéliumának egy nagyon fontos aspektusa volt (vö. Gal. 2:16; 3:11). Elkötelezett Farizeusként Pál különleges módon ismerte a vallásos lelkesedés és a pedáns teljesítmény képtelenségét arra nézve, hogy belső békét hozzon.

■

NASB, NRSV „a törvényből csak a bűn felismerése adódik”
NKJV „mert a törvényből a bűn felismerése származik”
TEV „amit a törvény tesz, az az, hogy megmutatja az embernek, hogy vétkezett”
JB „amit a törvény tesz, az az, hogy megmutatja nekünk, hogy mi a bűnös”

Ez volt az egyik célja az ŐSZ-nek. Lásd a Különleges Témát a 13:9-ben. Soha nem volt arra hivatva, hogy megmentse az emberiséget. Az volt a célja, hogy felfedje a bűnösséget, és hogy minden embert Isten irgalmához vezesse (vö. 4:15; 5:13,20; 7:7; Gal. 3:19-22,23-29).

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia értelmezésedért. Mindannyian abban a fényben kell járnunk, ami megadatott. Te, a Biblia és a Szentlélek vagytok az elsődlegesek az értelmezésben. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb témáit. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. A zsidók hűtlensége hogyan van kihatással Isten ígéreteire? (3:3-4)
2. Isten előtt van-e bármilyen előnyük a zsidóknak? (3:1-8)
3. Mi a lényege a feltételezett tiltakozásnak (támadó beszéd) az 5-8-as versekben?
4. Számít-e egyáltalán az, hogy hogyan él valaki, ha a megigazulás egyedül hit által van kegyelemből, a cselekedetektől függetlenül (vö. 3:8)?
5. Definiáld a teológiai fogalmát (Kálvin) a teljes romlottságnak/elfajulásnak (vö. 3:10-18).
6. Mi a célja a Mózesi törvénynek, vagy a törvénynek úgy általában (vö. 3:20; Gal. 3:24-25)?
7. Miért nincs megemlítve a Sátán egyáltalán az 1-3-as fejezetekben, amik az emberek elveszettségével foglalkoznak?

SZÖVEGÖSSZEFÜGGÉSI BETEKINTÉSEK A 3:21-31-ES VERSEKBE

- A. Róma 3:21-31
  1. az 1:18-3:20-as rész kicsúcsosodó/fokozódó összegzése
  2. az 1:16-17 felerősítése
  3. a 4-8-as fejezetek bevezetése (különösen a 3:28)
- B. A hit általi megigazulás tanának ezen kicsúcsosodó összegzését így jellemezték a Reformerek:
  1. Luther Márton: „a legfőbb pontja és az egész levél, sőt az egész Biblia központi helye”
  2. Kálvin János: „valószínűleg nincs a Bibliában még egy olyan ígérés, ami ennél alaposabban/mélyebben kifejtené Isten Krisztusban való igazságát”.
- C. Ez a teológiai lényege az evangéliumi kereszténységnek. Ezen szövegösszefüggésnek a megértése egyet jelent a kereszténység megértésével. Ez maga az evangélium egy két bekezdéses összegzésben, mint ahogyan a János 3:16 maga az evangélium egy versben. Pál evangélium hirdetésének ez a szíve és a lelke.

Három kulcsfontosságú értelmező kérdés:

  1. Mit jelent az a kifejezés, hogy 'törvény'?
  2. Mit jelent az a kifejezés, hogy 'Isten igazsága'?
  3. Mit jelentenek azok a kifejezések, hogy 'hit' és 'hinni'?
- D. Hálás vagyok Istennek azért a szóért, hogy 'mindenkinek' a 22. versben (vö. 29. vers) és azért, hogy 'ajándék' (a magyar újfordítás azt a szót használja, hogy 'ingyen') a 24. versben (vö. 5:15,17; 6:23).

SZÓ ÉS KIFEJÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 3:21-26

²¹Most pedig a törvény nélkül jelent meg Isten igazsága, amelyről bizonyosságot is tesznek a törvény és a próféták. ²²Isten pedig ezt az igazságát most nyilvánvalóvá tette a Krisztusban való hit által minden hívőnek. Mert nincs különbség: ²³mindenki vétkezett, és híjával van az Isten dicsőségének. ²⁴Ezért Isten ingyen igazítja meg őket kegyelméből, miután megváltotta őket a Krisztus Jézus által. ²⁵Mert az Isten őt rendelte engesztelő áldozatul azoknak, akik az ő vérében hisznek, hogy igazságát megmutassa. Isten ugyanis az előbb elkövetett bűnöket elnézte ²⁶türelme idején, hogy e mostani időben mutassa meg igazságát: mert ahogyan ő igaz, igazzá teszi azt is, aki Jézusban hisz.

3:21 „Most pedig” Pál szembe állítja az ÓSZ-et az ÚSZ-gel, a régi lázadó időköt az új korszak igazságosságával. Ez aztán párhuzamban áll a 'mostani idők' kifejezéssel (vö. 26. vers, 'most azonban' a 6:22-ben; 7:6).

■ **„a törvény nélkül”** Elég sokszor nehéz biztosra tudni, hogy ezekben a nyitó fejezetekben Pál a Mózesi Törvényre utal-e (NASB angol fordítás) vagy a törvényre úgy általában (NRSV, TEV, NJB, NIV angol fordítások). Ebben a szövegekörnyezetben a zsidó Törvény illik a legjobban Pál érvelésébe. Minden ember megszegte az összes erkölcsi és társadalmi iránymutatást, legyen az belső vagy külső. Nekünk mint bukott embereknek az a problémánk, hogy nem akarunk semmilyen útmutatást, kivéve a mi saját önző, önközpontú vágyainkat (vö. I. Mózes 3).

■

NASB	„Isten igazsága”
NKJV, NRSV	„Isten igazsága”
TEV	„Isten módja, hogy az embereket igazzá tegye maga előtt”
NJB	„Isten megmentő igazsága”

Nincs határozott NÉVELŐ az 'igazság' szó előtt. Ez nem Isten jellemére utal, hanem arra a módra, amely által Isten megbocsátást és elfogadást nyújt a bűnös embereknek. Ugyanezt a kifejezést használta a Róma 1:16-17 teológiai témájában is. Ez a nyilvánvalóan kijelentett mechanizmus a megfeszített Jézus Krisztusban való hit (vö. 22,24,26)

Az a tény, hogy ez a kifejezés (*dikaionē*) és az ebből eredők (lásd a 2:13 jegyzetét) oly gyakran fordulnak elő ebben a szövegekörnyezetben meg mutatja annak fontosságát (vö. 1:17; 3:521,22,25,26; 4:3,5,6,9,11,13,22; 5:17,21; 6:13,16,18,19,20; 8:10; 9:28,30,31; 10:3,4,5,6,10,17). Ez a görög kifejezés az ÓSZ-ből származik, egy építkezési metafora volt (*tsadak*) aminek jelentése a 'sztenderd' vagy 'mérő nád'. Isten maga a sztenderd. Ez a kifejezés visszatükrözi Isten jellemét, amit ingyen az bukott emberiségnek tulajdonít Krisztus által (vö. II. Kor. 5:21). Beismerve szükségüket és elfogadva Isten ajándékát mindig is az volt, is ma is megalázó a büszke, önközpontú ember számára – legfőképpen egy törvényeskedő, vallásos ember számára. Lásd a Különleges Témát az 1:17-ben.

■ **„jelent meg”** Ez a kifejezés nagyon hasonló az 1:17-hez. Ugyanakkor ez az ige nagyon különböző. Az itt szereplő igét úgy is lehet fordítani, hogy 'már nyilvánvalóan meg jelent, és folyamatosan megjelenik'. Ez egy BEFEJEZETT PASSZÍV KIJELENTÉS, míg az 1:17-ben szereplő szinonimája JELENIDEJŰ PASSZÍV KIJELENTÉS. Isten világosan kijelentette az evangéliumot mind az ÓSZ-ben (vö. 4. fejezet) és Jézusban is.

■ **„amelyről bizonyosságot is tesznek a törvény és a próféták”** Ez a héber kánon két részére utal a háromból (Törvény, Próféta és az Írások). Ezt az első kettőt arra használták, hogy az egészre utaljanak vele (lásd a 3:19 jegyzetét). Ez világosan megmutatta, hogy az evangélium folyamatosan bevezető formában jelent meg az ÓSZ-ben (vö. Lukács 24:27,44; Apcsel 10:43). Nem egy utólagos gondolat volt, vagy egy 'B terv', vagy egy utolsó percben kidolgozott vészterv (vö. 1:2).

3:22 „a Krisztusban való hit által” Ez Szó szerint azt jelenti, hogy 'Jézus Krisztus hite által'. Ez egy BIRTOKOS esetű szerkezet. A Gal. 2:16-ban és a Fil. 3:9-ben megismétli, ugyanúgy, mint a Róma 3:26; Gal.

2:16,20; 3:22 helyeken hasonló formában. Jelentheti a következőket: (1) Jézus hite vagy hűsége (ALANYI BIRTOKOS ESET) vagy (2) Jézus, mint hitünk tárgya (TÁRGYAS BIRTOKOS ESET). A Gal. 2:16-ban lévő hasonló nyelvtani szerkezet miatt a második a legjobb választás.

Ez megmutatja Isten megigazításának legfőbb aspektusát. Krisztus igazsága az, ami érvénybe lépett az illető életében Isten ingyen ajándékként Krisztus által (vö. 4:5;6:23); s ez az, amit hittel/bizalommal el kell fogadni (vö. Ef. 2:8-9) és naponként meg kell élni (vö. Ef. 2:10).

■ **„minden”** Az evangélium minden ember számára elérhető (vö. 24. vers; Ézs. 53:6; Ezék. 18:23; János 3:16-17; 4:42; I. Tim. 2:4; 4:10; Titusz 2:11; II. Péter 3:9; I. János 4:14). Micsoda nagyszerű igazság! Ennek ki kell egyensúlyoznia a kiválasztás bibliai igazságát. Isten kiválasztását nem szabad az elrendelés iszlám értelmében értenünk, sem pedig az ultra Kálvinista értelmében, hogy csak bizonyos emberek kiválasztottak szemben másokkal, hanem a szövetséges értelmében kell azt értelmeznünk. Az ÓSZ-i kiválasztás szolgálatra szól, nem pedig kiváltságra! Isten megígérte, hogy megváltja a bukott emberiséget (vö. I. Mózes 3:15). Isten Izraelen keresztül a teljes emberiséget elhívta és kiválasztotta (vö. I. Mózes 12:3; II. Mózes 19:5-6). Isten a Krisztusban való hit által választ ki. Mindig Isten kezdeményez az üdvösséggel kapcsolatban vö. János 6:44,65). Az Ef. 1 és a Róma 9 a legerőteljesebb bibliai igeszakasz a predestináció tanával kapcsolatban, amit teológiaiilag Szent Ágoston és Kálvin is ezt hangsúlyozta.

Isten nem csak az üdvösségre választotta ki az embereket (megigazulás), hanem a megszentelődésre is (vö. Ef. 1:4; Kol. 1:12). Ez a következőkhöz is kapcsolódhat: (1) a Krisztusban való helyzetünk (vö. II. Kor. 5:21) vagy (2) Isten azon vágyához, hogy Saját jellemét gyermekeiben is kimunkálja (vö. Róma 8:28-29; Gal. 4:19; Ef. 2:10). Isten akarata gyermekei számára a mennybejutás majd egy nap, és a Krisztushoz való hasonlatosság a jelenben!

A predestináció célja a szentség, nem pedig a kiváltság! Isten elhívása nem csak Ádám gyermekei közül egy pár kiválasztottnak szól, hanem mindenkinek! Isten saját jellemére való hasonlítás elhívása ez (vö. I. Thessz. 5:23; II. Thessz. 2:13). Az, hogy a predestinációt egy teológiai tantétellel tették, ahelyett, hogy szent életet élnének, az emberi vallási rendszerek tragédiája. A teológiai rendszereink gyakran eltorzítják a bibliai szöveget!

Lásd Különleges Téma: Kiválasztás/Elve elrendelés és a teológiai egyensúly szükségessége a 8:33-ban.

■ **„hívónek”** Jézus minden emberért meghalt. Potenciálisan mindenki megtérhet. Az emberiség személyes befogadása (JELENIDEJŰ MELLÉKNÉVI IGENÉV) ami Jézus igazságát alkalmazhatóvá teszi az életükre (vö. 1:16; János 1:12; 3:16; 20:31; Róma 10:9-13; I. János 5:13). A Biblia két kitételt tár elénk a nekünk tulajdonított igazsággal kapcsolatban: a hit és a megtérés (vö. Márk 1:15; Apcsel 3:16,19; 20:31 és lásd még az 1:5 jegyzetét). Ez a szöveg nyilvánvalóan felfedi az üdvösség egyetemes voltát, de nem fog mindenki üdvözülni.

■ **„mert nincs különbség”** Csak egy út és csak egy Személy van, ami által az emberek (zsidók vagy pogányok) üdvösségre juthatnak (vö. János 10:1-2,7; 11:25; 14:6). Bárki és mindenki üdvözülhet a Krisztusban való hit által (vö. 1:16; 4:11,16; 10:4,12; Gal. 3:28; Kol. 3:11).

3:23-26 Ez a görögben egyetlen egy mondat.

3:23

NASB, NKJV,

NRSV

„mert mindenki vétkezett és híjával van”

TEV

„mindenki vétkezett, és távol vannak”

JB

„vétkezett és elveszítette”

Ez az 1:18-3:20-as rész összegzése. Mindenkinek Jézuson keresztül kell megtérnie (vö. 3:9,19; 11:32; Gal. 3:22; Ézs. 53:6). A 'vétkeztek' AORISZTOSZI AKTÍV KIJELENTÉS, míg a 'híjával van' JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI KIJELENTÉS. Lehetséges, hogy ez a kifejezés mind az emberiség együttes bukására utalt Ádámban (vö. 5:12-21) és a folyamatos egyéni lázadó tetteikre is. Egyik angol fordítás sem tesz számottevő különbséget, hogy ezt a két fogalmat megkülönböztesse.

Ez a vers teológiaiilag a 21. vershez kapcsolódik, és nem közvetlenül a 24. vershez.

■ **„az Isten dicsőségének”** Az ÓSZ-ben az a legáltalánosabb héber szó amit a 'dicsőségre' használtak (*kbd*) eredetileg egy kereskedelmi kifejezés volt (ami egy pár mérlegre utalt), s azt jelentette, hogy 'nehéznek

lenni'. Ez azt jelentette, hogy ami nehéz volt, az értékes volt vagy valódi/belső értéke volt. Gyakran a fényesség fogalmát is hozzátették ehhez a szóhoz, hogy kifejezzék vele Isten fenségét (vö. II. Mózes 19:16-18; 24: 17; Ézs. 60:1-2). Ő egyedül méltó a tiszteletre. Túlságosan is ragyogó Ő ahhoz, hogy a bukott emberiség befogadja (vö. II. Mózes 33:17-23; Ézs. 6:5). Istent igazán csak Krisztuson keresztül lehet megismerni (vö. Jer. 1:14; Máté 17:2; Zsid. 1:3; Jakab 2:1).

Az a kifejezés, hogy dicsőség kissé kétértelmű: (1) lehet 'az Isten igazságával' párhuzamos (21. vers); (2) az is lehet, hogy Isten elfogadására utal (vö. János 12:43); (3) vagy utalhat Isten képmására, ami alapján az emberiséget teremtette (vö. I. Mózes 1:26-27; 5:1; 9:6), ami később megromlott a lázadás által (vö. I. Mózes 3:1-22), de Krisztuson keresztül helyre lett állítva (vö. II. Kor. 3:18). Ezt a kifejezést először az ÓSZ használta YHWH a népével való jelenlétére (vö. II. Mózes 16:7,10; III. Mózes 9:23; IV. Mózes 14:10), ami továbbra is a célja.

KÜLÖNLEGES TÉMA: DICSŐSÉG

A "dicsőség" bibliai fogalmát nehéz definiálni. A hívők dicsősége az, hogy megértik az evangéliumot és Istenben dicsekszenek, nem magukban (vö. 1:29-31; Jer. 9:23-24).

Az ÓSZ-ben a leggyakrabban használt szó a "dicsőségre" (*kbd*) eredetileg kereskedelmi kifejezés volt, ami egy pár mérlegre utalt ("nehéznek lenni"). Ami nehéz volt, az értékes volt vagy valódi értéke volt. Gyakran hozzáadták a fényesség fogalmát is ehhez a szóhoz, hogy kifejezzék Isten fenségét (vö. II. Mózes 19:16-18; 24:17; Ézs. 60:1-2). Ő egyedül méltó a tisztességre. Túlságosan is briliáns ahhoz, hogy a bukott emberiség azt befogadhatná (vö. II. Mózes 33:17-23; Ézs. 6:5). YHWH-t csak Krisztus által ismerhetjük meg igazán (vö. Jer. 1:14; Máté 17:2; Zsid. 1:3; Jakab 2:1).

A "dicsőség" kifejezés kissé félreérthető: (1) lehet párhuzamos az "Isten Igazsága" kifejezéssel; (2) utalhat Isten "szentségére" vagy "tökéletességére"; (3) vagy utalhat Istennek arra a képmására, amire az emberiséget teremtette (vö. I. Mózes 1:26-27; 5:1; 9:6), de ami később megromlott az emberiség lázadása által (vö. I. Mózes 3:1-22). Először arra kezdték el használni, hogy kifejezzék vele YHWH jelenlétét az Ő népe között a pusztai vándorlás időszakában a következő igehelyeken: II. Mózes 16:7,10; III. Mózes 9:23; és IV. Mózes 14:10.

3:24 „ingyen igazítja meg őket kegyelméből” Ez JELENIDEJŰ PASSZÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV. Itt kezdődik az evangélium – Isten kegyelme, aki igazságot szolgáltat (vö. 5:15-17; 6:23). Az a görög kifejezés, hogy 'megigazít' (*dikaioō*) ugyanabból a szótóból származik, mint az 'igaz' (*dikaíosunē*). Mindig Isten kezdeményez (vö. János 6:44.65).

A 24-25. versben három metaforát használ az üdvösség leírására: (1) 'megigazít', ami egy jogi kifejezés volt, és azt jelentette, hogy 'semmilyen büntetés nem jár neki', vagy valakit ártatlannak kiáltottak ki; (2) a 'megváltás', ami a rabszolgapiacról származott, és azt jelentette, hogy 'visszavásárolni' vagy 'felszabadítani'; (3) 'engesztelés', ami az áldozati rendszerből származott, és a befedezés helyét vagy az engesztelés helyét jelentette (vö. III. Mózes 16; Zsid. 9:5).

KÜLÖNLEGES TÉMA: AZ EMBER ÜDVÖSSÉGÉNEK ÚJSZÖVETSÉGI BIZONYÍTÉKA

A Jézusban lévő Új Szövetség alapszik (vö. Jer. 31:31-34; Ezék. 36:22-38):

1. Az Atya jelleme (vö. János 3:16), a Fiú munkája (vö. II. Kor. 5:21), és a Lélek szolgálata (vö. Róma 8:14-16), nem emberi teljesítményen, nem engedelmesség miatti jutalmon, nem csupán egy hitvalláson
2. Az üdvösség ajándék (vö. Róma 3:24; 6:23; Ef. 2:5,8-9)
3. Ez egy új élet, egy új világnézet (vö. Jakab és I. János)
4. Ez tudás, ismeret (az evangélium), közösség (hit Jézusban és vele), és egy új életstílus (Lélek vezette Krisztushoz való hasonlóság), ez a három együtt, nem csak valamelyik, egyedül.
5. Lásd a valódi üdvösség próbáit a 2:3-3:3 szövegösszefüggési betekintésében.

■ „ingyen” Pál ezt a fogalmat számos alkalommal használja különböző szavakkal.

1. dōrean, HATÁROZÓSZÓ, 'szabadon'
2. dōrea, FŐNÉV, 'ingyen ajándék'
3. dōron, FŐNÉV, 'ajándék', (vö. Ef. 2:8)

4. charisma, FŐNÉV, 'ingyen adósság' vagy 'ingyen szívesség' (vö. 1:11; 5:15,16; 6:23; 11:29; 12:6)
5. charisomai, IGE, 'ingyen szívességgént adja' (vö. 8:32)
6. charis, FŐNÉV, 'ingyen szívesség' vagy 'ingyen ajándék' (vö. 4:4,16; 11:5,6; Ef. 2:5,8)

■ „miután megváltotta őket a Krisztus Jézus által” Az üdvösségünk mechanizmusa nem más, mint Jézus helyettesítő halála és feltámadása. A Biblia nem arra összpontosít, hogy mennyi lett kifizetve, vagy hogy kinek lett az ár kifizetve (Szent Ágoston), hanem arra a tényre, hogy az emberiséget megmentette a bűntől és annak büntetésétől egy ártatlan helyettesítésével (vö. János 1:29,36; II. kor. 5:21; I. Péter 1:19).

Ez a vers továbbá azt is megmutatja, hogy milyen drága volt az I. Mózes 3:15. Jézus hordozta az átkot (vö. Gal. 3:13) és Ő halt meg (vö. II. Kor. 5:21) a bukott emberiségért helyettesítő áldozatként. Lehet, hogy az üdvösség ingyen van, de egyáltalán nem volt olcsó.

KÜLÖNLEGES TÉMA: VÁLTSÁGDÍJ/MEGVÁLTÁS

I. ÓSZÖVETSÉG

A. Elsődlegesen két héber jogi kifejezés van, ami visszaadja ezt a fogalmat.

1. *Gaal*, ami lényegében azt jelentette, hogy "szabaddá tenni" egy bizonyos ár kifizetésével. Ennek a kifejezésnek egy más formája, a *go'el* csak hozzátesz ehhez a fogalomhoz, egy személyes közvetítőt jelent, általában egy családtagot (pl. rokoni megváltás). A tárgyak, állatok, földterület (III. Mózes 25, 27), vagy rokonok visszavásárlási jogának kulturális aspektusa (vö. Ruth 4:15; Ézs. 29:22) teológiailag átruházódik arra, ahogyan YHWH megmentette Izraelt Egyiptomból (vö. II. Mózes 6:6; 15:13; Zsolt. 74:2; 77:16; Jer. 31:11). Ő válik a "megváltóvá" (vö. Jób 19:25; Zsolt. 19:15; 78:35; Péld. 23:1; Ézs. 41:14; 43:14; 44:6,24; 47:4; 48:17; 49:7,26; 54:5,8; 59:20; 60:16; 63:16; Jer. 50:34).
2. *Padah*, ami lényegében azt jelenti, hogy "megmenteni", vagy "megmenekíteni"
  - a. az elsőszülöttek megváltása, II. Mózes 13:13,14 és IV. Mózes 18:15-17
  - b. fizikai megváltás szembeállítva a szellemi megváltással, Zsolt. 49:8,9,16
  - c. YHWH meg fogja menteni Izraelt a bűnéből és a lázadásából, Zsolt. 130:7-8

B. A teológiai foglom három egymással kapcsolódó elemet tartalmaz

1. Itt egy szükség, egy szolgaság, egy bírság és egy rabság.
  - a. Fizikailag
  - b. szociálisan
  - c. szellemileg (vö. Zsolt. 130:8)
2. A szabadságért, az elengedésért és a helyreállításért ki kell fizetni egy árat.
  - a. Izrael nemzetének is (vö. V. Mózes 7:8)
  - b. az egyénnek is (vö. Jób 19:25-27; 33:28)
3. Valakinek közbenjáróként és jótevőként kell cselekednie. A *gaal* kifejezésben ez a személy általában egy családtag vagy egy közeli rokon (pl. *go'el*).
4. YHWH gyakran jeleníti meg magát családi kifejezésekkel.
  - a. Atya
  - b. Férfi
  - c. Közeli Rokon

A megváltást YHWH személyes közbenjárása biztosította; kifizetett egy árat, és így elérte a megváltást!

II. ÚSZÖVETSÉG

A. Több kifejezést használtak arra, hogy visszaadják ezt a teológiai fogalmat.

1. *Agorazó* (vö. I. Kor. 6:20; 7:23; II. Pét. 2:1; Jel. 5:9; 14:3-4). Ez egy kereskedelmi kifejezés volt, ami azt tükrözi vissza, hogy egy ár ki lett fizetve valamiért. Mi vérenvásárolt emberek vagyunk, akik nem saját maguk irányítják az életüket. Krisztushoz tartozunk.
2. *Exagorazó* (vö. Gal. 3:13; 4:5; Ef. 5:16; Kol. 4:5). Ez is kereskedelmi kifejezés volt. Ez Jézus helyettesítő halálát tükrözi vissza, ami a mi helyünkben történt. Jézus hordozta a teljesítmény alapú törvényt "átkát" (azaz a Mózesi törvényt), amit a bűnös emberek nem tudtak betölteni. Ő hordozta ennek az átkát (V. Mózes 21:23) mindannyiunkért! Jézusban Isten igazságossága és szeretete teljes megbocsátássá, elfogadássá és hozzáféréssé olvadt össze!

3. *Luó*, "szabaddá tenni".
    - a. *Lutron*, "kifizetett ár" (vö. Máté 20:28; Márk 10:45). Ezek hatalommal bíró szavak Jézus saját szájából eljövételének céljával kapcsolatban, hogy a világ megváltója legyen azáltal, hogy kifizeti a bűn miatti tartozást, amivel nem is Ő tartozott (vö. János 1:29).
    - b. *Lutroó*, "elengedni, szabadon bocsátani"
      - (1) megváltani Izraelt, Lukács 24:21
      - (2) Magát adja, hogy megváltsa és megtisztítsa az embereket, Titusz 2:14
      - (3) büntelen helyettesítő áldozat legyen, I. Péter 1:18-19
    - c. *Lutrósis*, "megváltás/kiváltás, megszabadítás, vagy felszabadítás"
      - (1) Zakariás próféciája Jézusról, Lukács 1:68
      - (2) Anna dicsérete Isten felé Jézusért, Lukács 2:38
      - (3) Jézus jobb, egy alkalommal történt áldozata, Zsid. 9:12
  4. *Apolytrósis*
    - a. a Második Eljövételkor történő megváltás (vö. Apcsel 3:19-21)
      - (1) Lukács 21:28
      - (2) Róma 8:23
      - (3) Efesus 1:14; 4:30
      - (4) Zsidók 9:15
    - b. megváltás Krisztus halálában
      - (1) Róma 3:24
      - (2) I. Korinthus 1:30
      - (3) Efesus 1:7
      - (4) Kolossé 1:14
  5. *Antilytron* (vö. I. Tim. 2:6). Ez egy nagyon lényeges szöveg (mint ahogy a Titusz 2:14), ami a mentesítést Jézus a kereszten történt helyettesítő halálához köti. Ő az egyetlen egy elfogadható áldozat; az Egy, aki meghal "mindenkiért" (vö. János 1:29; 3:16-17; 4:42; I. Tim. 2:4; 4:10; Titusz 2:11; II. Péter 3:9; I. János 2:2; 4:14).
- B. Az ÚSZ-i felvetésekben található teológiai fogalmak
1. Az emberiség a bűn rabszolgája (vö. János 8:34; Róma 3:110-18; 6:23).
  2. Az emberiség rabszolgaságát a bűnnel szemben az ÓSZ-i Mózesi Törvény fedte fel (vö. Gal. 3) és Jézus Hegyibeszéde (vö. Máté 5-7). Az emberi teljesítmény halálos ítéletté vált (vö. Kol. 2:14).
  3. Jézus, Isten büntelen báránya eljött, és meghalt helyettünk (vö. János 1:29; II. Kor. 5:21). Meg lettünk váltva a büntől, hogy szolgálhassuk Istent (vö. Róma 6).
  4. Közvetve YHWH és Jézus is a "közeli rokonunk", akik helyettünk, a mi érdekünkben cselekszenek. Ezzel folytatja a családi metaforákat (azaz: atya, férj, fiú, testvér, közeli rokon).
  5. A megváltás nem egy olyan ár volt, amit a Sátánnak kellett kifizetni (pl. a Középkori teológiában), hanem Isten szavának és Isten igazságszolgáltatásának összeegyeztetése Isten szeretetével és a Krisztusban lévő teljes gondoskodásával. A keresztnél a béke helyreállt, az emberi lázadás megbocsátott, az emberiségben lévő Isten képmás most már újra teljesen működőképes a közeli kapcsolatban!
  6. A megváltásnak még mindig van egy jövőbeli aspektusa (vö. Róma 8:23; Ef. 1:14; 4:30), ami magában foglalja a testi feltámadásunkat és a Háromegy Istennel való fizikai közelségünket.

3:25

NASB „akit Isten a nyilvánosság elé tett”
NKJV „akit Isten rendelt”
NRSV „akit Isten elrendelt”
TEV „Isten felajánlott”
JB „akit Isten jelölt ki”

Ez egy AORISZTOSZI KÖZÉPIDEI KIJELENTÉS, ami azt jelentette, hogy Isten Maga jelentette ki Saját szívét és célját Krisztus halála által (vö. Ef. 1:9). Isten örökkévaló megváltói terve magában foglalta Jézus áldozatát (vö. Ézs. 53:10; Jel. 13:8). Lásd 9:11 jegyzetét.

Ez a görög kifejezés, hogy *endeiknumai* (*endeixis*, vö. 3:25,26) számos alkalommal fordul elő a Római levélben (vö. 2:15; 9:17,23; LXX II. Mózes 9:16). Alapvető jelentése az, hogy megmutat vagy bemutat. Isten azt szeretne volna, ha az emberiség tisztán megérti az Ő megváltói célját, tervét és igazságát. Ez a szövegkörnyezet egy biblikus világnézetet állít fel

1. Isten jelleméről,
2. Krisztus munkájáról
3. az emberiség szükségéről
4. a megváltás céljáról.

Isten szeretné, ha megérténénk! Ez a szöveg lényegbevágó a kereszténység helyes megértésében. Némely szó és kifejezés kétértelmű vagy több módon is lehet értelmezni, de az egész lényege elég világos és egyszerű. Ez a szövegösszefüggés az ÚSZ teológiai északi sarkcsillaga.

■

NASB „engesztelő áldozatul vérében”
NKJV „hogy engesztelés legyen az Ő vére által”
NRSV „engesztelő áldozatul az Ő vére által”
TEV „hogy vére által eszköze legyen annak, hogy az emberek bűne megbocsáttasson”
JB „hogy feláldozza az életét hogy megnyerje a megbocsátást”

A Görög-Római világban ez a szó azt a fogalmat hordozta magában, hogy helyreállítanak egy kapcsolatot egy elidegenült istenséggel az által, hogy egy bizonyos árat kifizetnek, de nem a Szeptuagintában előforduló értelmé szerint. A Szeptuagintában és a Zsid. 9:5-ben úgy fordították, hogy a 'kegyelem trónusa', ami a Szövetség Ládájának volt a teteje, ami a Szentek Szentjében volt található, s ez volt az a hely, ahol engesztelést szereztek a népek nevében az Engesztelés Napján (vö. III. Mózes 16).

Ezzel a kifejezéssel oly módon kell foglalkoznunk, hogy az ne csökkentse Isten ellenérzését a bűnnek kapcsolatban, de a bűnös felé való pozitív megváltó hozzáállását megerősíti. Egy jó értekezést olvashatsz erről James Stewart *A Man in Christ* (Az Ember Krisztusban) című könyvében, a 214-224. oldalon. Egy módja annak, hogy ezt elérjük, az az, hogy úgy fordítjuk le a kifejezést, hogy az Isten a Krisztusban elvégzett munkáját tükrözi vissza; 'engesztelő áldozat'; vagy 'engesztelő hatalom'.

'A vérében' egy héber módja annak, hogy az Isten ártatlan Bárányának helyettesítő áldozatára utaljanak (vö. János 1:29). Ahhoz, hogy ezt a fogalmat teljes mértékben megértsük, a III. Mózes 1-7 nagyon fontos, ugyanúgy, mint a 16. fejezetben az Engesztelés Napja. A vér arra utal, hogy egy büntelen életet adtak a bűnös helyett (vö. Ézs. 52:13-53:12).

■ „hisznek” Itt újra (vö. 1:17; 3:22,25,26,27,28,30) azt a mechanizmust látjuk, ami által bárki, és mindenki személyes javakhoz juthat Jézus helyettesítő halálában.

Ezt a kifejezést a régi uncialis 'A' kéziratban elhagyják az 5. századtól (továbbá abban a görög szövegben is, amit Aranyszájú Szent János használt) és egy 12. századi uncialis MS (2127) szövegből is. Minden más régi görög kéziratban szerepel. Némelyekben szerepel a határozott NÉVELŐ a 'hit' szó előtt (mert az angolban a hisznek helyett az a kifejezés szerepel, hogy hit által), némely nem használja, mindazonáltal ez nincs kihatással a jelentésére. Az UBS³ ennek használatát B jellel kategorizálja (ami azt jelenti, hogy vannak kétségek vele kapcsolatban).

■ „hogy igazságát megmutassa” Istennek hűnek kell lennie Sajat jelleméhez és igéjéhez (vö. Mal. 3:6). Az ÓSZ-ben annak a léleknek, aki bűnt követett el, meg kellett halnia (vö. Ezék. 18:4,20). Isten azt mondta, hogy nem ad igazat a bűnösnek meg a bűnöst (vö. II. Mózes 23:7). Isten szeretete a bukott emberiség felé annyira nagy, hogy hajlandó volt emberré lenni, hogy betöltse a Törvényt és meghaljon a bukott emberiség helyett. A szeretet és az igazság találkozik Jézusban (vö. 26. vers).

■

NASB, NKJV,
NRSV „a korábban elkövetett bűnök felett átsiklott”
TEV „a múltban türelmes volt és elnézte az emberek bűneit”
NJB „a múltra vonatkozóan, amikor nem büntette a bűnöket”

Az a kifejezés, hogy 'elhaladt felette' a *paresis*, amit csak itt használnak az ÚSZ-ben és a Szeptuagintában egyszer sem. A görög atyák és Jeromos is a görög szó szerinti jelentésével használták, ami azt jelenti, hogy 'egy adósság eltörlése' (vö. Moulton and Milligan, 493. oldal). Mindazonáltal a *pariēmi*, az IGE formája, amiből ez származik azt jelenti, hogy 'elengedni maga mellett' vagy 'lazítani, elengedni' (vö.

Lukács 11:42).

A kérdés tehát az, hogy Isten megbocsátotta-e a bűnöket a múltban Krisztus eljövendő munkájára nézve, vagy egyszerűen csak elnézte azokat tudva, hogy Krisztus halála majd megoldja a bűn problémáját? Az eredmény bármelyik esetben ugyanaz. Emberi bűn, múlt, jelen és jövő, mindegyiket elintézte Krisztus áldozata.

Ez Isten kegyelmének egy múltbeli cselekedete volt, hogy Krisztus munkájára előre nézett (vö. Apcsel 17:30; Róma 4:15; 5:13), ugyanakkor egy jelenbeli és egy jövőbeli cselekedete is volt (vö. 26. vers). Isten nem vette könnyedén a bűnt, s most sem teszi, de elfogadja Jézus áldozatát teljes és végső gyógyírként az emberiség lázadására, ami korlátként állt a Vele való örökkévaló közösség útjában.

3:26 Az a vers, hogy 'igazság' a 25. versben etimológiailag kapcsolódik az 'igaz' és a 'megigazító' szavakhoz a 26. versben. Isten arra vágyik, hogy az Ő jelleme jelenjen meg a hívők életében a Krisztusban való hit által. Jézus válik a mi igazságunkká (vö. II. Kor. 5:21) de a hívőknek is meg kell változniuk az Ő igazságához hasonlóvá, Hozzá hasonlóvá (vö. Róma 8:29). Lásd a Különleges Témát az 1:17-ben.

SZÖVEG: 3:27-30

²⁷Hogyan lehetséges akkor a dicsekvés? Lehetetlenné vált. Milyen törvény által? A cselekedeteké által? Nem, hanem a hit "törvénye" által. ²⁸Hiszen azt tartjuk, hogy hit által igazul meg az ember, a törvény cselekvésétől függetlenül. ²⁹Vagy Isten kizárólag a zsidóké? Nem a pogányoké is? Bizony, a pogányoké is; ³⁰mert egy az Isten, aki megigazítja a körülmetéltet hitből, a körülmetéletlent pedig hit által.

3:27 „Hogyan lehetséges akkor a dicsekvés?” A NÉVELŐ jelenléte a 'dicsekvés' szónál a zsidók büszkeségét tükrözheti vissza (vö. 2:17,23). Az evangélium alázatosságra int. A bukott emberiség (zsidók és pogányok) nem tehetnek semmit (vö. Ef. 2:8-9). Lásd Különleges Téma: Dicsekvés a 2:17-ben.

■ **„Lehetetlenné vált”** Ez a kifejezés (*ek* [ki] plusz *kleiō* [zárni]) csak itt és a Gal. 4:17-ben fordul elő. Szó szerint azt jelenti, hogy 'kizárni'.

■ **„a hit törvénye által”** Isten Új Szövetsége a Jer. 31:31-34-ben nem a teljesítményen alapszik, hanem az Ő kegyelmes jellemében és ígéreteiben való hiten/bizalmon (*pistis*). Mind az Ő és az Új Szövetségnek az volt a célja, hogy a bukott emberiséget Isten (igaz) jellemére változtassa. Az Ő a külső törvény által; az Új pedig az új szív által (vö. Ezék. 36:26-27). A cél ugyanaz!

3:28 „azt tartjuk, hogy hit által igazul meg az ember a törvény cselekvésétől függetlenül” Ez a 3:21-26 összegzése és a 4-8-as fejezetek előképe (vö. II. Tim. 1:9; Titusz 3:5). Az Üdvösség egy ingyen ajándék a Krisztus elvégzett munkájában való hit által (vö. 3:24; 5:15,17; 6:23; Ef. 2:8-9). Mindazonáltal az érettség 'mindent árat megérő' engedelmes élet, szolgálat, imádat (vö. Gal.5:6; Ef. 2:10; Fil. 2:12; és lásd az 1:5 jegyzetét).

3:29 Isten célja mindig is az volt, hogy minden embert megváltson, aki az Ő képmására teremtett (I. Mózes 1:26; 5:1, 9:6). Az I. Mózes 3:15 ígérete mindenki számára szól. Ábrahámot választotta, hogy kiválassza a világot (vö. I. Mózes 12:31; II. Mózes 19:4-6; János 3:16).

Ez a vers, mint a 3:9, lehet, hogy a Római gyülekezeten belüli feszültséget tükrözte vissza, ami a hívő zsidó vezetők között volt, akik lehet, hogy elhagyták Rómát Néró parancsa miatt, és ennek következményeképp a helyükre került pogány vezetőség között. A 9-11. fejezetek lehet, hogy szintén ezt a feszültséget célozzák meg.

3:30

NASB „mert egy az Isten”

NKJV „mert csak egy Isten van”

NRSV „mivel egy az Isten”

TEV „Isten egy”

JB „mivel csak egy Isten van”

Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Ha a monoteizmus igaz, és tudjuk, hogy az (vö. II. Mózes 8:10; 9:14; V.

Mózes 4:35,39; 6:4; I. Sám. 2:2; II. Sám. 7:22; 22:32; I. Kir. 8:23; Zsolt. 86:8,10; Ézs. 43:11; 44:6,8; 45:6-7,14,18,21-22; 46:5,9; Jer. 2:11; 5:7; 10:6; 16:20), akkor Neki kellene minden ember Istenének lennie.

■ **„aki megigazítja a körülmetéltet hitből”** Az a görög szó, hogy 'megigazít' ugyanabból a szótőből származik, mint az 'igazság'. Lásd a Különleges Témát az 1:17-ben. Csak egy módja van annak, hogy Istennel rendezzük a kapcsolatunkat (vö. Róma 9:30-32). Az üdvösség két feltétele a hit és a megtérés (vö. Márk 1:15; Apcsel 3:16,19; 20:21; lásd az 1:5 jegyzetét). Ez igaz a zsidókra és a görögökre is.

■ **„hitből ... hit által”** Nyilvánvaló a párhuzamosság a két mellékmondat között. Az *ek* és a *dia* ELŐLJÁRÓSZAVAK egymás szinonimájaként használják. Semmilyen megkülönböztetés nincs megjelölve.

SZÖVEG: 3:31

³¹**Érvénytelenné tesszük tehát a törvényt a hit által? Szó sincs róla! Sőt inkább érvényt szerzünk a törvénynek.**

3:31

NASB „Érvénytelenné tesszük tehát a törvényt a hit által?”

NKJV „Érvénytelenítjük-e a törvényt a hit által?”

NRSV „Megbuktatjuk-e a törvényt ezzel a hittel?”

TEV „Ez azt jelentené, hogy ezen hit által megszüntetjük a törvényt”

JB „Azt mondjuk-e, hogy a hit a törvényt lényegtelené teszi?”

Az ÚSZ két különböző módon mutatja be az ÓSZ-et:

1. ihletett, Isten adta kijelentés, ami soha el nem múlik (vö. Máté 5:17-19; Róma 7:12,14,16)
2. előregedett és elmúlt (vö. Zsid. 8:13).

Pál azt a kifejezést használta, hogy 'érvénytelenné teszi' legalább huszonöt alkalommal. Úgy fordítják hogy 'semmissé és üressé teszi', 'erőtlené tesz' és 'hatástalanná teszi'. Lásd a Különleges Témát a 3:3-ban. Pál számára a törvény csak felügyelő volt (vö. Gal. 3:23) és tanítómester (vö. Gal. 3:24), de az nem tudott örök életet adni (vö. Gal. 2:16,19; 3:19). Ez az alapja az ember kárhoztatásának (vö. Gal. 3:13; Kol. 2:14). A Mózesi Törvény mind kijelentésként szolgált, mind pedig erkölcsi tesztként, mint ahogy tette azt a 'a Jó és Rossz tudásának fája is'.

Nem tudjuk biztosan, hogy mit értett Pál 'a Törvény' alatt:

1. az igaz cselekedetek rendszere a Judaizmuson belül
2. egy szint, amit a pogány hívőknek teljesíteniük kellett, hogy Krisztusban üdvösséget nyerjenek (a galata beli Júdaisták)
3. egy sztenderd, ami alapján minden ember elégtelennek bizonyult (vö. Róma 1:8-3:20; 7:7.25; Gal. 3:1-29).

■ **„érvényt szerzünk a törvénynek”** Az előző kifejezés fényében mit is jelent ez a kifejezés? Jelentheti azt, hogy:

1. a törvény nem az üdvösség módja volt, hanem egy folyamatos erkölcsi iránymutató
2. a 'hit általi megigazulás' tanáról tett bizonyosságot, 3:21; 4:3 (I. Mózes 15:6; Zsolt. 32:1-2,10-11)
3. a törvény gyengeségét (emberi lázadás, vö. 7; Gal. 3) Krisztus halála teljesen kielégítette, 8:3-4
4. a kijelentés célja az, hogy helyreállítsa Isten képmását az emberben

A Törvény az igazságügyi igazság után a való igazság, vagy a Krisztushoz való hasonlatosság felé való irányjelzővé válik. Lásd Különleges Téma: Pál Meglátásai a Mózesi törvénnyel kapcsolatban a 13:9-ben.

A sokkoló paradoxon az, hogy a Törvény megbukott abban, hogy Isten igazságát megalapozza, de annak semmissé tétele által, Isten hit általi kegyelmi ajándéka által, a keresztyén igaz, istenfélő életet él. A Törvény célja beteljesült, de nem az emberi teljesítmény által, hanem az Isten kegyelmi ajándéka által Krisztusban! A 'megteremt', 'megalapoz' kifejezéssel kapcsolatban lásd Különleges Téma: Megállni az 5:2-ben.

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia értelmezésedért. Mindannyian abban a fényben kell járnunk, ami megadatott. Te, a Biblia és a Szentlélek vagytok az elsődlegesek az értelmezésben. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb témáit. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. Vázold a Róma 3:21-31-es részt a saját szavaiddal.
2. A múltban miért nézte el Isten az emberek bűneit (25. vers)?
3. Hogyan menekült meg az ÓSZ-i hívő a büntől (3:25)?
4. A Jézusban való hit hogyan erősíti meg a Törvényt (3:31)?

RÓMA 4

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Ábrahám példája	Ábrahám hit által igazult meg	Ábrahám hit által igazult meg	Ábrahám példája	Ábrahám hit által igazult meg
4:1-12	4:1-4 Dávid ugyanazt az igazságot ünnepli 4:5-8 Ábrahám a körülmetélés előtt igazult meg 4:9-12	4:1-8 4:9-12	4:1-8 4:9-12	4:1-8 A körülmetélés előtti megigazulás 4:9-12
A hit által felismert ígéret	A hit által felismert ígéret	Ábrahám valódi leszármazottai	Isten elfogadott ígérete	Nem a törvénynek való engedelmesség igazít meg
4:13-25	4:13-25	4:13-15 4:16-25	4:13-15 4:16-25	4:13-17 Ábrahám hite a keresztyén hit modellje 4:18-25

HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az "Útmutató a Helyes Bibliaolvasáshoz"-ból) KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZINTJÉN

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Bibliaértelmezésedért. Mindannyian abban a fényben kell járnunk, ami megadatott. Te, a Biblia és a Szentlélek vagytok az elsődlegesek az értelmezésben. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Együltödben olvasd el az adott részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a te témafelosztásaidat az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékainak azonosításához, ami az értelmezés szíve. Minden bekezdésnek egy és csak egy témája van.

1. Első bekezdés
2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

SZÖVEGÖSSZEFÜGGÉSI BETEKINTÉS

- A. Pál sokkoló teológiája, ami a 3:21-31-ben lett kijelentve megerősítette, hogy a bukott emberiség igazzá lett nyilvánítva Isten előtt ingyen ajándékként, teljesen függetlenül a Mózesi Törvénytől. Pál megpróbálja bebizonyítani, hogy ez nem valami újítás volt (vö. 3:21b) az által, hogy ÓSZ-i példákat hoz mind Ábrahámról, mind pedig Dávidról (vö. 6-8-as versek)
- B. A Róma 4 bizonyítékot szolgáltat a Mózesi Törvényből, I. Mózes – V. Mózes; a hitből való megigazulás tanára. Ezt a 3:21-31 összegzi. A zsidók számára a Mózesi írásokból egy idézetnek is hatalmas teológiai súlya volt, főleg, hogyha Ábrahámmal kapcsolódott, akire úgy tekintettek, mint a zsidó nép atyjára. Dávidra pedig úgy tekintettek, mint az eljövendő Messiás előképére (vö. II. Sám. 7). Lehet, hogy a Rómában lévő feszültség, ami a hívő zsidók és a hívő pogányok között volt, alkalmat biztosított ennek megvitatására. Lehetséges, hogy a hívő zsidó keresztyén vezetők úgy érezték, hogy Néró elűldözte őket Rómából (minden zsidó rituálét betiltatott). Az átmeneti időszakban pogány keresztyének helyettesítették őket. Az első csoport hazatérése ellentmondásokat

keltett azzal kapcsolatban, hogy kik is legyenek a vezetői posztokon.

C. A Róma 4 megmutatja, hogy a bukott emberiség mindig is a hit által menekült meg, és az Istenhez való megtérésük által, az alapján a szellemi fény alapján, amivel épp rendelkeztek (I. Mózes 15:6; Róma 4:3). Sok értelemben az Új Szövetség (evangélium) nem is különbözik radikálisan az Ó Szövetségtől (vö. Jer. 31:31-34; Ezék. 36:22-38).

D. Ez az út, a hit általi megigazulás útja, nyitva áll mindenki számára, nem csak a pátriárkák, vagy Izrael népe számára. Pál a teológiai érvelését itt kifejti és kiterjeszti, Ábrahám példáját használva, amit a Galata 3-ban már elkezdett.

SZÓ ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 4:1-8

¹Mit mondjunk tehát, mit ért el Ábrahám, a mi test szerinti ősatyánk a saját erejéből? ²Ha ugyanis Ábrahám cselekedetéből igazult meg, akkor van mivel dicsekednie, de nem Isten előtt. ³De mit mond az Írás? "Hitt Ábrahám az Istennek, és Isten ezt számította be neki igazságnak." ⁴Aki fáradozik, annak a bért nem kegyelemből számítják, hanem azért, mert tartoznak vele. ⁵Aki pedig nem fáradozik, hanem hisz abban, aki megigazítja az istentelent, annak a hite számít igazságnak. ⁶Ahogy Dávid is azt az embert mondja boldognak, akinek az Isten cselekedetek nélkül tulajdonít igazságot: ⁷"Boldogok, akiknek megbocsáttattak törvényszegéseik, és akiknek elfedeztetek bűneik. ⁸Boldog az az ember, akinek az Úr nem tulajdonít bűnt."

4:1 „Mit mondjunk tehát mit ért el Ábrahám, a mi ősatyánk” Ábrahám neve azt jelentette, hogy 'sokak atyja' (vö. 16-18-as versek). Az eredeti neve, Ábrám, azt jelentette, hogy 'felmagasztalt atya'.

Az itt használt irodalmi technikát támadó beszédnek hívják (vö. 4:1; 6:1; 8:31; 9:14,30). Az oka annak, hogy Ábrahámot használja (I. Mózes 11:27-25:11) példaként az vagy az, hogy (1) a zsidók annyira bíztak faji eredetükben (vö. Máté 3:9; János 8:33,37,39); vagy (2) saját személyes hite példázza a szövetséges mintát (I. Mózes 15:6); vagy (3) mert a hite megelőzte a Mózesi Törvény adatását (vö. II. Mózes 19-20); vagy (4) mert a hamis tanítók is használták az ő példáját (azaz a júdaisták, vö. Galata levél).

■ **„test szerinti”** Lásd a Különleges Témát az 1:3-ban.

4:2 „ha” Ez ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT (vö. A. T. Robertson, *Word Pictures* [Szóképek], negyedik kötet, 350. oldal), ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Ez egy jó példa az ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDATRA, ami a valóságban nem igaz, de arra szolgál, hogy teológiai igazságra mutasson rá (vö. 14. vers)

Joseph A. Fitzmyer, *The Anchor Bible* (A horgony Biblia) 33. kötet, 372. oldalán azt mondja, hogy lehetséges, hogy ez egy kevert FETÉTELES MONDAT, aminek az első tagmondata MÁSODIK TÍPUSÚ (a tényekkel ellentétes) a második tagmondata pedig ELSŐ TÍPUSÚ.

■ **„cselekedetéből igazult meg”** Ez pont az ellentéte a Krisztusban való hit általi megigazulásnak. Az emberi teljesítmény általi üdvösség módja (4:) ha lehetséges lenne, Krisztus szolgálatát szükségtelenné tette volna. Mindazonáltal az ÓSZ világosan megmutatja, hogy a bukott emberiség képtelen Isten szövetséges kíváncsáit megcselekedni. Így tehát az ÓSZ átokká lett, halálos ítéletté vált (vö. Gal. 3:13; Kol. 2:14).

A zsidó tudósok tudták, hogy Ábrahám a Mózesi Törvény előtt létezett, de azt hitték, hogy előre látta a Törvényt, és betartotta azt (vö. Ecclesiasticus 44:20; Jubilees 6:19; 15:1-2).

■ **„akkor van mivel dicsekednie”** Ez a téma gyakran újra előfordul Pál írásaiban. Az a háttere, hogy egykor Farizeus volt érzékennyé tette ezzel a problémával kapcsolatban (vö. 3:27; I. Kor. 1:29; Ef. 2:8-9). Lásd Különleges Téma: Dicsekvés a 2:17-ben.

4:3

NASB, NKJV,

NRSV, TEV

„hitt Ábrahám az Istennek”

JB

„Ábrahám Istenbe helyezte hitét”

Ez az I. Mózes 15:6-ból való idézet. Pál három alkalommal használja ezt ebben a fejezetben (vö. 4:3,9,22), ami megmutatja, hogy mennyire fontos volt ez abban, ahogyan Pál teológiailag az üdvösséget értelmezte. Az a kifejezés, hogy 'hit' az ÓSZ-ben lojalitást, hűséget, vagy megbízhatóságot jelentett, és Isten természetének leírása volt, nem pedig a mienké. Egy héber kifejezésből származott (*emun*, *emunah*) ami azt jelentette, hogy 'biztosnak lenni', vagy 'szilárdnak lenni'. Az üdvözítő hit értelmi beleegyezés (igazságok csoportja), akarati odaszánás (egy döntés), erkölcsös élet (egy életstílus), és elsősorban kapcsolati (egy személy befogadása).

Fontos kihangsúlyoznunk, hogy Ábrahám hite nem egy jövőbeli Messiásban volt, hanem Isten azon ígéretében, hogy gyermeke és leszármazottai lesznek (vö. I. Mózes 12:2; 15:2-5; 17:4-8; 18:14). Ábrahám úgy reagált erre az ígéretre, hogy bízott Istenben. Még mindig voltak kétségei és problémái ezzel az ígérettel kapcsolatban, sőt, igazából tizenhárom évig tartott, míg beteljesült ezt az ígéret. A tökéletlen hite azonban ennek ellenére elfogadásra talált Istennél. Isten hajlandó azon hibás emberekkel együtt munkálkodni, akik válaszolnak Neki és az Ő ígéreteire hittel, még akkor is, ha az csak akkora, mint egy mustármag.

4:3,4,5,6,8,9,10,22,23,24

NASB, NRSV „**azt számította be neki**”

NKJV „**azt számította fel neki**”

TEV „**Isten elfogadta mert**”

JB „**ezt a hitét számolta be**”

Az 'azt' Ábrahám Isten ígéreteiben lévő hitére utal.

A 'beszámította' (*logizomia*) egy könyvelői kifejezés, ami azt jelentette, hogy 'tulajdonít vagy betesz valaki számlájára' (vö. LXX I. Mózes 15:6; III. Mózes 7:18; 17:4). Ugyanez az igazság lett gyönyörűen kifejezve a II. Kor. 5:21-ben és a Gal. 3:6-ban. Az is lehetséges, hogy Pál az I. Mózes 15:6-ot és a Zsolt. 32:3-t összekombinálta, mert mind a két vers a könyvelői kifejezést, a 'beszámít' szót használja. A szövegek összeolvasztása hermeneutikai alapelv volt, amit a rabbik használtak.

Az ÓSZ-ben, a Szeptuagintában használt kifejezés ugyanerre nem banki kifejezés volt, hanem sokkal inkább könyvelői kifejezés volt, valószínűleg a 'könyvek'-hez kapcsolódott, ami a Dán. 7:10-ben és a 12:1-ben szerepel. Ez a két metaforikus könyv (Isten emlékezései) a következők:

1. a cselekedetek vagy megemlékezések könyve (vö. Zsolt. 56:8; 139:16; Ézs. 65:6; Mal. 3:16; Jel. 20:12-13)
2. az élet könyve (vö. II. Mózes 32:32; Zsolt. 69:28; Ézs. 4:3; Dán. 12:1; Lukács 10:20; Fil. 4:3; Zsid. 12:23; Jel. 3:5; 13:8; 17:8; 20:15; 21:27).

Az a könyv, amibe Ábrahám hitét feljegyezte Isten igazságként, az az 'élet könyve' volt.

4:3,4,5,6,9,10,11,13,22,25 „igazságul” Ez az ÓSZ-i kifejezést, a 'mérőnádat' (*tsadak*) tükrözte vissza. Ez egy építészeti metafora volt, amit Isten jellemére használtak. Isten egyenes, és minden ember elhajlott. AZ ÓSZ-ben ezt helyzeti, jogi (igazságügyi) értelemben használták, ami remélhetőleg egy istenfélő életstílus jellemzői felé mozdul el. Isten célja minden keresztény számára az, hogy Saját jellemét bírják, vagy hogy más szóval mondjam, a Krisztushoz való hasonlatosság (vö. 8:28-29; Gal. 4:19). Lásd a különleges témát az 1:17-ben.

4:5 A hit lényege az, hogy Istennek válaszolunk, aki felfedi Önmagát, anélkül, hogy a személyes teljesítményre vagy érdemre támaszkodna. Ez nem azt jelentené, hogy amikor üdvösséget nyerünk, és Lélek lakozást vesz bennünk, hogy akkor az életstílus már nem is számít. A kereszténység célja nem csak a menny, majd mikor meghalunk, hanem a Krisztushoz való hasonlatosság most a jelenben. Nem a cselekedeteink által van üdvösségünk, megigazulásunk vagy igaz helyzetünk, hanem jó cselekedetekre lettünk megváltva (vö. Ef. 2:8-9,10; Jakab és I. János). Egy megváltozott és változó élet a bizonyítéka annak, hogy valaki üdvösséget nyert. Az megigazulásnak megszentelődést kell eredményeznie!

■ **„hisz”** Lásd a következő különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: HIT (*PISTIS* [főnév], *PISTEUÓ* [ige], *PISTOS* [melléknév])

A. Ez egy nagyon fontos kifejezés a Bibliában (vö. Zsid. 11:1,6). Jézus korai tanításainak is ez a témája (vö. Márk 1:15). Legalább két újszövetségi követelmény van: megtérés és hit (vö. 1:15; Apcsel 3:16,19; 20:21).

B. Szótana

1. Az ÓSZ-ben a hit szó lojalitást, hűséget, megbízhatóságot jelentett, és Isten természetének leírása volt, nem a mienk.
2. Héber kifejezésből származik, (*emun, emunah*), ami azt jelentette, hogy "hogyan biztosnak vagy szilárdnak lenni". A megmentő hit a következő: értelmi beleegyezés (igazságok sorába), erkölcsös élet (életstílus), és elsődlegesen egy kapcsolati (egy személy befogadása) és akarati odaszántság (egy döntés) ennek a személynek.

C. Az ÓSZ-i használata

Ki kell hangsúlyoznunk, hogy Ábrahám hite nem az eljövendő Messiásban volt, hanem Isten azon ígéretében, hogy lesz egy gyermeke és leszármazottjai (I. Mózes 12:2; 15:2-5; 17:4-8; 18:14). Ábrahám azzal válaszolt erre az ígéretre, hogy hitt Istennek. Így is voltak kétségei és problémái ezzel az ígérettel kapcsolatban, aminek a beteljesüléséhez tizenhárom év kellett. Az ő tökéletlen hite viszont elfogadásra talált Istennél. Isten kész arra, hogy olyan tökéletlen emberekkel munkálkodjon együtt, akik hitben válaszolnak Neki és az Ő ígéreteire, még akkor is, ha a hitük mérete csak akkora, mint egy mustármag (vö. Máté 17:20).

D. Az ÚSZ-i használata

A "hitt" szó a görög kifejezésből származik (*pisteuo*) amit úgy is lehet fordítani, hogy "hisz", "hit", vagy "bízni". Például a főnév nem fordul elő még János evangéliumában, de az ige formát gyakran használja. A János 2:23-25-ös ígérésben nem tudjuk biztosan, hogy mennyire volt valódi a tömeg odaszántsága a Názáreti Jézus, mint Messiás felé. Ennek a "hinni" igének a felszínes használatára további példa a János 8:31-59 és az Apcsel 8:13,18-24. Az igaz biblikus hit több, mint egy kezdeti válaszreakció. A tanítványság folyamatának kell ezt követnie (vö. Máté 13:20-22,31-32).

E. ELŐLJÁRÓSZÓKKAL való használata

1. *eis* azt jelenti "-ba, -be, -ban, ben". Ez az egyedi szerkezet azt hangsúlyozza, hogy a hívők bizalmukat/hitüket Jézusba helyezik.
  - a. az Ő nevébe(n) (János 1:12; 2:23; 3:18; I. János 5:13)
  - b. Őbelé (János 2:11; 3:15,18; 4:39; 6:40; 7:5,31,39,48; 8:30; 9:36; 10:42; 11:45,48; 12:37,42; Máté 18:6; Apcsel 10:43; Fil. 1:29; I. Pét. 1:8)
  - c. Bennem (János 6:35; 7:38; 11:25,26; 12:44,46; 14:1,12; 16:9; 17:20)
  - d. a Fiúba(n) (János 3:36; 9:35; I. János 5:10)
  - e. Jézusba(n) (János 12:11; Apcsel 19:4; Gal. 2:16)
  - f. a Világosságba(n) (János 12:36)
  - g. Istenbe(n) (János 14:1)
2. *en* azt jelenti "-ban, ben" ugyanúgy, mint a János 3:15-ben; a Márk 1:15-ben és az Apcsel 5:14-ben
3. *epi* az jelenti "-ban, -ben", vagy -on, rajta, mint a következő helyeken: Máté 27:42; Apcsel 9:42; 11:17; 16:31; 22:19; Róma 4:5,24; 9:33; 10:11; I. Tim. 1:16; I. Pét. 2:6
4. az ELŐLJÁRÓSZÓ nélküli RÉSZES ESET mint a következő helyeken: Gal. 3:6; Apcsel 18:8; 27:25; I. János 3:23; 5:10
5. *hoti*, ami azt jelenti, hogy "hinni, hogy", megadja, hogy mi az, amit hinni kell
  - a. Jézus az Isten Szentje (János 6:69)
  - b. Jézus a Vagyok (János 8:24)
  - c. Jézus az Atyában van, és az Atya Őbenne (János 10:38)
  - d. Jézus a Messiás (János 11:27; 20:31)
  - e. Jézus az Isten Fia (János 11:27; 20:31)
  - f. Jézust az Atya küldte el (János 11:42; 17:8,21)
  - g. Jézus egy az Atyával (János 14:10-11)
  - h. Jézus az Atyától jött (János 16:27,30)
  - i. Jézus az Atya "Vagyok" szövetségi nevével azonosította saját magát (János 8:24; 13:19)
  - j. Vele fogunk élni (Róma 6:8)
  - k. Jézus meghalt és feltámadt (I. Thessz. 4:14)

TEV, NJB „ilyen hitet”

Ábrahám hite igazságul tulajdonított neki. Ez nem Ábrahám cselekedetein alapult, hanem a hozzáállásán.

Az a szó, hogy 'beszámíttatott' vagy 'tulajdoníttatott' Fineás esetében is előfordult az LXX Zsolt. 106:31-ben, ami a IV. Mózes 25:11-13-ra utal. Ebben az esetben a beszámítás Fineás cselekedetein alapult, de Ábrahám esetében az I. Mózes 15:6-ban nem!

■ **„hanem hisz abban, aki megigazítja az istentelent, annak a hite számít igazságnak”** Ez egy nyilvánvaló párhuzam Ábráhámmal a 3. versben (I. Mózes 15:6). Az igazság Isten ajándéka, nem pedig az emberi teljesítmény eredménye. Lásd a különleges témát az 1:17-ben.

■ **„Dávid”** Ahogy Ábrahám nem volt tökéletes személy, mégis hit által igaz volt Isten előtt, ugyanúgy a bűnös Dávidra is igaz ez (vö. Zsolt. 32 és 51). Isten szereti a bukott emberiséget és együtt munkálkodik vele (I. Mózes 3) akik Benne (ÓSZ) és az Ő Fiában (NT) való hitet mutatnak.

4:6 „cselekedetek nélkül” Pál ezt a kifejezést kihangsúlyozza azáltal, hogy pontosan az ÓSZ-i idézet elé illeszti be (vö. Zsolt. 32:1-2). Az ember az Isten kegyelme által lehet igaz Előtte, amit Krisztuson keresztül kapott meg a személyes hiten keresztül, nem pedig a vallási teljesítmény alapján.

4:7-8 Ez a Zsolt. 32:1-2-ből való idézet. A 7. versben lévő mind két ige, 'megbocsáttattak' és 'elfedeztettek' AORISZTOSZI PASSZÍV. Isten az az okozó, akire utalnak. A 8. vers egy erős DUPLA TAGADÁST tartalmaz, 'semmilyen körülmények között' nem tulajdonít, számít, beszámít. Figyeld meg a három IGÉT ebben az idézetben; mindegyik a bűnök alól való felmentést jelöli.

4:7 „akiknek elfedeztettek bűneik” Ez a 32:1 zsoltárból való idézet. A 'befedezés' fogalma elég központi volt Izrael kultuszának áldozati aspektusában. Azzal, hogy Isten elfedezte a bűnt, elvette azt szemei előtt (Brown, Driver, Briggs, 491. oldal). Ugyanez a fogalom, bár más héber szót használnak rá, a 'befedez' (*caphar*) az Engesztelés Napi rituálén (befedés), ahol a vért a 'kegyelem trónusára' helyezték, amely elfedezte Izrael bűneit. Egy ehhez kapcsolódó bibliai metafora lenne az, amikor eltörli valakinek a bűneit.

4:8 „Boldog az az ember, akinek az Úr nem tulajdonít bűnt” Ez egy idézet a Zsolt. 32:2-ből. Ez a 'beszámít', 'tulajdonít', vagy 'más számlájára átír', kifejezés, amit negatív értelemben használ. Isten nem tulajdonít bűnt (DUPLA NEGATÍV) a hívő szellemi bankszámlájára; hanem igazságot tulajdonít neki. Ez Isten kegyelmes jellemén, ajándékán és kijelentésén alapszik, nem pedig az emberi érdemen, eredményeken vagy értéken!

SZÖVEG: 4:9-12

⁹Most tehát ez a boldognak mondás csak a körülmetélteknek szól-e, vagy a körülmetéletleneknek is? Valóban azt olvassuk, hogy "Ábrahám hitt az Úrnak, aki ezért igaznak fogadta el őt." ¹⁰De milyen állapotában fogadta el őt igaznak: körülmetélten vagy körülmetéletlenül? Nem körülmetélten, hanem körülmetéletlenül. ¹¹Sőt a körülmetélkedés jelét is körülmetéletlenül tanúsított hite igazságának pecsétjéül kapta, hogy atyja legyen minden körülmetéletlen hívőnek, hogy azok is igaznak fogadtassanak el; ¹²és hogy atyja legyen azoknak a körülmetélteknek is, akik nemcsak körül vannak metélve, hanem nyomába is lépnek atyánk, Ábrahám körülmetéletlenül tanúsított hitének.

4:9-12 Pál valószínűleg azért foglalta bele a körülmetélésről szóló érvelést is ebbe a szövegbe, mert a Júdaisták a körülmetélés szükségességét hangsúlyozták az üdvösséghez (vö. a Galatához írt levél, és a Jeruzsálemi Tanács az Apcsel 15-ben).

Pál, mivel tanult rabbinikus exegézist, tudta, hogy az I. Mózes 15:6-ban és a Zsolt. 32:2-ben ugyanaz az IGE fordul elő (mind héberül mind görögül). Ezek teológiai célokból egyesítették ezeket az ígéresezeteket.

4:9 A 9. vers kérdése 'nem' választ vár. Isten minden embert elfogad, még a pogányokat is, hit által. Újra idézi az I. Mózes 15:6-ot. Ábrahám, a zsidó nép atyja, igaznak tulajdonított még mielőtt körül lett metélve.

4:10-11 „a körülmetélkedés jelét, ... hite igazságának pecsétjéül” Miután Ábráhamot elhívta és igaznak tulajdonította, Isten neki adta a körülmetélkedést a szövetség jeleként (I. Mózes 17:9-14). A Közel-Kelet

minden népe körül volt metélve, kivéve a Filiszteusokat, akik görög származásúak voltak az Égei szigetekről. Számukra a körülmetélés egy olyan rítus volt, ami a fiú korból a férfi korra való átjárást jelentette. A zsidók számára egy vallási szimbólum volt a szövetséges tagságra, amit a férfiakon a születés után a nyolcadik napot hajtottak végre.

Ebben a versben a 'jel' és a 'pecsét' párhuzamos egymással, és mind a kettő Ábrahám hitére utal. A Körülmetélés egy látható jele volt annak, hogy ki gyakorolta az Istenben való hitét. A 'hite igazságának' kifejezés BIRTOKOS ESETE megismétlődik a 13. versben. A kulcs ahhoz, hogy valakit igaznak nyilvánítsanak a szent Isten előtt nem a körülmetélés volt, hanem a hit.

4:11 „hogya atyja legyen minden körülmetéletlen hívőnek „A Rómaiakhoz írt levél a Galata levél után íródott. Pál érzékeny volt arra a tendenciára, ami a zsidókban volt, hogy (1) faji származásukban bízzanak (vö. (Máté 3:9; János 8:33,37,39) és (2) a Mózesi szövetség zsidó értelmezésének teljesítésében bízzanak (a Szájhagyományok, vagy az elődök hagyományai, amiket később leírtak, és Talmudnak neveztek). Így aztán Ábrahámot használta azok mintájaként, akik hit által hisznek (atyja a hívő körülmetéletleneknek, vö. Gal. 3:29).

■ **„pecsét”** Lásd a következő Különleges Témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: PECSÉT

A pecsét egy ősi módja volt annak, hogy a következőket megmutassák vele:

1. igazság (vö. János 3:33)
2. tulajdonlás (vö. János 6:27; II. Tim. 2:19; Jel. 7:2-3)
3. biztonság vagy védelem (vö. I. Mózes 4:15; Máté 27:66; Róma 15:28; II. Kor. 1:22; Ef. 1:13; 4:30)
4. annak is lehet a jele, hogy megmutassa Isten egy megígért ajándékának a valóságát (vö. Róma 4:11 és I. Kor. 9:2).

Ennek a pecsétnek a célja az, hogy azonosítsa Isten népét, hogy Isten haragja ne érintse őket. A sátán pecsétje az őhozzá tartozókat azonosította, akik Isten haragjának a tárgya. A Jelenések könyvében a "nyomorúság" (azaz *thlipsis*) mindig az volt, hogy a nem hívők üldözik a hívőket, míg a harag (azaz *orgé* vagy *thumos*) mindig Isten ítélete volt a nem hívőkön, hogy megtérjenek, és hogy a Krisztusban való hithez forduljanak. Ezt az ítéletben található pozitív célt láthatjuk a szövetségi átkokban/áldásokban az V. Mózes 27-28-ban.

Az "Élő Isten" kifejezés egy szójáték a YHWH címmel (vö. II. Mózes 3:14; Zsolt. 42:4; 84:2; Máté 16:16). Ugyanez a szójáték gyakran megtalálható a bibliai fogadástelepekben, "mivel él az Úr."

4:12 „nyomába is lépnek” Ez egy katonai kifejezés volt (*stoicheō*), amit arra használtak, hogy a katonák egy oszlopban meneteltek (vö. Apcsel 21:24; Gal. 5:25; 6:16; Fil. 3:16). Pál ebben a versben a zsidókról beszél ('a körülmetélkedés atyja'), akik hisznek. Ábrahám az atyja mindazoknak, akik az Istenben és az Ő ígéreteiben való hitet gyakorolják.

A dupla NÉVELŐ miatt (*tois*) lehetséges, hogy ez a második aspektus ('nyomába is lépnek') hozzáteszi az életstílus szerű hit fogalmát (JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI [deponens] MELLÉKNÉVI IGENÉV), és nem csak egy egyszeri hitről beszél. Az üdvösség egy folyamatos kapcsolat, s nemcsak egy döntés vagy egy akarati megindulás.

SZÖVEG: 4:13-15

¹³Mert Ábrahám vagy az utóda nem a törvény, hanem a hitből való igazsága alapján részesült abban az ígéletben, hogy örökölni fogja a világot. ¹⁴Hiszen ha a törvény emberei az örökösök, akkor üressé lett a hit, és valóra válthatatlan az ígélet; ¹⁵mivel a törvény csak büntetést eredményezhet. Ahol azonban nincs törvény, ott nincs törvénszegés.

4:13 „Ábrahám vagy az utóda ... részesült abban az ígéletben” Isten Ábrahámnak 'földet és magot' ígért (vö. I. Mózes 12:1-3; 15:1-7; 17:1-8; 22:17-18). Az ÓSZ a földre összpontosított (Palesztina), de az ÚSZ a 'magra' összpontosít (Jézus a Messiás, vö. Gal. 3:16,19), de itt a 'mag' a hit embereire utal (vö. Gal. 3:29). Isten ígéretei az alapja az összes hívő hitének (vö. Gal. 3:14,17,18,19,21,22,29; 4:28; Zsid. 5:13-18).

■ **„hogya örökölni fogja a világot”** Ez az egyetemes kijelentés nagyon is jelentőségteljes a következő

ígeversek fényében: I. Mózes 12:3; 18:18; 22:18; és II. Mózes 19:5-6. Isten arra hívta el Ábrahámot, hogy elhívja az egész emberiséget (vö. I. Mózes 1:26-27; 3:15)! Ábrahámnak és leszármazottainak az egész világ számára a kijelentés eszközének kellett volna lennie. Ez egy újabb módja annak, hogy a földi Királyságára utaljanak Istennek (vö. Máté 6:10).

■ **„nem a törvény alapján”** A Mózesi Törvény még nem adatott meg ebben az időben. Ezt a kifejezést előre tették a görög mondatban, hogy kifejezzék annak fontosságát. Ez egy nagyon fontos pont volt, ami az emberi erőfeszítés és az isteni kegyelem közti különbséget hangsúlyozza ki (vö. 3:21-31). A kegyelem elavulttá tette a törvényt, mint az üdvösség módját (vö. Zsid. 8:7,13). Lásd Különleges Téma: Pál meglátásai a Mózesi Törvénnyel kapcsolatban a 13:9-ben.

4:14 „ha” Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami igaznak feltételezhető az szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait illetően. Pál azért használta ezt a megdöbbentő kijelentést, hogy megoszthassa logikus érvelését. Ez egy jó példa arra, hogy az ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDATOT retorikai hangsúly miatt használják. Nem hitte, hogy ez a kijelentés igaz lenne, hanem azért hozta ezt a kijelentést, hogy megmutassa annak nyilvánvaló tévedését (vö. 2. vers).

A faji hovatarozás szerinti zsidók, akik a körülmetélkedés látható jelét hordozzák, lesznek a világ örökösei, de azok, akik az Isten akaratába és szavába vetett hitet gyakorolják, ők az örökösök. Nem a fizikai körülmetélkedés a valódi jel, hanem a hit (vö. 2:28-29).

■
NASB, NKJV „üressé lett a hit”
NRSV „a hit semmis”
TEV „az ember hite semmit sem jelent”
JB „a hit lényegtelené válik”

Ez egy BEFEJEZETT PASSZÍV KIJELENTÉS formája a *kenoō* szónak, ami egy megállapodott állapotát jelöli az erőteljes görög IGÉNEK, ami azt jelenti, hogy 'kiüríteni', 'megmutatni, hogy alap nélkül való', sőt azt is jelentheti, hogy 'rácáfol' (vö. I. Kor. 1:17). Ezt a kifejezést Pál a következő helyeken is használta: I. Kor. 1:17; 9:15; II. kor. 9:3; és Fil. 2:7).

■
NASB „az ígéret semmissé lett téve”
NKJV „az ígéret hatástalanná lett”
NRSV „az ígéret üres”
TEV „Isten ígérete értéktelen”
JB „az ígéret semmit sem ér”

Ez szintén egy BEFEJEZETT PASSZÍV KIJELENTÉS, ami az erőteljes görög IGE megállapodott állapotát hangsúlyozza ki, ami azt jelenti, hogy 'kiüríteni', 'eltörölni', 'befejezni', sőt azt is, hogy 'elpusztítani vagy megsemmisíteni'. Ezt a kifejezést használta még Pál a következő helyeken: Róma 3:3,31; 6:6; 7:2,6; I. Kor. 2:6; 13:8; 15:24,26; II. Kor. 3:7; Gal. 5:4; II. Thessz. 2:8. Ebben a versben nyilvánvaló párhuzam van. Nem azt jelenti, hogy két út is üdvösségre vezet. A kegyelem új szövetsége a régi szövetséget megsemmisítette és üressé tette! Lásd Különleges Téma: Semmi és üres a 3:3-ban.

4:15 „A törvény ... törvény” Ennek a szónak az első előfordulásánál ott van a görög NÉVELŐ, míg a másodiknál nincs. Bár veszélyes túl sok figyelmet fordítani a görög NÉVELŐ jelenlétére vagy hiányára, ebben az esetben úgy tűnik, hogy segít meg mutatni, hogy Pál ezt a kifejezést két értelemben használja: (1) a Mózesi Törvény annak Szájhagyományával, amiben a zsidók az üdvösségükkel kapcsolatban bíztak, és (2) a törvény fogalma általánosságban véve. Ez a széleskörűbb értelmezés magában foglalná az önigazult pogányokat is, akik valamilyenféle etikai rendszerhez vagy vallási rituálékhoz igazították magukat, és úgy érezték, hogy az istenség elfogadja őket saját teljesítményük alapján.

■ **„a törvény csak büntetést eredményezhet”** Ez egy elég sokkoló kijelentés (vö. 3:20; Gal. 3:10-13; Kol. 2:14). A Mózesi Törvény soha nem akart az üdvösség útja lenni (vö. Gal. 3:23-29). Ezt az igazságot elég nehéz lett volna megérteni vagy elfogadni bármelyik zsidó számára (vagy törvényeskedők számára), de Pál érvelésének ez az alapja. Lásd a Különleges Témát a 13:9-ben.

■ **„ahol azonban nincs törvény, ott nincs törvényszegés”** Isten azon fény alapján kéri számon az

emberiséget, ami megadatott nekik. A pogányok nem a Mózesi Törvény alapján ítéltetnek meg, amit soha nem hallottak. Ők a természeti kijelentés alapján számoltathatóak el (vö. 1:19-20; 2:14-15).

Ezt az igazságot egy lépéssel továbbviszi Pál az érvelésében. Mielőtt a Mózesi Törvény világosan kijelentette Istent, nem jegyezte fel az emberek erőszakosságait (vö. 3:20,25; 4:15; 5:13,20; 7:57-8; Apcsel 17:30; I. Kor. 15:56).

SZÖVEG: 4:16-25

¹⁶Azért adatott tehát az ígélet a hit alapján, hogy kegyelemből legyen, és így bizonyos legyen az ígélet Ábrahám minden utóda számára: nem csak a törvény alatt élőknek, hanem az Ábrahám hitét követőknek is. ¹⁷Ő mindnyájunk atyja ¹⁷Isten színe előtt, ahogyan meg van írva: "Sok nép atyjává tettelek." Mert hitte, hogy Isten megeleveníti a holtakat, és létre hívja a nem létezőket. ¹⁸Reménység ellenére is reménykedve hitte, hogy sok nép atyjává lesz, ahogyan megmondott: "Ennyi lesz a te magod!" ¹⁹Mert hitében nem gyengült meg, amikor arra gondolt, hogy százesztendőös lévén, elhalt már saját teste, és Sára méhe is elhalt. ²⁰Isten ígéletét sem vonta kétségbe hitetlenül, sőt megerősödött a hitben dicsőséget adva Istennek, ²¹és teljesen bizonyos volt afelől, hogy amit Isten ígér, azt meg is tudja tenni. ²²Ezért Isten ezt "be is számította neki igazsággul". ²³De az, hogy "beszámította neki igazsággul", nem egyedül érte van megírva, ²⁴hanem értünk is, akiknek majd beszámítja, ha hiszünk abban, aki feltámasztotta a halottak közül Jézust, a mi Urunkat; ²⁵aki halálra adatott bűneinkért, és feltámasztatott megigazulásunkért.

4:16 Ez egy gyönyörű összegzése Pál érvelésének a 14. versből (1) az embereknek hittell kell reagálniuk; (2) Isten kegyelmének ígéletére; (3) az ígélet bizonyos volt Ábrahám minden leszármazottjának számára (zsidóknak és pogányoknak), akik gyakorolják a hitet; és (4) Ábrahám volt a példája mindazoknak, akik a hit emberei.

■ „bizonyos legyen” Lásd a következő Különleges Témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: A GARANCIA

Ez a *bebaios* görög kifejezés, aminek három mellékjelentése van.

1. az, ami biztos, bizonyos, vagy lehet rá számítani (vö. Róma 4:16; II. Kor. 1:7; Zsid. 2:20; 3:6,14; 6:19; II. Péter 1:10,19).
2. az a folyamat, ami által valaminek a megbízhatóságát megmutatják vagy megalapozzák (vö. Róma 15:8; Zsid. 2:2; vö. Louw és Nida, *Greek-English Lexicon of the New Testament* [Görög-Angol Lexikon az Újszövetségről], 1. kötet, 340, 377 és 670. oldalak).
3. A papiruszokban a jogi garancia technikai kifejezése lett (vö. Moulton és Milligan, *The Vocabulary of the Greek New Testament* [A Görög Újszövetség Szókincse], 107-108. oldal).

Ez lehetne a 14. vers antitézise. Isten ígéretei biztosak!

■ „nem csak ... hanem” Ez minden hívőre utal (zsidóra és pogányokra).

4:17-23 Pál itt újra Ábrahámot használja hogy megmutassa az elsőbbségét (1) Isten kezdeményező kegyelmi ígéreteinek (szövetség); és (2) az emberiségtől megkövetelt kezdeti és folyamatos hit teli választ (szövetség). (Lásd az 1:5 jegyzetét.) A szövetség a két fél cselekedeteit foglalja magába.

4:17 „ahogyan meg van írva: „sok nép atyjává tettelek Ez az I. Mózes 17:5-ből való idézet. A Szeptuagintában (LXX) a 'pogányok' szó szerepel. Isten mindig szerette volna Ádám minden gyermekét megváltani (vö. I. Mózes 3:15), és nem csak Ábrahám gyermekeit. Ábrám új neve, Ábrahám azt jelenti, hogy 'sokaság Atyja'. Most már tudjuk, hogy nem csak a fizikai leszármazottait jelenti, hanem a hitének leszármazottait is.

■ „megeleveníti a halottakat” Ebben a szövegkörnyezetben ez Ábrahám és Sára szexuális erejének megújítására utal (vö. 19. vers).

■ **„létre hívja a nem létezőket”** Ebben a szöveggörnyezetben az Sára Izsákkal való terhességére utal, de a hit lényeges aspektusát is jelöli (vö. Zsid. 11:1).

4:18

NASB „reménység ellenére is reménykedve”

NKJV „akik a reménység ellenére is hittek a reményben”

NRSV „a reménység ellenére hittek”

TEV „Ábrahám hitt és remélt, még akkor is, amikor nem volt oka a reményre”

NJB „bár úgy tűnt nincs remény, reménykedett és hitt”

A 12:21-ben találod a reményről szóló Különleges Témát. Ennek a kifejezésnek elég széleskörű a szemantikai területe. Harold K. Moulton, *The Analytical Greek Lexicon Revised* (Az Átszerkesztett Analitikus Görög Lexikon) 133. oldala számos használatát sorolja fel.

1. alap jelentése, remény (vö. Róma 5:4; Apcsel 24:15)
2. a remény tárgya (vö. Róma 8:24; Gal. 5:5)
3. a szerzője vagy forrása (vö. Kol. 1:27; I. Tim. 1:1)
4. bizalom, bizonyosság (vö. I. Péter 1:21)
5. biztonságban van egy garanciával (vö. Apcsel 2:26; Róma 8:20)

Ebben a szöveggörnyezetben a reményt kétféle módon használja. Az emberi képességben és hatalomban való reményre (vö. 19-21-es versek) szemben az Isten ígéreteiben való reménnyel (vö. 17. vers).

■

NASB, NKJV „ennyi lesz az utódod”

NRSV „ilyen sok lesz az utódod”

TEV „sok utódod lesz”

JB „utódaid száma annyi lesz, mint az égen a csillag”

Ez az I. Mózes 15:5-ből való idézet, ami kihangsúlyozta Isten Ábrahámnak a fiáról adott ígéretének bizonyosságát (vö. 19-22-es versek). Ne feledd, hogy Izsák születése

1. tizenhárom évvel az ígéret elhangzása után történt,
2. azután történt, hogy Ábrahám megpróbálta eladni Sárát (kétszer vö. I. Mózes 12:10-19; 20:1-7)
3. azután történt, hogy Ábrahámnak fia született Hágártól, Sára egyiptomi szolgálójától (vö. I. Mózes 16:1-16)
4. azután történt, hogy mind Sára (vö. I. Mózes 18:12) mind pedig Ábrahám (vö. I. Mózes 17:17) is kinevette az ígéretet.

Nem volt tökéletes a hitük! Hála Istennek, az üdvösség nem követeli meg a tökéletes hitet, csak annak helyénvaló tárgyát (Isten az ÓSZ-ben, és az Ő Fia az ÚSZ-ben).

4:20 Kezdetben Ábrahám nem értette teljesen az ígéretet, hogy a gyermek Sárától fog születni. Még Ábrahám hite sem volt tökéletes. Isten azért fogadja el és foglalkozik a tökéletlen hittel, mert Ő szereti a tökéletlen embereket!

■ **„nem vonta kétségbe hitetlenül”** Ugyanezt az IGÉT, *diakrinō*, használta Jézus a Máté 21:21-ben és a Márk 11:23-ban. Ábrahám az összes fizikai ok ellenére (vö. 19. vers), amivel csak meg tudta volna kérdőjelezni Isten szavát, hitt, és erősebbé vált.

A 20. versben lévő mindkét IGE AORISZTOSZI PASSZÍV KIJELENTÉS. A SZENVEDŐ ALAK arra utal, hogy Isten az okozó, de Ábrahámnak meg kellett engednie, hogy Isten ereje átjárja őt!

■ **„dicsőséget adva Istennek”** Lásd a Különleges Témát a 3:23-nál.

4:21

NASB „teljesen bizonyos volt”

NKJV, NRSV „teljes bizonyossága volt”

TEV „teljesen biztos volt”

NJB „teljesen meg volt győződve”

Ez egy AORISZTOSZI PASSZÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV, ami a teljes bizonyosságát jelzi valaminek (vö. Lukács 1:1; Kol. 4:12) vagy valakinek (vö. 4:21; 14:5). A FŐNEVET a teljes bizonyosság kifejezésére használták a Kol. 2:2-ben és az I. Thessz. 1:5-ben. Isten akaratában, szavában és hatalmában való bizonyosság teszi képessé az embereket arra, hogy hitben cselekedjenek!

■ „afelől, hogy amit Isten ígér, azt meg is tudja tenni” Ez egy BEFEJEZETT KÖZÉPIGEI KIJELENTÉS, ami egy múltban megtörtént cselekedetet jelölt, ami beteljesedett és a létezés állapotába jutott. A hit eszenciája az, amikor valaki Isten jellemében és ígéreteiben bíz (v9. 16:25; Ef. 3:20; Júdás 24) és nem az emberi teljesítményben (vö. Ézs. 55:11). A hit az ígéretet Istenében bíz (vö. Ézs. 55:11), amiket Ő maga teljesít be (I. Mózes 12:1-3 és 15:6,12:21; Ezék. 36:22.36).

4:22 Ez az I. Mózes 15:6-ra való utalás (vö. 3. vers), ami teológiailag a kulcspontra Pál érvelésének, ami arról szól, hogy Isten Saját igazságát adja a bűnös embereknek.

4:23-25 Ezek a versek a görögben egyetlen mondatot alkotnak. Figyeld meg a progressziót:

1. Ábrahámért, 23. vers
2. minden hívőért, 24. vers
3. azáltal, hogy Isten feltámasztotta Jézust, 24. vers
4. Jézus a bűneinkért adatott (vö. János 3:16), és Jézus azért támasztatott fel, hogy a bűneink megbocsátást nyerjenek (megigazítás), 25. vers

4:24 Ábrahám hite minden valódi leszármazott számára követendő minta lett. Ábrahám hitt (lásd Különleges Téma a 4:5-ben) Istennek, mikor fiút és leszármazottakat ígért. Az Újszövetségi hívők hiszik, hogy Jézus a Messiás, a beteljesítése Isten minden ígéretének, amik a bukott emberiségnek szólnak. Az a kifejezés, hogy 'mag' egyes és többesszámú is egyszerre (egy fiú, egy nép).

■ A 'feltámasztotta' kifejezéssel kapcsolatban lásd a 8:11 jegyzetét.

4:25 „aki halálra adatott bűneinkért” Ez egy jogi kifejezés volt, ami azt jelentette, hogy 'átadni valakit a büntetésre'. A 25. vers egy gyönyörű Krisztológiai megállapítás a Szeptuagintából (LXX) az Ézs. 53:11-12-ből idézve.

■ „és feltámasztotta megigazulásunkért” A 25. vers két mellékmondata párhuzamos egymással (ugyanaz az ELŐJÁRÓSZÓ és mind a kettő AORISZTOSZI PASSZÍV KIJELENTÉS). Frank Stagg fordítása (*New Testament Theology* [Újszövetségi Teológia] 97. oldala) azt mondja, hogy 'átadatott bűneinkért, és feltámasztatott azzal a látással, hogy megigazuljunk', s ez nagyon is elismerésre méltó. Ez a fajta értelmezés magában foglalja a kifejezés mind két aspektusát, amit Pál használt, 'megigazít' (1) törvényszéki (jogi) helyzet és (2) egy istenfélő, Krisztushoz hasonló élet! Lásd a Különleges Témát az 1:17-ben.

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia értelmezésedért. Mindannyian abban a fényben kell járnunk, ami megadatott. Te, a Biblia és a Szentlélek vagytok az elsődlegesek az értelmezésben. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb témáit. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. A Római levélnek ez a része miért olyan fontos?
2. Miért Ábrahámot és Dávidot használta Pál példaként?
3. Definiáld a következő kulcsszavakat Pál használata szerint (nem a te definícióid szerint)
  - a. 'igazság'
  - b. 'beszámol'
  - c. 'hit'
  - d. 'ígéret'
4. Miért volt olyan fontos a körülmetélkedés a zsidók számára (vö. 9-12-es versek)?
5. A 13. és 16. versben a 'mag' kire utal?

RÓMA 5

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
A megigazítás eredményei	A hit győzedelmeskedik a bajban	A megigazulás következményei	Igaznak lenni Isten előtt	A hit garantálja az üdvösséget
5:1-11	5:1-5 Krisztus a mi helyünkben	5:1-5	5:1-5	5:1-11
Ádám és Krisztus	5:6-11 Halál Ádámiban, élet Krisztusban	5:6-11 Ádám és Krisztus; analógia és kontraszt	5:6-11 Ádám és Krisztus	Ádám és Jézus Krisztus
5:12-14	5:12-21	5:12-14	5:12-14b 5:14-17	5:12-14
5:15-21		5:15-17 5:18-21	5:18-19 5:20-21	5:15-21

HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az "Útmutató a Helyes Bibliaolvasáshoz"-ból) KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZINTJÉN

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Bibliaértelmezésedért. Mindannyian abban a fényben kell járnunk, ami megadatott. Te, a Biblia és a Szentlélek vagytok az elsődlegesek az értelmezésben. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Együttödben olvasd el az adott részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a te témafelosztásaidat az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékainak azonosításához, ami az értelmezés szíve. Minden bekezdésnek egy és csak egy témája van.

1. Első bekezdés
2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

SZÖVEGÖSSZEFÜGGÉSI BETEKINTÉS

A. Az 1-11-es versek a görögben egyetlen mondatot alkotnak. Pál kulcs elméletét bontják ki, ami a 'hit általi megigazulás' (vö. 3:21-4:25).

B. Az 1-11-es versek lehetséges vázlata:

1-5-ös versek	6-8-as versek	9-11-es versek
Az üdvösség előnyei	Az üdvösség alapja	Az üdvösség jövőbeli bizonyossága
A megigazulás megtapasztalásai	A megigazulás objektív tényei	A megigazulás jövőbeli bizonyossága
Megigazulás	Progresszív megszentelődés	Megdicsőítés
Antropológia	Teológia	Eszkatalógia

C. A 12:21-es versek Jézusról szólnak, mint a második Ádámról (vö. I. Kor. 15:21-22,45:49; Fil. 2:6-8).

Mind az egyéni mind a társadalmi bűn teológiai fogalmának hangsúlyt ad. Pálnak az az elmélete, hogy az emberiség (és a teremtés is) Ádámban elbukott, annyira egyedülálló és különböző volt a rabbikétől, míg a közösségi bűnről való látása nagyon is egybehangzó volt a rabbinikus tanítással. Ez megmutatja Pál azon képességét, hogy ihletettség alatt használja, vagy behelyettesítse azokat az igazságokat, amiket a jeruzsálemi vagy Gamáliel alatti taníttatása által tanult (vö. Apcsel 22:3).

A Református Evangéliumi tana az eredendő bűnnek az I. Mózes 3-ból Szent Ágoston és Kálvin által lett kidolgozva. Alapvetően azt erősíti meg, hogy az emberek bűnösen születnek (teljes romlottság). Gyakran a következő igeverseket használják a szövegkörnyezetből kiragadva ÓSZ-i bizonyításként: Zsolt. 51:5; 58:3; és Jób 15:14; 25:4. Az az alternatív teológiai pozíció, hogy az emberek progresszív módon erkölcsileg és szellemileg felelősek saját döntéseikért és végzetükért Pelagius és Arminius által lett kidolgozva. Van némi bizonyíték a nézetükre a következő igehelyeken: V. Mózes 1:39; Ézs. 7:15; és Jónás 4:11; János 9:41; 15:22,24; Apcsel 17:30; Róma 4:15. A lényege ennek a teológiai álláspontnak az, hogy a gyerekek ártatlanok az erkölcsi felelősség felébredésének koráig (a rabbik szerint a fiúknál ez 13 éves kor volt, a lányoknál 12).

Van egy közbeeső időszak, amikor mind a belső gonosz hajlam és az erkölcsi felelősség egyaránt igaz! A gonoszság nem csak közösségi, hanem egy olyan gonoszság, ami az egyénben növekszik arra nézve, hogy bűnt kövessen el (az Istentől fokozatosan távolodó élet). Nem az emberiség gonoszsága a téma (vö. I. Mózes 6:5,11-12,13; Róma 3:9-18,23), hanem az, hogy mikor válnak azzá? A születéskor vagy valamikor egy későbbi időpontban az élet során?

D. Sok teória született már a 12. vers jelentéseiről.

1. minden ember meghal, mert minden ember úgy dönt, hogy vétkezik (Pelagius)
2. Ádám bűne kihatással volt az egész teremtésre, így mindenki meghal (28-29-es versek, Szent Ágoston)
3. a valóságban valószínűleg az eredendő bűn és az akarati bűn kombinációja

E. Pál azon összehasonlítása, ami a 12. versben azzal kezdődött, hogy 'ahogyan tehát' a 18. versig tart. A 13-17-es versek egy zárójelet alkotnak, ami nagyon jellemző Pál írásaira.

F. Csak emlékezz arra, ahogyan Pál evangéliumot feltárja, az 1:18-8:39-ig egyetlen hosszan tartó érvelés az egész. Az egészet kell látni ahhoz, hogy a részeket helyesen meg tudjuk érteni és értékelni tudjuk.

G. Luther Márton mondta az 5. fejezetről, hogy 'Az egész Bibliában alig van másik olyan fejezet, ami felérhet ezzel a győzedelmes szöveggel'.

SZÓ ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 5:1-5

¹Mivel tehát megigazultunk hit által, békességünk van Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által. ²Őáltala kaptuk hitben a szabad utat ahhoz a kegyelemhez, amelyben vagyunk, és dicsekszünk azzal a reménységgel is, hogy részesülünk az Isten dicsőségében. ³De nem csak ezzel dicsekszünk, hanem a megpróbáltatásokkal is, mivel tudjuk, hogy a megpróbáltatás munkálja ki az állhatatosságot, ⁴az állhatatosság a kipróbáltságot, a kipróbáltság a reménységet; ⁵a reménység pedig nem szégyenít meg, mert szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adatott Szentlélek által.

5:1 „mivel tehát” Ez a szó gyakran jelezte a következőket: (1) az eddig a pontig elhangzott teológiai érvelés összegzését; (2) az ezen a teológiai kifejtésen alapuló következtetéseket; (3) és az új igazság prezentálását (vö. 5:1; 8:1; 12:1).

■ **„megigazultunk”** Ez egy AORISZTOSZI PASSZÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV; Isten már megigazította a hívőket. Ezt a görög mondatban a hangsúlyozás miatt előre tették (1-2-es vers). Úgy tűnik, hogy van némi időrendiség az 1-11-es versekben: (1) 1-5-ös versek, a kegyelem jelenlegi megtapasztalása; (2) 6-8-as versek, Krisztus befejezett munkája a mi javunkra; és (3) 9-11-es fejezetek, jövőbeli reménységünk és üdvösségünk

bizonyossága. Lásd a SZÖVEGÖSSZEÜGGÉSI BETEKINTÉS vázlatának B. pontját.

A 'megigazult' (dikaioō) kifejezés ÓSZ-i háttere az 'egyenest' vagy a 'mértőn' volt. Metaforikusan Magára Istenre kezdték el használni. Lásd Különleges Téma: Igazság az 1:17-ben. Az ítélet egyetlen sztenderdjé Isten jelleme, szentsége (vö. LXX III. Mózes 24:22; és teológiailag a Máté 5:48-ban is). Jézus áldozati, helyettesítő halála miatt a hívőknek jogilag (törvényszékieg) megállhatnak Isten előtt (lásd az 5:2 jegyzetét). Ez nem azt jelenti, hogy a hívő nem bűnös, hanem sokkal inkább egyfajta amnesztiát jelöl. Valaki más fizette ki a büntetést (vö. II. Kor. 5:21). A hívőkről kijelentették, hogy megbocsátott nekik (vö. 9,10-es vers).

■ **„hit által”** A hit az a kéz, ami elfogadja Isten ajándékát (vö. 2. vers; Róma 4:1). A hit nem a hívő odaszánásának vagy határozottságának fokára vagy intenzitására fókuszál (vö. Máté 17:20), hanem Isten jellemére és ígéreteire (vö. Ef. 2:8-9). A "hit"-re használt ÓSZ-i szó eredetileg arra utalt, hogy valaki egy szilárd pozícióban állt. Majd metaforikusan arra kezdték el használni, amikor valaki lojális volt, megbízható és lehetett rá számítani. A hit nem a mi hűségünkre vagy megbízhatóságunkra fókuszál, hanem Istenére. Lásd Különleges Téma: Hit a 4:5-ben.

■ **„békeességünk van”** Van egy görög kézirati változat. Az IGE vagy JELENIDEJŰ AKTÍV KÖTŐMÓDÚ (*echōmen*) vagy JELENIDEJŰ AKTÍV KIJELENTÉS (*echomen*). Ugyanezt a nyelvtani kettősséget találjuk az 1., 2., és 3. versben is. A régi görög kéziratok úgy tűnik, hogy a KÖTŐMÓDOT támasztják alá (vö. MSS α^* , A, B*, C, D). Ha valóban KÖTŐMÓD lenne, akkor így fordítanák: 'élvezzük továbbra is a békeességet' vagy 'folytassuk a békeesség élvezetét'. Ha KIJELENTÉS, akkor így fordítanák: 'békeességünk van'. Az 1-11-es versek szöveggörnyezete nem bátorítás, hanem annak a kijelentése, hogy a hívők milyen helyzetben vannak már Krisztus által, mi mindent birtokolnak általa. Így aztán az IGE valószínűleg JELENIDEJŰ AKTÍV KIJELENTÉS, 'békeességünk van'. Az UBS⁴ ennek a lehetőségnek 'A' értékelést ad (bizonyos).

Nagyon sok a régi görög kéziratok közül úgy készült, hogy egy valaki felolvasta a szöveget, és mások pedig másolatot készítettek arról. A hasonló kiejtésű szavakat gyakran összekeverték. Ilyen esetben segítség a szöveggörnyezet és néha a szerző írói stílusa, megszokott szóhasználata a fordítás során a kérdéses esetek eldöntésében.

■ **„békeesség”** Lásd a következő Különleges Témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: BÉKESSÉG

Ez a görög kifejezés eredetileg azt jelentette, hogy "összekötözni azt, ami eltört" (vö. János 14:27; 16:33; Fil. 4:7). Három módon beszél az ÚSZ a békéről.

1. A Krisztus általi Istennel való békeességünkről, objektív aspektusban (vö. Kol. 1:20)
2. Szubjektív aspektusban az Istennel való viszonyunk helyzetéről (vö. János 14:27; 16:33; Fil. 4:7)
3. Hogy Isten egy új testben egyesített minket Krisztuson keresztül, hívő zsidókat és hívő pogányokat (vö. Ef. 2:14-17; Kol. 3:15).

Newman és Nida nagyszerű hozzáfűzése a békeességgel kapcsolatban a következő könyvben: *A Translator's Handbook on Paul's Letters to the Romans* (Egy Fordító Kézikönyve Pál a Rómaiakhoz Írt leveléről), 92. oldal.

Mind az ÓSZ-ben mind az ÚSZ-ben a békeesség kifejezésnek széleskörű jelentése létezett. Alapvetően leírja az illető életének teljes körű jólétét; sőt a zsidók között még az üdvözlés egy formájává is vált. Ennek a kifejezésnek annyira beható jelentése volt, hogy a zsidók által arra is használható volt, hogy leírják vele a Messiási megváltást. Emiatt a tény miatt van amikor majdnem szinonimájaként használják annak a kifejezésnek, amit így fordítanak: "az Istennel való kapcsolat rendben van". Itt úgy tűnik fel ez a kifejezés, hogy egy harmonikus kapcsolatra használják, ami ember és Isten között lett felépítve, s ami azon alapszik, hogy Isten az embert rendezett kapcsolatba hozta önmagával".

■ **„Istennel, a mi Urunk Jézus Krisztus által”** Jézus a közvetítő, ami Istennel való békeességet hoz. Jézus az egyetlen út az Istennel való békeességre (vö. János 10:7-8; 14: 6; Apcsel 4:12; I. Tim. 2:5). A Jézus Krisztusra vonatkozó címekben található kifejezésekért lásd az 1:4 jegyzetét.

5:2 „kaptuk hitben a szabad utat” Ez BEFEJEZETT AKTÍV KIJELENTÉS; ez egy múltbeli cselekményről beszél, ami beteljesült, és most a létezés egy állapotát eredményezi. Angolul azt a kifejezést

használja itt, hogy "bevezet", ami szó szerint azt jelentette, hogy 'bejárás', vagy 'bebocsátás' (*prosasgōge*), vö. Ef. 2:8; 3:12). Metaforikusan arra kezdték el használni, hogy (1) valakit bemutatnak személyesen egy királyi személynek, vagy (2) biztonságosan a kikötőbe juttattak.

Ebben a kifejezésben van egy görög kézirati változat. Némely régi kézirat hozzáadta azt a kifejezést, hogy 'hit által' (vö. Ⲉ*, C, mint ahogy némely régi Latin kézirat, Vulgáta, Szíriai kézirat, és Kopt változat). Más kéziratok hozzáadnak egy ELŐLJÁRÓSZÓT a 'hit által' kifejezéshez (vö. Ⲉ, A, és pár Vulgáta változat is). Mindazonáltal az unciális kéziratok, a B, D, F és G egy az egyben elhagyja ezt. Úgy tűnik, hogy az írástudók egyszerűen kitöltötték az 5:1 és a 4:16 (kétszer is), 19, és 20 között húzódó párhuzamot. A 'hit által' Pál visszatérő témája!

■ **„ahhoz a kegyelemhez”** Ez a kifejezés (*charis*) Isten meg nem érdemelt, feltétel nélküli, ki nem érdemelhető szeretetét jelentette (vö. Ef. 2:4-9). Ezt Krisztus halálában, ami a bűnös emberekért történt, világosan lehet látni (vö. 8. vers).

■ **„amelyben vagyunk”** Ez egy újabb BEFEJEZETT AKTÍV KIJELENTÉS; szó szerint 'amelyben vagyunk, és folyamatosan lenni fogunk'. Ez a hívők Krisztusban lévő teológiai helyzetét tükrözi vissza, és azon odaszántságukat, hogy megmaradjanak a hitben, amit a Isten szuverenitásának paradoxonjával (vö. I. Kor. 15:1) és az emberi szabad akarattal ötvöz (vö. Ef. 6:11,13,14).

KÜLÖNLEGES TÉMA: MEGÁLLNI (*HISTĒMI*)

Ezt az általános kifejezést számos teológiai értelemben használták az Újszövetségben.

1. megalapítani, létrehozni
  - a. az ÓSZ-i törvényt, Róma 3:31
  - b. az illető saját igazságát, Róma 10:3
  - c. az új szövetséget, Zsid. 10:9
  - d. egy vádat, II. Kor. 13:1
  - e. Isten igazságát, II. Tim. 2:19
2. szellemileg ellenállni
  - a. a gonosznak, Ef. 6:11
  - b. az ítélet napjának, Jel. 6:17
3. ellenállni azáltal, hogy megállja a helyét
  - a. katonasági metafora, Ef. 6:14
  - b. civil metafora, Róma 14:4
4. az igazságban való helyzet, János 8:44
5. a kegyelemben való helyzet
  - a. Róma 5:2
  - b. I. Kor. 15:1
  - c. I. Péter 5:12
6. a hitben való helyzet
  - a. Róma 11:20
  - b. I. Kor. 7:37
  - c. I. Kor. 15:1
  - d. II. Kor. 1:24
7. az arroganciában való helyzet, I. Kor. 10:12

Ez a kifejezés kifejezi mind a szövetséges kegyelmét és irgalmát a szuverén Istennek, mind pedig azt a tényt, hogy a hívőknek reagálniuk kell erre, és hit által ragaszkodniuk kell ehhez! Mind a kettő bibliai igazság. Együtt kell őket megtartani!

■ **„dicsekszünk”** Ezt a nyelvtani formát úgy is lehet értelmezni, hogy (1) JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI KIJELENTÉS, 'dicsekszünk', vagy (2) JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI KÖTŐMÓD, 'dicsekedjünk'. A tudósokat megosztják ezek a lehetőségek. Ha valaki az 1. vers 'van' szóját KIJELENTÉSnek veszi, akkor a fordításnak következetesnek kell lennie a 3. versig.

Ennek a szónak, amit az angol fordítás használ, 'örül, örvendez' a szótöve a 'dicsekvés' (NRSV, JB). Lásd a Különleges Témát a 2:17-ben. A hívők nem magukkal dicsekszenek (vö. 3:27), hanem azzal, amit az Úr tett értük (vö. Jer. 9:23-24). Ugyanezt a görög szótövet ismétli meg a 3. és a 11. vers.

■ **„a reménységgel”** Pál gyakran használta ezt a kifejezést számos különböző, de egymáshoz kapcsoló értelemben. Lásd a 4:18 jegyzetét. Ezt gyakran a hívő hitének beteljesülésével asszociálták. Ezt a következő módokon lehet kifejezni: dicsőség, örök élet, végső üdvösség, Második Eljövétel, stb. A beteljesülés bizonyos, de az idő eleme jövőbeli és ismeretlen. Gyakran asszociálták a 'hittel' és a 'szeretettel' (vö. I. Kor. 13:13; Gal. 5:5-6; Ef. 4:2-5; I. Thessz. 1:3; 5:8). Itt egy lista a teljesség igénye nélkül arról, ahogyan Pál ezt a kifejezést használta.

1. A Második Eljövétel, Gal. 5:5; Ef. 1:18; Titusz 2:13
2. Jézus a mi reménységünk, I. Tím. 1:1
3. A hívőt Isten előtt bemutatja, Kol. 1:22-23; I. Thessz. 2:19
4. A mennyben lévő reménységünk, Kol. 1:5
5. A végső üdvösség, I. Thessz. 4:13
6. Isten dicsősége, Róma 5:2; II. Kor. 3:12; Kol. 1:27
7. Az üdvösség bizonyossága, I. Thessz. 5:8-9
8. Örök élet, Titusz 1:2; 3:7
9. A keresztyén érettség eredménye, Róma 5:2-5
10. Minden teremtettség megváltása, Róma 8:20-22
11. Isten egy titulusa, Róma 15:13
12. Az örökbefogadás beteljesedése, Róma 8:23-25
13. Az ŐSZ az ÚSZ-i hívők útmutatása, Róma 15:4

■ **„Isten dicsőségében”** Ez a kifejezés egy ŐSZ-i idióma Isten személyes jelenlétére. Ez a hívő Isten előtti állapotára utalt abban a hit-igazságban, amit Jézus biztosított a Feltámadás Napján (vö. II. Kor. 5:21). Ezt gyakran nevezik a teológiai kifejezéssel 'megdicsőülésnek' (vö. 9-10-es vers; 8:30). A hívők osztozni fognak a Jézushoz való hasonlatosságban (vö. I. János 3:”; II. Péter 1:4). Lásd Különleges Téma: Dicsőség a 3:23-ban.

5:3

NASB	„de nem csak ezzel, hanem”
NKJV	„de nem csak <i>azzal</i> , hanem”
NRSV	„de nem csak <i>azzal</i> , hanem”
TEV	- elhagyva -
NJB	„nem csak az”

Pál számos alkalommal használja a kifejezések ezen kombinációját (vö. 5:3,11; 8:23; 9:10; és II. Kor. 8:19).

■	
NASB	„hanem a megpróbáltatásokkal is dicsekszünk”
NKJV	„dicsőségünk van a megpróbáltatásokban is”
NRSV	„a szenvedéseinkben is dicsekszünk”
TEV	„a problémáinkban is dicsekszünk”
NJB	„dicsekedjünk hát a nehézségeinkben is”

Ha a világ gyűlölte Jézust, akkor az Ő követőit is gyűlölni fogja (vö. Máté 10:22; 24:9; János 15:18-21). Emberileg szólva Jézust azok a dolgok tették érettebbé, amiket elszenvedett (vö. Zsid. 5:8). A szenvedés igazságot eredményez, ami Isten terve minden hívő számára (vö. 8:17-19; Apcsel 14:22; Jakab 1:2-4; I. Péter 4:12-19).

■ **„mivel tudjuk”** Ez egy BEFEJEZETT MELLÉKNÉVI IGENÉV formája az '*oida*' szónak. A formája BEFEJEZETT, de JELENIDEJŰ formaként funkcionál. Az, ahogyan a hívők megértik az evangélium igazságait, ahogyan a szenvedéshez állnak, segít nekik abban, hogy az élettel olyan örömmel és bizonyossággal nézhessenek szembe, ami nem függ a körülményektől, még az üldöztetések között sem (vö. Fil. 4:4; I. Thessz. 5:16,18).

■ **„megpróbáltatás”** Lásd a következő Különleges Témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: MEGPRÓBÁLTATÁS

Meg kell különböztetnünk teológiailag azt, ahogyan Pál és ahogyan János használja ezt a kifejezést (*thglipsis*):

- I. Pál használata (ami visszatükrözi azt, ahogyan Jézus használta)
  - A. problémák, szenvedések, a gonoszt magában foglalja a bukott világ)
    1. Máté 13:21
    2. Róma 5:3
    3. I. Kor. 7:28
    4. II. Kor. 7:4
    5. Ef. 3:13
  - B. problémák, szenvedések, a hitetlenek által okozott gonoszság
    1. Róma 5:3; 8:35; 12:12
    2. II. Kor. 1:4,8; 6:4; 7:4; 8:2,13
    3. Ef. 3:13
    4. Fil. 4:14
    5. I. Thessz. 1:6
    6. II. Thessz. 1:4
  - C. problémák, szenvedések, a végidők gonoszsága
    1. Máté 24:21,29
    2. Márk 13:19-24
    3. II. Thessz. 1:6-9
- II. János használata
  - A. János jól meghatározhatóan különbséget tett a *thlipsis* és az *orgē* vagy *thumos* (harag) között a Jelenések könyvében. A *thlipsis* az, amit a nem hívők tesznek a hívőkkel, és az *orgē* az, amit Isten tesz a nem hívőkkel.
    1. *thlipsis* – Jel. 1:9; 2:9-10,22; 7:14
    2. *orgē* – Jel. 6:16-17; 11:18; 16:19; 19:5
    3. *thumos* – Jel. 12:12; 14:8,10,19; 15:2,7; 16:1; 18:3
  - B. János az Evangéliumában is használta ezt a kifejezést, hogy azokat a problémákat tükrözze vissza, amikkel a hívők szemben találják magukat minden korszakban – János 16:33.

5:3,4 „állhatatosság” Ez a kifejezés egy 'önkéntes', 'aktív', 'rendíthetetlen', 'kitartás'. Egy olyan kifejezés volt ez, ami mind az emberekkel való türelemhez mind pedig a körülményekben való türelemhez kapcsolódott. Lásd a Különleges Témát a 8:25-ben.

5:4

NASB	„kipróbált jellem”
NKJV, NRSV	„jellem”
TEV	„Isten jóváhagyása”
NJB	„megpróbált jellem”

Az LXX-ben az I. Mózes 23:16-ban, az I. Kir. 10:18-ban és az I. Krón. 28:18-ban ezt a kifejezést arra használták, amikor a fémeket tesztelték azok tisztasága és valódisága miatt (vö. II. Kor. 2:9; 8:2; 9:13; 13:3; Fil. 2:22; II. Tim. 2:15; Jak. 1:12). Isten tesztjei mindig a megerősítést szolgálják (vö. Zsid. 12:10-11)! Lásd Különleges Téma: Kísértés/Próba a 2:18-ban.

5:5 „mert a szívünkbe áradt az Isten szeretete” Ez egy BEFEJEZETT PASSZÍV KIJELENTÉS; szó szerint így lenne: 'Isten szeretete kiáradt, és folyamatosan árad'. Ezt az IGÉT gyakran használták a Szentlélekre (vö. Apcsel 2:17,18,33; 10:45 és Titusz 3:6), ami lehetséges, hogy a Jóel 2:28-29-et tükrözi vissza.

A BIRTOKOS ESETŰ SZERKEZET, 'Isten szeretete', nyelvtanilag utalhat (1) Isten iránt való szeretetünkre; vagy (2) Isten irántunk való szeretetére (vö. II. Kor. 5:14). A szövegösszefüggés miatt a második az egyetlen lehetőség.

■ **„a nekünk adatott Szentlélek által”** Egy egy AORISZTOSZI PASSZÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV. A SZENVEDŐ SZERKEZETET gyakran arra használják, hogy kifejezzék, hogy Isten az okozó. Ez arra utal, hogy a keresztényeknek nem kell több a Szentlélekből. Vagy bennük lakozik a Szentlélek, vagy nem

keresztények (vö. 8:9). A Szentlélek elküldése az Új Korszak jele volt (vö. Jól 2:28-29), és az Új Szövetségé (vö. Jer. 31:31-34; Ezék. 36:22-32).

■ Figyeld meg a Szentháromság mind három személyének jelenlétét ebben a bekezdésben.

1. Isten, 1,2,5,8,10-es versek
2. Jézus, 1,6,8,9,10-es versek
3. a Szentlélek, 5-ös vers

Lásd Különleges Téma: A Szentháromság a 8:11.

SZÖVEG: 5:6-11

⁶Mert amikor még erőtleneke voltunk, a rendelt időben halt meg Krisztus értünk, istentelenekért. ⁷Hiszen még az igazért is aligha halna meg valaki, bár a jóért talán még vállalja valaki a halált. ⁸Isten azonban abban mutatta meg rajtunk a szeretetét, hogy Krisztus már akkor meghalt értünk, amikor bűnösök voltunk. ⁹Ha tehát már most megigazított minket az ő vére által, még inkább meg fog menteni minket a haragtól. ¹⁰Mert ha akkor, mikor ellenségei voltunk, megbékéltetett minket az Isten önmagával Fia halála által, akkor miután megbékéltettünk, még inkább üdvözíteni fog élete által. ¹¹Sőt ezenkívül még dicsekszünk is az Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által, aki által részesültünk a megbékélés ajándékában.

5:6

NASB „mert amikor még erőtleneke voltunk”
NKJV „mert amikor még nem volt erőnk”
NRSV „mert amikor még gyengék voltunk”
TEV „mert amikor még tehetetlenek voltunk”
NJB „amikor még tehetetlenek voltunk”

Ez az IGE egy JELENIDEJŰ MELLÉKNÉVI IGENÉV. Ez az emberiség bukott Ádami természetére utalt. Az emberek tehetetlenek a bűnnel szemben. Az a személyes névmás, hogy 'mi' megmagyarázza és párhuzamban áll a 6b vers 'istentelen' FŐNEVÉVEL, a 8-as vers 'bűnösök' FŐNEVÉVEL és a 10-es vers 'ellenségei' FŐNEVÉVEL. A 6-os és 8-as versek teológiai és szerkezetileg párhuzamos.

■

NASB, NRSV „a rendelt időben”
NKJV „a kellő időben”
TEV „abban az időben, amelyet Isten kiválasztott”
JB „az Általa elrendelt időben”

Ez utalhat (1) a Római békére, ami lehetővé tette a szabad utazást; (2) a görög nyelvre, ami lehetővé tette a kultúrák közti kommunikációt; és (3) a görög és római istenekről való lemondás egy vágyakozó, szellemileg éhes világot eredményezett (vö. Márk 1:15; Gal. 4:4; Ef. 1:10; Titusz 1:3). Teológiai és a testet öltés egy eltervezett, isteni esemény volt (vö. Lukács 22:22; Apcsel 2:23; 3:18; 4:28; Ef. 1:11).

5:6,8,10 „halt meg ... istentelenekért” Ez egy AORISZTOSZI AKTÍV KIJELENTÉS. Ez Jézus életét és halálát egy egyesített eseményként szemléli. 'Jézus olyan tartozást egyenlített ki, amivel nem is tartozott, és mi olyan tartozással vagyunk adósok, amit nem tudnánk kifizetni' (vö. Gal. 3:13; I. János 4:10).

Krisztus halála egy visszatérő téma volt Pál írásában. Számos eltérő kifejezést használt, hogy Jézus helyettesítő halálára utaljon:

1. 'vér' (vö. 3:25; 5:9; I. Kor. 11:25,27; Ef. 1:7; 2:13; Kol. 1:20)
2. 'önmagát adta' (vö. Ef. 5:2,25)
3. 'halálra adatott' (vö. Róma 4:25; 8:32)
4. 'áldozat' (vö. I. Kor. 5:7)
5. 'meghalt' (vö. Róma 5:6; 8:34; 14:9,15; I. Kor. 8:11; 15:3; II. Kor. 5:15; Gal. 5:21; I. Thessz. 4:14; 5:10)
6. 'kereszt' (vö. I. Kor. 1:17-18; Gal. 5:11; 6:12-14; Ef. 2:16; Fil. 2:8; Kol. 1:20; 2:14)
7. 'megfeszítés' (vö. I. Kor. 1:23; 2:2; II. Kor. 13:4; Gal. 3:1)

A *hyper* ELÖLJÁRÓSZÓ a szövegkörnyezetben azt jelenti, hogy

1. képviselés, 'a mi nevünkben'

2. vagy helyettesítés, 'helyettünk'?

Általában a *huper* alapvető jelentése a BIRTOKOS ESETTEL az, hogy 'a mi nevünkben' (Louw és Nida). Némi előnyt fejez ki, ami emberekké növekedett (*The New International Dictionary of the New Testament Theology* [Az újszövetségi teológia új nemzetközi szótára], 3. kötet, 1196. oldala). Mindazonáltal a *huper* kifejezésnek van egy bizonyos *anti* értelme is, ami azt jelöli, hogy 'helyett', így teológiailag a más helyett elvégzett, helyettesítő áldozatra utal (vö. Márk 10:45; János 11:50; 18:14; II. Kor. 5:14; I. Tim. 2:6). M. J. Harris (NIDOTTE, 3. kötet 1197. oldal) azt mondja, hogy 'de miért nem mondja Pál soha sem azt, hogy Krisztus meghalt' *anti hēmōn* (I. Tim. 2:6 a legközelebbi utalás erre – *antiluron huper pantōn*)? Valószínűleg azért, mert a *huper* előljárószó, nem úgy mint az *anti*, szimultán módon mind a képviselést, mind a helyettesítést kifejezheti'.

M. R. Vincent, Word Studies (Szótanulmányok), 2. kötete ezt mondja:

'Nagy a vita akörül, hogy a *huper*, valaki nevében, egyenlő-e az *anti*, valaki helyett kifejezéssel. A klasszikus írók sok olyan példát szolgáltatnak, ahol úgy tűnik, hogy a jelentések egymással felcserélhetőek. Ennek a résznek a jelentése azonban annyira bizonytalan, hogy nem tudjuk bizonyítékként megfelelően idézni. Az előljárószónak helyi jelentése van, a halottakon túl. Ezek közül az igerészek közül egyiket sem lehet perdöntőként használni. A legtöbb, amit mondhatunk az az, hogy a *huper* az *anti* határeset. A tanok területén a *helyett* kifejezést propagálják. Az igerészek nagy részében nyilvánvalóan az az értelme, hogy *valaki kedvéért, valaki nevében*. A valódi magyarázat úgy tűnik, hogy az, hogy az igerészekben, s leginkább a kérdésekben, konkrétan azokban, amik Krisztus halálához kapcsolódik, mint itt is, és a Gal. 3:13-ban, a Róma 14:15-ben és az I. Péter 3:18-ban a *huper* az inkább határozatlan és az általános tételt jellemzi – Krisztus meghalt értünk – a nevében kifejezés jellemző értelmét meghatározatlanul hagyva, hogy más igerészek állapítsák meg jelentését. Bele lehetne foglalni a helyette jelentését is, de csak következtetésként.

5:7 Ez a vers az emberi szeretetet mutatja meg, míg a 8. vers Isten szeretetét!

■

NASB, NKJV,

TEV

„az igaz emberért”

NRSV

„az igaz személyért”

JB

„a jó emberért”

Ezt a kifejezést ugyanabban az értelemben használták, mint ahogy Nőé és Jób is igaz, feddhetetlen ember volt. Napjaik vallási követelményeit követték. Ez nem a büntelenségre utal. Lásd a Különleges Témát az 1:17-ben.

5:8 „Isten azonban abban mutatta meg ... szeretetét” Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV KIJELENTÉS (vö. 3:5). Az Atya elküldte a Fiút (vö. 8:3,32; II. Kor. 5:19). Isten szeretete nem szentimentális, hanem cselekedet orientált (vö. János 3:16; I. János 4:10) és állandó.

5:9 „még inkább” Ez egyike volt Pál egyik kedvenc kifejezésének (vö. 10,15,17). Ha Isten annyira szerette a hívőket már akkor is, amikor még bűnösök voltak, mennyivel inkább szereti őket most, amikor már a gyermekei (vö. 5:10; 8:22).

■ **„már most megigazított”** Ez egy AORISZTOSZI PASSZÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV, ami a megigazítást egy már befejezett, Isten által véghezvitt cselekedetként hangsúlyozta ki. Pál az 1. vers igazságát ismétli meg. Továbbá figyeld meg a 'megigazít' (9. vers) és a 'megbékít' (10-11-es versek) közötti párhuzamot.

■ **„az Ő vére által”** Ez Krisztus áldozati halálára való utalás volt (vö. 3:5; Márk 10:45; II. Kor. 5:21). Az áldozatnak ez a fogalma, hogy az ártatlan életét adja a bűnös életért egészen a III. Mózes 1-7-ig nyúlik vissza, sőt talán egészen a II. Mózes 12-ig (a Páska Bárány), és teológiailag Jézusra alkalmazta az Ézs. 53:4-6. A Zsidókhoz írt levélben Krisztológiai értelemben lett kifejtve. A zsidókhoz írt levél összehasonlítja az Ő és az Újszövetséget annak hatékonyságában számos pont alapján.

■ **„meg fog menteni minket”** Ez egy JÖVŐIDEJŰ PASSZÍV KIJELENTÉS (vö. 10. vers). Ez a végső üdvösségünkre utalt, amit 'megdicsőítésnek' hívunk (vö. 2. vers; 8:30; I. János 3:2).

Az ÚSZ minden IGEidőben leírja az üdvösséget:

1. egy befejezett cselekedet (AORISZTOSZI), Apcsel 15:11; Róma 8:24; II. Tim. 1:9; Titusz 3:5
2. egy múltbeli cselekedet, aminek következménye van a jelenben (BEFEJEZETT), Ef. 2:5,8
3. egy progresszív folyamat (JELENIDEJŰ), I. Kor. 1:8; 15:2; II. Kor. 2:5; I. Thessz. 4:14; I. Pét. 3:21
4. jövőbeli beteljesülés (JÖVŐIDŐ), Róma 5:9,10; 10:9.

Lásd a Különleges Témát a 10:13-ban. Az üdvösség egy kezdeti döntéssel kezdődik, de egy kapcsolattá fejlődik tovább, ami egy napon be fog teljesedni. Ezt a fogalmat gyakran a három teológiai kifejezéssel írják le: megigazulás, ami azt jelenti, hogy 'megment a bűn büntetésétől'; megszentelődés, ami azt jelenti, hogy 'megment a bűn hatalmától'; és megdicsőítés, ami azt jelenti, hogy 'megment a bűn jelenlététől'.

Nem ér semmit, hogy a megigazítás és a megszentelődés egyaránt Isten kegyelmes cselekedete, amit a hívőnek a Krisztusba vetett hite által ad. Bár az ÚSZ úgy beszél a megszentelődésről, mint a Krisztushoz való hasonlatosság folyamatos folyamatáról. Éppen ezért a teológusok 'helyzeti megszentelődésről' és 'progresszív megszentelődésről' beszélnek. Ez az ingyen üdvösség misztériuma, ami az istenfélő élethez kötődik.

■ **„a haragtól”** Ez egy eszkatologikus szöveggörnyezet. A Biblia beszél Isten hatalmas, meg nem érdemelt, ki nem érdemelhető szeretetéről, de Isten megállapodott ellenvéleményéről is a bűnnel és a lázadással kapcsolatban. Isten gondoskodott az üdvösség és a megbocsátás módjáról Krisztus által, de azok, akik elutasítják Őt harag alatt vannak (vö. 1:18-3:20). Ez egy antropomorf kifejezés, de a valóságot fejezi ki. Borzalmas dolog egy mérges Isten kezébe esni (Zsid. 10:31).

5:10 „ha” Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami az író szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Az emberiség, Isten végső teremtmése ellenséggé vált! Az embernek (vö. I. Mózes 3:5) és a Sátánnak (vö. Ézs. 14:14; Ezék. 28:2,12-17) ugyanaz volt a problémája, a függetlenségre való vágy, az irányításra való vágy, és az arra való vágy, hogy istenné legyen.

■ **„megbékített minket az Isten önmagával ... miután megbékéltetettünk”** Mind a kettő AORISZTOSZI PASSZÍV KIJELENTÉS, és egy AORISZTOSZI PASSZÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV. Az az IGE, hogy 'megbékít' eredetileg azt jelentette, hogy 'cserélni'. Isten lecserélte a bűneinket Jézus igazságára (vö. Ézs. 53:4-6). A békeség helyre lett állítva (vö. 1. vers)!

■ **„Fia halála által”** A megbocsátás evangéliuma a következőkben gyökerezik: (1) Isten szeretetében; (2) Krisztus munkájában; (3) a Lélek csábításában; és (4) az illető hitteli/megtérő válaszában. Nincs más módja annak, hogy igazak legyünk Isten előtt (vö. János 14:6). Az üdvbizonyosság a Háromegey Isten jellemén alapszik, nem pedig az emberi teljesítményen! A paradoxon az, hogy az emberi teljesítmény a megtérés után az ingyen üdvösség bizonyítéka (vö. Jakab és I. János).

■ **„üdvözíteni fog”** Az ÚSZ az üdvösségről múlt időben, jelenidőben és múltidőben is beszél. Itt a jövőidő a végső, teljes üdvösségünkről beszél a Második eljövételnél. Lásd a 9. vers jegyzetét, és a 10:13-ban a Különleges Témát.

■ **„élete által”** Ez a görög kifejezés az életre használva a *zoa*. Ez a kifejezés János írásaiban mindig a feltámadt életre, az örök életre vagy a királyságban való életre utalt. Pál is ebben a teológiai értelemben használta. Ennek a szöveggörnyezetnek a lényege az, hogy mivel Isten olyan magas árat fizetett az emberek bűnbocsánatáért, akkor bizonyosan folytatni fogja annak hatékonyságát is.

Az 'élet' utalhat a következőkre (1) Jézus feltámadására (vö. 8:34; I. Kor. 15); (2) Jézus közbenjáró munkájára (vö. 8:34; Zsid. 7:25; I. János 2:1); vagy (3) arra, hogy a Lélek Krisztust formálja ki bennünk (vö. Róma 8:29; Gal. 4:19). Pál megerősítette, hogy Jézus földi élete és halála, ugyanúgy, ahogy a felmagasztalt élete is a mi kibékéltetésünk alapja.

5:11 „Sőt ezen kívül még” Lásd a 3. vers jegyzetét.

■ **„dicsekszünk azzal is”** Lásd az 5:2 jegyzetét. Ez a harmadik használata a 'dicsekszünk' szónak ebben a szöveggörnyezetben.

1. dicsekszünk azzal a reménységgel, 2. vers

2. dicsekszünk a megpróbáltatásokkal is, 3. vers
3. dicsekszünk a megbékélés ajándékában, 11. vers

A negatív dicsekedést lásd a 2:17-ben és a 23-ban!

■ **„részesültünk a megbékélés ajándékában”** Ez egy AORISZTOSZI AKTÍV KIJELENTÉS, egy befejezett cselekedet. A hívők megbékéltetését a következő versekben is láthatjuk 10. vers; II. Kor. 5:18-21; Ef. 2:16-22; Kol. 1:19-23. Ebben a szöveggörnyezetben a 'megbékélés' a 'megigazulás' teológiai szinonimája.

SZÖVEG: 5:12-14

¹²**Ahogy tehát egy ember által jött a bűn a világba, és a bűn által a halál, úgy minden emberre áttért a halál azáltal, hogy mindenki vétkezett.** ¹³**Mert a törvényig is volt bűn a világban, bár a bűn nem róható fel, ha nincs törvény.** ¹⁴**Mégis úrrá lett a halál Ádámól Mózesig azokon is, akik nem Ádám vétkéhez hasonlóan estek bűnbe. Ő pedig előképe az eljövendőnek.**

5:12 „tehát” A Római levélben van egy pár stratégiailag elhelyezett 'tehát' kifejezés (vö. 5:1; 8:1; 12:1). Az értelmező kérdés az, hogy mihez kötődik. Lehet egy mód arra is, hogy Pál egész érvelésére utaljon. Ez minden bizonnyal az I. Mózesre, és így valószínűleg a Róma 1:18-32-re is utal.

■ **„ahogy... egy ember által jött a bűn a világba”** A 12. versben mind a három ige AORISZTOSZI IGEIDŐBEN van. Ádám bukása halált hozott (vö. I. Kor. 15:22). A Biblia nem foglalkozik túl sokat a bűn eredetével. A bűn az angyali körökben is jelen volt (vö. I. Mózes 3 és Jel. 13:7-9). Az, hogy hogyan és mikor, azt nem tudjuk (vö. Ézs. 14:12-27; Ezék. 28:12-19; Jób 4:18; Máté 25:41; Lukács 10:18; János 12:31; Jel. 12:7-9).

Ádám bűnének két aspektusa is volt (1) egy bizonyos parancsnak való engedetlenség (vö. I. Mózes 2:16-17), és (2) önközpontú büszkeség (vö. I. Mózes 3:5-6). Ez folytatja az I. Mózes 3-ra való utalást, ami a Róma 1:18-32-ben kezdődött.

Ez a bűn azon teológiája, ami világosan elválasztja Pált a rabbinikus gondolkodástól. A Rabbik nem fordítottak túl nagy figyelmet az I. Mózes 3-ra; ehelyett inkább azt bizonygatták, hogy két 'szándék' (*yetzer*) van az minden emberben. Az volt a híres rabbinikus mondásuk, hogy 'minden ember szívében van egy fekete és a fehér kutya. Az, amelyiket többet eteted, az nő nagyobbra'. Pál a bűnt egy nagyon fontos korlátként látta, ami a szent Isten és az Ő teremtése között volt. Pál nem volt rendszerezett teológus (vö. James Steward: *A Man in Christ* [Egy férfi Krisztusban]). Számos eredetét nevezte meg a bűnnek (1) Ádám bukása, (2) sátáni kísértés, és (3) folyamatos emberi lázadás.

Az Ádám és a Jézus közti teológiai kontrasztokban és párhuzamokban két lehetséges értelmezés van jelen.

1. Ádám egy valódi történelmi személy volt.
2. Jézus valódi emberi lény volt.

Mind két igazság a Bibliát erősíti meg a hamis tanításokkal szemben. Figyeld meg az 'egy ember' vagy 'az egy' kifejezések ismétlődő használatát. Ebben a szöveggörnyezetben tizenegyszer használja az Ádámra és Jézusra való utalásának módját.

■ **„a bűn által a halál”** A Biblia a halálnak 3 fázisát mutatja be: (1) szellemi halál (vö. I. Mózes 2:17; 3:1-7; Ef. 2:1); (2) fizikai halál (vö. I. Mózes 5); és (3) örök halál (vö. Jel. 2:11; 20:6,14; 21:8). Az, amelyikről ebben a szakaszban beszél az Ádám szellemi halála (vö. I. Mózes 3:14-19) aminek az emberiség fizikai halála lett a következménye (vö. I. Mózes 5).

■ **„minden emberre áttért a halál”** Ennek az ígérésnek a legfőbb mondanivalója az a bűn egyetemessége (vö. 16-19-es versek; I. Kor. 15:22; Gal. 1:10) és a halál.

■ **„azáltal, hogy mindenki vétkezett”** Ádám minden ember közösségileg vétkezik (azaz örökölt bűnös állapot és bűnös hajlam). Emiatt minden ember úgy dönt, hogy személyesen és ismétlődően vétkezik. A Biblia világosan kijelenti, hogy minden ember bűnös közösségileg és személyes síkon is (vö. I. Kir. 8:46; II. Krón. 6:36; Zsolt. 14:1-2; 130:3; 143:2; Péld. 20:9; Préd. 7:20; Ézs. 9:17; 53:6; Róma 3:9-18,23; 5:18; 11:32; Gal. 3:22; I. János 1:8-10).

Mégis el kell hogy mondjuk, hogy a szövegkörnyezet hangsúlya az (vö. 15-19-es versek) egyetlen cselekedet okozta a halált (Ádám), és egyetlen cselekedet következménye az élet (Jézus). Mégis Isten úgy strukturálta az emberiséggel való kapcsolatát, hogy az emberi válasz egy kiemelkedő aspektusa az 'elveszettségnek' és a 'megigazulásnak'. Az emberek akaratlagosan is szerepet játszanak jövőbeli végzetükben! Folyamatosan a bűnt választják, vagy Krisztus mellett döntenek. Nem lehetnek erre a két döntésre hatással, de akaratlagosan kimutathatják, hogy melyikhez tartoznak!

Az angol fordításban az 'azáltal' szó helyett a 'mert', 'mivel' szó szerepel, ami elég elterjedt, de jelentését gyakran vitatják. Pál az *eph'hō* -t használja a II. Kor. 5:4-ben, a Fil. 3:12-ben és a 4:10-ben, ahol a 'mert' értelmét használja. Tehát minden egyes ember úgy dönt, hogy személyesen részt vesz a vétkezésben és az Isten ellen való lázadásban. Némelyek azáltal, hogy elutasítják a különleges kijelentést, de mindenki vétkes abban, hogy elutasítja a természeti kijelentést (vö. 1:18-3:20).

5:13-14 Ugyanezt az igazságot tanította a Róma 4:15 és az Apcsel 17:30 is. Isten igazságos. Az emberek csak azért vonhatók felelősségre, ami el is érhető a számukra. Ez a vers kizárólag a különleges kijelentésről beszél (ÓSZ, Jézus, ÚSZ), s nem a természeti kijelentésről (Zsolt. 19; Róma 1:18-23; 2:11-16).

Figyeld meg, hogy az NKJV úgy látja ezt az összehasonlítást a 12. versben, mint ami el van választva egy hosszú zárójellel (vö. 13-17-es versek) annak összegzésétől a 18-21-es versben.

5:14

NASB, NKJV,

JB „úrrá lett a halál”

NRSV „a halál uralmat gyakorolt”

TEV „a halál uralkodott”

A halál úgy uralkodott, mint egy Király (vö. 17. és 21. vers). A halál egyetemes megtapasztalása megerősíti az emberiség egyetemes bűnét. A 17. és 21. versben a kegyelmet megszemélyesíti. Az embereknek van választási lehetőségük (a két ÓSZ mód): halál vagy élet. Ki uralkodik az életedben?

■ „azokra is, akik nem Ádám vétkéhez hasonlóan estek bűnbe” Ádám megszegte Isten kijelentett parancsát, még Éva sem vétkezett ugyan olyan módon, mint Ádám. Éva Ádámtól hallott a fáról, nem pedig közvetlenül Istentől. Az emberek Ádámtól Mózesig Ádám lázadásának hatása alatt voltak! Nem szegték meg egyetlen parancsát sem Istennek, de az 1:18-32, ami minden bizonnyal része ennek a teológiai szövegkörnyezetnek, kifejezi azt az igazságot, hogy megsértették azt a fényt, amivel a teremtésből rendelkezettek, így felelősek az Isten elleni lázadásért/bűnért. Ádám bűnös hajlama áterjedt a többi gyermekére is.

■

NASB, NKJV,

NRSV „Ő pedig az előképe az eljövendőeknek”

TEV „Ádám képe volt annak, aki eljövendő”

JB „Ádám megtestesítette az Eljövendőt”

Ez elég konkrét módon fejezi ki az Ádám-Krisztus tipológiát (vö. I. Kor. 15:21-22,45-49; Fil. 2:6-8). Mind a kettőjüket úgy látják, mint aki első egy sorozatban, egy faj eredete (vö. I. Kor. 15:45-49). Ádám az egyetlen személy az ÓSZ-ből akit kifejezetten 'típusnak' mond az ÚSZ. Lásd Különleges Téma: Forma (Példa) (*Tupos*) a 6:17-ben.

SZÖVEG: 5:15-17

¹⁵De nem igaz az, hogy amilyen a vétek, olyan a kegyelmi ajándék is. Mert ha annak az egynek a vétké miatt sokan haltak meg, az Isten kegyelme és ajándéka még bőségesebben kiáradt az egy ember, a Jézus Krisztus kegyelme által sokakra. ¹⁶És az sem igaz, hogy a kegyelmi ajándék ugyanolyan, mint az első ember bűnbeesése. Az ítélet ugyan egyetlen eset folytán vitt a kárhozatba, a kegyelmi ajándék viszont sokak elbukásából vitt megigazulásra. ¹⁷Ha pedig az egynek elbukása miatt lett úrrá a halál egyetlen ember által, akkor azok, akik bőségesen kapják a kegyelem és az igazság ajándékát, még inkább uralkodni fognak az életben az egy Jézus Krisztus által.

5:15-19 Ez egy hosszan tartó érvelés, ami párhuzamos kifejezéseket használ. Az NASB, NRSV és TEV angol fordítások a bekezdést a 18. versnél osztják fel. Mindazonáltal az UBS⁴, NKJV és JB egy egységként

fordítja ezt. Ne feledd, hogy az eredeti szerző szándékának értelmezéséhez a kulcs az az, amikor egy fő igazságot veszünk bekezdéseként. Figyeld meg, hogy a 15-19-es versekben szereplő 'sokak' kifejezés szinonimája a 12 és 18-as versben 'mindenki' szóval. Ez igaz az Ézs. 53:11-12-ra is és a 6. versre. Egy teológiai megkülönböztetést sem szabadna levonni (Kálvin: kiválasztottak szemben a ki nem választottakkal) ezekre a kifejezésekre alapozva!

5:15 „kegyelmi ajándék” Ebben a szöveggörnyezetben két különböző görög kifejezést használ az 'ajándék'-ra – *charisma*, 15,16-os versek (6:23) és *dorea/dorama*, 15,16,17-es versek (lásd a 3:24 jegyzetét) – de ezek egymás szinonimái. Ez valóban a Jó Hír az üdvösségről. Ez egy Istentől való ingyen ajándék Jézus Krisztus által (vö. 3:24; 6:23; Ef. 2:8-9) mindenkinek, aki hisz Krisztusban.

■ **„ha”** Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Ádám bűne minden emberre halált hozott. Ezt a 17. versben párhuzamba állítja.

■ **„bőségesebben”** Lásd a Különleges Témát a 15:13-ban.

5:16 „ítélet ... megigazulására” Mindkettő törvényszéki, jogi kifejezés. Az ÓSZ gyakran úgy mutatta be a próféta üzenetét, mint egy bírósági eljárást. Pál ezt a formát használja (vö. Róma 8:1,31-34).

5:17 „ha” Ez egy újabb ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből vagy író célját tekint igaznak volt feltételezhető. Ádám vétke valóban minden ember halálát eredményezte.

■ **„akik bőségesebben kapják”** A 18-19-es versek teológiailag nincsenek teljesen kiegyensúlyozva. Ezt a kifejezést nem lehet eltávolítani a Róma 1-8 szöveggörnyezetéből, és szövegkiragadásként az univerzalizmus (hogy mindenki egyenlően meg lesz mentve) magyarázataként használni. Az embereknek el kell fogadniuk (17b vers) Isten Krisztusban lévő ajándékát. Az üdvösség mindenki számára elérhető, de személyesen kell elfogadni (vö. János 1:12; 3:16; Róma 10:9-13).

Ádám egyszeri lázadása az emberiség teljes lázadását eredményezte. Az egyetlen bűnös cselekedet lett nagytva! De Krisztusban egyetlen igaz áldozat lett felnagyítva, hogy sok-sok személyes bűnt fedjen be, ugyanúgy, mint ahogy a bűn közösségi hatását is. A 'bőségesebben' Krisztus cselekedetének aspektusát hangsúlyozzák (vö. 9,10,15,17-es versek). A kegyelem kiáradt!

5:17,18 „az igazság ajándékát ... uralkodni fognak az életben ... az élet megigazulásává” Jézus Isten ajándéka és gondviselése a bukott emberiség összes szellemi szükségletére (vö. I. Kor. 1:30). Ezek a párhuzamos kifejezések jelentheti, hogy (1) a bűnös emberiségnek igaz helyzet adatott Isten előtt Krisztus befejezett munkája által, ami 'istenfélő életet' eredményez, vagy azt, hogy (2) ez a kifejezés az 'örök élet' szinonimái. A szöveggörnyezet az első lehetőséget támogatja. Az igazsággal kapcsolatban az 1:17-ben található különleges témában láthatsz egy szótanulmányt.

KÜLÖNLEGES TÉMA: AZ ISTEN KIRÁLYSÁGÁBAN VALÓ URALKODÁS

A Krisztussal való uralkodás fogalma része egy nagyobb teológiai kategóriának, amit "Isten Királyságának nevezünk". Ez egy az ÓSZ-ből áthozott fogalom, miszerint Isten Izrael igazi királya (vö. I. Sám. 8:7). Szimbolikusan Ő uralkodott (I. Sám. 8:7; 10:17-19) Júda törzséből való leszármazott által (vö. I. Mózes 49:10) és Isai családja által (vö. II. Sám. 7).

Jézus a megígért betöltése az ÓSZ-i próféciaának ami a Messiásról szolt. Ő bevezette Isten Királyságát a Bethlehembem történt testben megszületésével. Isten Királysága Jézus tanításának központi tartóoszlopává vált. A Királyság teljes mértékben eljött Benne (vö. Máté 10:7; 11:12; 12:28; Márk 1:15; Lukács 10:9,11; 11:20; 16:16; 17:20-21).

Bár a Királyság jövőbeli esemény (eszkatalogikus). Jelenidejű volt, de még nem teljesedett be teljesen (vö. Máté 6:10; 8:11; 16:28; 22:1-14; 26:29; Lukács 9:27; 11:2 13:29; 14:10-24; 22:16,18). Jézus az első alkalommal a szenvedő szolgaként jött el (vö. Ézs. 52:13-53:12); aláztatosan (vö. Zak. 9:9) de Királyok Királyaként fog visszatérni (vö. Máté 2:2; 21:5; 27:11-14). Az "uralkodás" fogalma mindenképpen része ennek a "királyság" teológiának. Isten Jézus követőinek adta a királyságot (lásd Lukács 12:32).

A Krisztussal való uralkodásnak számos aspektusa van és számos kérdést vet fel:

1. Azok az ígérések, amik azt erősítik meg, hogy Isten a hívőknek adta a "királyságot" Krisztus által, utalnak-e "uralkodásra" (vö. Máté 5:3,10; Lukács 12:32)?
2. Jézus szavai, amiket az eredeti tanítványaihoz intézett az első századi zsidó szövegek környezetében, utalnak-e arra, hogy azok minden hívőre vonatkoznak (vö. Máté 19:28; Lukács 22:28-32)?
3. Pál hangsúlyos üzenetei az ebben az életben való uralkodással kapcsolatban szemben állnak ezekkel a fenti ígérésekkel, vagy kiegészítik azokat (vö. Róma 5:17; I. Kor. 4:8)?
4. Hogyan kapcsolódik egymáshoz a szenvedés és az uralkodás (vö. Róma 8:17; II. Tim. 2:11-12; I. Péter 4:13; Jel. 1:9)?
5. A Jelenések könyvének újra és újra feltűnő témája osztja a megdicsőült Krisztus uralkodását, de ez:
  - a. földi, 5:10?
  - b. ezeréves, 20:5,6?
  - c. örök, 2:26; 3:21; 22:5 és Dániel 7:14,18,27?

SZÖVEG: 5:18-21

¹⁸Mármost, ahogyan egynek a vétke lett minden ember számára kárhozattá, úgy lett egynek az igazsága minden ember számára az élet megigazulásává. ¹⁹Mert ahogyan az egy ember engedetlensége által sokan lettek bűnösökké, úgy az egynek engedelmessége által is sokan lettek igazakká. ²⁰A törvény pedig közbejött, hogy megnövekedjen a vétkek. De ahol megnövekedett a bűn, ott még bőségesebben kiáradt a kegyelem; ²¹hogy amiképpen úrrá lett a bűn a halál által, úgy uralkodjék a kegyelem is az igazsággal az örök életre Jézus Krisztus, a mi Urunk által.

5:18

NASB „úgy lett egynek az igazsága minden ember számára az élet megigazulásává”
NKJV „úgy, ahogy egy Ember igaz cselekedete által eljött az ingyen ajándék minden emberhez”
NRSV „tehát egy ember igaz cselekedete minden ember számára való igazságra vezet”
TEV „ahogyan az egyetlen igaz cselekedet minden embert szabaddá tett és életet ad nekik”
JB „tehát egy ember jó cselekedete mindenkit életre visz, és megigazítja őket”

Ez nem azt jelenti, hogy mindenki üdvözülni fog (univerzalizmus). Ezt a verset nem lehet a Római levél üzenetétől és a közvetlen szövegekörnyezettől függetlenül értelmezni. Ez arra utal, hogy minden embernek potenciálisan lehetősége van az üdvösségre Jézus élete/halála/feltámadása által. Az emberiségnek megtérésben és hittel kell válaszolni az evangélium ajánlatára (vö. Márk 1:15; Apcsel 3:16,19; 20:21). Mindig Isten kezdeményez (vö. János 6:44,65), de Isten úgy döntött, hogy minden egyes személynek személyesen kell válaszolnia (vö. Márk 1:15; János 1:12; és Róma 10:9-13). Az ajánlata egyetemes (vö. I. Tim. 2:4,6; II. Péter 3:9; I. János 2:2), de a bűn misztériuma az, hogy sokan válaszolnak 'nemmel'.

Az 'igaz cselekedet' utalhat (1) Jézus engedelmességére egész élete során, és az Atya kijelentésére, vagy (2) kifejezetten a bűnös emberiség nevében való halálára. Ahogy egy ember élete mindenkire kihatással volt (zsidó közösségiség; vö. Józs. 7), ugyanúgy egy ártatlan élet mindenkire kihatással volt. Ez a két cselekedet párhuzamos volt, de nem egyenlő. Mindenkire kihatással volt Ádám bűne, de csak potenciálisan van kihatással mindenkire Jézus élete; csak azokra a hívőkre, akik elfogadják a megigazulás ajándékát. Jézus cselekedete szintén kihatással van minden emberi bűnre, azok számára, akik hisznek és elfogadják, a múltban, a jelenben és a jövőben!

5:18-19 „minden ember számára kárhozattá ... minden embert számára az élet megigazulásává ... sokan lettek bűnösökké ... sokan lettek igazakká” Ezek párhuzamos kifejezések, amik megmutatják, hogy az a kifejezés, hogy 'sokak' az nem korlátozó, hanem mindent magában foglaló. Ugyanezt a párhuzamosságot találjuk meg az Ézs. 53:6-ban, 'mindenki' és 53:11,12, 'sokak'. Azt a kifejezést, hogy 'sokak', nem lehet kizárólagos értelemben használni lekorlátozva ezzel Isten az emberiségnek szóló üdvösség ajánlatát (Kálvin kiválasztottak, szemben a ki nem választottakkal elmélete).

Figyeld meg a két IGE SZENVEDŐ SZERKEZETÉT. Ezek Isten aktivitására utalnak. Az emberek vétkeznek az Isten jellemével kapcsolatosan, és az Ő jellemével kapcsolatban van a megigazulásuk is.

5:19 „az egy ember engedetlensége ... az egynek engedelmessége” Pál az Ószövetségi közösségiség teológiai fogalmát használta. Egy személy cselekedete kihatással volt az egész közösségre (vö. Ákán a Józsue 7-ben. Ádám és Éva engedetlensége Isten ítéletét hozta az egész teremtésre (vö. I. Mózes 3). A teljes

teremtésre kihatással volt Ádám lázadásának következménye (vö. 8:18-25). A világ már nem ugyanaz. Az emberek sem ugyanazok már. A halál lett a földi élet vége (vö. I. Mózes 5). Ez nem az a világ, amit Isten szeretett volna megalkotni!

Ugyanezen közösségi értelem szerint Jézus egyetlen engedelmes cselekedete, a Golgota, a következőt eredményezte: (1) új korszak, (2) új nép, és (3) egy új szövetség. Ezt a reprezentatív teológiát úgy hívják, hogy az 'Ádám-Krisztus tipológia' (vö. Fil. 2:6). Jézus a második Ádám. Ő az új kezdet a bukott emberiség számára.

■ „**lettek igazakká**” Lásd a Különleges Témát az 1:17-ben.

5:20

NASB	„a törvény pedig közbejött, hogy megnövekedjék a véték”
NKJV	„sokkal inkább a törvény közbejött, hogy megnövekedjék a véték”
NRSV	„de a törvény közbejött, ennek eredményeképp a bűn megnövekedett”
TEV	„bevezették a törvényt, hogy megnövekedjen a gonosz tevés”
JB	„amikor eljött a törvény, megsokasodott a bukásra való lehetőség”

A törvény célja soha nem az volt, hogy megmentse az emberiséget, hanem hogy megmutassa a bukott emberiség szükségét és tehetetlenségét (vö. Ef. 2:1-3), ezáltal Krisztushoz vonzva őket (vö. 3:20; 4:15; 7:5; Gal. 3:19,23-26). A Törvény jó, de az emberiség bűnös!

■ „**még bőségesebben kiáradt a kegyelem**” Ez volt Pál legfőbb mondanivalója ebben a részben. A bűn borzalmas és átható, de a kegyelem kiárad és túlhaladja annak halálos befolyását! Ez egy módja volt annak, hogy az első századi kezdő gyülekezetet bátorítsa. Ők győztesek voltak Krisztusban (vö. 5:9-11; 8:31-39; I. János 5:4). Ez nem jogosít fel arra, hogy még többet vétkezzünk! Lásd Különleges Téma: Hogyan használja Pál a *Huper* szót és annak szóösszetételeit, az 1.30-ban.

5:21 A bűn a halál egyetemes hatalma által uralkodott (14. és 17. vers). A kegyelem Jézus Krisztus befejezett munkája által a hívőknek tulajdonított hatalom által uralkodott, és a hívők személyes hite és az evangéliumra való megtérő válaszuk által.

Mint Isten új népe, mint Krisztus teste, a keresztények szintén uralkodni fognak Krisztussal (vö. 5:17; II. Tim. 2:12; Jel. 22:5). Ezt egy földi, vagy milleniumi uralkodásként is lehet tekinteni (vö. Jel. 5:9-10; 20). A Bibliai is ugyanerről az igazságról beszél azt megerősítve, hogy a Királyság a szenteknek adatott (vö. Máté 5:3,10; Lukács 12:32; Ef. 2:5-6). Lásd Különleges Téma: Isten királyságban való uralkodás, 5:17.

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia értelmezésedért. Mindannyian abban a fényben kell járnunk, ami megadatott. Te, a Biblia és a Szentlélek vagytok az elsődlegesek az értelmezésben. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb témáit. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. Definiáld Isten 'igazságát'.
2. Mi a teológiai különbség a 'helyzeti megszentelődés' és a 'folyamatos megszentelődés' között?
3. Kegyelem, vagy hit által van üdvösségünk (vö. Ef. 2:8-9)?
4. Miért szenvednek a keresztények?
5. Üdvözültünk, üdvözülünk, vagy üdvözülni fogunk?
6. Azért vagyunk bűnösök, mert vétkezünk, vagy azért vétkezünk, mert bűnösök vagyunk?
7. Hogyan kapcsolódnak egymáshoz a következő kifejezések ebben a fejezetben: 'megigazult', 'üdvözült', 'megbékéltetett'?
8. Isten miért kér számon engem egy másik ember bűne miatt, aki több ezer évvel ezelőtt élt (13-14. versek)?
9. Miért halt meg mindenki Ádám és Mózes ideje között, ha a bűn nem számított be nekik ezen időszak alatt (13-14. versek)?
10. A 'mindenki' és a 'sokak' kifejezések egymás szinonimái (18-19-es versek; Ézs. 53:6,11-12)?